

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
EDUKOLOGIJOS FAKULTETAS
EDUKOLOGIJOS KATEDRA

Monika Valikonienė

Švietimo kokybės vadybos magistrantūros studentė

**IKIMOKYKLINĖS ĮSTAIGOS INFORMAVIMO PASLAUGOS KAIMO
TERITORINĖJE BENDRUOMENĖJE KOKYBĖS VALDYMAS (ATVEJO ANALIZĖ)**

Magistro darbas

Mokslinė vadovė
prof. habil. dr. Audronė Juodaitytė

Šiauliai, 2011

Darbas originalus.....Monika Valikonienė

(studento parašas)

TURINYS

SANTRAUKA	4
SUMMARY	5
ĮVADAS	6
1. IKIMOKYKLINĖS ĮSTAIGOS INFORMAVIMO PASLAUGOS KAIMO TERITORINĖJE BENDRUOMENĖJE KOKYBĖS VALDYMO TEORINIS PAGRINDIMAS	12
1.1. Paslaugų kokybės valdymo teorijos.....	12
1.2. Vadybos ir švietimo vadybos teorinių koncepcijų taikymas, ikimokyklinės įstaigos paslaugų kokybės vertinime.....	18
1.3. Teritorinė kaimo bendruomenė, kaip paslaugų vartotoja.....	25
1.4. Informacijos paslaugos kokybės valdymas, orientuotas į vartotoją	31
2. TYRIMO METODOLOGIJA IR ORGANIZAVIMAS	45
2.1. Tyrimo metodologija.....	45
2.2. Kokybinio tyrimo organizavimas	46
2.3. Kiekybinio tyrimo organizavimas	48
3. IKIMOKYKLINĖS ĮSTAIGOS INFORMAVIMO PASLAUGOS KAIMO TERITORINĖJE BENDRUOMENĖJE KOKYBĖS VALDYMO, EMPIRINIO TYRIMO REZULTATAI	51
3.1. Kokybinis tyrimas: Ikimokyklinės įstaigos informavimo paslaugos kaimo teritorinėje bendruomenėje kokybės valdymo patirtis ir politika.....	51
3.1.1. LR ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą reglamentuojančių dokumentų vertinimas, informavimo paslaugos kokybės valdymo kontekste	51
3.1.2. Atsakingų asmenų (ikimokyklinės įstaigos direktorės, kaimo bendruomenės pirmininkės) patirtis informavimo paslaugos kokybės vertinime	59
3.2. Kiekybinis tyrimas: Ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų tiesioginių ir netiesioginių patirtis, vertinant informavimo paslaugos kokybę.....	68
3.2.1. Teritorinės kaimo bendruomenės patirtis, vertinant informavimo paslaugos kokybę..	68

3.2.2. Kaimo gyventojų (netiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų) patirtis, vertinant informavimo paslaugos kokybę	83
3.2.3. Tėvų, kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos (netiesioginių paslaugų vartotojų), patirtis vertinant informavimo paslaugos kokybę.....	86
3.2.4. Tiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų (tėvų) patirtis, vertinant informavimo paslaugos kokybę.....	90
IŠVADOS	95
REKOMENDACIJOS	97
LITERATŪRA	99
PRIEDAI	107

SANTRAUKA

IKIMOKYKLINĖS ĮSTAIGOS INFORMAVIMO PASLAUGOS KAIMO TERITORINĖJE BENDRUOMENĖJE KOKYBĖS VALDYMAS (ATVEJO ANALIZĖ).

Aktualumas. Ikimokyklinė įstaiga padeda vaikui kryptingai ugdytis. Teritorinė bendruomenė yra ta istoriškai susiformavusi aplinka, kurioje sąveikauja asmenybė ir visuomenė, todėl ji vaidina svarbų vaidmenį žmogaus socializacijos procese. Informavimą būtina kokybiškai valdyti, siekti, kad atitiktų kokybei keliamus reikalavimus. Be to, informacija turi būti lengvai prieinama, tenkinti vartotojo poreikius. Lietuvoje stokojama mokslinių tyrimų apie tai, kaip vyksta informavimo paslaugos valdymas ikimokyklinėje įstaigoje, ypač trūksta duomenų apie kaimo ikimokyklinės įstaigos veiklą. Atliktuose tyrimuose nagrinėjami tik edukaciniai informacijos paslaugos aspektai, bet nėra duomenų, kaip valdoma informacijos paslauga netiesioginiams ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojams.

Tyrimo objektas. Informacijos paslaugos kokybės valdymas.

Tyrimo tikslas. Ištirti ikimokyklinės įstaigos teikiamos informavimo paslaugos kokybės valdymo patirtį, orientuojantis į teritorinę kaimo bendruomenę, kaip į tiesioginių ir netiesioginių paslaugų vartotojų grupes.

Tyrimo metodologija. Tyrimas grindžiamas pragmatizmo, konstruktyvizmo ir egzistencializmo filosofinėmis idėjomis. Magistro darbe taikyta: mokslinės literatūros analizė, dokumentų content analizė, interviu metodas, anketinė apklausa. Atvejo analizė atlikta Panevėžio rajono „N“ miestelyje, priklausančiam kaimo vietovės tipui. Tyrime dalyvavo: „N“ ikimokyklinės įstaigos direktorė, „N“ bendruomenės pirmininkė, 17 tėvų (globėjų), kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos; 42 tėvai (globėjai), kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą ir 92 - kiti kaimo gyventojai.

Tyrimo rezultatai. LR ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą reglamentuojančiuose dokumentuose ir „N“ lopšelio – darželio nuostatuose (2005) numatyti informavimo paslaugos kokybės prasių kontekstai. Ikimokyklinė įstaiga stokoja būdų informacijos sklaidai. Ji daugiau dėmesio skiria tiesioginiams ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojams. Nėra aiškaus suvokimo dėl informacijos sklaidos funkcinės paskirties netiesioginiams ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojams.

Magistro darbą sudaro 3 skyriai: mokslinės literatūros analizė, tyrimo metodologija ir organizavimas bei empirinio tyrimo rezultatai.

SUMMARY

INFORMATION SERVICES QUALITY MANAGEMENT IN RURAL TERRITORIAL COMMUNITY (CASE STUDY) (MA thesis)

Relevance. Pre-school establishment helps child to develop targeted. Territorial community is the historically formed environment where individual and society interact, and it plays an important role in the socialization process. Information is necessary to manage with high-quality, in order it met the quality requirements. Furthermore, the information must be readily available to meet user needs. Lithuania lacks research on how information services are managed in the rural pre-school establishments, especially lacks data on rural pre-school establishment activities. There is no research on how information service is managed towards indirect users of pre-school institution users. The studies examined only the educational aspects of information services.

Object of the research. Information services quality control.

Aim of the research. To investigate quality management practices in the pre-school institutions providing information services, focusing on the territorial rural community, as the direct and indirect service user groups.

Research methodology. The study is based on pragmatism, existentialism and constructivism philosophical ideas. The following is applied in the master's thesis: scientific literature analysis, document content analysis, interview method, questionnaire survey. The case study was carried out in Panevezys district, town N, belonging to rural area type. In the study participated: director of N pre-school establishment, N community chairman, 17 parents (guardians) of children not attending pre-school establishment, 42 parents (guardians) of children attending pre-school establishment and 92 other villagers.

Results. LR pre-school and pre-primary education governing documents and N nursery - kindergarten Regulations (2005) provide meaning contexts of information service quality. Pre-school establishment lacks methods of information dissemination. It is more targeted to direct pre-school institution information users. There is no clear understanding of the functional purpose for information dissemination for indirect pre-school institution users.

Master's thesis consists of three sections: literature analysis, survey methodology and empirical research results.

IVADAS

Aktualumas. Ikimokyklinė įstaiga padeda vaikui kryptingai ugdytis. Sėkminga žmogaus gyvenimo pradžia garantuoja tolimesnio jo vystymosi kokybę. Vaikystės periodas yra pirmasis ir vienas iš svarbiausių žmogaus psichikos raidoje ir jo socialiniame tapsme (Juodaitytė, 2003). Šiuolaikinis pasaulis yra dinamiškas, intensyviai besivystantis, todėl vaikas, būdamas nesavarankiškas, turi įgyti reikiamų socialinių įgūdžių. Vaikas integruojasi į visuomenę padedamas jo aplinkoje esančių žmonių, todėl būtina šviesti tėvus, senelius ir kitus bendruomenės narius, kad ugdymas nebūtų grindžiamas tik gyvenimiškos patirties pedagoginiais metodais. Informacinė sklaida turėtų keisti vis dar klaidingą suvokimą apie ikimokyklinę įstaigą, jog ši „ugdymo grandis yra tik tarpininkė, neturinti savaiminio reikšmingumo ugdymo kokybės rezultatui“ (Juodaitytė, Martišauskienė, 2008).

Vaiko ugdymas(is) suvokiamas kaip sociokultūrinių ryšių laukas: vaiko ir šeimos; vaiko ir pedagogo; šeimos ir ugdymo įstaigos, ugdymo įstaigos ir bendruomenės, t.y. vaiko ir socialinės aplinkos, vaiko ir tautos kultūros (Monkevičienė, 2008, p.68). Svarbu suprasti, kad teritorinė bendruomenė yra ta istoriškai susiformavusi aplinka, kurioje sąveikauja asmenybė ir visuomenė, todėl ji vaidina svarbų vaidmenį žmogaus socializacijos procese (Baršauskienė, Leliūgienė, 2001).

Nuolatinė kaita įtraukia visą švietimo sistemą, taip pat ir ikimokyklinę įstaigą į kaitos procesus, inicijuoja keisti veiklos paskirtį šiandieninės visuomenės kontekste (Neifachas, 2007, Želvys, 2003). Šiuolaikinė ikimokyklinė įstaiga stiprėja kaip organizacija, teikianti visuomenei ir jos bendruomenės grupėms kokybiškas vaikų ugdymo ir suaugusiųjų švietimo paslaugas (Neifachas, 2008). Kokybė yra viena iš aktualiausių vadybos teorijoje, padedančių sėkmingai tenkinti vartotojų poreikius (Kaziliūnas, 2006, Stoner, Freeman ir Gilbert, 2005, Dikavičius, Stoškaus, 2003, Želvys, Neifachas, 2006,). Apie paslaugų kokybę sprendžia vartotojai - jų poreikių ir lūkesčių tenkinimas turi būti pagrindinis įstaigos siekis (C.C. Barczyk, 1999; Vanagas, 2008; Kaziliūnas, 2007, Žalimienė, 2003, Jurkauskas, 2003, Būdienė, 2008). Aptariant kokybę ikimokyklinėje įstaigoje problemos kyla dėl to, kad kokybės klausimus spręsti vis dar yra sudėtinga, nes Lietuvos Respublikoje atlikta nedaug šios srities tyrimų, stokojama teorinių duomenų apie kokybės valdymą (Neifachas, 2007, Martišauskienė, Juodaitytė, 2008). Švietimo veiklos kokybė yra aktuali ne tik švietimo organizacijų darbuotojams, tėvams/vaikams, bet ir išorinių interesų grupėms, pavyzdžiui, vietos bendruomenės nariams (Želvys, 2003, Baršauskienės ir Leliūgienė, 2001).

Lietuvoje ikimokyklinio ugdymo įstaiga apibūdinama kaip viešąsias paslaugas teikianti institucija. Ji, kaip viešųjų paslaugų teikėja, savo veiklą grindžia įstatymais (LR švietimo įstatymas, 2003, Valstybės švietimo strategijos 2003 – 2012 metams nuostatos, 2003, Pavyzdinis auklėtojo pareigybės aprašymas, 2005, Priešmokyklinio ugdymo organizavimo modelių aprašas, 2005, Švietimo pagalbos ikimokyklinio amžiaus vaiką namuose auginančiai šeimai teikimo tvarkos aprašas, 2004, Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodika, 2005), turi būti atvira visuomenei, teikti informaciją apie vykdomą veiklą, būti kontroliuojama ir vertinama. Informacijos sklaidos apie organizaciją paskirtis - funkcionuoti „kaip vienai iš pagrindinių priemonių, įgalinančių tėvus ir kitas visuomenės grupes aktyviai dalyvauti vaikų ugdymo ir priežiūros procesuose“ (Juodaitytė, Gaučaitė, Kazlauskienė, 2009).

Informavimą būtina kokybiškai valdyti, siekti, kad atitiktų kokybei keliamus reikalavimus (Ruževičius, Gedminaitė, 2007, B. Martinkus, S. Stoškus ir D. Beržinskienė, 2010, Juodaitytė, Gaučaitė, Kazlauskienė, 2009). Be to, informacija turi būti lengvai prieinama, tenkinti vartotojo poreikius (Kaziliūnas, 2007, Baršauskienė, Janulevičiūtė, 1999). Jei informacija nepatenkina poreikių, ji nėra patikima, stichiškai pradeda plisti neformali komunikacija, pašalinanti dėl nežinios susidariusią įtampą (Večkienė, 1996, Jacikevičius, 1995, Pruskus, 2008). Švietimo organizacijos lygiai taip pat, kaip ir pramonės bei verslo organizacijos, turi kurti teigiamą įvaizdį ir tinkamai formuoti savo santykius su visuomene, antraip aplinkinis pasaulis susidarys savąjį, dažniausiai ne visiškai atitinkantį tikrovę išpūdį apie tai, kas vyksta šių organizacijų viduje (Želvys, 2003). Švietimo organizacijos tikslas - palaikyti glaudžius ryšius su aplinka, rūpintis teigiamo įvaizdžio formavimu (Želvys, 2003, Večkienė, 1996, Baršauskienė, Janulevičiūtė – Ivaškevičienė, 2007). O komunikacijos procesas, kurio metu vyksta informacijos keitimasis, privalo būti pagrįstas grįžtamoju ryšiu (Meškys, 2010, Kazlauskienė, 2007, D. L. Wilcox ir kt., 2007, B. Martinkus, S. Stoškus ir D. Beržinskienė, 2010, Jurkauskas, 2003, Suslavičius, 1998).

Remiantis K. Ališausko, A. Jankauskienės, L. Kairytės (2008) atliktu tyrimu, galima daryti išvadą, kad kaime ekonominė ir socialinė padėtis bei gyvenimo sąlygos yra vis dar blogesnės nei mieste, čia didelė socialinė atskirtis, nepasitenkinimas gyvenimu, emigracija. Tai sąlygoja kaimo gyventojų senėjimą ir depopuliaciją. Tačiau gyvenimas kaime „negali tapti kliūtimi, trukdančia atskleisti asmenybės gabumus ir juos ugdyti“ (Jasaitis, 2009, p. 18), t. y., gauti kokybiškas paslaugas.

Lietuvoje stokojama mokslinių tyrimų ir apie tai, kaip vyksta informavimo paslaugos valdymas ikimokyklinėje įstaigoje, ypač trūksta duomenų apie kaimo ikimokyklinės įstaigos veiklą. Atlikti tik pavieniai tyrimai. Vieno iš jų siekis - išsiaiškinti, kaip vyksta informavimas apie ikimokyklinį, priešmokyklinį ugdymą teikiant švietimo pagalbą tėvams (Juodaitytė, Gaučaitė, Kazlauskienė, 2009). Tyrimo duomenys atskleidžia, jog informavimo pagrindiniai trukdžiai – ikimokyklinių įstaigų vangumas ir tėvų dėmesio stoka, ribotos jų galimybės naudotis multimedijomis, tinkamos informavimo sistemos nebuvimas, reikiamų kompetencijų stoka.

Problema. Kaip yra valdoma informavimo paslaugos kokybė, orientuojantis į teritorinę kaimo bendruomenę, kaip į ikimokyklinės įstaigos tiesioginių ir netiesioginių paslaugų vartotojų grupes.

Tyrimo objektas. Informacijos paslaugos kokybės valdymas.

Tyrimo hipotezė. Tikėtina, kad ikimokyklinė įstaiga, kaip švietimo organizacija, teikia kokybiškas informavimo paslaugas, orientuodamasi į nevienalytę teritorinę kaimo bendruomenę, sudarytą iš tiesioginių ir netiesioginių paslaugų vartotojų grupių.

Tyrimo tikslas. Iširti ikimokyklinės įstaigos teikiamos informavimo paslaugos kokybės valdymo patirtį, orientuojantis į teritorinę kaimo bendruomenę, kaip į tiesioginių ir netiesioginių paslaugų vartotojų grupes.

Tyrimo uždaviniai:

1. Analizuojant mokslinę literatūrą (edukologinę, vadybinę, psichologinę, sociologinę, filosofinę) teoriškai pagrįsti ikimokyklinės įstaigos informavimo paslaugos kokybės valdymą teritorinėje kaimo bendruomenėje.
2. Atlikti LR ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą reglamentuojančių dokumentų ir „N“ lopšelio - darželio nuostatų (2005) analizę, nustatyti informavimo kokybės valdymo kryptis.
3. Atlikti empirinį tyrimą ir nustatyti ikimokyklinės įstaigos informavimo paslaugos kokybės valdymą kaimo teritorinėje bendruomenėje, orientuotą į tiesioginių ir netiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų grupes.
4. Remiantis tyrimo rezultatais, parengti rekomendacijas, padėsiančias kokybiškai valdyti informavimo paslaugą kaimo teritorinėje bendruomenėje, orientuojantis į tiesioginių ir netiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų poreikius.

Tyrimo metodologija

Tyrimas grindžiamas pragmatizmo, konstruktyvizmo ir egzistencializmo filosofinėmis idėjomis.

Pragmatizmo atstovas W. James (1995) mano, kad teisinga yra tik tokia idėja, tokia teorija, kuri padeda suvokti objektą, padeda pasiekti patenkinamų rezultatų ir turi praktinių padarinių individui, yra jam naudinga. Vertingumas, rezultatyvumas ir naudingumas yra pagrindiniai tiesos kriterijai. Pragmatistai teigia, kad idėjos, teorijos, sąvokos tėra tik instrumentai, priemonės arba veikimo planas, todėl idėja yra teisinga tiek, kiek tikėti ja naudinga. Žmogaus veikla įgalina keisti pasaulį, o kita vertus, modifikuoti, pertvarkyti, keisti žinias, jei jos nėra efektyvios. Informacijos turėjimas įgalina plėsti praktinės veiklos galimybes. Vadinasi, keitimasis informacija yra būtinas, norint garantuoti produktyvią veiklą. Ikimokyklinė įstaiga turi tenkinti informacijos paslaugos poreikį vartotojams.

Egzistencializmo (K. Jaspersas, M. Heidegeris, Ž. P. Sartras, A.Kamius, G.Marselis) idėja, jog žmogus yra visiškai laisvas, yra toks, kokį pats save sukuria, tačiau privalo atsakyti už savo veiksmus. Informacija įgauna ypatingą vaidmenį – jos turėjimas ir valdymas žmogų daro laisvą, nes suteikia galimybę rinktis. Egzistencializmas akcentuoja, jog žmogus jaučia savo bendruomeninį buvimą kiekvienoje situacijoje, todėl žvelgiama į jį kaip į bendruomenės narį.

Konstruktyvizmo filosofai (Vygotsky, Dewey, Rogoffas ir kt.) pripažįsta, kad žmogus mokosi sąveikoje su aplinka. Kiekvienas žmogus yra individualus, jo poreikių identifikavimas padeda bendrauti ir bendradarbiauti. Konstruktyvizmo požiūriu svarbu stiprinti įvairiapusę socialinę sąveiką, kuri skatina konstruoti naujas žinias ir įgūdžius. Būtina kurti tinkamą bendradarbiavimo atmosferą, kurioje kalbama, diskutuojama, svarstoma, kaip gerinti vietos gyventojų vaikų ugdymą. Ši teorija akcentuoja, jog komunikacija padeda spręsti iškilusias problemas.

Tyrimo metodai

Mokslinės literatūros analizė, leidžianti įvertinti ikimokyklinės įstaigos informavimo paslaugos kokybės valdymo esmę, vadybos teorijų taikymą švietimo organizacijose, ikimokyklinės įstaigos paslaugų vertinime, identifikuoti teritorinės kaimo bendruomenės ypatumus, pateikti informacijos kokybės valdymą, orientuotą į vartotoją.

Kokybinio tyrimo metodai

Dokumentų content analizė. LR ikimokyklinį ir priešmokyklinį reglamentuojančių 7 pagrindinių dokumentų ir „N“ lopšelio – darželio nuostatų (2005) turinio analizė naudojant kokybinių tyrimų duomenų atviro kodavimo programą „Kokybis“ (autoriai B.Bitinas, A.Kazlauskienė, A. Jazgevičius).

Interviu metodas Ištirti, kaip atsakingi asmenys (ikimokyklinės įstaigos direktorė, „N“ bendruomenės pirmininkė) bendradarbiauja, kokia nuomonė apie informacijos svarbą gyventojams, tėvams (globėjams), ikimokyklinei įstaigai, kokie siūlymai informavimo gerinimui Buvo taikomas struktūruotas *interviu*.

Kiekybinio tyrimo metodai

Anketinė apklausa. Tiesioginiams ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojams (tėvams/globėjams) ir ikimokyklinės įstaigos nelankantiems, bet ugdantiems ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikus namuose taikytos iš dalies skirtingos anketos su uždaro tipo klausimais. Netiesioginiams paslaugų vartotojams, t.y. kitiems kaimo gyventojams (moksleiviams, pensininkams ir t.t.), taip pat sudarytas klausimynas su uždaro tipo klausimais.

Tyrimo imtis ir organizavimas. Atvejo analizė atlikta Panevėžio rajono „N“ miestelyje, priklausančiam kaimo vietovės tipui. Atsitiktiniu atrankos būdu apklausti geografiniu požiūriu šalia esantys mažesnių kaimų, kuriuose nėra ikimokyklinės įstaigos, gyventojai ir tie, kurie nors negyvena „N“ miestelyje, bet naudojami arba gali naudotis „N“ teritorijoje esančia ikimokykline įstaiga.

Kiekybiniame tyrime (*anketinėje apklausoje*) dalyvavo 17 tėvai (globėjai), kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos (netiesioginiai ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojai), 42 tėvai (globėjai), kurių vaikai lanko ikimokykline įstaiga, 92 - kiti kaimo gyventojai (netiesioginiai ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojai) Iš viso atsitiktiniu atrankos būdu apklausti 151 gyventojai.

Kokybiniame tyrime, taikant interviu metodą, apklausti: „N“ ikimokyklinės įstaigos direktorė, „N“ bendruomenės pirmininkė.

Plačiau apie empirinio tyrimo imtį ir dalyvius pateikta „*Tyrimo metodologija ir organizavimas*“ dalyje (žr. 2 skyrių)

Tyrimo etapai:

- I. Etapas.* Tyrimo strategijos kūrimas. Sudarytas tyrimo dizainas. Analizuota mokslinė (edukologinė, vadybinė, psichologinė, sociologinė, filosofinė) literatūra. Parinkti tyrimo metodai, padėsiantys pasiekti tyrimo tikslą. Atrinkti ir išanalizuoti LR ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą reglamentuojantys dokumentai (2010 kovo - balandžio mėn.)
- II. Etapas.* Parengtos anketos (2010 gegužio-spalio mėn.) Rengiant jas formuluojami klausimai su pasirinkimo alternatyvomis. Šio etapo tikslas - išsiaiškinti ikimokyklinės įstaigos informavimo paslaugos kokybę, orientuotą į tiesioginius ir netiesioginius paslaugų vartotojų grupes. Kiekybinis tyrimas atliktas 2010 m. spalio - lapkričio mėn. Atlikta kiekybinio tyrimo duomenų analizė 2010 lapkričio – gruodžio mėn.
- III. Etapas.* Atliktas kokybinis tyrimas (2010 spalio - gruodžio mėn.) Pateikta duomenų analizė. Suformuluotos išvados ir rekomendacijos.

Darbo naujumas ir reikšmingumas. Teoriškai pagrįstos informacijos sklaidos paskirtis ta, kad informacija funkcionuoja kaip viena iš pagrindinių priemonių, įgalinančių tėvus ir kitas visuomenės grupes aktyviai dalyvauti vaikų ugdymo ir priežiūros procesuose. Tačiau stokojama tyrimų, kaip valdoma informacijos paslauga netiesioginiams ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojams.

Ikimokyklinė įstaiga, būdama pati pirmoji ugdymo grandis, mažai tiriama. Pavieniais tyrimais informavimo paslauga buvo tirta tik kaip edukacinės paslaugos dalis. Sudarytas tyrimo instrumentas, parengtos rekomendacijos, tiktų ir kitų teritorinių bendruomenių informavimo paslaugos kokybės valdymo situacijai tirti bei gerinti.

Atlikta pagrindinių dokumentų analizė, kurioje nustatyti informavimo kokybės kontekstai ir galimybės.

Darbo struktūra: Įvadas, 3 skyriai, išvados, rekomendacijos, literatūros sąrašas, 8 priedai. Darbe pateikiama 38 paveikslų, 18 lentelių.

1. IKIMOKYKLINĖS ĮSTAIGOS INFORMAVIMO PASLAUGOS KAIMO TERITORINĖJE BENDRUOMENĖJE KOKYBĖS VALDYMO TEORINIS PAGRINDIMAS

1.1. Paslaugų kokybės valdymo teorijos

Kaita, kuri tapo įprastu ir nuolatinu reiškiniu, atneša naują suvokimą apie kokybės sampratą. Kitimą lėmė, anot J. Mikulio (2007), socialiniai, ekonominiai, technologiniai pokyčiai aplinkoje. Pasak A. Kaziliūno (2006), kokybė tampa savita veiksmingo rinkos funkcionavimo norma, kurios organizacijos turi laikytis, jei nori įgyti klientų ir visuomenės pasitikėjimą. Anot S.A.Stoner, R.E.Freeman ir D.R. Gilbert (2005), kokybė – sudėtinga sąvoka, tapusi viena iš visuotinai patraukliausių vadybos teorijoje. Kokybė nėra apibrėžtas reiškinys - tik kaip tam tikras idealas, kurio siekiame, ji yra subjektyvi ir daugialypė, priklausanti nuo tam tikro konteksto. Anot V. Vaicekauskienės, kokybė – pats universaliausias ir pats neapibrėžčiausias iš bendrųjų kriterijų, kuris gali sutapti su visais kitais. Autorė, apibendrindama Morrison sampratą, pateikia abstrakčiai neįvardintai veiklai skirtas kokybes sampratas. Jos nuomone, kokybė yra tai, ką vartotojas laiko kokybe: patikimumas, tobulumas, tikslų pasiekimo laipsnis, tinkamumas paskirčiai, specifikacijų (reikalavimų, instrukcijų, techninių sąlygų) atitiktis. A. Raipa (2007), analizuodamas pagrindinių kokybės pradininkų mintis (Juran, Feigenbaum, Deming, Crosby), sujungę skirtingas definicijas, pateikia apibūdinimą, kaip savybių visumą, siekiančią ir galinčią patenkinti poreikius. Vertinant tai, išryškėja pagrindiniai žodžiai: *siekiai, galimybės ir poreikiai*. Jų dėmė padeda siekti kokybės. R. Burškaitienės ir M. Vilkonienės (2009) atliktos mokslinės informacijos šaltinių analizės pateikia, kad, apibrėžiant **kokybės** sąvoką, egzistuoja dvi tradicinės priegijos: vadybinė ir konstruktyvi. Anot autorių, remiantis pirmąja, *kokybė suvokiama kaip produkto ar paslaugos savybių atitiktis kliento poreikiams*. Remiantis antrąja, konstruktyvia priegija, *kokybė – produktas ar paslauga be defektų ar nuokrypių*.

Kokybes sampratai atsirasti turėjo reikšmės žmonijos bendrijų kūrimasis, kai vieni kūrė, kiti vartojo. Anot V. Dikavičiaus, S. Stoškaus (2003) vartojimas kelia daugelį reikalavimų vartojamam objektui. Autorius A. Kaziliūnas (2007) pateikia tarptautiniame standarte apibrėžtas kokybės vadybos dalis. Tai yra *kokybės planavimas, kokybės valdymas, kokybės užtikrinimas ir kokybės gerinimas*.

Tai, kas vakar buvo kokybė, šiandiena nebeatitinka turimos ideologijos. Vartotojų poreikių didėjimui turi reikšmės tie patys pokyčiai, keičiantys suvokimą apie kokybę. Dabartinė gamintojų gausa leidžia vartotojui pasirinkti tą paslaugą ar produktą, kuris atitiktų jo poreikius. Pagrindinis skirtumas, kuris apsprendžia paslaugos ir produkto reikšmę naudotojui tas, jog paslauga - nemateriali veikla. Kaip pažymi L. Žalimienė (2003), paslaugos teikiamos ir vartojamos vienu metu. Tarptautinis kokybės vadybos standartas ISO 9000:2000 kokybę apibrėžia, kaip turimųjų charakteristikų visumos atitikties reikalavimams laipsnį. Autoriai D. Pociūtė, V. Janušauskas ir R. Vitkauskas (2005) pateikia organizacijos veiklai gerinti Tarptautinės standartizacijos organizacijos (ISO) rekomenduojamus 8 kokybės vadybos principus: *orientavimąsi į vartotoją; lyderystę; darbuotojų dalyvavimą; procesinį požiūrį; sisteminių požiūrį; nuolatinį veiklos gerinimą; faktais pagrįstų sprendimų priėmimą; abipusiai naudingus ryšius su tiekėjais.*

L. Bagdonienė ir R. Hopenienė (2004) pateikia Harvardo universiteto profesoriaus D.H. Garvin metodologinius kokybės matavimo pagrindus. Jo manymu, į kokybės apibrėžtį galimi penki principiniai požiūriai. Kiekvienas jų akcentuoja tam tikrą kokybės determinantą.

Transcendentinė koncepcija, suvokiama, kaip bendra puikumo, tobulumo išraiška. Autorė N. Borusevičienė (2007) pateikia šios koncepcijos vertinimą filosofiniu požiūriu: tai esantis anapus kokios nors sferos, anapus pasaulio, neprieinamas patyrimui. Pasak D. Martišauskienės (2010), kokybė negali būti apibrėžta: žinoma, kas tai yra (tai tobulumo sąlyga, reiškianti puikią kokybę, skirtingai nuo blogos kokybės). Anot jos, kokybė yra pasiekimas arba siekimas aukštesnio standarto, kaip priešybė būti patenkintam prastu arba apgaulingu dalyku. Vertinant šiuo požiūriu kokybiškas produktas turi įgimtą pranašumą. Autorė pateikia Stephenson požiūrį į transcendentinę koncepciją. Anot jos, ši koncepcija nereikalauja konkrečių kokybės matavimų ar vertinimų, todėl kokybės sąvoka apibūdinama kaip turinti teigiamas konotacijas ir besiasocijuojanti su tobulumu ar verte. Vadinasi, transcendentinė koncepcija pateikia subjektyvų vertinimą kokybės, jos matavimų ir apibrėžties sunkumus. Ši koncepcija turi įgimtą tobulumą ir, anot L. Bagdonienės ir R. Hopenienės (2004), šis požiūris akcentuoja, kad žmonės mokosi pažinti kokybę, įgiję patyrimo (pakartotinai vartodami paslaugą arba naudodamiesi preke). Tačiau vertinant šią koncepciją vadybiniu požiūriu kyla abejonė, ar nebūtų sunku ja vadovautis.

Produkto vertinimu pagrįsta koncepcija pažymi produkto sudėtinių dalių kiekybinius skirtumus, kuri, priešingai nei transcendentinė, reikalauja konkrečių kokybės matavimų ar vertinimų. Anot D. Pociūtės, V. Janušauskienės ir R. Vitkausko (2005), šis požiūris atsirado ekonominėje literatūroje, nes kokybė pradėta sieti su produkto gamybos išlaidomis. Pasak L.

Bagdonienės ir R. Hopenienės (2004), kokybę apibūdina tiksliai nusakomi ir išmatuojami kintamieji, ir pažymi, kad tai objektyvus kokybės aiškinimas. Tačiau jo trūkumas tas, kad neįvertinami individualaus vartotojo poreikiai, preferencijos, skonis. Autorius J. Mikulis (2007) šią koncepciją atskiria nuo transcendentinės, nes pabrėžia kokybę kaip tikslų ir pamatuojamą dydį, kaip tam tikro ingrediento arba jo kiekio turėjimą.

Vartotojų poreikiais ir lūkesčiais pagrįsta koncepcija. C.C. Barczyk (1999) vartotojo sąvoką apibrėžia kaip kokybės siekių pagrindą. Ši koncepcija glaudžiai siejama su vartotojais, kaip gyvybiškai svarbiais organizacijai. Pagrindinis dalykas: suprasti vartotų norus ir poreikius, juos tenkinti, siekiant pranokti lūkesčius. Anot P. Vanago (2008), kiekviena organizacija turi siekti patenkinti esamus ir numatomus vartotojų poreikius mažiausiomis išlaidomis. Tačiau, pasak L. Bagdonienės ir R. Hopenienės (2004), ši koncepcija akcentuoja, jog tai subjektyvus kokybės aiškinimas, kuris paslaugos teikėjui sukelia dvi problemas :

1. Kaip sužinoti, kokios privalo būti paslaugos savybės, kad tenkintų kuo daugiau vartotojų.
2. Kaip atskirti pasitenkinimą sąlygojančius požymius nuo kokybės atributų.

Autorius A. Kaziliūnas (2007) akcentuoja, jog vartotojų pasitenkinimas matuojamas ir stebimas analizuojant su vartotojais susijusią informaciją. Vadinasi, visa informacija yra reikšminga organizacijos būties užtikrinimui. Čia galima susidurti su organizacijos gebėjimu valdyti informaciją. Autorius P. Vanagas (2008) vertindamas tyrimo rezultatus pateikia 5 paslaugų dimensijas, tenkinančias vartotojų lūkesčius: *patikimumą, garantiją, aplinkos estetiką, nuoširdumą, reagavimą į kliento norus.* „, Vartotojo tenkinimas yra vienintelis prasmingas verslumo požymis“ (Barczyk, 1999, p. 45).

Gamybos praktika pagrįstą koncepcijos esmę sudaro atitikties reikalavimų įvykdymas. ISO 9000 serijos standartai vertinami kaip priemonė su veiksnių koordinavimu, padedančiu patenkinti vartotojų poreikius. „Standartuose paprastai yra apibrėžiami reikalavimai terminologijai, testavimo metodams, paslaugų ar produkto specifikacijoms“ (Mikulis, 2007, p. 97). Pasak L. Bagdonienės ir R. Hopenienės (2004), kokybiška paslauga yra ta, kuri atitinka nustatytus prekės gamybos ar paslaugų teikimo standartus. Tačiau autorės pažymi, kad tokio požiūrio į kokybę trūkumas yra tas, kad standartai neįvertina vartotojų poreikių ir prioritetų. Autorius J. Mikulis (2007), vertindamas šią koncepciją, pažymi, kad kokybė yra atitiktis nustatytiems reikalavimams.

Verte pagrįstą koncepcijos esmę sudaro kokybės siejimas su produkto gamybos bei kitomis išlaidomis ir kainomis. Anot L. Bagdonienės ir R. Hopenienės (2004), kokybiška

paslauga yra ta, kuriai būdinga rezultato (atlikimo) arba atlikimo (procesu) ir vartotoją tenkinančios kainos pusiausvyra.

Apibendrinant šias koncepcijas, galima remtis autorių L. Bagdonienės ir R. Hopenienės (2004) išvadomis, jog produkto vertinimu ir gamybos praktika pagrįstos koncepcijos apibrėžia kokybę, turi objektyvų pradą, be to, akcentuoja vidinį kokybės vertinimą. Teigiama, kad transcendentinis, į vartotoją ir vertę orientuoti požiūriai atspindi subjektyvų kokybės vertinimą. Tai ir turi būti svarbiausia, nes vartotojas lemia paslaugos kokybę. Vienareikšmiai apibrėžti, kuris požiūris geriausias, labai sunkus, nes, anot J. Mikulio (2007), skirtinguose produkto ir įmonės vystymo etapuose tikslinga atsižvelgti į įvairius aspektus.

Autorė V. Vaicekauskienė (2007), cituodama Morgon ir Murgatroyd, pateikia vertinimą, jog paslaugų pramonėje kokybės centras yra klientas/vartotojas, nes vartotojo dimensija yra visose sąveikose nuo paslaugos inicijavimo iki atlikimo. Vadinasi, reikšmingas pats procesas, paslaugų vartotojo ir teikėjo sąveika. Morgon ir Murgatroyd vertindami kokybę viešajame sektoriuje akcentuoja, jog paslaugų kokybės vertinimai priklauso nuo vartotojų lūkesčių ir jų požiūrio į gautos paslaugos kokybę santykio. Be to, ši paslaugų kokybės prielaida taip pat reiškia, kad sprendimai apie gautas paslaugas bus grindžiami vertinimų ir paslaugų rezultato ir jų teikimo proceso deriniu. Pažymima, jog dėl to paslaugoms būdingas glaudus visų kokybės aspektų sąveikos elementas. Vadinasi, eilę veiksnių lemia paslaugų kokybę, kuria apsprendžia paslaugų vartotojai. Tačiau vertėtų akcentuoti, jog švietimo klientai, tai nėra tik besimokantieji, jų tėvai, bet ir visa visuomenė. Jų poreikių identifikavimas yra sudėtingas procesas. Anot V. Vaicekauskienės (2007), neišreikšti ir nesuvokti poreikiai paprastai būna integralūs arba baziniai, tokie kaip, saugumas ar komunikaciniai gebėjimai, kurių klientai gali net nepastebėti. Vadinasi, tų neišreikštų poreikių tenkinimas gali nesuteikti vartotojui norimo rezultato, tačiau poreikiai turi būti patenkinti. Priešingu atveju tuomet kokybės samprata neteks esmės - tada apie kokybę bus kalbama tik kaip apie menamąją.

Kokybės vadybos principų taikymas padeda didinti įstaigos konkurencingumą, teikiant kokybiškas paslaugas. Siekiant kokybiškos veiklos, būtina vadovautis visuotinės kokybės vadybos filosofija. Ją galima apibūdinti kaip sistemą, iš kurios, anot J. Mikulio (2007), susideda vertybės, principai ir metodai. Anot C. C. Barczyk (1999), tai svarbu, nes vartotojo pasitenkinimas, o dar labiau jo džiaugsmas, yra esminis organizacijos kokybės požymis. Autorius P. Vanagas (2008) išskiria sudedamąsias visuotinės kokybės vadybos dalis: vartotojų esamų ir numatomų poreikių patenkinimą mažiausiais kaštais, nuolatinį tobulinimą, visuotinį dalyvavimą tobulumo procese ir infrastruktūrą. C. C. Barczyk, apibendrindamas visuotinės

kokybės vadybos esmę, pateikia bendrą apibrėžtį, jog VKV reiškia ir vidinių vartotojų tenkinimą, ydų šalinimą, procesų gerinimą. Autoriai E. R. Stancikas ir D. Bagdonienė (2004) visuotinės kokybės vadybą vadina vadybos filosofija ir metodais, kuriuos pasirinkusi organizacija nuolat tobulėja, siekdama kuo veiksmingiau patenkinti vartotojų poreikius, gerindama produktų arba paslaugų kokybę ir mažindama kaštus. Šie autoriai, vertindami specialistų ir mokslininkų pateiktus VKV principus, pateikia apibendrinimą, jog visuotinės kokybės vadybos principai yra šie: orientacija į vartotojus, nuolatinis veiklos tobulinimas ir visuotinis dalyvavimas principai.

R. Želvys (2003) akcentuoja, jog įgyvendinus visuotinės kokybės vadybos principus kontrolės procese faktiškai dalyvauja visi darbuotojai, o kontrolė tampa darbuotojų kasdinių įsipareigojimų dalimi. Anot autoriaus, nors visuotinės kokybės vadybos idėjos bei metodai pirmiausiai imti taikyti pramonės ir verslo organizacijoje, praeitame dešimtmetyje jie pradėti diegti ir švietimo srityje.

A. Raipa (2007) pažymi, jog organizacijos kokybės vadybos elementus reikia pradėti įgyvendinti palaipsniui, remtis vadybos mokslo ir praktikos laimėjimais, didinat organizacijos narių gebėjimus priimti ir išlaikyti „kokybę“ .

Vertinant paslaugų kokybę kyla tam tikri sunkumai, kadangi ją daug sunkiau įvertinti nei daikto, kadangi pati paslauga neturi aiškaus ir bendro apibrėžimo. Autorės N. Langvinienė ir B. Vengrienė (2005) pateikia paslaugas išryškinančias savybes. Anot jų, paslauga - tai veikla; ji neapčiuopiama; paslauga – tai santykiai, nors ne visuomet akivaizdžiai matomi; tai klientų poreikių tenkinimas; veikla, kurią gali atlikti tik kitas asmuo, būtinai dalyvauja ir paslaugos tiekėjas, ir vartotojas. Paslaugų teikimo procesas yra valdomas, įvertinama sąveika su klientu. A. Kaziliūnas (2006), kaip esminį dalyką paslaugų kokybei pasiekti ir išlaikyti, siūlo būtinumą matuoti proceso eigą ir ją valdyti.

Autorė L. Žalimienė (2003), aptardama paslaugų kokybę, akcentuoja, jog paslaugų kokybės negalima apibūdinti vienareikšmiai. Ji paslaugų kokybę apibrėžia kaip esminę paslaugos savybę, taip pažymėdama, jog dauguma paslaugų grindžiama žmonių santykių kokybe, kurią yra sunku išmatuoti.

Kitas paslaugas apibrėžiantis teiginys: didesnė vertė už mažesnius pinigus. Čia paslaugos kokybė suvokiama, kai už turimus ar net mažesnius pinigus pasiekiamas geras rezultatas. Dar vienas aspektas, be kurio kokybės samprata netaptų reikšminga - paslauga skirta *vartotojui*. Taip akcentuojamas kliento pasitenkinimas gavus paslaugą, lūkesčiai, susitariama dėl kokybės. Anot

A. Jurkausko (2003), klientai, kaip kokybę sąlygojantys ištekliai, yra tapę būtina paslaugos teikimo sistemos dalimi. Jie yra įtraukiami į paslaugos teikimo procesą, kartu ir į paslaugos kokybės valdymo procesą. Autorė L. Žalimienė (2003) kokybę apibrėžia kaip hierarchinę kokybės teoriją, ją sieja su ištekliais ir mano, kad kokybiškoms paslaugoms beveik visada reikia daugiau personalo ir materialinių išteklių. Kitas, anot autorės, paslaugų kokybę apibrėžiantis aspektas, yra užsibrėžto tikslo, uždavinių pasiekimas: kokybė pasiekama tada, kai įgyvendinami uždaviniai, tikslas, numatyti parametrai. Jų ignoravimas reikš nepakankamą paslaugos kokybę.

Vartotojo sąvoka vertinama organizacijoje vienodai: tai kokybės siekio pagrindas. Lietuvos ugdymo institucijose vis populiarėja poreikis diegti modernias ugdymo kokybės matavimo ir vertinimo koncepcijas, tirti jų poreikį. Anot S. Neifacho (2007), tai sąlygoja siekis būti išskirtinėmis. Kitos institucijos, tiesiogiai susidūrusios su inspektavimo ar informacijos valdymo problemomis, tiesiog nepajėgios tenkinti informacinių vadovų poreikių. Vadinasi, atsiranda poreikis gebėti tinkamai valdyti informaciją, užtikrinti teikiamų paslaugų kokybę.

Autorius A. Jurkauskas (2003) akcentuoja, jog paslaugų kokybės valdymo procesas – dinamiškas reiškiny, nes reikia įvertinti, kad nauda, kurios ieško vartotojas, keičiasi, todėl keičiasi ir vartotojo paslaugos kokybės suvokimas. Paslaugų kokybės valdymas pirmiausiai susijęs su valdymo procesu, o ne su paslaugų įmonės struktūra.

Gera paslaugų kokybė reiškia didesnę vartotojų pasitenkinimą, kuris turi dvejopą efektą (Jurkauskas, 2003, p. 122):

- Tikimasi, kad pagerės vidaus atmosfera.
- Klientų pasitenkinimas turi ir išorinį poveikį – taip pritraukiami nauji klientai, nes teigiami klientų atsiliepimai gerina paslaugų įmonės įvaizdį.

„Paslauga – tai didesnės ar mažesnės žmonių grupės darbo rezultatas, todėl paslaugų organizacijose būtina skatinti komandinį darbą“ (Bagdonienė, Hopenienė, 2004, p. 234). Vadinasi, tik dirbant drauge, siekiant bendro tikslo, galima užtikrinti vartotojo pasitenkinimą.

Teorinės medžiagos pateiktis įrodo, jog vartotojas nėra tik tas, kuris tiesiogiai perka ar naudojami paslaugomis, tai yra ir darbuotojai, t.y. paslaugų tiekėjai, ir pati bendruomenė, kurioje veikia organizacija. Vadinasi, siekiant kokybiškos veiklos, būtina aiški orientacija į išorinius ir vidinius vartotojus.

1.2. Vadybos ir švietimo vadybos teorinių koncepcijų taikymas, ikimokyklinės įstaigos paslaugų kokybės vertinime

Vertinant švietimo kokybę, būtina suvokti ją kaip sistemą. V. Lamanuskas (2004) pateikia „sistema“ sąvokos sampratą, ją skirstydamas į keletą grupių. Anot autoriaus, sistema yra sanoka elementų (komponentų), kurie tarpusavyje susieti tam tikrais ryšiais, tai sudaro vienokią ar kitokią visumą. Vertindamas švietimo sistemą, jis akcentuoja, jog švietimo sistemos kinta laike, t.y. dinamiškos. Šią savybę būtina įvertinti numatant tolimesnę sistemos raidos perspektyvą. Anot S. Neifacho (2004), sistema turi savo struktūrą, funkcijas, funkcionavimo aplinką. Autorius švietimo sistemą apibūdina kaip didelę, sudėtingą, gyvą, atvirą, dinaminę, tikimybinę, organinę arba mechaninę sistemą.

Sąvoka „švietimas“ pedagogikos terminų žodyne apibūdinamas kaip „pagrindinė ugdymo funkcija, tenkinanti individo ir visuomenės poreikius (Jovaiša, 1993, p. 232). Anot S. Neifacho (2004), švietimas yra grindžiamas evoliucionuojančia dinamika, visuomeniniais pokyčiais, nes tik jie pajėgūs keisti sistemą iš esmės ir padėti jai adaptuotis naujame visuomenės gyvenime. Švietimo organizacijos turi tiesioginės įtakos žmonių gyvenimams, jų galimybėms, poreikiams, vertybėms keistis. P. Jucevičienė (1998) pažymi, jog švietimo sistema yra sudėtinė visuomeninės sistemos dalis. Anot jos, tarp visuomenės ir švietimo sistemos vyksta nuolatinė sąveika, pasireiškianti per švietimo sistemos funkcijas. Pasak D. Martišauskienės (2008), nėra aiškių tokioms sampratoms pedagogikos atitikmenų, kaip pelno maksimalizavimas, produkcijos asortimento įvairovė, rinkos segmento išplėtimas; švietimo įstaigos orientuojasi į kitus tikslus – tai asmenybės ugdymą.

T. Welsh ir N. F. McGinn (2008) pateikia interesų grupės, kuri susijusi su galimais švietimo rezultatų naudojimo būdais, apibūdinimą - tai yra *vartotojai*. Pasak jų, ši interesų grupė vadinama vartotojais dėl to, kad jai svarbiausia vartojamoji švietimo vertė. Šios interesų grupės gali daugiausiai pasakyti apie švietimo turinį ir apie jo finansavimą. Aktualiausia joms yra tai, kaip švietimas realizuoja jų tikslus, o ne paties švietimo techniniai aspektai.

Šiandien, kada kaita tampa natūraliu procesu, vis dažniau kalbama apie kokybiškas paslaugas švietimo reformos sąlygomis, o iš švietimo organizacijų tikimasi efektyvios veiklos. Švietimas yra mūsų visuomenės atspindintys, veikiamas grįžtamojo ryšio proceso: kokia visuomenė, toks ir švietimas, ir atvirkščiai. Kaitos rezultatus švietimo sistemoje analizavo autorius S. Neifachas (2007), kaitą įvardindamas kaip nenutrūkstamą spiralinį procesą. Jo nuomone, švietimo sistemos efektyvumą užtikrina pusiausvyra tarp visuomenės ir asmenybės

edukacinių poreikių. Vertinant tai, reikšminga akcentuoti, jog vartotojų poreikių patenkinimas garantuoja įstaigos kokybę.

Globalizacijos procesai, pokyčiai, kintantys poreikiai verčia švietimo organizacijas, siekiant veiklos efektyvumo, taikyti švietimo vadybos teorijas. „Vadyba – tai organizacijos visuminės veiklos dalis, kuri lieka atėmus organizacijos funkcionavimo, rezultato siekimo, jos aprūpinimo ir aptarnavimo, specialiųjų tyrimų ir projektavimo veiklą.“ (Neifachas, 2006, p. 17).

Autorius R. Želvys (2003) švietimo vadybą įvardija kaip veiklą, kuria organizuotai siekiama užsibrėžtų švietimo sistemos ir atskirų švietimo organizacijų tikslų. Analizuojant Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą (2003), matyti, jog švietimo tikslai yra: išugdyti vertybines orientacijas, padėti įsisavinti žinias, gebėjimus, stiprinti demokratinės valstybės raidą, perteikti asmeniui tautinės ir etninės kultūros pagrindus, tampant daugiakultūrinės visuomenės nariu. Švietimo tikslai apima visus sėkmingos socializacijos procesus, padedančius tapti visuomenės nariu. Anot A. Juodaitytės (2003), socializacija – procesas, kuris plėtojasi.

Vertinat bendrųjų vadybos teorijų pritaikymą švietime, kyla dilema: ar realu jas taikyti švietimo organizacijose, kuriose dalyvauja gyvi žmonės?

Autorius R. Želvys (2003) nuomones skirsto į tris grupes pagal reiškiamus požyūrius.

Pirmoji grupė: švietimo organizacijos yra tokios pačios organizacijos kaip ir visos kitos, todėl čia galioja visiems bendri vadybos dėsniai. Antrajai požyūrių grupei autorius priskiria nuostata, jog švietimo organizacijos iš esmės skiriasi nuo kitų tipų organizacijų, todėl pramonės ar verslo pasaulyje įprasta vadyba švietime netaikytina. Jis įvardija tikslų neatitikimus, švietimo organizacijose vadovo pedagoginio meistriškumo būtinumą. Trečioji grupė, anot R. Želvio, yra tarpinė: akcentuojama tai, jog švietimo organizacijos labai skiriasi nuo kitų organizacijų. Vadinasi, bendrųjų vadybos principų taikymas švietimo įstaigose turi būti kruopščiai įvertinamas ir adaptuojamas švietimo specifikai. Kyla problema: kaip išmatuoti švietimo įstaigų produkciją? Anot S. Niefacho (2004), vadybinis požyūris ugdant inicijuojamas tiek paties ugdymo proceso, tiek subjektų veiklos, tiek ugdymo rezultatų pokyčių.

Atsiradus poreikiui vadybos teorijas taikyti švietime, būtina įvertinti švietimo organizacijų specifiškumą. R. Želvys (2003), analizuodamas vadybos teoretikus, įvardija svarbiausius švietimo organizacijos ypatumus. Juos apibendrinant, matyti, jog švietimo institucijų tikslai, tokie kaip: asmenybės ugdymas, kultūros perdavimas ar augančios kartos socializacija, yra daug abstraktesnio pobūdžio, todėl juos daug sunkiau išskaidyti į konkrečius uždavinius ir numatyti įgyvendinimo žingsnius. Kitas ypatumas tas, jog švietime daug sunkiau nustatyti, ar tikslai

pasiekti, ar ne. Čia susiduriama su vertinimo sunkumais. Anot autoriaus, sėkmingi švietimo įstaigų veiklos rezultatai išryškėja ne iš karto. Vertinant skirtumus tarp švietimo ir pelno siekiančių organizacijų, akcentuojama, jog švietimo organizacijų veiklos pobūdį sunku įvertinti aiškiai ir tiksliai. Iškyla klausimas, kas gi yra švietimo įstaigos klientai? P. Vanagas (2008) analizuodamas visuotinę kokybes vadybą, mini suinteresuotas šalis: tai ne tik tiesioginiai vartotojai, bet ir darbuotojai, rėmėjai, taip pat visuomenė: konkreti bendruomenė, kuriai organizacija bei jos produktai daro poveikį, ir visuomenė apskritai. Kitas reikšmingas skirtumas, anot R. Želvio (2003), švietimo organizacijos – tai specialistų organizacijos. Pasak autoriaus, vadovai ir pedagogų personalas turi maždaug vienodą profesinį pasirengimą, panašią vertybių skalę ir yra sukaupę analogišką patirtį. Pažymima, jog hierarchinės piramidės pakopų skaičius švietimo organizacijose riboja kilimo profesinės karjeros laiptais galimybes. Paskutinis skirtumas tas, jog švietimo vadovai svarbiausiu laiku ne vadybinį, bet pedagoginį darbą, ir vadyba užsiima papildomu laiku. Tačiau galima šiam teiginiui prieštarauti. Nuolatiniai pokyčiai verčia švietimo vadovus keisti vaidmenis, atsiranda poreikis atlikti naujus vadybinius vaidmenis, kurie būtini siekiant efektyvios profesinės veiklos. Nedaugelis vadovų apsiriboja tik pedagoginiu darbu - tai šiandien lemia menką išlikimo tikimybę.

Kaita įtraukia visą švietimo sistemą, taip pat ir ikimokyklinę įstaigą, verčia pertvarkyti jos veiklą, keičia jos paskirtį šiandieninės visuomenės kontekste. A. Juodaitytė (2003) pažymi, jog vaikystės periodas, pirmasis žmogaus psichikos raidoje ir socialiniame jo tapsme, šiandienos visuomenėje įgyja ypatingą reikšmę vien todėl, kad vaikai kaip socialinė grupė savo amžiumi yra jauniausia ir socialiai nesavarankiška. Todėl svarbu siekti ugdymo kokybės, kad pati pradžia sudarytų tvirtus pamatus tolimesniam gyvenimui. Autorius S. Neifachas (2007) šiuolaikinę ikimokyklinę įstaigą įvardija kaip įstaigą, kuri siekdama savo pagrindinio tikslo, vykdo įvairaus pobūdžio veiklą ir teikia socioeducacines, konsultavimo paslaugas. Anot jo, pastaruoju metu išryškėjo visuomeninis veiklos pobūdis, kai įgyvendinami ir sėkmingai derinami skirtingi pavienių grupių interesai, tenkinami jų lūkesčiai. Autoriaus išvados pateikia suvokimą apie šiuolaikinės ikimokyklinės ugdymo organizacijos veiklą, ji tampa įvairiapusiškesnė, nešališka reformos pokyčiams, inspiruojamos naujų galimybių paieškos.

Vertinant ikimokyklinės įstaigos tiesioginių vartotojų, t.y. vaikų, poreikius, kyla tam tikra dilema: kaip juos patenkinti, jei ugdytiniai mažiausiai juos išreiškia. Vadinasi, atsiranda poreikis dokumentais įtvirtinti susitarimą dėl švietimo tikslų ir vertybių. Anot V. Vaicekauskienės (2007), turi būti numatyti strateginiai tikslai, strateginės švietimo raidos gairės ir pan., kur būtų suderinti ne tik suinteresuotų grupių poreikiai, bet ir išreikšti neapibrėžti tiesioginio kliento poreikiai.

Lietuvos Ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą reglamentuojančių dokumentų (LR švietimo įstatymas (2003); Lietuvos švietimo koncepcijoje (1992); Pedagogų rengimo koncepcija (2004); Pavyzdinis auklėtojų pareigybės aprašymas (2005); Valstybinė švietimo strategija 2003 – 2012 m. Nuostatos (2003); ir kt.), paskirtis - nukreipti suinteresuotus asmenis veikti, įprasminant ikimokyklinio ugdymo kokybės valdymą. Dokumentai ir juose pateikti strateginiai tikslai yra kaip siekiamos vertybės, sudarančios tam tikrą švietimo kokybės sampratą.

Autorės A. Juodaitytė ir R. Karžinauskienė (2007) pateikia kokybę kaip švietimo reliatyvią sąvoką, remdamosi Valiukevičiūtės ir Mikutavičienės pateiktais teiginiais, jog kokybė gali būti suprantama kaip tikslų (paskirties) ir švietimo institucijų funkcijų atitikimas. Tuomet, nustatant misijos ir tikslų dermę su realiomis ir švietimui reikšmingomis funkcijomis, būtina nuolatinė misijos ir tikslų analizė. Anot autorių, kokybė gali būti suprantama pagal tai, kaip švietimo institucijos atitinka socialinę, kultūrinę paskirtį. Instituciniu lygmeniu paskirtis atsispindi organizacijos misijoje, o veiklos kokybė nusakoma kaip paskirtį atliepantis institucijos funkcionavimo lygmuo. Pasak R. Burškaitienės ir M. Vilkonienės (2009), kokybė yra sutartinių veiklos požymių visuma, rodanti, koku laipsniu, būdais ir priemonėmis pasiekiami nacionalinės švietimo sistemos tikslai, tenkinantys suinteresuotos visuomenės dalies poreikius, bei kaip (kokiais būdais, kaip saugiai, kokiomis priemonėmis ir koku laipsniu) yra įgyvendinami konkrečios ugdymo įstaigos tikslai, vienareikšmiai nukreipti į individualių suinteresuotų asmenų poreikių tenkinimą.

Ершова И.Г.(2010) (2010), tyrinėdama švietimo kokybės įtaką ekonomikos vystymuisi, teigia, jog pagrindinė varomoji jėga yra žmogus. Anot jos, švietimo sistema yra svarbiausia, teikiant žinias, formuojant metodologines ir nacionalines išskirtinybes.

Pati pirmoji vaikų ugdymo institucija - ikimokyklinė įstaiga - padeda ruošti tolimesniam vaiko gyvenimui ir padeda jam išbandyti socialinius vaidmenis. Ji rūpinasi vaiko ugdymu ir priežiūra. S. Neifacho (2004) teigimu, ugdymo kokybė – sąlyginė sąvoka, kurios prasmė glaudžiai susijusi su tam tikrais visuomenės (pedagogų, vaikų, tėvų, švietimo vadybininkų, vietos valdžios atstovų, vyriausybės, aukštojo mokslo įstaigų ir pan.) ar konkretaus žmogaus poreikiais, reikalavimais bei lūkesčiais, padedanti tėvams derinti profesinę veiklą ir šeimos gyvenimą. Pasak R. Burškaitienės ir M. Vilkonienės (2009), ikimokyklinės įstaigos ugdymo specifika susijusi su kitoku ugdymo turiniu, todėl ugdymo kokybės valdymas prasideda nuo saugumo užtikrinimo, sveikatinimo funkcijų planavimo ir organizavimo, vaiko maitinimo,

priežiūros, medicininio aptarnavimo. Čia išvardintieji momentai tampa vaiko kokybiško fizinio ir dvasinio vystymosi pagrindu.

Pasak S. Niefacho (2008), ikimokyklinės įstaigos stiprėja kaip organizacijos, teikiančios visuomenei ir jos bendruomenės grupėms kokybiškas suaugusiųjų švietimo ir vaikų ugdymo paslaugas. Anot A. Juodaitytės (2003), ugdymas tampa reikšmingu vaiko socialinės patirties plėtojimo būdu. I. Leliūgienė (1997) akcentuoja, jog ugdymas yra svarbiausia žmonijos egzistencijos forma ir ją reikia tobulinti, kad būtų gausinama geroji žmonijos ugdomosios veiklos patirtis, kad šioji prisidėtų prie tikrosios ugdymo paskirties atkleidimo ir jos galimybių panaudojimo žmonijos ir tautų labui. „Ugdymas – bendriausia pedagoginė sąvoka, reiškianti auginimą, didinimą, plėtotę, brandinimą“ (Neifachas, 2004, p. 12).

Kiekviena įstaiga turi užsibrėžtą tikslą, kurio privalo siekti. Pasak D. Martišauskienės (2008), ikimokyklinės įstaigos tikslas – ugdyti, lavinti vaiką. Jos veiklos efektyvumą reikėtų vertinti remiantis ne tik intelektualiais, bet ir socialiniais, moraliniais, etiniais, kultūriniais, fiziniais ir kt. kriterijais. Anot, autorės, įvertinti, ar ikimokyklinio ugdymo procesas vykdomas efektyviai, problemiška, nes sudėtinga apibrėžti ikimokyklinio ugdymo tikslų pasiekimo laipsnį.

Ikimokyklinio (priešmokyklinio) ugdymo paslaugas teikiančiose ikimokyklinėse įstaigose Lietuvoje, anot S.Neifacho (2007), akivaizdus tik edukologinis požiūris. Autorius tikisi, jog greitai ikimokyklinės įstaigos Lietuvoje bus traktuojamos ne tik kaip tradicinės ugdymo ar priežiūros organizacijos, bet ir kaip privačios įstaigos, gaunančios pelną už paslaugų kokybę. Vadinasi, įstaigos siekis - patenkinti vartotojus - sietinas su kokybiškų paslaugų pasiūla. Autorė D. Martišauskienė (2008), analizuodama tėvų ir pedagogų požiūrį į ikimokyklinio ugdymo paslaugų kokybę, atlikto tyrimo duomenimis pateikia išvadas, jog ikimokyklinės įstaigos ugdytinių tėvų ir pedagogų nuomonės dėl ugdymo paslaugų kokybės dažniausiai sutampa, jos pagrįstos tarpusavio geranoriškumu, veiklos aiškumu, tarpusavio supratimu. Vaikas, realizuodamas savo švietimo teisę per ugdymo institucijas, tampa individu, darančiu įtaką sociumo ir kultūros raidai (Niefachas, 2006, p. 14).

Ikimokyklinė įstaiga privalo atitikti viešųjų paslaugų sektoriaus tikslus ir uždavinius. Vertinant paslaugas ir jų teikimo galimybes šeimoms, auginančioms vaikus, autorės V. Stankūnienė, A. Jasilionienė, R. Jančaitytė (2005) išskiria esminius vaikų ugdymo aspektus. Jų manymu, paslaugos turi būti teikiamos įvairaus amžiaus vaikams pagal tėvų poreikius, paslaugos turi būti prieinamos, akcentuoja paslaugų finansavimą, jų kokybę. Vaikų ugdymo paslaugas teikiančios įstaigos turi suderinti darbo laiką su tėvų darbo valandomis - taip

orientuojamasi į vartotoją. Šiame kontekste paslaugų tiekėjai turi garantuoti kokybę, kurią apsprendžia paslaugų vartotojai.

Ikimokyklinė įstaigos veiklą riboja finansinės galimybės. Ji, kaip viešų paslaugų teikėja, kurios veikla grindžiama įstatymais, privalo būti atvira visuomenei, teikti informaciją apie vykdomą veiklą, būti kontroliuojama ir vertinama. T. Welsh ir N. F. McGinn (2008) sąvoką *teikėjai* apibūdina kaip interesų grupę, kuri susijusi su sprendimais, priimamais dėl susikurtos švietimo produkcijos teikimo vartotojams. Anot Raipos (2007), daugelis viešųjų struktūrų neretai vengia veiklos viešumo, pamiršta būtinus veiklos procedūrinius elementus, ir to priežastį įvardija kaip norą paslėpti neefektyvų darbą, nekompetentingumą, vadybinių, administracinių gebėjimų stoką. Viešumo vengimas ar netinkamas informavimas gali būti klaidingai vertinamas. Autorius A. Raipa (2007) akcentuoja, jog siekiančios sėkmingai veikti institucijos privalo tobulinti mišrius veiklos metodus, papildomas galimybes, integruoti vadybos ir administravimo technologijas, plačiai pasitelkti kokybės vadybos principus, kontroles ir vertinimo sistemas.

Ikimokyklinė įstaiga nebėra tik vaikų saugojimo vieta, neapsiriboja tik viena veikla - jos funkcijų kaitą veikia išoriniai veiksniai. S. Niefachas (2007), vertindamas ikimokyklinių įstaigų pokyčius ir jų plėtros priežastis, įvardija priežastis: poreikis išsivirti naujose perspektyvose švietimo rinkose, mokslo pažanga, konkurencijos aštrėjimas, esminių ekonominių, kultūrinių, politinių sąlygų pokyčiai. Anot jo, tam įtakos turėjo ir vidinės veiklos sąlygos bei siekis kuo geriau panaudoti turimus išteklius, pajėgumus, personalą. Aiški orientacija į strateginių tikslų įgyvendinimą, į gebėjimą juos valdyti, įvertinat jų dinamiškumą, procesų nuoseklumą, kurie padeda tinkamai įvertinti pokyčius. Atsiranda poreikis veiklą grįsti kokybės vadybos teorijomis.

Nagrinėjant ikimokyklinės įstaigos kokybę, jos siekiamybę, kyla nemažai problemų. Kokybės klausimus Lietuvos ikimokyklinėse įstaigose spręsti trukdo, anot A. Juodaitytės, D. Martišauskienės (2008), specialiai tam parengtų dokumentų trūkumas - akcentuojama tik viena Ikimokyklinio ugdymo mokyklų vidaus audito metodika (2005). Pasak A. Kaziliūno (2006), kokybės vadybos kontekste kokybės auditas yra sistemingas, nepriklausomas tikrinimas ir įvertinimas siekiant nustatyti, ar su kokybe susijusi veikla ir rezultatai atitinka numatytas priemones, ar šios priemonės naudojamos rezultatyviai ir ar jos yra tinkamos, kad būtų pasiekti numatyti tikslai. Akcentuojamas ir mokslinių tyrimų, skirtų ikimokyklinio ugdymo kokybės sampratos ir jos valdymo klausimams spręsti, trūkumas. Autorės A. Juodaitytė ir D. Martišauskienė nurodo, jog ikimokyklinio ugdymo grandis Lietuvoje vis dar tebėra suvokiama kaip nereikšminga siekiant ugdymo kokybės rezultatų. Autorėms pritaria ir S. Niefachas (2007). Anot jo, Lietuvos Respublikoje stokojama teorinių duomenų apie ikimokyklinio ugdymo įstaigų

valdymą, taip pat nedaug atlikta tyrimų šioje srityje. Nuogąstaujama, jog dar nėra sukurtų ikimokyklinio ugdymo įstaigų valdymo teorinių pagrindų, todėl vadybos mokslų adaptavimas ikimokyklinių įstaigų valdyme vadovams ir pedagogams sukelia daug rūpesčių, nes mokyklų specifiška labai skiriasi nuo ikimokyklinių įstaigų, ir šių mokslų negalima taip paprastai „perkelti“ į ikimokyklinio ugdymo institucijas. Tam reikalingi išsamūs tyrimai, įrodantys teorinių pagrindų realumą ir pritaikomumą ikimokyklinių įstaigų valdyme.

S. Neifachas (2007), analizuodamas kitų autorių, nagrinėjančių ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigų valdymo kaitos tendencijas, pateikia išvadą, jog švietimo reformos procesai formuoja sistemę, kurios pagrindinis uždavinys yra žinių kūrimas, kompetencijų formavimas, ugdymo proceso kokybės užtikrinimas.

Esminiuose Lietuvos Respublikos dokumentuose ikimokyklinė įstaiga yra įprasminama, kaip atliepanti vaiko tęstinio ugdymo (-si) „šeima ir mokykla“ tarpininkavimo funkcijas. Bet tarpininkavimo funkcija mažai įprasmina realią ikimokyklinės įstaigos paskirtį. Jos paskirtis ne tik vaikui/tėvams, bet ir visai bendruomenei teikiama švietimo pagalba.

S. Neifachas (2007) pažymi, jog ikimokyklinis (priešmokyklinis) ugdymas tampa vaiko socializacijos ir jo kultūros raišką stiprinantis veiksnys, kai kuriant tam tikras situacijas bendraamžių grupėje vaikai konstruoja naują socialinės kultūros patirtį, plėtoja „laisvojo“ mokymosi bendraujant ir bendradarbiaujant patirtį. Anot, autoriaus tuo pasireiškia ikimokyklinio (priešmokyklinio) ugdymo, kaip šiuolaikinio edukacinio reiškinių, esmė žmogaus nuolatinio mokymosi procese.

Švietimo vadyba turi būti suvokiama kaip tikslinga veikla, kurioje, anot S. Neifacho (2004), svarbus decentralizuotas sistemos valdymas, siekiama veiksmingai komunikuoti, kurti palankią organizacijos kultūrą. Vadinasi ikimokyklinės įstaigos veikla, turi būti grindžiama kokybės vadybos teorijomis. Tačiau, vis dar stokojama mokslinių tyrimų, teorinių pagrindų, kurie padėtų spręsti ikimokyklinėje įstaigoje su kokybės valdymu susijusius klausimus.

Apibendrinant galima teigti, jog ikimokyklinės įstaigos paskirtis šiandienos sąlygomis labai pakitusi. Nuolatinės kaitos procesai ugdymo įstaigą iš globos ir priežiūros institucijos pavertė vaikų socializacijos ir ugdymo, tėvų švietimo ir kultūrinimo institucija. Ikimokyklinės įstaigos mažiau nei mokyklos lieka dėmesio centre, jos reikalingos vaiko socializacijai, padeda derinti tėvams darbo ir šeimos pareigas.

1.3. Teritorinė kaimo bendruomenė, kaip paslaugų vartotoja

Autorė A. Juodaitytė (2003), aprašydama socializaciją ir ugdymą vaikystėje, analizuoja socializaciją bendruomenėje. Jos nuomone, maži Lietuvos miesteliai, turintys savo bažnyčią, ligoninę, mokyklą, istorinę praeitį, yra tipiškos teritorinės bendruomenės, kurios gyventojai gyvena savitą gyvenimą. Autorė I. Leliūgienė (1997) pažymi, jog kaimo bendruomenėje pastebimi specifiniai socialiniai – psichologiniai procesai. Anot jos, kaimui būdingas bendravimo atvirumas, jam svetimas anonimiškumas.

Šiame skyriuje teoriniu požiūriu nagrinėjama kaimo bendruomenė, kurią autorė E. Butkevičienė (2006) apibrėžia kaip kaimo vietovės gyventojus, suvienytus bendros gyvenamosios teritorijos, kitaip geografinės kaimynystės, pagrindu. Autorė I. Leliūgienė (1997) apibūdina bendruomenę kaip šeimų ar žmonių grupę, kurią jungia tam tikros bendro naudojimo vertybės, turinčią bendras tarnybas, įstaigas, interesus. Svarbu tai, jog charakterizuojant bendruomenę, pagrindinis akcentas skiriamas žmogui. Bet kiekviena bendruomenė iš kitų bendruomenių išsiskiria. V. Baršauskienė ir I. Leliūgienė (2001) cituoja D. Poplin, jo išskirtas sritis, kurios svarbios, kalbant apie tokius skirtumus tarp bendruomenių, kaip vidaus prigimtis, socialiniai – kultūriniai ypatumai, gyventojų skaičius. Autorės V. Baršauskienė ir I. Leliūgienė (2001) akcentuoja, jog bendruomenės vidus – tai sąveika tarp bendruomenės vienetų ir jos narių. Autorius R. Vasiliauskas (2006) pateikia T. Godfrey mintis, jis bendruomenei priskiria šiuos bruožus: išdėstymas arti vienas kito tam tikroje teritorijoje, socializacinis bendruomenių santykių pobūdis (mokymasis, vertybių, įsitikinimų formavimas), elgesio kodekso reguliavimas, drausmingumas, bendra kalba (dialektas), darbo pasidalijimas, atsakomybės prisiėmimas, artimumo, identifikavimo jausmai. Vertinant tai, matyti, jog bendruomenės samprata ir jos identifikavimas, reikšmingas žmogaus gyvenimui, jo vertybių formavimuisi. Autorė A. Vosyliūtė (2002) pažymi, jog kaimo vietovėje galima išskirti įvairias amžiaus, socialinės padėties, kultūrinio lygio grupes ir sluoksnius, besiskiriančius savo gyvensena, vaidmenimis, socialiniu mobilumu, įtaka bendrijoje, gyvenimo perspektyvomis. Anot, Л.И.Михайлова (1999) vienoje teritorijoje funkcionuoja profesinės, mokomosios, amžiaus, o kartais ir nacionalinės bendrijos.

Kaime yra mažiau anonimiškumo, paisoma normų. Kiekvienas kaimas turi savo specifinę kultūrą. Vietovių kultūra, anot A. Vosyliūtės (2002), kuriasi kaip jų socialinio ir simbolinio kapitalo išraiška, susijusi su praeities istorinio patyrimo įamžinimu, harmoningos bendruomenių plėtros klausimais. Pasak, Л.И.Михайлова (1999), kultūrinė terpė jungia glaudžiai tarpusavyje

persipynusius, materialinius, socialinius ir dvasinius elementus. Vadinasi, vertinant kaimo bendruomenės ypatumus būtina aptarti socialinius aspektus, kurie turi įtakos harmoningos bendruomenės tapsmui. Autorė A. Vosyliūtė kultūrą įvardija kaip „įvairiapusę, sudėtingą struktūros reiškini“. Ji pažymi, jog žmonės yra kultūros kūrėjai ir vartotojai; jų anksčiau susiformavę poreikiai, veikiami kintančių sąlygų, tarsi dyla, o naujos kultūrinės reikmės (atitinkančios naują jų gyvenimo būdą) dar tik ryškėja. „Bendruomenė yra mikrosistema, kurioje vyksta socializacija ir kurioje formuojasi žmogaus asmenybė“ (Berns, 2009, p. 388). Autorius R. M. Berns (2009) cituoja Warren ir pateikia bendruomenės atliekamas funkcijas: 1. *Gaminimas, paskirstymas vartojamas*. Šią funkciją galima vertinti kaip apsirūpinimas reikiamais ištekliais. 2. *Socializacija*. Vertinant šią funkciją, išryškėja narių priimtų normų, vertybių paisymas. Reikšmingos šiame kontekste tampa švietimo įstaigos. 3. *Socialinė kontrolė*. Visuotinai priimtų vertybių paisymas. 4. *Socialinis dalyvavimas*. Priklausymo grupei poreikio patenkinimas. Kitos grupės siekia patenkinti šį poreikį. 5. *Savitarpio pagalba*. Šią funkciją galima suvokti kaip bendradarbiavimą siekiant bendrų tikslų. Autorius Berns akcentuoja, jog įvairiose bendruomenėse šios funkcijos skiriasi, todėl skiriasi ir jų poveikis vaikams.

Bendruomenė pasižymi tam tikrais individualiais poreikiais, tačiau būtina tuos poreikius žinoti, juos analizuoti. Anot A. Jankauskienės ir K. Ališausko (2008), rūpinantis bendruomenės gyvenimu svarbiausi asmenys yra patys nariai, nes jie žino, ko reikia kaimui, ir priima geriausius sprendimus. Autoriams pritaria A. Vosyliūtė (2002). Anot jos, kaimuose, plintant rinkos santykiams, įvairius gyventojų poreikius gali patenkinti patys vietos gyventojai. Jos nuomone, vietos valdymo struktūrų atstovai geriausiai žino, kokia bendruomenės padėtis, gali įvertinti materialius ir žmogiškuosius vietovės išteklius, sutelkti savo narių pastangas socialiniam ir kultūriniam kapitalui sukurti.

Anot V. Baršasukienės ir I. Leliūgienės (2001), teritorinę bendruomenę ir joje esančią savivaldą galima analizuoti kaip pirminę administracinio teritorinio vieneto formą. Ji yra žmonių visuomenės sudedamoji dalis, mikromodulis, atspindintis visos visuomenės problemas. „Nors yra vietos savivaldos funkcijos, bendruomenių vaidmenį reglamentuojančių normų, bet kiekvienoje teritorinėje bendrijoje susiklosto savos veiklos tradicijos, visuomeninės tvarkos samprata“ (Vosyliūtė, 2002, p. 59). Anot Ж. Т. Тощенко (2001), savivalda vystosi ne atskirai nuo visuomenės, bet gilinant demokratinius savivaldos darbo pagrindus, stiprinant tarpusavio ryšius tarp įstaigų, siekiant vis didesnio visuomenės įtraukimo, sprendžiant esamas ir perspektyvias problemas. A. Vosyliūtės (2002) teigimu, seniūnijos, sutelkdamos dėmesį ne tik į gyventojų aptarnavimo biurokratinės funkcijas, bet ir į čia gyvenančių įvairių socialinių

grupių iniciatyvos skatinimą, rūpinimąsi užimtum, pagerintų jų gyvenimą, sustiprintų pasitikėjimą bendruomene ir valstybe. Visuomenės reglamentai ir taisyklės bei veiklos elgsenos standartai ir normos turi būti suderinti su esminiais demokratijos principais bei atitikti pokyčius demokratinė vertybių sistemoje. Įvairių nuostatų orientacijų žmonės turi kaip lygiaverčiai kurti bendruomeniškumą, taip laiduodami vietovės socialinio kapitalo didėjimą (t.y. pasitikėjimo, socialinių saitų, bendravimo visumą)

Efektyvumą garantuoja kuo didesnis vietos gyventojų dalyvavimas bendruomeninėje veikloje. Anot Ališausko K., Jankauskienės A. ir Kairytės L. (2008), bendruomeninė veikla palaikoma jų aktyvumu. Tokia veikla padeda visų pirma išsiaiškinti žmonių norus ir galimybes, skatina juos būti aktyvius asmeninėje ir visuomeninėje srityje bei juos remti. V. Baršauskienė ir I.Leliūgienė (2001) išskyrė tris pagrindinius aspektus, kuriais reikia remtis, siekiant įtraukti gyventojus į bendruomenių veiklą. Anot šių autorių, būtina remtis vietos gyventojų žiniomis ir įgūdžiais, operatyviai spręsti pagrindines problemas, susijusias su vietos gyventojų išpareigojimais, ir teikti jiems paramą. Kitas dalykas tas, kad būtina skatinti vietinės iniciatyvos projektus. Sugebėjimas įtraukti bendruomenės narius į bendrą veiklą turi remtis bendru tikėjimu, jog veikiant drauge galima sulaukti teigiamų pokyčių. Šiame kontekste komunikacija, apimanti informacijos pasikeitimą, supratimą ir perdavimą, užima svarbų vaidmenį. Pasak M. Ledwith (2005), komunikuojant sukuriama naujos žinios, kuriomis vėliau yra pasidalijama, iš sukauptos patirties (virtusios naujomis žiniomis) galima mokytis kitiems. Vadinasi, individualios žinios turi tapti visos bendruomenės žiniomis, kuriomis dalijantis siekiama bendro žinojimo, įgalinančio kartu veikti, siekiant bendro tikslo. Todėl būtina ieškoti žinių šaltinių.

Anot Leliūgienės (1997), poveikis priklauso nuo įsitraukimo į tos gyvenamosios aplinkos veiklą. Kad asmuo galėtų įsitraukti, jį būtina motyvuoti, suteikti reikiamą informaciją. Išskyla bendruomenės vadybos poreikis. J. Ruškaus, D. Žvirdausko, R. Žvirdauskienės ir kt. (2009) pateiktoje tyrimo ataskaitoje teigiama, jog motyvacija yra pagrindas, įgalintis veikti drauge siekiant bendro tikslo. Tai svarbus demokratijos principas.

Anot autorės A. Vosyliūtės (2002), bendruomenių plėtotė ypač susijusi su savivaldybių, seniūnijų veikla, jų savarankiškumo stiprinimu, kaimo lyderių išskyrimu, jų pasiaukojamais darbais, žmonių iniciatyvomis. Anot Ж. Т. Тощенко (2001), vietos lyderiai privalo atvirai informuoti ne tik apie pergalės, bet ir apie veiklos nesėkmes. Anot jo, toks atvirumas - vienas iš geriausių būdų, padedantis nustatyti vietos gyventojų tarpusavio supratimą.

Tarp bendruomenės ir jos teritorijoje esančiomis ugdymo įstaigomis turi būti glaudūs ryšiai. Anot Baršauskienės, V., Leliūgienės I., (2001), nuo to, kokius tikslus kelia ugdymo įstaiga, kaip ji atitinka bendruomenės socialinius poreikius, priklauso jos ugdytinių socializacija. „Vietinė arba teritorinė bendruomenė turi įtakos subkultūrai, o per ją ir vaikų socializacijai“ (Juodaitytė, 2003, p. 173)“. Anot I. Leliūgienės (1997), bendroje teritorijoje gyvenantys žmonės per įvairias organizacijas netgi nenoromis bendrauja vieni su kitais. Anot S. Stoškaus ir D. Beržinskienės (2005), organizacijos yra atviros sistemos, todėl jas veikia aplinka.

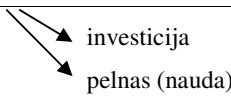
A. Juodaitytė (2003) pažymi, jog ypač svarbi konkrečios bendruomenės istorija, geografija, socialinė ir kultūrinė situacija. Pati bendruomenė veikia ugdymo instituciją, o ji – bendruomenę. Žmogus, veikdamas tam tikroje žmonių grupėje, perima jos vertybes, patirtį. Šis statusas įgalina asmenį veikti pagal tos grupės, teritorijos normas, tam tikrą kultūrą. „Socialinė kaita ir sąveika „visuomenė - individas“ sukuria visas galimas vaiko savybes, o jos turi įtakos ir visuomenės nuolatiniam atsinaujinimui“ (Juodaitytė, 2003, p. 160).

Šio darbo dėmesio centre yra ikimokyklinė įstaiga, kuri, kaip kitos ugdymo įstaigos, yra glaudžiai susijusios su teritorine bendruomene. Sąveika tarp bendruomenės ir ugdymo įstaigos, anot autorių, V. Baršauskienės, I. Leliūgienės (2001), lemia tolesnį asmenybės dalyvavimą, sprendžiant teritorinės bendruomenės problemas. Taip išryškėja įstaigos ir teritorinės bendruomenės abipusė atsakomybė už vaiko sėkmingą socializaciją.

Siekiant didinti bendradarbiavimą, informuojant apie veiklą svarbu atsižvelgti į vartotojų poreikius. Autorės A. Juodaitytė, R. Gaučaitė, A. Kazlauskienė (2009, p. 17) pateikia V. Juozapaitienės siūlomus vartotojų tipus (žr. 1 lentelę). (lentelės tęsinys 29 psl)

1 lentelė. **Tėvų kaip vartotojų tipai** (Juodaitytė, R. Gaučaitė, A. Kazlauskienė, 2009)

Eil. Nr.	Tipas	Apibūdinimas	Paslaugos poreikis	Produktas
1.	Naudotojas	Socialinė paslauga teikiama valstybės : šeimai ir vaikui	Vaiko priežiūra tėvams esant darbe	Naudojasi viskuo, kas yra siūloma
2.	Tradicinis vartotojas	Svarbus ugdymosi rezultatas: koks produktas yra dabar. Svarbūs akademiniai pasiekimai – dalykiniai pasiekimai (formalieji)	Žiūri į ugdymo rezultata, tačiau svarbūs yra materialiniai produktai	Ugdymas – materialus produktas
3.	Komercinis	Pirkėjas → kaina	Orientuojasi į	Mažina savo dalį ir

	vartotojas 	Moka pats (privatus vartotojas) ir dalį moka valstybė. Neturi teisių į visuotinę kokybę, tik į jos dalį	nesikeičiančią dabartį	netenka teisių į visuotinį švietimą
4.	Modernusis vartotojas	Dalyvaujantis vartotojas, konstruojantis savo poreikius, reikalaujantis kokybiško ugdymo	Būdamas procese padės siekti kokybės	Švietimo rezultatas nematerialus: jis patenka į procesą ir tampa besimokančiu vartotoju.

Svarbu skatinti vartotojus aktyviai dalyvauti ugdymo procese, nes tik partnerystė garantuoja efektyvų vaikų ugdymą.

Vertinant kaimo ikimokyklinių įstaigų ateities perspektyvas, L. Mažylis ir I. Tamutienė (2004) pateikia duomenis, jog dėl mažėjančio gimstamumo ir susisiekimo problemų lopšeliai – darželiai gali susidurti su išlikimo problema. Autoriai akcentuoja, jog teikiant paslaugas būtina atsižvelgti į kaimo žmonių poreikius, jų galimybes, įvertinti skurdo, bedarbystės, demografinės, infrastruktūros ir kitus aspektus, tiesiogiai lemiančius paslaugų prieinamumą. Susiduriama su paslaugų neprieinamumo problema. Kintant požiūriui į švietimo organizaciją kaip atvirą sistemą, kyla poreikis bendrauti su išorine aplinka. Tam orientuojamasi į vieną bendrą tikslą. Kaimo bendruomenė kaip tam tikrą mikrosociumas, kurio ribos sutampa su gyvenamosios vietos ribomis, yra reikšminga asmens socializacijai.

Autoriai K. Ališauskas ir A. Jankauskienė (2008) atlikę tyrimą, kurio tikslas buvo nustatyti kaimo bendruomenių vadybos ypatumus, pateikė išvadas, kad kaimo bendruomenių veiklą įtakoja mažas bendruomenės narių aktyvumas, savivaldybės palaikymo stoka, patalpų, įrangos trūkumas. Jie pažymi esminį dalyką: tokia veikla, respondentų nuomone, praeities reliktas, ilgamečio kaimo veiklos sąstingio pasekmė. Būtina keisti žmonių mąstymą: ir kaimas turi teigiamų perspektyvų, tereikia bendro tikėjimo, jog veikiant drauge galima siekti užsibrėžtų tikslų.

„Bendruomeniškumas labai svarbus žmogaus gyvenimo vertės, prasmės išgyvenimui; draugiškumo, tarpusavio supratimo, pareiagingumo ugdymui ir saviugdai, vaikų auklėjimui; asocialumo prevencijai; tradicijų ir nacionalinės kultūros išsaugojimui; asmens saugumo poreikio patenkinimui (Dobranskienė, 2004, p. 19)“

Vosyliūtės (2002) vietovių aplinkos vertinimą lemia įvairūs motyvai – infrastruktūros, darbo vietų, pragyvenimo šaltinių, įvairių įstaigų, paslaugų tinklo buvimas. Į vietovę žvelgiama ir kaip į tam tikrų erdvių, vietų visumą, kuri veikia žmogaus sąmonę, sudaro jam pagrindą tas erdves vertinti funkciškai ar estetiškai.

Kaimo bendruomenė – vaiko socialinio ugdymo veiksnys. Priklausydamas tam tikrai bendruomenei vaikas perima jos papročius, tradicijas. Reikšmingi tampa bendri išgyvenimai, patyrimai, kurie tiesiogiai veikia asmens socializaciją. Autorės V. Baršauskienė ir I. Leliūgienė (2001), vertindamos teritorinę bendruomenę, pažymi, jog teritorinė bendruomenė yra ta istoriškai susiformavusi aplinka, kurioje sąveikauja asmenybė ir visuomenė, todėl ji vaidina didelį vaidmenį žmogaus socializacijos procese. Anot Л.И.Михайлова (1999), būtina reguliuoti kultūrinių vertybių kūrimo, saugojimo, paskleidimo ir naudojimo procesus, sukurti materialines, organizacines ideologines ir metodines sąlygas jų kūrimui.

Gyvenimas kaime, negali užkirsti kelio žmogui gauti kokybiškas paslaugas. „Gyvenamoji vieta negali tapti kliūtimi, trukdančia atskleisti asmenybės gabumus ir juos ugdyti.“ (Jasaitis, 2009, p. 18). Pasak A. Bakanausko (2006), individai neegzistuoja socialiniame vakuume - jie yra socialinės visuomenės nariai. Socialinė visuomenė yra fizinė, socialinė arba kultūrinė aplinka, kuriai individai priklauso ir kurioje funkcionuoja. Socialinė sistema vienija bent sąveikaujančių asmenų grupes, kadangi jų nariai turi panašių poreikių, dalijasi problemomis, veiklomis, interesais, sujungti gyvenamosios vietos, darbovietės ir pan.

Kiekviena ikimokyklinė įstaiga, ar būtų kaimo ar miesto, turi savitą kultūrą. **Kultūra** – tai tam tikros, identiškos žmonių grupės, tikėjimo, papročių, veiklos, nusistovėjusių normų ir bendravimo modelių rinkinys“ (Baršauskienė, Janulevičienė, 1999, p. 156). Anot S. Stoškaus ir D. Beržinskienės (2005), organizacijos kultūra yra esminių vertybių sistema, kuria vadovaujasi organizacija ir kuri yra pripažįstama daugumos narių, veikia jų elgesį ir yra palaikoma organizacijos istorijų, mitų bei pasireiškia per tradicijas, ceremonijas, ritualus ir simbolius.

Pasak A. Bakanausko (2006), inovacijų tyrinėtojai atkreipia dėmesį į informacijos perdavimo procesą per įvairius komunikacijos kanalus. Anot autoriaus, jų tikslas yra suprasti atskirų kanalų įtaką produkto adaptavimui ir atmetimui.

Šiandieną kalbama apie inovacijas, apie inovacinę veiklą, jos reikšmę. anot B. Janiūnaitės (2007), inovacinė veikla – tai individo, piliečio inovacinė kultūros išraiška, tam tikras apčiuopiamas rezultatas, kuris yra sąlygotas vertybių, nuostatų, normų, požiūrių, atliepančių inovacinės kultūros sudedamąsias dalis, tačiau kartu inovacinė veikla apima ir į ją „įeina“

inovacinės kultūros segmentai – kūrybiškumas bei novatoriškumas. Ikimokyklinė įstaiga, kaip ir kitos kaime esančios įstaigos, vysto asmenų inovacinę kultūrą. Ikimokyklinė įstaiga ir suinteresuoti asmenys turi gebėti valdyti informaciją, teikiant ją vartotojams, atliepiant poreikius ir lūkesčius. Anot A. Kazlauskienės (2007), poreikio etapas prasideda, kai asmuo suvokia, kad gali būti naudinga žinoti tai, ko jis šiuo metu nežino.

Apibendrinant skyrių galima remtis autorių V. Baršauskienės ir I. Leliūgienės (2001) mintimis, jog bendruomenė gali būti suprantama kaip socialinė grupė, turinti gyventojus, bendras institucijas ir vertybes bei reikšmingą sąveiką tarp individų ir institucijų. Institucijos atlieka svarbiausias socialines funkcijas. Visuomenė egzistuoja kaip objektyvi ir subjektyvi tikrovė, kurioje socialiniai junginiai (organizacijos) suteikia tam tikrą struktūrą kasdieniniam gyvenimui nenutrūkstamos dialektikos procese. (Niefachas, 2006, p. 22)

Kaimo ikimokyklinė įstaiga nėra taip stipriai kaip miesto veikiama konkurencinės kovos. Tačiau tai nereiškia, kad ji neturi teikti kokybiškų paslaugų. Žmonių sutelktumas ir bendradarbiavimas - puikus būdas siekti kokybiškos vaikystės vietos gyventojų vaikams.

1.4. Informacijos paslaugos kokybės valdymas, orientuotas į vartotoją

L. Jovaiša (2007) enciklopediniame edukologijos žodyne pateikia, jog *informacija* – žinia, ko nors pranešimas. Anot autoriaus, šiuo metu informacijos srautai yra labai išsiplėtę ir apima visus visuomenės sluoksnius, nes labai padaugėjo informaciją teikiančių priemonių (spauda, radijas, televizija, internetas). A. Jarockytė (2003) nurodo, jog informacinėje visuomenėje informacija ir žinios yra pagrindinis išteklius ir kartu tampa pagrindiniu kriterijumi, apibrėžiančiu šią visuomenę. Autoriams antrina L. Bagdonienė ir kt. (2005). Analizuodami šiuolaikinės organizacijos paradigimą, akcentuoja, jog pagrindiniai ištekliai – informacija. Pasak A. Jaliniausko ir E. Telešiaus (2007), informacinėje visuomenėje formuojasi naujos visuomenės bendravimo formos, nauji visuomenės ekonominio ir socialinio gyvenimo organizavimo būdai. Anot jų, auga visų rūšių išteklių: technologinių, finansinių, žmogiškųjų, ypač informacinių kiekiai, taip pat ir informacijos apdorojimo svarba viešojoje įstaigoje. Informacija sunku vienareikšmiai vertinti. Autorės A. Kazlauskienės (2007) manymu, sąvoką apibrėžti nėra lengva, ji abstrakti, vartojama ir daugeliui kitų sąvokų apibrėžti, o pats informacijos turinys daugiareikšmis. Informacija pasižymi tam tikromis savybėmis, kurias A. Kazlauskienė apibūdina komunikaciniu, lingvistiniu, socialiniu, ekonominiu, vadybiniu ir kitais aspektais.

Pasak A. Kazlauskienės (2007), informacija - tai duomenys, kurių forma ir turinys yra skirti atitinkamai panaudoti, o konkretus vartotojas, interpretuodamas šiuos duomenis, jiems

suteikia specifinę žinojimo prasmę. Aišku tai, kad informacija turi tam tikrą vartotoją. Anot J. Ruževičiaus ir A. Gedminaitės (2007), informacijos vartotojui svarbūs ne tik esminiai informacijos kokybės požymiai, bet ir tai, iš kur ta informacija gaunama.

B. Martinkus, S. Stoškus ir D. Beržinskienė (2010) pateikia informacijos vertinimo požiūrius: *pragmatinis* (iškelto tikslo pasiekimo); *semantinis* (turinio prasmės); *sintaksės* (pateikimo formos). Pateikia šių požiūrių aiškinimus. Anot autorių, *pragmatiniu požiūriu* informacija vadyboje vertinama kaip labiausiai reikalingas išteklius ir, kitaip nei kiti ištekliai, informacija yra nevienkartinio naudojimo išteklius, ilgai neprarandantis kokybės. *Semantiniu požiūriu* (turinio prasmės) informaciją autoriai B. Martinkus, S. Stoškus ir D. Beržinskienė skirsto į teisinę, politinę, mokslinę, techninę, ekonominę, socialinę. Vadyboje daugiausiai naudojama ekonominė ir socialinė, antroji susijusi su visuomenės poreikių tenkinimu. *Sintaksiniu požiūriu* vertindami informaciją autoriai pažymi, jog dabar ypač daug dėmesio skiriama informacijos pateikimo formoms, nes informacija tampa prekė.

„Šiandieninį pasaulį galima suvokti kaip pasaulį, kurį valdo išsamios informacijos žaidimas, t.y., kai duomenys iš principo prieinami visiems ir nėra jokia paslaptis“ (Juodaitytė, Gaučaitė, Kazlauskienė, 2009, p. 9). Informacijos gausa verčia asmenis ją pasirinkti pagal savo poreikius. Autorė A. Jarockytė (2003) cituoja Kuhlen: anot jo, šiuo metu pasaulyje vyrauja supratimas, kad informacinę visuomenę sudaro keli lygmenys: informatizuota visuomenė, informuota visuomenė, informacinė visuomenė. Anot autorės, šį supratimą lemia pačios informacijos suvokimas: ar informacija yra prekė, ar visuomeninė gėrybė, ar tikrai informacijos technologijomis perduodamas turinys, būtinas jų funkcionavimui.

Informatizuotoje visuomenėje egzistuoja didelė informacijos pasiūla. Anot A. Jarockytės (2003), siekiant, kad informatizacija netaptų savitiksliau dalyku, būtina atsižvelgti į vartotojų poreikius, kuriuos lemia kintančios gyvenimo sąlygos, t.y. ta pati informatizacija bei tradiciškai susiklosčiusios ir naujai besiformuojančios vartotojų vertybinės orientacijos.

Informuotoje visuomenėje, pasak A. Jarockytės (2003), visi piliečiai prieina prie globalios ir individualios informacijos ir šią naudoja suvokimui ir komunikacijai. Anot autorės, norint kurti informuotą visuomenę, reikalingas atitinkamos rinkos struktūros ir politinės institucijos. Tokioje visuomenėje informacija yra visuomeninė gėrybė.

Informacinė visuomenė anot A. Jarockytės (2003), tai tokia visuomenė, kurioje visi piliečiai prieina prie žinių išteklių ir sugeba sukurti tinkamą informaciją savo profesinei ir kasdieninei veiklai bei aktyviam dalyvavimui visose visuomenės srityse. Informacinę visuomenę

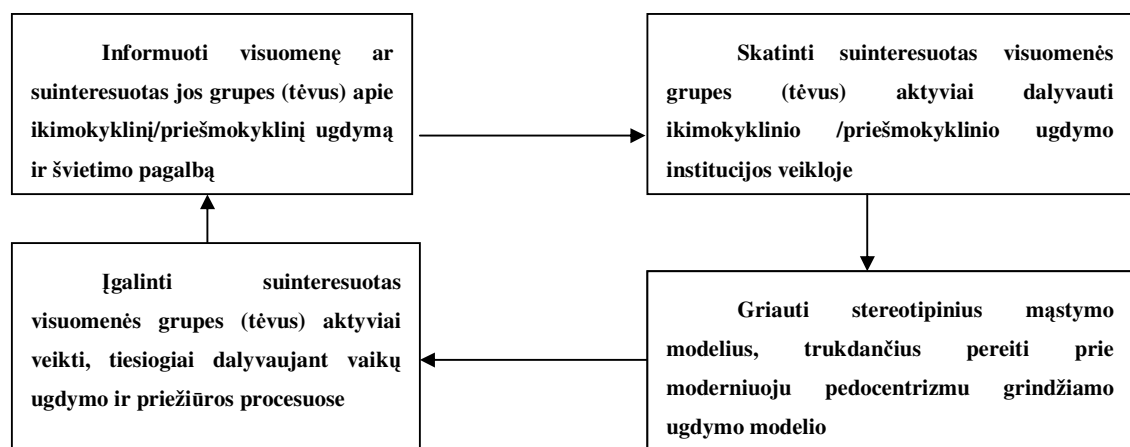

apibrėžia tokios sąvokos: informacija, komunikacija, informacijos ir komunikacijos technologijos, telekomunikacijos, informacijos tinklai. Svarbu pažymėti, jog informacijos ir komunikacijos reikšmė labai didelė, ji vertinama kaip prekė ir kaip gerybė, o jos technologijos leidžia skleisti savo informaciją ir naudotis kitų informaciją. Anot K. Meškio (2010), informacija yra pagrindinis komunikacijos elementas, komunikacinio proceso tikslas. Autorius R. P. Sližio (2000) nuomone, visuomenę galima vadinti informacine, kai ji gali, moka ir nori naudotis moderniomis informacinėmis technologijomis. Pirmosios sąlygos - galėjimo naudotis – realizacija labiausiai priklauso nuo šalies ekonomikos lygio, t.y. nuo galimybių įsigyti reikalingą techniką ir technologijas. Kita sąlyga, anot R. P. Sližio, daug kas priklauso ir nuo mokslo potencialo lygio bei efektyvumo. Kitos dvi sąlygos – mokėjimas ir noras naudotis – priklauso nuo švietimo sistemos, įskaitant ir aukštąjį mokslą, darbo efektyvumą. Vadinasi, šios sąvokos „galėti“, „mokėti“, „norėti“ - reikšmingos informacinės visuomenės vertinime.

V. Dagienė informaciją nusako taip (Kazlauskienė, 2007, p. 23):

- Kaip objektyviai egzistuojantį pasaulio reiškinių, kuris daro įtaką žmonių santykiams ir visuomenės gyvenimui;
- Kaip žinias, kurias galima perduoti, priimti, įsiminti;
- Kaip žinias, perduodamas vienu asmenų kitiems žodžiu arba žiniasklaidos priemonėmis: per spaudą, radiją, televiziją, kiną, kompiuterių tinklus;
- Kaip žmogaus atliekamą intelektinį darbą – žinių sklaidimą.

Vertinant informacijos sklaidos funkcinę paskirtį ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo kontekste autorės A. Juodaitytė, R. Gaučaitė ir A. Kazlauskienė (2009, p. 12) teigia, kad informacija funkcionuoja kaip viena iš pagrindinių priemonių, įgalinančių tėvus ir kitas visuomenės grupes aktyviai dalyvauti vaikų ugdymo ir priežiūros procesuose (žr. 1 pav.)

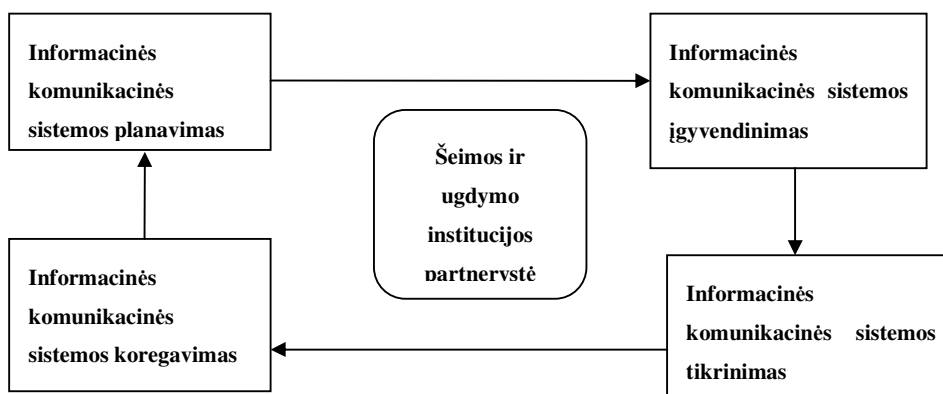
1 pav. **Informacijos sklaidos funkcinė paskirtis** (ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo kontekstas)

Informacija turi tam tikras savybes. Autoriai A. Juodaitytė, R. Gaučaitė ir A. Kazlauskienė (2009) pažymi, jog informacijos kokybė gali būti nusakyta tokiais bruožais kaip *išsamumas*, *savalaikiškumas*, *tikrumas*. Akcentuoja, jog aukštos kokybės informacija gali būti nenaudinga, jeigu ji yra neaktuali ar sunkiai prieinama. Autorės pateikia paaiškinimus, jog *išsamumas* nusako, ar pakankamai tam tikra informacija nusako aprašomojo reiškinio ar objekto esmę. Anot jų, *savalaikiškumas* rodo, kiek informacijos gavimo momentas sutampa su jo poreikio momentu. Ši savybė svarbi, greitai reaguojat į pasikeitusias veiklos sąlygas. Informacijos *tikrumas* rodo, kiek ji atitinka situacijų, kuriose priimami atitinkami sprendimai, charakteristikas. Autorės A. Juodaitytė, R. Gaučaitė ir A. Kazlauskienė akcentuoja, jog svarbu ir informacijos *reikšmingumas*: tai, kas vienam asmeniui atrodo reikšminga, kitam gali būti beprasmiškas duomenys arba informacijos „triukšmas“. Svarbu gebėti interpretuoti ir teisingai informaciją naudoti.

„Vartotojams, naudojantiems informaciją, dažnai svarbu ne tai, ar informacija jam absoliučiai naudinga, o tai, kiek ji padeda priimti valdymo objektui efektyvius sprendimus“ (Simanauskas iš Kazlauskienės, 2007, p. 25).

Pasak A.Kaziliūno (2007), informacija turi būti panaudojama priimant faktais paremtus sprendimus, skatinant kūrybiškumą ir naujoves, atskleidžiant sritis, kurias reikėtų gerinti. Siekiant tinkamai valdyti informaciją, autorius, pateikia siūlymus, į kokius dalykus turi atsižvelgti organizacijos. Anot jo, būtina išanalizuoti informacijos poreikius, nustatyti vidinius ir išorinius informacijos šaltinius ir jais pasinaudoti; paversti informaciją žiniomis, kurias organizaciją naudotų; naudoti informaciją, duomenis ir žinias strategijai bei tikslams nustatyti ir įgyvendinti. Be to, autorius pažymi, jog turi būti analizuojamas informacijos naudingumas, norint pagerinti informacijos ir žinių valdymą.

Prieš pateikiant informaciją svarbu žinoti, jog informavimo procesas – dinaminis valdomas reiškinys. Anot A. Juodaitytės, R. Gaučaitės ir A. Kazlauskienės (2009, p. 15), valdymo procesai apima planavimą, įgyvendinimą, tikrinimą ir koregavimą (žr. 2 pav.)

2 pav. Informavimo sistemos funkcionavimo užtikrinimas

Svarbiausias reikalavimas informacijai – kokybė. Autoriai B. Martinkus, S. Stoškus ir D. Beržinskienė (2010) pateikia požymius, kuriais privalo pasižymėti kokybiška informacija. Ji turi būti:

Stabili. Tai tam tikras laikotarpis, per kurį informacija nepraranda savo vertės.

Patikima. Tai priklauso nuo to, ar teisingai užfiksuota informacija.

Pakankama. Šis požymis labai svarbus kokybiškai informacijai.

Aiški. Tai informacijos formulavimas ir pateikimas vartotojui priimtina forma.

Objektyvi ir technologiška. Tai lengvai prieinama vartotojui. Siekiant parengti kokybišką informaciją būtina žinoti konkretaus vartotojo poreikius.

J. Ruževičiaus ir A. Gedminaitės (2007) išskiria tokius kokybės rodiklius, kaip *patikimumą, tinkamumą ir tikslumą*. Kad informacija būtų kokybiška, turi būti pateikiama pagal aiškiai apibrėžtus informacijos kokybės rodiklius, kaip ir pagal iš anksto aptartas kokybės charakteristikas yra vertinami kiti produktai.

Informacijos kokybės rodikliai (Ruževičius, Gedminaitė, 2007, p.49):

- Tikslumas, objektyvumas, patikimumas, reputacija;
- Prieinamumas, saugumas;
- Tinkamumas, pridamoji vertė, pateikimas sutartu laiku, duomenų išsamumas ir pakankamumas;
- Interpretavimo galimybė, suprantamumas, pateikimo glaustumas ir nuoseklumas.

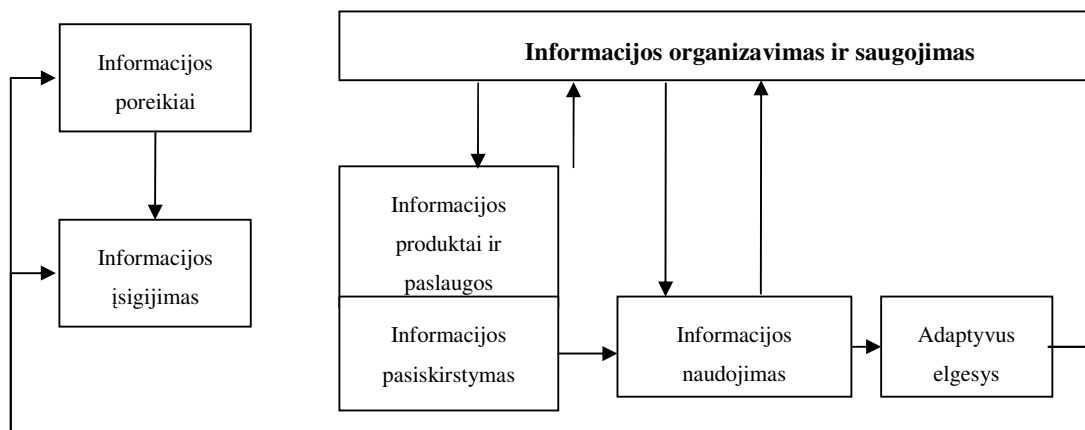
Autorė A. Kazlauskienė (2007, p. 25-26) pateikia J. Albrechto „valdymo informacijos“ klasifikavimo kriterijus:

- Pagal turinį: ekonominė (finansinė), teisinė, technologinė;
- Pagal paskirtį: vienos krypties, skirta spręsti vieną konkrečią problemą ir kelių krypčių – spręsti kelias skirtingas problemas;
- Pagal atspindėjimo ir laikymo formą: žodinė ir rašytinė, žmogaus atmintyje, kompiuterinėse laikmenose, vaizdo garso įrašuose ir kitose netradicinėse laikmenose;
- Pagal parengimo vartojimui laipsnį: pirminė (nesisteminta) informacija, gauta iš jos šaltinio ir turinti daug nereikalingų elementų; tarpinė informacija – iš dalies sutvarkyta, leidžianti spręsti jos tolesnį apdorojimo ir galutinės paskirties klausimą; galutinė informacija, suteikianti galimybę priimti pagrįstus valdymo sprendimus.
- Pagal svarbą informacija skirstoma į : 1) ypatingosios svarbos, turinčios duomenų, būtinų konkrečių darbų vykdymui (nurodymai, taisyklės, instrukcijos), 2) pageidaujama, be kurios negalima apseiti (organizacijos ir jos padalinių veiklos apibendrinimas, ateities perspektyvų numatymas, vidaus veiklos kryptys).
- Pagal išsamumą informacija gali būti dalinė ir kompleksinė. Pastaroji apima detalius duomenis apie objektą ir leidžia tiesiogiai priimti bet kuriuos sprendimus. Dalinė gali būti naudojama kartu su kita informacija;
- Pagal panaudojimo galimybes ji skirstoma į universalią, funkcinę ir individualią. Universali naudojama sprendžiant įvairias problemas, funkcinė – giminingas, pasikartojančias problemas, unikali – nesikartojančias problemas.
- Pagal patikimumo laipsnį informacija skirstoma į patikimą ir tikimybinę. Tikimybinė informacija vertinama pagal jos patikimumo laipsnį, gavimo perdavimo trukdžius, pagal sąmoningo iškraipymo laipsnį.
- Pagal platinimo tvarką informacija skirstoma į oficialią ir konfidencialią. Konfidencialioji informacija gali būti valstybinė ar komercinė paslaptis.

Autorės A. Juodaitytė, R. Gaučaitė, A. Kazlauskienė (2009) informacija skirsto į *išorinę informaciją* (naudojama veiklos tikslams nustatyti, parengti veiklos programai konkurencinėje aplinkoje. Jai priskiriama: ekonominė, administravimo – valdymo, mokslinė, techninė informacija). *Vidinę informaciją* autorės skirsto į vienkartinę ir dubliuojamąją, o informacijos nešėjų požiūriu ji užfiksuota dokumentuose. Autorės taip pat pažymi, kad

informacija gali būti *pirminė ir antrinė*. Pirminė gaunama tiesiogiai nustatant turinio objekto būklę, o antrinė informacija gaunama pertvarkant pirminę informaciją. Analizuojant autorių mintis apie informaciją matyti, kad šio proceso metu siekiama tikslo – priimti valdymo sprendimus.

Esminiai informacijos procesai, kaip informacijos identifikavimas, rinkimas, saugojimas, apdorojimas ir kaupimas, apsauga, pasiskirstymas (žr. 3 pav.) leidžia pateikti valdymo sąvoką, nes šie procesai turi būti kontroliuojami. (Olaisen iš Kazlauskienės, 2007, p. 29)

3 pav. **Informacijos valdymo procesai** (Olaisen iš Kazlauskienės, 2007)

„Žinių ir informacijos vadyba – šiuo metu viena iš galimybių tapti sėkminga organizacija intensyviai besivystančioje žinių visuomenėje“ (Mažeikienė ir kt., 2008, p. 93). Pasak S. Neifacho (2007), efektyvus žinių valdymas priklauso nuo organizacijos kultūros, struktūros, infrastruktūros ir komunikacijos.

Autorės A. Juodaitytė, R. Gaučaitė ir A. Kazlauskienė (2009, p. 14) pateikia pagrindinius visuomenės informavimo principus:

- Visuomenei pateikiama informacija turi būti objektyvi ir pagrįsta faktais.
- Visi šalies piliečiai turi teisę ir galimybes nevaržomai naudotis informacija.
- Visiems šalies piliečiams užtikrinamos galimybės išsakyti skirtingus požiūrius ir gauti informaciją iš skirtingų šaltinių.
- Visuomenės informavimas bei švietimas orientuotas į pilietinės visuomenės formavimą, visuomenės sąmoningumo kėlimą bei savišvietos skatinimą.

Pasikeitimą informaciją vertinant kaip procesą, siekiant bendro tikslo svarbi komunikacija. Nagrinėti tik informaciją būtų netikslinga, kadangi komunikacijos ir informacijos sampratos yra susijusios. Pasak A. Kazlauskienės (2007,) informacija ir komunikacija - du neatsiejami dalykai. Anot jos, kiekvienas žmogus sąveikauja su aplinka, o kiekviena sąveika tam tikru požiūriu yra žmonių ryšys keitimasis informacija. Komunikacijos sąvoka daug platesnė nei pasikeitimas informacija. Pasak N. Večkienės(1996), komunikacija - dviejų ar daugiau žmonių bendravimas perduodant informaciją (idėjas, žinias, įgūdžius ir kt.). Anot D. L. Wilcox ir kt. (2007), *komunikacija* – tai veiksmas, kurio metu asmenys vienas kitam perduoda informaciją, idėjas ir požiūrius. Akcentuojama, jog komunikacija gali vykti tik tuo atveju, kai vartojamus simbolius vienodai supranta ir siuntėjas, ir gavėjas. Autoriai B. Martinkus, S. Stoškus ir D. Beržinskienė (2010) pažymi, jog komunikacija organizacijoje – tai dviejų ar daugiau žmonių pasikeitimo informacija, žiniomis, nuomonėmis, idėjomis, ketinimais procesas, vienijantis atskirų organizacijos grupių veiksmus siekiant bendro tikslo. Anot A. Kazlauskienės (2007), keitimasis informacija yra ne šiaip sau judėjimas, o žinių, nuomonių, tikslinimas ir plėtimas. Komunikacijos vertinimas skirtinguose moksluose suprantamas nevienodai. Vadyboje svarbus keitimosi informacija aspektas, psichologijoje svarbi sąveika tarp komunikuojančių ir pan. Anot N. Večkienės (1996), be efektyvaus komunikavimo jokie priimami sprendimai ar organizaciniai procesai, motyvavimas yra negalimi, nes nevyksta pasikeitimas informacija. Autorius A. Jurkauskas (2003) aptardamas bendravimo formas ir būdus teigia, jog bendravimas - informacijos šaltinis, jis - ir žmogaus elgsenos reguliatorius. Pasikeitimas informacija laiduoja žmonių tarpusavio supratimą. Tai išlikimo pamatas, nes šio proceso metu, daroma tam tikra įtaka vienas kitam.

Galima išskirti 4 pagrindinius pasikeitimo informacija proceso elementus (Martinkus, Stoškus, Beržinskienė ,2010, p. 150):

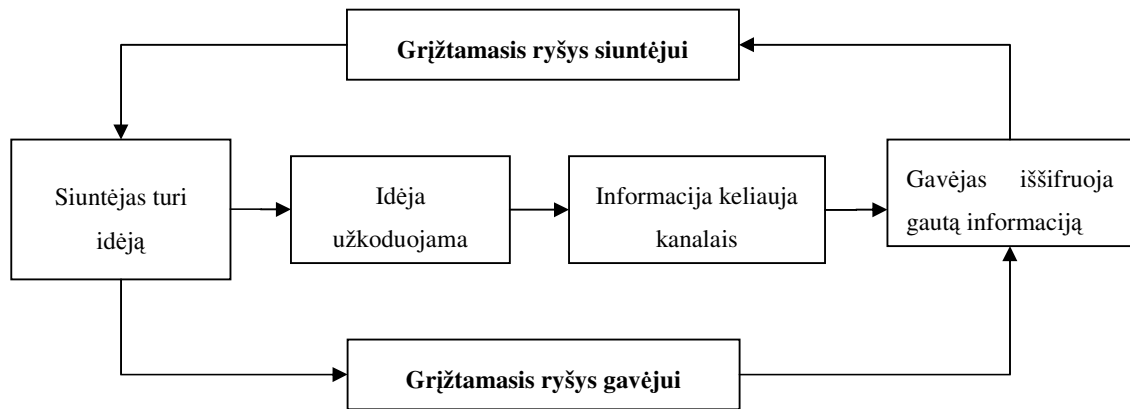
Siuntėjas – tai asmuo, kuriantis idėjas arba surenkantis informaciją ir ją perduodantis.

Parnešimas – tai informacija, kuri yra perduodama.

Kanalas – informacijos perdavimo priemonė.

Gavėjas – tai asmuo, kuriam skirta informacija ir kuris ją interpretuoja.

Komunikacijos apibrėžime teigiama, kad subjektai keičiasi informacija, siekdami bendro supratimo, tai nėra tas pats, kas bendravimo partnerio suvokimas ir supratimas (žr. 4 pav.). (Večkienė, Grebliausienė iš Kazlauskienės, 2007, p. 37)

4 pav. **Informacijos tėkmė komunikacijos procese.** (Večkienė, Grebliauskienė, Kazlauskienė, 2007)

„Visas kelias nuo informacijos šaltinio siuntėjo iki gavėjo vadinamas komunikacijos kanalu“ (Kazlauskienė, 2007, p. 36) Anot V. Baršauskienės ir B. Janulevičiūtės (1999,) norint, kad gavėjas teisingai suprastų žinią, siuntėjui būtina išanalizuoti ir numatyti gavėjo poreikius. Pasikeitimas informacija privalo turėti grįžtamąjį ryšį. Anot A. Juodaitytės. R. Gaučaitės ir A. Kazlauskienės (2009), grįžtamasis ryšys svarbus tiek informacijos gavėjui, tiek ir tiekėjui, nes tik tada galima ieškoti būdų, kaip tobulinti informacijos sklaidos kelius ir turinį. V. Baršauskienės ir B. Janulevičiūtės (1999) grįžtamasis ryšys rodo gavėjo reakciją į gautą žinią. Psichologiniu požiūriu autorius A. Suslavičius (1998) pažymi, jog priėmėjas gaunamą informaciją dekoduoja, apdoroja ir jau pats siunčia savąją. Anot autoriaus, reagavimas į informaciją yra grįžtamasis ryšys.

V. Baršauskienė ir B. Janulevičiūtė – Ivaškevičienė (2007, p. 133) teigia, kad kiekvienos organizacijos tikslas – įtikinti gyventojus, organizacijos kaip gero kaimyno samprata. Siekiant šio tikslo, organizacijos turi stengtis:

- Informuoti bendruomenę apie organizacijos politiką, veiklą, įsipareigojimus bendruomenei, teikiamą socialinę ir ekonominę paramą.
- Atsakyti į neteisingą kritiką apie organizaciją ir jos veiklą.
- Atlikti tyrimus norint sužinoti bendruomenės nuomonę apie organizaciją ir organizacijos veiklą.
- Prisidėti gerinant bendruomenės socialinį aprūpinimą.
- Susipažinti su bendruomenės žmonėmis – kviesti jų grupes susitikti su vadovaujančiuoju organizacijos personalu.

- Palaikyti harmoningus santykius su bendruomenės lyderiais.
- Remti bendruomenę įvairiose jos gyvenimo srityse.

Autoriai D. L. Wilcox ir kt. (2007) pateikia ryšio su visuomenę stiprinimo tikslus. Anot jų, svarbu informuoti visuomenę apie organizacijos paskirtį ir veiklą; skatinti pasinaudoti paslaugomis; rengti mokomąją medžiagą, ieškoti ir mokyti savanorius; ringti lėšas organizacijos veiklai.

Autorius K. Meškys (2010), analizuodamas komunikacijos teorijas, pažymi, jog pasikeitimas informacija tarp sistemų galimas tik esant tam tikroms sąlygoms. Šios sąlygos traktuojamos kaip komunikacijos teorijos dėsniai:

1. Bet kuri komunikacija – sąveikos procesas, kurio metu vyksta keitimasis informacija, todėl būtina, kad šiame procese dalyvautų bent *dvi puses*.
2. Bet kuri komunikacija kaip sąveika pagrįsta *grįžtamoju ryšiu*, garantuojančiu komunikacijos efektyvumą.
3. Bet kurios komunikacijos pagrindas – *ženklų sistemas* ir jų panaudojimo taisyklės – *kodai*, kuriantys pranešimo reikšmes.
4. Kad komunikacijos aktas įvyktų, būtina, kad abi pusės naudotųsi bent viena bendra ženklų ar kodų sistema. Tai *minimalaus pagrindo dėsnis*.
5. Komunikacijos aktas galimas tik nesutapus komunikacijos procese dalyvaujančių sistemų informaciniam potencialui (abiem pusėms turint informacinę patirtį). Anot K. Meškio (2010), tai – *komunikacinių sistemų heterogeniškumo dėsnis*.

Autorė A. Kazlauskienė (2007) pateikia pagrindinius komunikacijos tikslus: konkrečios informacijos žinomumas ir informacijos vartotojų požiūris į informaciją. Akcentuoja, jog informacijos žinomumas pasiekiamas dviem būdais: atpažinimu ir priminimu, kurie realizuojami skirtingomis informavimo priemonėmis.

Išorinė aplinka ir joje esančios interesų grupės, t.y. aplinkos subjektai, yra suinteresuoti įstaigos veiklos kokybe. Anot N. Večkienės (1996), jei ši komunikavimo sistema veikia efektyviai, tikėtina, jog organizacijoje bus priimami kokybiškesni valdymo sprendimai, o pati organizacija efektyviau sąveikaus su šiomis interesų grupėmis. Ši funkcija svarbi priimant strateginius sprendimus. Taip pat svarbu pažymėti, jog yra ir vidinio komunikavimo funkcija, kuri reikšminga organizacijos valdymo kokybei.

N. Večkienė (1996) akcentuoja, jog komunikacija gali būti žodinė ir be žodžių, tiesioginė ar netiesioginė (per atstumą), taip pat galima naudotis įvairiais ryšių kanalais ir priemonėmis. Anot A. Jurkausko (2003), bendravimas vienu ir tuo pačiu metu gali pasireikšti net keliais aspektais: ir kaip informacijos perdavimo mechanizmas, ir kaip sudėtinga žmogaus tarpusavio santykių sąveika, ir kaip abipusio pažinimo bei suvokimo procesas, asmenybės dorovinio brandimo prielaida ir t. t. Žmonių bendravime, anot A. Jacikevičiaus (1995), pagrindinis komponentas yra apsikeitimas informacija, nes be jo neįmanoma nei tarpasmeninė interakcija (negalima apsikeisti veiksmis, negaunant informacijos apie juos), nei percepcija (negalima pažinti bendravimo partnerio, negavus informacijos apie jo išorines ir vidines savybes).

Pasak N. Večkienės (1996), realizuojant komunikavimo funkciją, turi būti sukuriama efektyvi informacijos keitimosi sistema, apimanti du pjūvius: organizacijos ryšį su ją supančia aplinka ir vidinį – vertikalų bei horizontalų informacijos srautus. R. Želvys (2003) siūlo, siekiant sėkmingai bendrauti su įvairiomis interesų grupėmis, švietimo organizacijų vadovams atlikti jų analizę ir pateikia procesą sudarančius etapus: *interesų grupių nustatymas, galių įvertinimas, ginamas požiūris, suvokimas*. Visi šie etapai padės atskleisti, kokios yra interesų grupės, kokiais ištekliais disponuoja, kokį požiūrį deklaruoja ir kaip tos grupės suvokia švietimo organizaciją, ar tai atitinka įstaigos gyvenimo realybę.

Šiandien esant konkurencingoms sąlygoms atsirado poreikis rūpintis švietimo įstaigų įvaizdžio formavimu. Autorius R. Želvys (2003) pateikia Cutlip, Center ir Broom mintis, kas padeda formuoti įvaizdį: yra svarbi *vieša informacija*, sklaidžiama įvairiomis priemonėmis ir būdais. Šio pobūdžio informacinė veikla padeda išsamiau supažindinti visuomenę su tuo, kas vyksta švietimo organizacijoje, viešai atsiskaityti už nuveiktus darbus, taip pat pasitarnauja kaip pirminis informacijos šaltinis žiniasklaidos priemonėms. Anot A. Jacikevičiaus (1995), masinė komunikacija atlieka šias funkcijas: perduoda įvairiausias žinias; sudaro bendras nuostatas (stereotipus, vertybines orientacijas ir kt.); formuoja panašius įvairių reiškinių vertinimus; sužadina įvairias emocijas (džiūgavimas, gali net paskatinti imtis veiksmų).

R. Želvys (2003) cituoja Cutlip, Center ir Broom, jog „*reklama*“, ir jos - tikslas kryptingai pateikti pozityvią informaciją apie įstaigą. Anot D. Jokubausko (2003), reklamos vartotojas – tai asmuo, kuriam yra skiriama reklama. Anot autoriaus, vaizdinė informacija geriausiai tinka perduoti informaciją žmogui, nes vaizdo suvokimui sunaudojama mažiausiai energijos.

R. Želvys (2003) cituodamas Cutlip, Center ir Broom, pažymi, jog kitas svarbus dalykas tai – *visuomeninė veikla*: vadovo visuomeninis aktyvumas vietos bendruomenių veikloje. „Lobizmas“ taip pat reikšmingas, siekiant formuoti teigiamą įvaizdį, akcentuojamas kryptingas poveikis vietos valdžiai, siekiant daryti įtaką jos priimamiems sprendimams, siekiant įstaigai palankių sprendimų. Paskutinis, kurį akcentuoja autoriai Cutlip, Center ir Broom – santykiai su rėmėjais. Svarbu įvertinti, jog rėmėjų paieška yra sudėtingas dalykas, nedaugelis nori skirti lėšų valstybės švietimo organizacijoms, tam įtakos turi nuostata, jog jas visiškai išlaikyti privalo valstybė.

Pokyčiai palietė ir ikimokyklinę įstaigas. Anot S. Neifacho (2007), jie pasireiškia greitu mokslo ir technologijos vystymu, struktūros pokyčiais, jų judrumu. Ikimokyklinė įstaiga, kaip viešųjų paslaugų sektorius, pasak J. E. Alane (2001), turi suteikti informaciją, kuri atlieka ir individualaus racionalumo, ir kolektyvinės išminties funkcija. A. Juodaitytė, R. Gaučaitė ir A. Kazlauskienė (2009) pažymi, jog visuomenės informavimas apie ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą yra paremtas hierarchine sistema: ŠMM – miestų/rajonų savivaldybės – ikimokyklinių/priešmokyklinių įstaigų vadovai – pedagogai – tėvai/vaikai. Autorės akcentuoja, jog skirtingo pagal dalyvavimo aktyvumą tipo tėvams aktuali skirtingo pobūdžio informacija. Taip pat teigia, jog nuo pedagogų aktyvumo taip pat priklauso informacijos turinys ir sklaidos pobūdis.

Būdingiausi tėvų ir pedagogų tipai ir juos apibūdinantys bruožai apibendrinti 2 lentelėje (žr. tęsinys 43 psl.). A. Juodaitytė, R. Gaučaitė ir A. Kazlauskienė (2009, p. 19).

2 lentelė. **Tėvų ir pedagogų tipai pagal aktyvumą**

Informacijos pobūdis	Formali informacija	Probleminė informacija	Savaiminė informacija
Būdingiausi tėvų bruožai	Pasyvus klausytojas Pasyvus klausytojas, nesiimantis veiksmų. Atsakomybę dažniausiai deleguoja pedagogams, administracijai	Atsiribojęs Informacijos ieško tada, kada kyla konkrečios problemos. Bendradarbiavimo veikloje dalyvauja tol, kol sprendžia	Aktyvus Aktyviai domisi ir dalijasi su vaiko ugdymu ir priežiūra susijusia informacija, aktyviai dalyvauja bendradarbiavimo procese, prisiima

		konkrečiai jam aktualias problemas.	atsakomybę.
Būdingiausi pedagogų bruožai	Formalus Formalus informacijos pateikėjas, nesiekia grįžtamojo ryšio.	Atsiribojęs Pateikia tą informaciją, kuri kyla iš „apačios“ ir yra aktuali ribotam šeimų skaičiui (vienetams), prisiima gynimosi vaidmenį, baiminasi dėl autonomijos.	Atviras naujovėms, aktyvus Atvirai dalijasi informacija tiek „nuleista iš viršaus“, tiek ir „kylančia iš apačios“. Informaciją parenka pats pagal vaikų problemas ir tėvų rekomendacijas. Atviras naujovėms, pasikeitimams.

A. Jacikevičius (1995) pažymi, jei oficialios informacijos priemonės poreikių nepatenkina (nėra išsamesnių paaiškinimų), tai atsiranda ir greitais tempais stichiškai plinta informacija, kuria žmonės patys stengiasi išsiaiškinti situaciją ir šitaip pašalinti dėl nežinios susidariusią įtampą. Tokiu principu atsiranda gandai. Anot N. Večkienės (1996), viena iš neformalios komunikacijos rūšių yra gandai. Tačiau anot jos, nors ir priimta manyti, jog gandai yra nepatikimi ir klaidingi, įvairūs tyrimai rodo, jog net 80 - 90 % gandų teisingai atspindi pačią esmę ir iš principo yra pagrįsti. Anot V. Pruskaus (2008), gandai – tarpasmeninio bendravimo metu perduodama neformali informacija.

Autorius V. Pruskus (2008) pažymi, jog kaimo vietovėse gyvenantys žmonės daugiausiai gandų sužino darbovietėje, toliau – iš kaimynų, iš spaudos ir šeimos narių. Anot autoriaus, gandų imlumui turi įtakos ir amžius, išsilavinimas, asmens psichologinė charakteristika, gyvenamoji vieta (miestas/kaimas), socialinė ir kultūrinė aplinka, turtingumas, pasitikėjimo oficialiosios informacijos šaltiniais laipsnis ir kt. Autorius akcentuoja, jog reikia skatinti būtinumą siekti didesnio teikiamos informacijos skaidrumo ir patikimumo, kas, tikėtina, galėtų sumažinti gandų poveikio galią ir veiksmingai prisidėtų sanuojant visuomenės informacinę erdvę. Psichologiniu požiūriu autorius, A. Jacikevičius (1995), vertindamas gandus, pažymi, jog tai stichiniai būdai. Jų atsiradimo priežastis, anot autoriaus, yra vienu asmenų kitiems perduodama informacija apie

kokius nors neaiškius įvykius, kurių patikimumas nėra patikrintas. Vadinasi, asmenys norintys gauti informaciją juos dominančiais klausimais, vadovaujasi gاندais, negalėdami gauti patikimos informacijos kitais keliais.

Informacijos teikimo kanalai yra įvairūs. Anot L. Manovich (2009), atsiradęs internetas, kurį galima suvokti kaip vieną didžiulę paskirstytų medijų duomenų bazę, kartu iškristalizavo pagrindinę naujausios informacinės visuomenės būseną – visų rūšių informacijos perteklių. Atsiranda poreikis gebėti pasirinkti informaciją. Taip pat žiniasklaida daro didelį poveikį žmonių nuomonei bei požiūriui formuoti. Pasak D. L. Wilcox ir kt. (2007), kai žmonės neturi pirminės informacijos arba nusistovėjusio požiūrio kokia nors tema, žiniasklaida pasako žmonėms, ką jie turėtų manyti. Jos poveikis didėja tada, kai žmonės negali patikrinti informacijos remdamiesi asmenine patirtimi ir žiniomis. Pasak A. Jacikevičiaus (1995), masinės komunikacijos efektyvumas priklauso nuo jos periodiškumo (kaip dažnai perduodama kokia nors informacija); nuo aktualumo ir operatyvumo (žinios perduodamos laiku, kol nepaseno įvykiai); nuo naudos. Svarbu ir tai, jog masinė komunikacija sudaro standartinius stereotipus milijonams žmonių. Pasak I. Leliūgienės (1997), masinių informacijos priemonių dėka miestietiško gyvenimo būdo elementai skverbiasi į kaimą, transformuoja buitį, išstumia tradicinį supratimą apie daugelį dalykų, keičia gyvenimo standartus. Autorė samprotauja, jog masinės komunikacijos priemonės daro teigiamą poveikį savo informatyvumu: taip “buto sienos išplečiamos iki planetos sienų”.

Informacija taip pat keliauja „iš lūpų į lūpas“, kas akademikų dar vadinama „tarpasmeninė komunikacija“. Tai yra trumpalaikės sakininės komunikacijos forma, kurios sunku išvengti ir ją išmatuoti, tačiau ji daro didelę įtaką visuomenės nuomonės formavimui“ (D.L.Wilcox ir kt., 2007, p.445).

Vadinasi, informavimo paslauga turi atitikti kokybės kriterijus, turi turėti aiškią paskirtį. Keitimasis informacija skatina partnerystės ryšius siekiant bendro tikslo.

2. TYRIMO METODOLOGIJA IR ORGANIZAVIMAS

2.1. Tyrimo metodologija

Šiame tyrime ikimokyklinė įstaiga vertinama kaip atvira institucija, kuri sąveikauja su aplinka ir kurios veiklos kokybė priklauso nuo vartotojų pasitenkinimo. Švietimo vartotojas suvokiamas - tai visa visuomenė, kuri sudaryta iš įvairių grupių, tiesiogiai įtakančių vienos ir kitos pusės vystymąsi. „Švietimo organizacijų teikiama informacija per komunikacinius procesus su įvairiom socialinėm grupėm įjungia šias organizacijas į kitas visuomenės struktūras ir tokiu būdu švietimas, kaip reiškinys tampa visuomenės žinių kultūrą kuriančia ir ją palaikančia institucija“ (Juodaitytė, Gaučaitė, Kazlauskienė, 2009). Tokiu principu švietimo įstaigos aktyviai dalyvauja kuriant visuomenės kultūros, socialinių pokyčių vystymosi procese.

Tyrimas grindžiamas socialinės ir interakcinės komunikacijos sampratomis, kai interakcija reiškia tarpusavio sąveiką ir tarpasmeninius santykius, tokiu principu darant įtaką vienas kitam, teigiamo įvaizdžio kūrimo „vienas iš interakcijos fenomenų“ (Petruolytė, 2008, Suslavičius, 1998). Komunikaciją vertinama kaip abipusis procesas, kuomet informacijos priėmėjas ją apdoroja, persiūsdamas savąją informaciją. Tokiu principu vyksta grįžtamasis ryšys, kuris reikšmingas kaip paslaugų kokybės valdymo pagrindas, kada turima informacija tampa bendromis bendruomenės žiniomis.

Švietimo paslaugos apima ne materialią apčiuopiamą vertę, bet idealųjį kultūros produktą, kurio procesas nenutrūkstamas, įtraukdama kuo daugiau žmonių, kuria savitą kultūrą, reikšmingą visuomenės augimui. Todėl plėtojamas ryšio siekimas, kuris yra kaip pagrindinė siekiamybė, tiesioginių ir netiesioginių ikimokyklinės įstaigos vartotojų identifikavimas, padedantis juos sutelkti bendram tikslui.

Kaimo gyventojų informavimo procesai yra kaip komunikacijos įrankiai, atskleidžiantys ikimokyklinės įstaigos veiksmingumą, funkcionavimo prasmingumą, esančioje teritorinėje bendruomenėje. Bendruomenės gyventojas, vertinamas kaip ikimokyklinės įstaigos vartotojas, kuris yra kūrėjas dalyvaujantis paslaugos kokybės procesuose. Kuriam informacija prieinama, patikima, pritaikoma.

Tyrimas atliktas remiantis autorių A. Juodaitytės, R. Gaučaitės ir A. Kazlauskienės (2009) atliktu tyrimu, kuriame išanalizuota tėvams gaunamos informacijos apie ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą bei švietimo pagalbos prieinamumas ir veiksmingumas. Šiame tyrime

klausimai parengti pritaikant kaimo situacijai, siekiant ikimokyklinės įstaigos informavimo paslaugos kokybės aspektams atskleisti.

2.2. Kokybinio tyrimo organizavimas

Tyrimas buvo organizuojamas Panevėžio rajone, „N“ kaimo vietovės tipui priklausančiame miestelyje, įsikūrusiame kelio Panevėžys – Kėdainiai pusiaukelėje. Jame gyvena apie 1748 tūkst. gyventojų. Tačiau šis skaičius yra netikslus: vieni yra deklaravę gyvenamą vietą „N“ miestelyje, nors išvyko į užsienį, kiti gyvena kitur. Šio miestelio teritorijoje yra 2 švietimo įstaigos: Ikimokyklinė įstaiga ir Gimnazija.

Kokybiniam tyrimui atlikti buvo naudojama *Content* analizė, kurios paskirtis objektyviai ir sistemiškai išnagrinėti dokumentus, atskleisti, susisteminti informaciją ir pateikti tinkamas išvadas. Siekiant gauti kokybinio tyrimo duomenis, buvo naudojamas kokybinių tyrimų duomenų atviro kodavimo programą „Kokybis“ (B.Bitinas, A.Kazlauskienė, A.Jazgevičius). Šios programos paskirtis – išryškinti ir pateikti analizės vykdytojui jo nurodytų reikšminių žodžių lokalizaciją ir artimąją aplinką analizuojamame tekste (Bitinas, Rupšienė, Žydzžiūnaitė, 2008).

Atlikta LR ikimokyklinį ir priešmokyklinį reglamentuojančių esminių dokumentų turinio analizė (*content analysis*) IR „N“ lopšelio- darželio nuostatai (2005) naudojant kokybinių tyrimų duomenų atviro kodavimo programą „Kokybis“ (autoriai B.Bitinas, A.Kazlauskienė, A. Jazgevičius), siekiant išsiaiškinti, kaip numatyti informavimo ir jo valdymo aspektai dokumentuose, teikiant informaciją tiesioginiams ir netiesioginiams ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojams.

Tyrimui atlikti naudojami 8 dokumentai (LR švietimo įstatymas, 2003, „N“ lopšelio – darželio nuostatai, 2005; Valstybės švietimo strategijos 2003 – 2012 metams nuostatai, 2003; Pavyzdinis auklėtojo pareigybės aprašymas, 2005; Priešmokyklinio ugdymo organizavimo modelių aprašas ,2005; Priešmokyklinio ugdymo pedagogo pavyzdinis pareiginis aprašas ,2003; Švietimo pagalbos ikimokyklinio amžiaus vaiką namuose auginančiai šeimai teikimo tvarkos aprašas ,2004, Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodika, 2005). Buvo siekiama išsiaiškinti, kaip dokumentuose išryškėja informavimo kokybės valdymo kryptis.

Kokybinių tyrimų duomenų atviro kodavimo programai „Kokybis“ tekstai (dokumentai) buvo techniškai parengti analizei, Word'o ir Txt teksto formate. Kiekvienam pateiktam teiginiui programa priskiria eilės numerį, kuris yra sakinio ir jo komponento –

reikšminio žodžio koordinatė. Reikšminiai žodžiai dokumentų analizei: *informacija, informavimas, bendradarbiavimas, bendruomenė, ikimokyklinis, socialiniai partneriai, kokybė, priešmokyklinis, visuomenė, tėvai, konsultacija, gyventojai, gyvenamoji vietovė, poreikiai, pagalba, paslauga*. Reikšminiai žodžiai atlieka programai pateikiamų kodų vaidmenį, o analizės procese buvo taikomi kaip objektą apibūdinančios kategorijos. (Žr. 3.1.1. poskyrį)

Interviu metodas buvo taikomas, siekiant išsiaiškinti kaip informavimo paslauga atitinka kokybei keliamus reikalavimus, tenkinant teritorinės kaimo bendruomenės, kaip tiesioginių ir netiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojo poreikius. Buvo apklausta „N“ ikimokyklinės įstaigos direktorė ir „N“ bendruomenės pirmininkė. Tai asmenys, kurie atsakingi už įstaigos veiklos kokybę ir gyventojų poreikio tenkinimą.

Buvo taikomas struktūruotas *interview* metodas. Siekiant gauti išsamią informaciją apie informavimo paslaugos kaimo teritorinei bendruomenei kokybės valdymą, orientuotą į tiesioginius ir netiesioginius ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų grupes, buvo pateikti iš dalies vienodi 8 klausimai. Tyrimo rezultatai pateikti 7; 8 prieduose.

1. *Kaip bendradarbiaujate (pastoviai keičiatės informacija, esant reikalui, kai iškyla problemų, organizuojant renginius ir kt.) su Jūsų gyvenvietėje esančiu darželiu (direktorei – su kaimo teritorinės bendruomenės pirmininkėmis)?*

2. *Kokia informacija Jus domina apie darželį (direktorei – apie teritorinės bendruomenės gyventojus jų veiklą)?*

3. *Kaip manote, kas atsakingas už vietos bendruomenės informavimą apie vaikų ugdymą?*

4. *Kaip manote, ar pakanka informacijos vietos bendruomenei apie „N“ darželio veiklą?*

5. *Kaip manote, ar pakanka informacijos apie „N“ darželio veiklą, informacijos apie vaikų ugdymą, tėvams?*

6. *Ar reikalinga informacija apie „N“ darželio veiklą kitiems gyventojams?*

7. *Kokią naudą išsamus informavimas apie „N“ lopšelio- darželio veiklą turi pačiam darželiui?*

8. *Galbūt turite pasiūlymų, kaip gerinti informacijos pateikimą vietos bendruomenei?*

2.3. Kiekybinio tyrimo organizavimas

Siekiant surinkti išsamią informaciją apie ikimokyklinės įstaigos informavimo paslaugos kaimo teritorinei bendruomenei kokybės valdymą, buvo parengti trys klausimynai (žr. 4, 5, 6 priedus), skirtus tėvams (globėjams), kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą, tėvus, kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos(auginantis ir ugdantis ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikus namuose) ir kitiems, netiesioginiams ikimokyklinės įstaigos vartotoms, gyvenantiems „N“ teritorinėje bendruomenėje). Anketos sudarymui buvo remiamasi atliktu tyrimu 2009 metais, kurį organizavo A. Juodaitytė, R. Gaučaitė ir A. Kazlauskienė (Informavimas apie ikimokyklinį, priešmokyklinį ugdymą ir švietimo pagalbą).

Adaptuojant darbo tikslui, tyrimui atlikti parengta anketa, kurioje klausimai ir variantai nėra identiški prieš tai minėtam tyrimui. Šiame tyrime įtraukti ir kiti gyventojai, kurie nėra tiesioginiai ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojai, t.y. moksleiviai, pensininkai ir kiti gyventojai.

Iš viso buvo išdalinta 222 anketų, sugrįžo 151 tai yra (68 proc.) Pradžioje buvo numatyta apklausti tik „N“ miestelio gyventojus, tačiau renkant informaciją tyrimo efektyvumui užtikrinti, išsiaiškinta, jog „N“ ikimokyklinę įstaigą lanko ir kitų šalia esančių kaimų gyventojai Todėl į tyrimą buvo įtraukti ir tų kaimų gyventojai ir siekta išsiaiškinti, kaip vyksta informavimas asmenų, kurių teritorijoje nėra ikimokyklinės įstaigos, kokią informaciją jie gauna apie ikimokyklinę įstaigą, kaip ji atliepia jų poreikius. Tyrimo duomenų analizėje šie gyventojai įvardinti „Kiti gyventojai“. Siekiant įtraukti įvairesnių užimtumo žmonių grupes, anketos pateiktos „N“ gimnazijoje, seniūnijoje, taip pat lankytasi pas respondentus namuose, anketos buvo įteiktos kitiems asmenims, prašant perduoti. Tokiu būdu anketos išdalavimo procesas vyko įvairiai, siekiant gauti patikimus duomenis, nagrinėjamos temos, tikslui pasiekti. Netiesioginiams paslaugų vartotojams buvo išdalinta 140 anketų, sugrįžo 92.

Grupei žmonių, kurių vaikai lanko darželį, buvo išdalinta 57 anketos, nes „N“ ikimokyklinę įstaigą lanko, darželio direktorės teigimu, apie 60 vaikų. Sugrįžo 42 anketos. Anketos buvo perduotos darželio direktorei. Tėvams, kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos, augina ir ugdo vaiką namuose, buvo išdalintos 25 anketos, iš jų sugrįžo 17. Šios grupės tiriamuosius buvo sudėtingiausia surinkti. Prašoma moksleivių perduoti tėvams, kurių sesė ar brolis nelanko „N“ ikimokyklinės ugdymo įstaigos. Taip pat buvo palikta seniūnijoje ir socialinių darbuotojų prašoma perduoti tėvams, kurių vaikai nelanko darželio anketą ir ją

užpildyti. Taip pat išsiaiškinus, kiek šeimų augina ir prižiūri vaiką namuose, buvo vežamos anketos į namus.

Anketų struktūra

Atsižvelgiant į iškeltus uždavinius struktūriniu požiūriu, tyrimą nusako keletas esminių blokų, kurie turinio požiūriu sudaro atskiras, bet susijusias darbo dalis. Pateiktos 3 iš dalies skirtingos anketos, kurios padėjo identifikuoti informacijos gavėjo požiūrį į ikimokyklinę įstaigą, išsiaiškinti informavimo situaciją.

1 blokas. Ikimokyklinės įstaigos paslaugos, jų funkcijos bei vertinimas. Šiame bloke siekiama išsiaiškinti, kaip tiriamieji vertina ikimokyklinės įstaigos funkcijas, identifikuoti kokybės požymius, naujų paslaugų poreikį, išsiaiškinti priežastis, kodėl nelanko ikimokyklinės ugdymo įstaigos. Šio bloko duomenys pateikia bendrą tiriamųjų požiūrį į ikimokyklinę įstaigą, padeda identifikuoti informavimo paslaugos vertinimą, kaip ikimokyklinės įstaigos funkcija. Nustatyti, ar vykdomi tyrimai informacijos poreikiams iširti.

2 blokas. Informacijos valdymas tenkinant kaimo bendruomenės poreikius. Šį bloką sudaro klausimai, kurių duomenų analizė atskleidžia informacijos teikimo situaciją, kaimo gyventojams. Padedantys nustatyti, informacijos poreikius, informavimo būdus.

3 blokas. Informavimo gerinimas. Šiame bloke tiriamieji sutinka arba nesutinka su numatytomis alternatyvomis, kaip reikėtų gerinti informavimo paslaugos kokybę, nustatyti priežastis, trukdančias sėkmingai ją valdyti.

4 blokas. Bendra informacija apie respondentą. Šiame bloke pateikiama informacija apie tiriamąjį: gyvenamosios vieta, užimtumas, lytis, materialinė padėtis. Gauta informacija padėjo „artimiau“ susipažinti su asmeniu, kuris pildė anketą.

Surinktų duomenų tvarkymas

Anketos buvo koduojamos naudojantis standartizuotomis kodavimo instrukcijomis ir sudaroma kompiuterinė testavimo duomenų matrica.

Uždaro tipo klausimai buvo pateikti vertinant „visiškai sutinku“, „sutinku“, „nesu tikras(-as) „nesutinku“, „visiškai nesutinku“. Pateikti atsakymo variantai arba pasirinkimai galėtų parodyti sutikimą ar pritarimą teiginiui.

Duomenys buvo apdorojami taikant Microsoft Excel programą. Apskaičiuoti %, kitose diagramose, išryškinamas tiriamųjų skaičius, požiūris į pateikto teiginio reikšmingumą.

Dėl duomenų gausos ir siekiant informatyviau juos perteikti, teigiami aspektai (visiškai sutinku, sutinku) ir neigiami aspektai (visiškai nesutinku ir nesutinku) sujungti. Tokiu principu pateikiamas teigiamas ir neigiamas požiūris į teiginį.

3. IKIMOKYKLINĖS ĮSTAIGOS INFORMAVIMO PASLAUGOS KAIMO TERITORINĖJE BENDRUOMENĖJE KOKYBĖS VALDYMO, EMPIRINIO TYRIMO REZULTATAI

3.1. Kokybinis tyrimas: Ikimokyklinės įstaigos informavimo paslaugos kaimo teritorinėje bendruomenėje kokybės valdymo patirtis ir politika

3.1.1. LR ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą reglamentuojančių dokumentų vertinimas, informavimo paslaugos kokybės valdymo kontekste

3 lentelė. Informavimo turinys ir ikimokyklinio ugdymo paskirtis (LR švietimo įstatymas, 2003)

Kategorija	Subkategorija	Sk.	Teiginiai
Informacijos tėvams turinys	Informacija apie vaiko ugdymosi sąlygas	2	„gauti informaciją apie vaiko ugdymosi sąlygas ir jo pasiekimus“[449]
	Informacija apie pasiekimus		
Ikimokyklinio ugdymo paskirtis	Vaiko prigimtiniai poreikiai	4	„padėti vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros, taip pat ir etninės, socialinius, pažintinius poreikius“[97]
	Vaiko kultūriniai ir etniniai poreikiai		
	Vaiko socialiniai poreikiai		
	Vaiko pažintiniai poreikiai		
Pagalba tėvams	Auginant ikimokyklinio amžiaus vaiką	2	„Ikimokyklinio amžiaus vaiką namuose auginančiai šeimai teikiama švietimo pagalba“[101]
	Švietimo pagalba		
Atsakomybės paskirstymas	Švietimo kokybė	2	„Už švietimo kokybę atsako švietimo teikėjas“[298]
	Švietimo teikėjų atsakomybė		

3 lentelėje analizuojamas LR švietimo įstatymas (2003), kuriame informavimas ir ikimokyklinės įstaigos paskirtis kontekstualizuojamos šiomis kategorijomis: „Informacijos tėvams turinys“, „Ikimokyklinio ugdymo paskirtis“, „Pagalba tėvams“, „Atsakomybės paskirstymas“. Išsamiausia kategorija „Ikimokyklinės įstaigos paskirtis“ (4 subkategorijos), nurodant, jog šios pirmosios ugdymo grandies paskirtis, tenkinti „Vaiko prigimtinius poreikius“, „Socialinius poreikius“, „Pažintinius poreikius“. Šiame įstatyme akcentuojama, jog už švietimo kokybę atsako „švietimo teikėjai“. Taip pat prasminiai kontekstai, leidžia nustatyti „Informavimo tėvams turinį“, kuriame nurodoma, jog tėvai turi gauti informaciją apie „vaiko ugdymosi sąlygas“ ir „vaiko pasiekimus“.

4 lentelė. **Ikimokyklinės įstaigos tikslai ir uždaviniai, informavimo turinys („N“ lopšelio – darželio nuostatai, 2005)** (lentelės tęsinys 53 psl.)

Kategorija	Subkategorija	Sk.	Teiginiai
Informacijos tėvams turinys ir prieinamumas	Informacija apie ugdymosi sąlygas	3	„gauti informaciją apie vaiko ugdymosi sąlygas ir jo pasiekimus, ugdymo programas“[77]
	Informacija apie vaiko pasiekimus		
	Informacija apie ugdymo programas		
Auklėtojų teisė į informacinę ir konsultacinę pagalbą	Spec. pedagogės – logopedės konsultacijos	4	„gauti informacinę, konsultacinę ir kita pagalbą iš spec. pedagogės-logopedės, meninio ugdymo pedagogo, lopšelio darželio administracijos, vaiko teisių apsaugos tarnybos ir kt.“[97]
	Meninio ugdymo pedagogo konsultacijos		
	Lopšelio – darželio administracijos konsultacijos		
	Vaiko teisių apsaugos tarnybos		
Atsakomybė už socialinių partnerių paiešką	Direktorius	2	„direktorius kartu su bendruomenės nariais numato lopšelio-darželio bendradarbiavimo partnerius“[205]
	Bendruomenės nariai		
Bendradarbiavimo	Kolegos	5	„bendradarbiauti su kolegomis,

subjektai	Savivaldos institucijos		savivaldos institucijomis, administracija, su vaiku tėvais, išores partneriais”[114]
	Administracija		
	Tėvai		
	Išorės partneriai		
Darželio tarybos savivaldos paskirtis	Atstovauti pedagogams	5	„atstovauja, pedagogams, nepedagoginiams darbuotojams, tėvams (globėjams, rūpintojams), socialiniams partneriams ir vietos bendruomenei”[123]
	Atstovauti darbuotojams		
	Tėvams (globėjams)		
	Atstovauti socialiniams partneriams		
	Vietos bendruomenei		

4 lentelėje pateikti „N“ lopšelio- darželio nuostatai (2005), kuriame išskiriamos šios kategorijos: „Informacijos tėvams turinys ir prieinamumas“, „Auklėtojų teisė į informacinę ir konsultacinę pagalbą“, „Atsakomybė už socialinių partnerių paiešką“, „Bendradarbiavimo subjektai“, „Darželio tarybos savivaldos paskirtis“. Daugiausiai skiriama dėmesio nustatant bendradarbiavimo subjektus (5 subkategorijos) ir darželio tarybos savivaldos paskirtį (5 subkategorijos), kuriame nurodyta, jog taryba, ne tik atstovauja vidaus bendruomenės interesams, bet bendradarbiauja su vietos bendruomene. Informacijos tėvams turinys beveik analogiškas 3 lentelėje analizuotam dokumentui, tačiau nurodama dar 1 subkategorija- gauti informaciją apie ugdymo programas.

5 lentelė. **Ikimokyklinės įstaigos paslaugų plėtotė, informavimas Valstybės švietimo strategijos 2003 – 2012 metams nuostatose (2003)** (Lentelės tęsinys 54 psl)

Kategorija	Teiginiai
Ikimokyklinio ugdymo paslaugų plėtotė	„Išplečiamos ikimokyklinio ugdymo paslaugos“[98]
Priešmokyklinio ugdymo visuotiniškumas	„ Sukuriama ir išplėtojama visuotinio priešmokyklinio ugdymo sistema”[99]
Informavimas	„Sukuriama šeimų pedagoginio informavimo ir konsultavimo sistema” [97]
	„Sukuriama švietimo informacinė sistema, laiku teikianti informaciją“[61]
Bendruomeniškumas	„Stiprinama ir plėtojama įstaigos ir vietos bendruomenės sąveika”[94]
Visuomenės įtakos stiprinimas	„Stiprinama visuomenės įtaka švietimo sistemai”[62]

Švietimo sistemos atskaitomybė visuomenei	Įdiegiami veiksmingi švietimo ir jo valdymo institucijų atskaitomybės visuomenei mechanizmai“[54]
---	---

5 lentelėje visas dėmesys skiriamas ikimokyklinės įstaigos paslaugų plėtotei, priešmokyklinio ugdymo visuotiniškumo pripažinimo, informavimui, atskaitomybės numatymas prieš visuomenę. Valstybės švietimo strategijos 2003 – 2012 metams nuostatose (2003) pateikiama, jog sukuriama ir išplėtojama informavimo ir konsultavimo sistema, nurodamas informavimo kokybės kriterijus, jog „sukuriama laiku teikianti informacija, informacinė sistema“.

6 lentelė. **Teisė į informaciją Pavyzdiniame auklėtojo pareigybės aprašyme (2005).**(Lentelės tęsinys 55 psl.)

Kategorija	Subkategorija	Sk.	Teiginiai
Informacijos gavėjai	Tėvai (globėjai)	2	„Teikti informaciją, pagal kompetenciją konsultuoti tėvus (globėjus), kitus įstaigoje dirbančius specialistus ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo klausimais“[21]
	Įstaigoje dirbantys specialistai		
Pedagogų teisė į informaciją	Valstybės švietimo naujoves	2	„gauti informaciją apie valstybės ir regiono švietimo naujoves“[25]
	Regiono švietimo naujoves		
Pedagogų teisė į metodinę konsultaciją	Socialinių, specialiųjų pedagogų	5	„gauti informacinę, konsultacinę, metodinę pagalbą iš socialinių, specialiųjų pedagogų, logopedų, surdopedagogų, tifoldagogų, psichologų, sveikatos priežiūros specialistų, administracijos“ [26]
	Logopedų, surdopedagogų		
	Tifoldagogų, psichologų		
	Sveikatos priežiūros specialistų		

	Administracijos		
Informacijos tėvams teikimo turinys	Vaikų pasiekimai	3	„sistemiškai informuoti tėvus (globėjus) apie vaikų pasiekimus, ugdymo(-si) poreikius ar iškilusias problemas (sveikatos, prigimtinių, socialinių poreikių tenkinimo ir pan.);“[42]
	Ugdymo(-si) poreikiai		
	Iškilusios problemos		
Pedagogų Informacijos turinys įstaigos administracijai	Vaiko socialinės ar sveikatos problemos	2	„apie vaiko turimas socialines ar sveikatos problemas, pastebėtą ar įtariamą vaiko teisių pažeidimą“[43]
	Pastebėtą, įtartą vaiko teisių pažeidimą		

6 lentelėje analizuojamame Pavyzdiniame auklėtojo pareigybės aprašyme (2005), teisė į informacija kontekstualizuojamos šiomis kategorijomis: „Informacijos gavėjai“, „Pedagogų teisė į informaciją“. „Informacijos tėvams teikimo turinys“, „Pedagogų teisė į metodinę konsultaciją“, „Pedagogų informacijos turinys įstaigos administracijai“. Šiame dokumente nurodyti informacijos gavėjai ir siuntėjai, atskleidžiamas platus komunikacinis spektras, kuris leidžia identifikuoti asmenys, kurie dalyvauja ugdymo procese.

7 lentelė. Priešmokyklinio ugdymo prieinamumo ir bendradarbiavimo subjektai Priešmokyklinio ugdymo organizavimo modelių apraše (2005)(lentelės tęsinys 56 ps)

Kategorija	Subkategorija	Sk.	Teiginiai
Priešmokyklinio ugdymo prieinamumo didinimas	Orientacija į bendruomenės poreikius	2	„atsižvelgdamos i bendruomenės poreikius, jau ir šiandien ieško įvairesnių priešmokyklinio ugdymo organizavimo modelių“[12]
	Įvairesni organizavimo modeliai		
Visuotinio priešmokyklinio ugdymo išplėtojimas	Kiekvienai šeimai, auginančiai priešmokyklinio amžiaus vaiką	2	„kiekviena šeima, auginanti penkiametį ar šešiametį vaiką, galėtų pasinaudoti priešmokyklinio ugdymo paslaugomis“[17]
	Priešmokyklinio ugdymo paslaugų prieinamumas		

Priešmokyklinio ugdymo bendradarbiavimo subjektai	Šeimos		„puiki galimybė į grupės veiklą įtraukti šeimas, savanorius, studentus ir kitus aktyvius bendruomenės narius“[80]
	Savanoriai		
	studentai		
	Bendruomenės nariai		

7 lentelėje pateikti priešmokyklinio ugdymo prieinamumo ir bendradarbiavimo subjektai. Šiame dokumente nurodoma, jog svarbi orientacija į bendruomenės poreikius, didinant priešmokyklinio prieinamumą. Nurodomi ir priešmokyklinio ugdymo organizavimo būdai, kuomet į įtraukiama šeima, studentai, bendruomenės nariai, savanoriai.

8 lentelė. Šeimos informavimo ir bendradarbiavimo skatinimas Priešmokyklinio ugdymo pedagogo pavyzdiniame pareiginiame apraše (2003)

Kategorija	Subkategorija	Sk.	Teiginiai
Priešmokyklinio ugdymo pedagogo funkcijos	Skatinti tėvus dalyvauti veikloje	4	„skatinti tėvus dalyvauti grupės veikloje, rūpintis tėvų švietimu, pagal kompetenciją teikti jiems informaciją, konsultuoti; [33]
	Rūpintis tėvų švietimu		
	Teikti informaciją		
	Konsultuoti		
Tėvams teikiamos informacijos turinys	Priešmokyklinio ugdymo ypatumai	2	„supažindinti šeima su priešmokyklinio ugdymo ypatumais, nuolat informuoti apie vaiko daromą vystymosi pažangą“[32]
	Vaiko vystymosi pažanga		
Pedagogo bendradarbiavimo subjektai	Vietos bendruomenė	3	„bendrauti ir bendradarbiauti su vietos bendruomene, administracinėmis bei socialinės rūpybos įstaigomis, įvairiomis visuomeninėmis organizacijomis ir kt.“[37]
	Administracinė ir socialinė rūpyba		
	Visuomeninės organizacijos		

8 lentelėje nurodoma, jog priešmokyklinio ugdymo pedagogas, ne tik privalo teikti informaciją tėvams, bet ir „Vietos bendruomenei“, stiprinant bendradarbiavimo ryšius. Tėvams teikiamos informacijos turinys (2 subkategorijos), kuriame pateikiama, jog būtina supažindinti šeimą su „Priešmokyklinio ugdymo ypatumais“, informuoti tėvus apie vaiko „vystymosi pažangą“.

9 lentelė. **Pagalbos paskirtis ir informacijos turinys Švietimo pagalbos ikimokyklinio amžiaus vaiką namuose auginančiai šeimai teikimo tvarkos apraše (2004)**

Kategorija	Teiginiai
Pagalbos tėvams teikimo tikslas	„veiksmingai ugdyti ikimokyklinio amžiaus vaiką“[30]
Pagalbos gavėjas	„šeima, namuose auginanti ir ugdanti nuo gimimo iki 5/6 metų vaiką (-us)“ [43]
Pagalbos teikėjas	„mokyklos, vykdančios ikimokyklinio ugdymo programas“[46]
Pagalbos turinys	„teikiama informacinė, konsultacinė, metodinė pagalba tėvams (globėjams)“[110]
Savivaldybės funkcijos pagalbos teikimo kontekste	„teikia informaciją suinteresuotiems asmenims (fiziniams ir juridiniams)“[90]

9 lentelėje, nurodyta pagalbos paskirtis ir informacijos turinys, kuriame pateikiami ir pagalbos gavėjai ir teikėjai. Akcentuojama jog pagalbos tėvams teikimo tikslas padėti „veiksmingai ugdyti ikimokyklinio amžius vaiką“ numatyti pagalbos teikėjai tai- „mokyklos, vykdančios ikimokyklinio ugdymo programas“. Tėvams privalo būti „teikiama informacinė, konsultacinė, metodinė pagalba.

10 lentelė. **Informavimo proceso aspektai Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodikoje (2005)** (lentelės tęsinys 58,59 psl)

Kategorija	Subkategorija	Sk.	Teiginiai
Teikiamos informacijos šeimai apie vaikus ypatybės	Fragmentiška	4	„Šeimai teikiama informacija apie vaiko raidą, ugdymo(si) pažangą yra fragmentiška, visuomet teikiama laiku, yra etiška ir esminė“[241]
	Teikiama laiku		
	Etiška		
	Esminė		
Ikimokyklinės įstaigos	Projektų iniciatorius	2	„nuolat inicijuoja projektus ir programas,

vadovo funkcijos informacijos sklaidai	Programų iniciatorius		informacijos apie mokyklą sklaidą”[383]
Informacijos reikšmė	Prielaidos ugdymui namuose	2	„teikiama informacija sudaro prielaidas ugdymo(si) tęstinumui šeimoje”[241]
	Tęstinumui plėtoti šeimoje		
Informacija	Skirta šeimai	2	„Šeimos gaunamos informacijos kokybė” [241]
	Kokybiška		
Ikimokyklinės įstaiga	Svetinga	4	„svetingumas, saugumas, estetika sukurta gerai veikianti tėvų ir kitų asmenų susitikimo, priėmimo, informavimo sistema”[146]
	Saugi		
	Estetiška		
	Su gerai veikiančia informavimo sistema		
Bendruomenei teikiamos informacijos turinio aspektas	Finansinė mokyklos būklė	2	„bendruomenės informavimas apie finansinę mokyklos būklę, ugdymo proceso finansavimą” [347]
	Ugdymo proceso finansavimas		
Įstaigos vertinimas bendruomenės požiūriu	Žinoma	2	„Mokykla yra žinoma, jos veikla teigiamai vertinama vietos bendruomenėje”[161]
	Teigiamai vertinama		
Ikimokyklinės įstaigos ugdymo turinio planavimas remiasi	Valstybinėmis rekomendacijomis	3	„Ugdymo turinio planavimas remiasi valstybinėmis rekomendacijomis, šeimos, vietos bendruomenės poreikiais”[209]
	Šeimos rekomendacijomis		
	Vietos bendruomenės poreikiais		
Vidaus audito rezultatų supažindinimo subjektai	Vietos bendruomenė	2	„Su vidaus audito rezultatais naudinga supažindinti vietos bendruomenę bei mokyklos rėmėjus”[1031]
	Mokyklos rėmėjai		
Vietos bendruomenę charakterizuojančios ypatybės	Gyvenantys apibrėžtoje teritorijoje	3	„apibrėžtoje teritorijoje gyvenantys asmenys, turintys bendrų poreikių ir interesų, susijusių su gyvenamosios vietovės specifika”[1239]
	Bendri poreikiai, interesai		
	Gyvenamosios vietos specifika		
Ikimokyklinės įstaigos paslaugų plėtotė	Socialinės paslaugos vaikui ir šeimai	2	„teikia nemažai ir socialinių bei kitų vaikų ir šeimų poreikius atliepančių paslaugų”[449]

	Orientacija į vartotojų poreikius paslaugų buvimui		
--	--	--	--

10 lentelėje ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodikoje (2005) ikimokyklinės įstaigos apibūdinama ypatybės (4 subkategorijos) jog ji turi būti „svetinga“, „saugi“, „estetiška“, „su gerai veikiančia informavimo sistema“. Šaime dokumente nurodomi ir vietos bendruomenės informavimo būtinumo aspektai apie įstaigos „finansinę mokyklos būklę“, „ugdymo proceso finansavimą“. Įstaigos veiklos kokybė siejama su sklandžiai veikinčia informavimo sistema. Aksentuojami vartotojų poreikiai „orientacija į vartotojų poreikius paslaugų buvimui“.

3.1.2. Atsakingų asmenų (ikimokyklinės įstaigos direktorės, kaimo bendruomenės pirmininkės) patirtis informavimo paslaugos kokybės vertinime

Šiame poskyryje pateikta interviu duomenų analizė, atskleidžianti informavimo paslaugos kokybės valdymą, orientuotą į tiesioginių ir netiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų grupes. (Ikimokyklinės įstaigos direktorės atsakymai į klausimus pateikti 8 priede, bendruomenės pirmininkės atsakymus žr. 7 priede) Teiginių citatose kalba netaisyta.

11 lentelė. **Bendradarbiavimas su „N“ ikimokykline įstaiga (bendruomenių pirmininkėmis)** („N“ ikimokyklinės įstaigos direktorės ir „N“ bendruomenės pirmininkės patirtis)(lentelės tęsinys 60 psl.)

Informantas	Kategorija	Subkategorija	Sk.	Informanto teiginiai
„N“ Ikimokyklinės įstaigos direktorė	Bendradarbiavimo su bendruomenėmis formos	Pasirašyta sutartis	4	„Esame pasirašę sutartį su „N“ bendruomenės pirmininke, pagal kurią sutarėme dalyvauti ir rengti renginius vietos gyventojams. Seniūnijoje buvo nunešta vaikų parodėlė, esame bendruomenės tarybos nariais. Su kitų šalia esančių kaimų bendruomenių pirmininkėmis nebendradarbiaujame ir niekaip kitaip neskleidžiam informacijos jų vietos gyventojams“ [2]
		Dalyvaujama, organizuojami renginiai		
		Ruošiamos vaikų darbų parodėlės seniūnijoje		

		Nebendradarbi aujama su kitų kaimų bendruomenėmis		
„N“ bendruomenės pirmininkė	Bendradarbiavimo formos	Sudaryta bendradarbiavimo sutartis	3	„Su „N“ darželiu sudaryta bendradarbiavimo sutartis, todėl kai vyksta vidaus renginiai (pvz., mažųjų raiškiojo skaitymo konkursas arba kartų popietė) aš arba seniūnas kviečiami oficialiai: kvietimu, kartais skambinant“ [3]
		Dalyvavimas vidaus renginiuose		
		Kviečiama telefonu, oficialiai		
	Informavimas apie ikimokyklinę įstaigą vietos gyventojams	Kartą per metus vyksta renginiai vietos bendruomenei	4	„Bent kartą per metus vyksta renginiai, į kuriuos kviečiama vietos bendruomenė. Tada informacija skelbiama miestelio skelbimų lentoje. Tačiau dažniausiai renginiai būna uždari ir apie juos galima sužinoti kaip apie įvykusius Panevėžio r. savivaldybės internetinėje svetainėje“ [3]
		Informacija apie renginius skelbiama miestelio skelbimų lentoje		
		Renginiai dažniausiai uždari		
		Apie įvykusius renginius sužinoma savivaldybės internetinėje svetainėje		

11 lentelėje išryškinama, kaip ikimokyklinė įstaiga bendradarbiauja su kaimo bendruomenių pirmininkėmis. Pateiktos subkategorijos, kurios atskleidžia, bendradarbiavimo formas: pasirašyta sutartis, dalyvauja organizuojamuose renginiuose, ruošiamos parodėlės seniūnijoje, tačiau su kitų kaimų bendruomenių pirmininkėmis nebendradarbiauja, ir niekaip

kitaip neskleidžiam informacijos jų vietos gyventojams“. „N“ miestelio vietos gyventojams kartą per metus organizuojami renginiai, informacija apie renginius skelbiama miestelio skelbimų lentoje, apie įvykčius galima sužinoti savivaldybės internetinėje svetainėje. Bendruomenės pirmininkės teigimu *„dažniausiai renginiai būna uždari ir apie juos galima sužinoti kaip apie įvykčius“.*

12 lentelė. **Dominanti informacija apie Krekenavos ikimokyklinę įstaigą, kaimo teritorinės bendruomenės gyventojų veiklą** („N“ ikimokyklinės įstaigos direktorės ir „N“ bendruomenės pirmininkės patirtis)

Informantas	Kategorija	Subkategorija	Sk.	Informanto teiginiai
„N“ ikimokyklinės įstaigos direktorė	Informacijos apie vietos bendruomenę turinys	Informacija apie priešmokyklinio amžiaus vaikus	2	„... kaip vyksta švenčių organizavimas. Mums įdomu kiek yra vaikų, kurie turėtų lankyti priešmokyklinę grupę“[4]
		Informacija apie organizuojamus renginius		
	Informacija apie būsimą ikimokyklinės įstaigos ugdytinį	Surenkama informacija iš gydymo įstaigos apie 5-6 metų vaikus	3	„Einame pas vaikų gydytoja ir pasidarome sąrašą, apie būsimą priešmokyklinuką. Paskui skambinam, arba rašom laiškus, važiuojam į namus kviesti lankyti darželį. O kitų vaikų papildomai neagituojam, tėvai, kurie nori vesti vaiką į darželį patys ateina ir užpildo prašymus.“[4]
		Surenkama informacija iš būsimų 5-6 metų ugdytinių tėvų		
		Informacija apie 2-4 metų vaikus nerankama.		
„N“ bendruomenės pirmininkė	Informacijos apie ikimokyklinės įstaigos veiklą turinys	Vaikų buitės sąlygos	3	„Kadangi darželyje auklėjami vaikai yra mūsų ateitis, tai domina įvairi informacija: jų buitės sąlygos, kultūrinis- pažintinis gyvenimas, pasiekimą“.[5]
		Vaikų kultūrinis – pažintinis gyvenimas		
		Vaikų pasiekimai		

12 lentelėje, matyti, kad „N“ lopšelio- darželio direktorę domina „*kaip vyksta švenčių organizavimas ... įdomu kiek yra vaikų, kurie turėtų lankyti priešmokyklinę grupę*“. Tačiau informacija apie kito amžiaus vaikus nerenkama, „*kitų vaikų papildomai neagituojam, tėvai, kurie nori vesti vaiką į darželį patys ateina ir užpildo prašymus*“ Tikėtina, jog tai susiję su skirtu krepšeliu priešmokyklinio amžiaus vaikams.

13 lentelė. **Atsakingas už vietos bendruomenės informavimą apie vaikų ugdymą („N“ ikimokyklinės įstaigos direktorės ir „N“ bendruomenės pirmininkės patirtis)**

Informantas	Kategorija	Subkategorija	Sk.	Informanto teiginiai
„N“ Ikimokyklinės įstaigos direktorė	Atsakomybės už vietos bendruomenės informavimą paskirstymas	Ikimokyklinės įstaigos direktorė	2	„Manau aš darželio direktorė, nes viskas eina per mane, padeda auklėtojos“ [6]
		Ikimokyklinės įstaigos pedagogai		
„N“ bendruomenės pirmininkė	Atsakomybės už vietos bendruomenės informavimą pasiskirstymas	Prielaida, kad darželio administracija	3	„Manau, kad tu turėtum rūpintis darželio administracija, už renginį atsakingas asmuo“, Kaip šios pareigos yra paskirstytos, negaliu atsakyti. [7]
		Prielaida, kad būna paskirtas atsakingas asmuo		
		Reali situacija neaiški		

13 lentelėje pateikti duomenys atskleidžia, kad už vietos informavimą „N“ ikimokyklinės įstaigos direktorės nuomone, atsakinga „*darželio direktorė, nes viskas eina per mane, padeda auklėtojos*“. Bendruomenės teigimu „*tu turėtum rūpintis darželio administracija, už renginį atsakingas asmuo*“. Reali situacija neaiški.

14 lentelė. **Informacijos apie įstaigos veiklą vietos bendruomenei pakankamumas** („N“ ikimokyklinės įstaigos direktorės ir „N“ bendruomenės pirmininkės patirtis)

Informantas	Kategorija	Subkategorija	Sk.	Informanto teiginiai
„N“ ikimokyklinės įstaigos direktorė	Informacijos apie įstaigos veiklą vietos bendruomenei pakankamumas	Informacija per organizuojamus renginius	3	„Manau, gal ir pakanka. Viešiname per įvairius renginius, kultūros centre. Rašom kartais skelbimus. Viešinam ekologinį ugdymą, rodėm kultūros namuose, kad miestelio žmonės pamatytų, kas vyksta ir vaikai ir suaugę susipažintų su ekologija. Mes galim sakyti, kaip kaimo židinys. Rūpinamės ekologiniu kaimo švietimu, pagal programą esame užsiplanavę.“ [8]
		Informacija pateikiama skelbimų lentoje		
		Viešinama vykdant ekologines programas		
„N“ bendruomenės pirmininkė	Informacijos pakankamumas vietos gyventojams	Informacijo s pakanka, jei domisi	3	„Manau, kad vietos bendruomenei apie „N“ darželio veiklą informacijos yra pakankamai, jei gyventojai domisi ir naudojasi internetu“ Tačiau vyresnio amžiaus arba internetu nesinaudojantiems informacijos trūksta, nes vietinėje spaudoje („Tėvynėje“) jos tikrai nėra [9]
		Informacijo s pakanka internete		
		Informacijo s nėra vietinėje spaudoje		

14 lentelėje matyti, jog informacijos apie įstaigos veiklą vietos gyventojams pakanka. Tačiau bendruomenės pirmininkės teigimu „informacijos yra pakankamai, jei gyventojai domisi ir naudojami internetu“. Direktorės teiginys, jog „rašom kartais skelbimus“, įrodo, jog informacija kitiems kaimo gyventojams apie vykstančius renginius ne visada yra viešinama.

15 lentelė. **Teikiamos informacijos apie vaikų ugdymą tėvams pakankamumas** („N“ ikimokyklinės įstaigos direktorės ir „N“ bendruomenės pirmininkės patirtis)(lentelės tęsinys 65 psl.)

Informantas	Kategorija	Subkategorija	Sk.	Informanto teiginiai
„N“ Ikimokyklinės įstaigos direktorė	Teikiamos tėvams informacijos pakankamumas	Organizuojamas „apskritas stalas“- būsimų priešmokyklinukų tėvams		<i>„ 2 metus iš eilės turime pradėję, kaip čia pasakyti, apskritą stalą tėveliams, kurių vaikai kitais metais turėtų lankyti priešmokyklinę grupę. Supažindinam tėvus su priešmokyklinio ugdymo programa kai ateina parašyti prašymą, kad lankys, duodam bukletėlį apie mūsų įstaigą.</i>
		Pradėję lankyti gauna įstaigos bukletą		
		Teikiamos konsultacijos nelankantiems (parengtas planas)		
		Atlieka tyrimus tėvų, kurių vaikai lanko įstaigą, poreikiams iširti		
„N“ bendruomenės pirmininkė	Teikiamos tėvams informacijos	Teikiamos konsultacijos tėvams	3	<i>„...teikiamos konsultacijos tėvams, kurių vaikai nelanko darželio, turim planą pasirengę, kviečiam tėvus su vaikais, į darželio renginius, kuriu nelanko darželio, kad pašoktų ir kartu pabūtų..Dažniausiai ko nors klausia ar pataria, tik mokyklos mokytojos, kurių vaikai lanko darželį“ [12]</i>
		Kviečiama dalyvauti renginiuose		
		Informacija domisi, pataria dažniausiai mokytojos - mamos		
„N“ bendruomenės pirmininkė	Teikiamos tėvams informacijos	Tėvai turi galimybę susipažinti su įstaigos aplinka		<i>„Jie turi galimybę susipažinti su aplinka, kurioje ugdomas jų</i>

	pakankamumas	Tėvai, žino, kokia veikla užsiima vaikai	vaikas, žinoti, kokia veikla jie užsiima. Kurių vaikai nelanko darželio, manau, mažai turi galimybių susipažinti su darželio veikla.“[11]
		Tėvai, kurių vaikai nelanko darželio turi mažai galimybių susipažinti su įstaigos veikla	

15 lentelėje pateiktos subkategorijos atskleidžia, kad Organizuojamas „apskritas stalas“-būsimų priešmokyklinukų tėvams, Pradėję lankyti gauna įstaigos bukletą ,Teikiamos konsultacijos nelankantiems (parengtas planas), atlieka tyrimus tėvų, kurių vaikai lanko įstaigą, poreikiams iširti. Akcentuoja, kad,„... dažniausiai ko nors klausia ar pataria, tik mokyklos mokytojos, kurių vaikai lanko darželį“. Vertinant šį teiginį, galima, manyti, kad tėvai (globėjai) paprasčiausiai neturi žinių, kaip būtų galima gerinti ikimokyklinės įstaigos veiklos kokybę. Kas yra taikytina, ar paprasčiausiai niekas jų to neklausia. Bendruomenės pirmininkės teigimu,, kurių vaikai nelanko darželio, manau, mažai turi galimybių susipažinti su darželio veikla.“ Vadinasi visa informacija skirta tiesioginiams paslaugų vartotojams ir kaip jau akcentuota, jos dar gauna būsimi priešmokyklinio amžiaus vaikai.

16 lentelė. **Nuomonė, apie informacijos reikalingumą kitiems vietos gyventojams apie ikimokyklinės įstaigos veiklą** („N“ ikimokyklinės įstaigos direktorės ir „N“ bendruomenės pirmininkės patirtis)

Informantas	Kategorija	Subkategorija	Sk.	Informanto teiginiai
„N“ Ikimokyklinės įstaigos direktorė	Vietos gyventojų Informacijos poreikio nustatymas apie ikimokyklinės įstaigos veiklą	Reikalinga informacija	2	„Reikalinga. Tegu žino, kas vyksta darželyje“ „Ateina vaikų seneliai kartais pažiūrėti darželyje vaikų parodėles, mačiau, kaip vaikai patys vedėsi“ [14]
		Informacija apie tai kas vyksta darželyje		
		Patys vaikai kviečia domėtis vykdoma veikla		

„N“ bendruomenės pirmininkė	Vietos gyventojų Informacijos poreikio nustatymas apie ikimokyklinės įstaigos veiklą	Informacija domina ne visus	2	„...ne visiems, nes yra pagyvenusių (ir ne tik) žmonių, kurie nusivylę gyvenimu, jų vaikai užauginti, pragyvenimas yra sunkus ir jiems nebeįdomu arba nesinori džiaugtis augančiu mažuoju žmogumi.“ [13]
		Svarbi informacija, kas rūpinasi vietos gyventojais (vaisiais)		

16 lentelėje, pateikti teiginiai, kuriuose atskleidžiama tiriamųjų nuomonė, vertinant informacijos apie ikimokyklinės įstaigos veiklą būtinumą. Direktorės nuomone, „reikalinga. *tegu žino, kas vyksta darželyje*“, tačiau nepateikti aiškūs būtinumą įrodantys teiginiai, kurie padėtų identifikuoti ikimokyklinės įstaigos informacinės sklaidos paskirtį. Bendruomenės pirmininkė mano, kad informavimas būtų reikšmingas *ne visiems, nes yra pagyvenusių (ir ne tik) žmonių, kurie nusivylę gyvenimu, jų vaikai užauginti, pragyvenimas yra sunkus ir jiems nebeįdomu arba nesinori džiaugtis augančiu mažuoju žmogumi.*“

17 lentelė. **Išsamaus vietos gyventojams informavimo nauda ikimokyklinei įstaigai** („N“ ikimokyklinės įstaigos direktorės ir „N“ bendruomenės pirmininkės patirtis) (lentelės tęsinys 67 psl.)

Informantas	Kategorija	Subkategorija	Sk.	Informanto teiginiai
„N“ Ikimokyklinės įstaigos direktorė	Išsamaus informavimo nauda ikimokyklinei įstaigai	Informacija gali dominti tik tėvus		„Nežinau, ar kitiems būtų įdomu, išskyrus tėvams. Šiaip daugiau informacijos teikiama tėvams, kurių vaikai lanko darželį... vietiniai labai abejingi“.[16]
		Teikiamos informacijos subjektai – tėvai, kurių vaikai lanko darželį		
		Vietiniai labai abejingi		

„N“ bendruomenės pirmininkė	Išsamaus informavimo nauda ikimokyklinei įstaigai	Padeda išgyventi		<i>Lengviau yra išgyventi šiuo ir ekonominės, ir dvasinės krizės laikotarpiu. [16]</i>
		Padeda išsilaikyti krizės laikotarpiu		

17 lentelėje pateikti duomenys atskleidžia, jog išsamaus informavimo vietos bendruomenę apie ikimokyklinės įstaigos veiklą ir jo naudą, pačiai ugdymo įstaigai, informantai mano, kad „lengviau yra išgyventi šiuo ir ekonominės, ir dvasinės krizės laikotarpiu“. Direktorė abejoja, ar kitiems būtų įdomu, išskyrus tėvams“. Galima manyti, jog trūksta žinių ir supratimo, jog informacija pasižymi grįžtamoju ryšiu. Tokiu būdu stiprinamas bendradarbiavimas.

18 lentelė. **Siūlymai, kaip gerinti informavimo procesą** („N“ ikimokyklinės įstaigos direktorės ir „N“ bendruomenės pirmininkės patirtis)(lentelės tęsinys 68 psl)

Informantas	Kategorija	Subkategorija	Sk.	Informanto teiginiai
„N“ ikimokyklinės įstaigos direktorė	Siūlymai informavimo procesui gerinti	Visi būdai, jau taikomi įstaigos		<i>„... nėra kur, ką dar gali padaryti. Yra ir pasitarimai, susirinkimai net nežinau. Aš atmintinai visko nežinau, reikėtų sistemą atsinešti.18]</i>
		Darželio „sistemoje“ yra suplanavę		
„N“ bendruomenės pirmininkė	Siūlymai informavimo procesui gerinti	Skleisti informaciją „Tėvynėje“		<i>„... žmonės daugiau skaito „Tėvynę“, todėl būtų galima talpinti straipsnelius, fotoreportažus ir ten, bet ne tik apie įvykusius renginius, o ir apie įvyksiančius. Pagalbos galima sulaukti iš verslininkų, iš rajono savivaldybės, jei jos bus prašoma. Žinodami apie įstaigos veiklą, jie gali padėti spręsti įvairias problemas. Ar taip yra, sunku pasakyti, nes informacijos apie tai bent jau mes neturime. [18]</i>
		Talpinti straipsnius, fotoreportažus apie renginius		
		Straipsnius apie vaikų ugdymą		

		Prašyti pagalbos iš verslininkų, rajono savivaldybės		
--	--	---	--	--

18 lentelėje pateikiami pasiūlymai, kaip būtų galima gerinti informavimą, teikiant informaciją vietos gyventojams. Išskiriamos subkategorijos, kurios atskleidžia, jog bendruomenės pirmininkė siūlo, Skleisti informaciją „Tėvynėje“, talpinti straipsnius, fotoreportažus apie renginius, apie vaikų ugdymą, prašyti pagalbos iš verslininkų, rajono savivaldybės. Direktorės nuomone „... nėra kur, ką dar gali padaryti...nežinau“. Pažymi, kad „atmintinai visko nežinau, reikėtų sistemą atsinešti“. Vadinasi, ikimokyklinė įstaiga yra numačiusi, kaip būtų galima valdyti informavimo paslaugą, tačiau ar realiai yra įgyvendinama, kelia abejonių, nes šis teiginys „atmintinai visko nežinau...“, tikėtina, kad daug kas lieka neįgyvendinta užfiksuota tik dokumente.

3.2. Kiekybinis tyrimas: Ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų tiesioginių ir netiesioginių patirtis, vertinant informavimo paslaugos kokybę

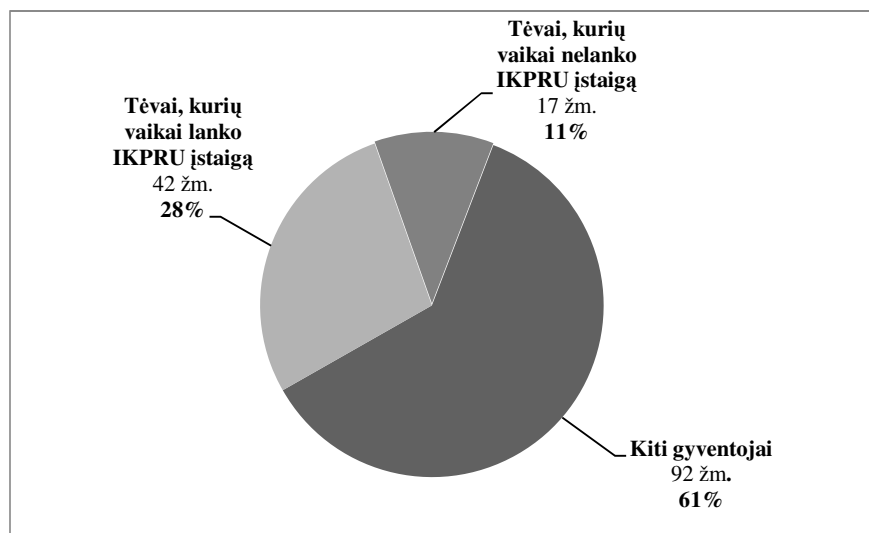
3.2.1. Teritorinės kaimo bendruomenės patirtis, vertinant informavimo paslaugos kokybę

Šiame poskyryje pateikti kiekybinio tyrimo rezultatai. Pateiktos anketinės apklausos rezultatus apibendrinančios diagramos:

- Tėvų, kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą (N=42);
- Tėvų, kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos (N=17);
- Kiti kaimo gyventojai, kurie nėra tiesioginiai ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojai (N=92).

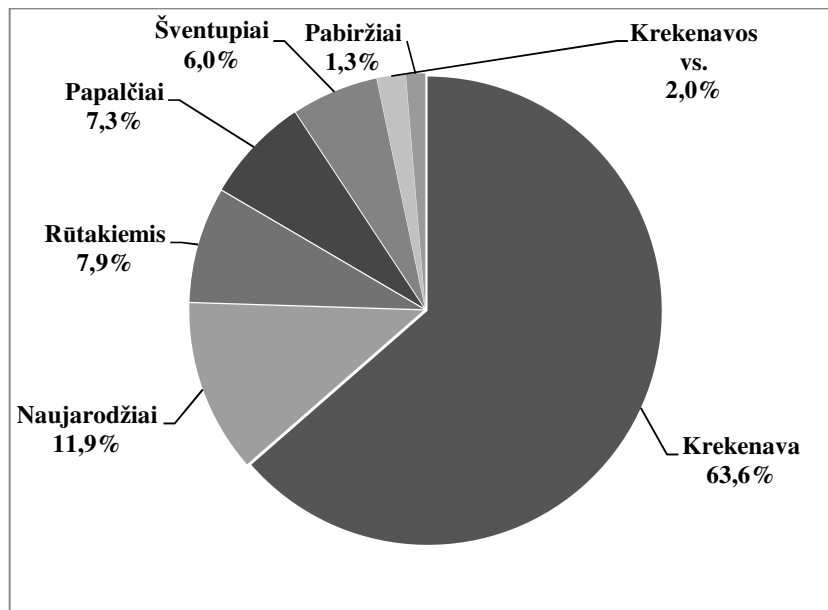
Sudarytame klausimyne (žr. 4; 5; 6 priedus) buvo pateikti keli identiški klausimai, šiame poskyryje pateikti rezultatai šių klausimų apibendrinančios diagramos. Dėl duomenų gausos, lyginamosioms diagramoms, atrinkti duomenys, į kuriuos tiriamieji „sutiko“ arba „visiškai sutiko“. Tokiu būdu išryškėjo tiriamųjų požiūris į tam tikro teiginio reikšmingumą.

Anketų rezultatai su atskirų grupių kiekybinio tyrimo išsamiais duomenimis pateikti prieduose (žr. 1; 2; 3 priedus), kurių rezultatai pateikti šio poskyrio apibendrinančiose diagramose.

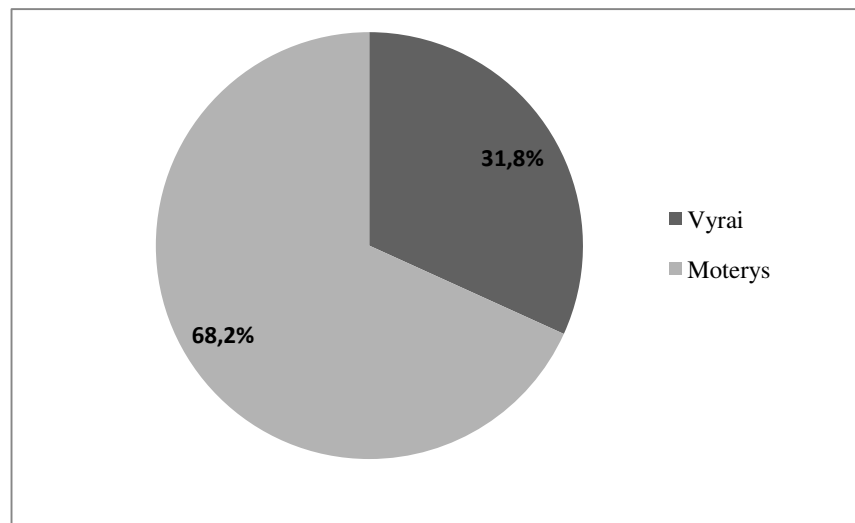
5 pav. Tyrime dalyvavusių žmonių pasiskirstymas ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojo kontekste (N = 151)

5 pav. Pateikiami tyrime dalyvavusių žmonių skaičius ir procentinė išraiška. 61 proc. tyrime dalyvavo „kiti gyventojai“, tai yra 92 žmonės, kurie nėra tiesioginiai ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojai. 11 proc. tėvų, kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos ir 28 proc. tėvų, kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą. Svarbu pritraukti visą bendruomenę į ikimokyklinės įstaigos veiklą. Anot O. Monkevičienės (2008), vaiko ugdymas(is) suvokiamas kaip sociokultūrinių ryšių laukas: vaiko ir šeimos; vaiko ir pedagogo; šeimos ir ugdymo įstaigos, ugdymo įstaigos ir bendruomenės. Keitimasis informacija padeda siekti bendro tikslo – kokybiškesnės vaikystės.

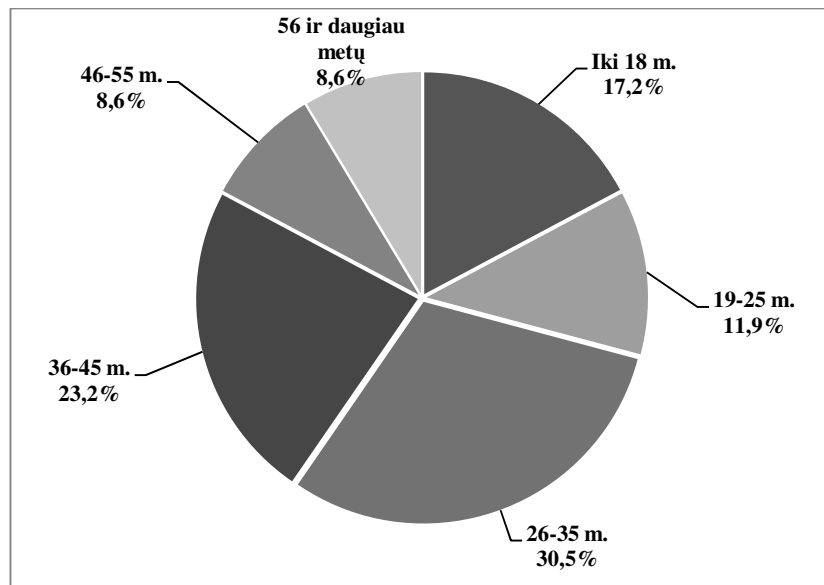
6 pav. **Tiriamųjų pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietą (N = 151)**

6 pav. Matyti, kad didžioji dalis tyrime dalyvavusių žmonių gyvena Krekenavoje - 63,6 proc.; 1,3 proc. tyrime dalyvavusių gyvena Pabiržiuose; 2,0 proc. - Krekenavos vs.; 7,3 proc. Papalčiuose; 7,9 proc. - Rūtakiemio ir 11,9 proc. Naujarodžių kaimų gyventojai. Šių kaimų gyventojai buvo įtraukti į tyrimą, siekiant išsiaiškinti, kokia informavimo situacija tose vietose, kur nėra darželio, o vaikai lanko arba galėtų lankyti Krekenavos ikimokyklinę įstaigą.

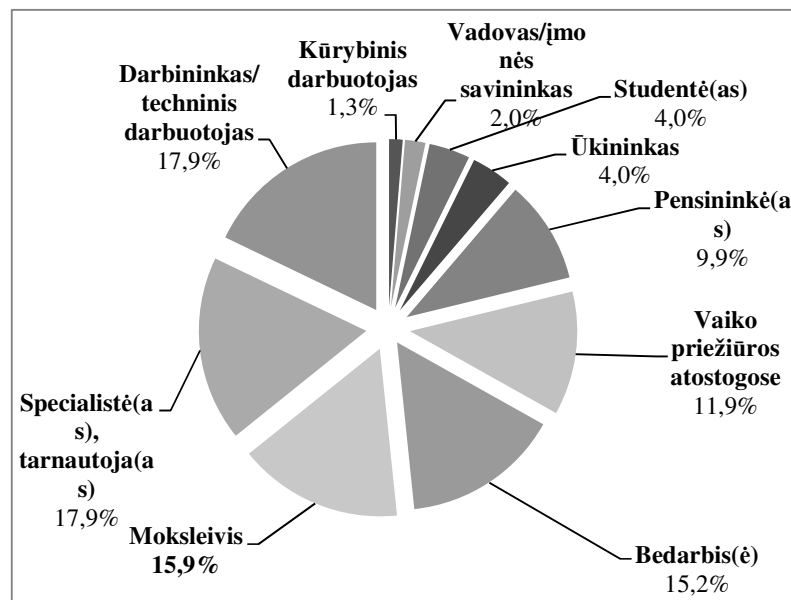
7 pav. **Tiriamųjų pasiskirstymas pagal lytį (N = 151)**

7 pav. matyti, jog 31,8 % tyrime dalyvavo vyrai, 68,2 proc. tyrime dalyvavusių yra moterys. Tikėtina, jog moterys aktyvesnės sprendžiant vaikų ugdymo klausimus.

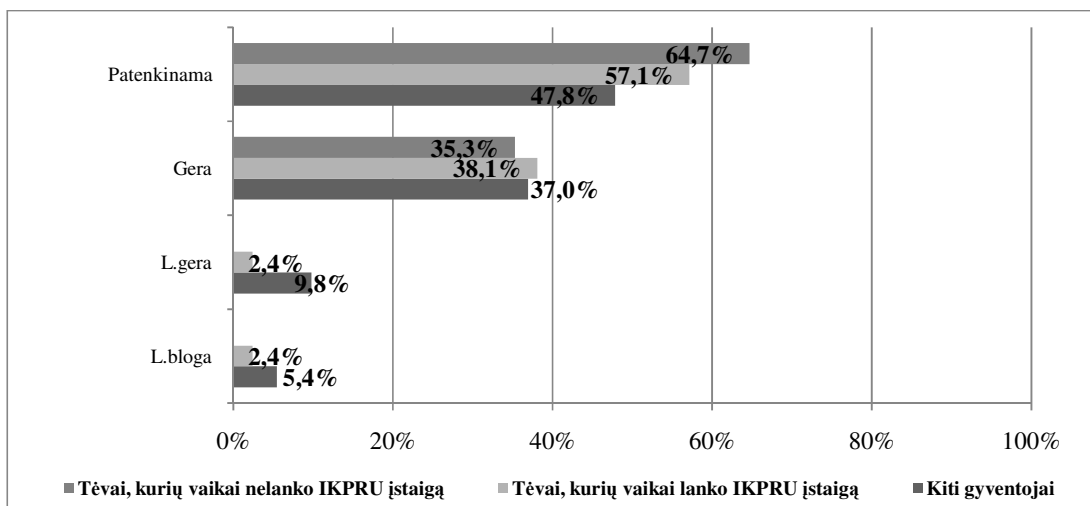
8 pav. **Tiriamųjų pasiskirstymas pagal amžių (N = 151)**

8 pav. matyti, kokio amžiaus asmenys dalyvavo tyrime. Daugiausiai dalyvavusių žmonių 26 – 35 amžiaus (30,5 proc.)

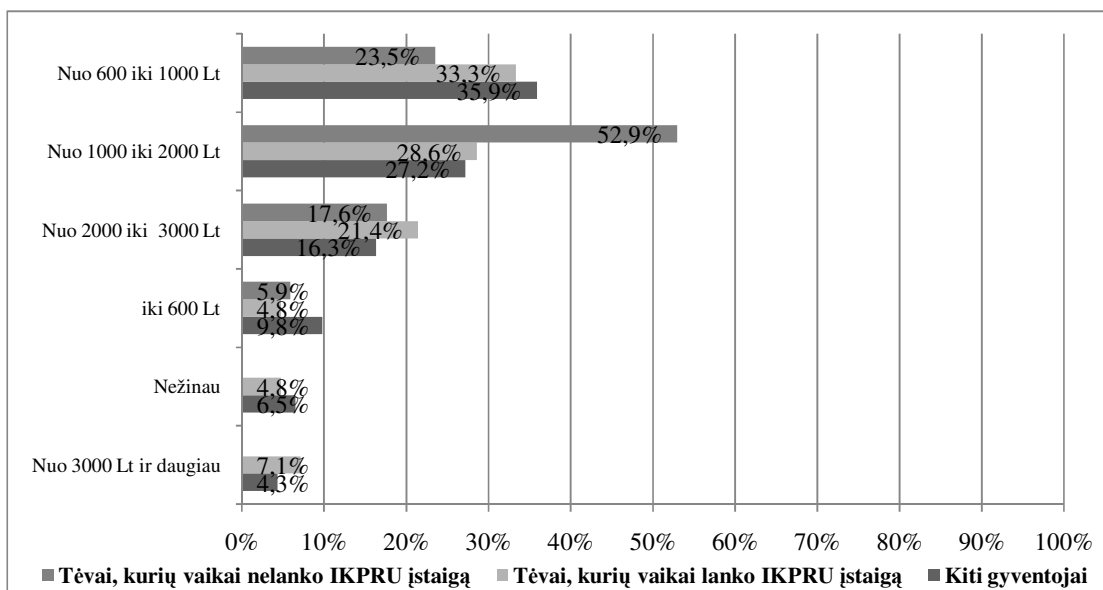
9 pav. **Tiriamųjų pasiskirstymas pagal užimtumą (N = 151)**

5 pav. Matyti, kad 17,9 proc. tiriamųjų yra specialistai/ tarnautojai ir darbininkai/ techniniai darbuotojai. Tokiam tiriamųjų pasiskirstymui turi įtakos teritorijoje esančios įstaigos ir organizacijos, kuriose vietiniams gyventojams sukurtos darbo vietos. 15,2 proc. tyrime dalyvavusių yra bedarbiai.

10 pav. Tiriamųjų vertinimas savo materialinę padėtį (N = 151)

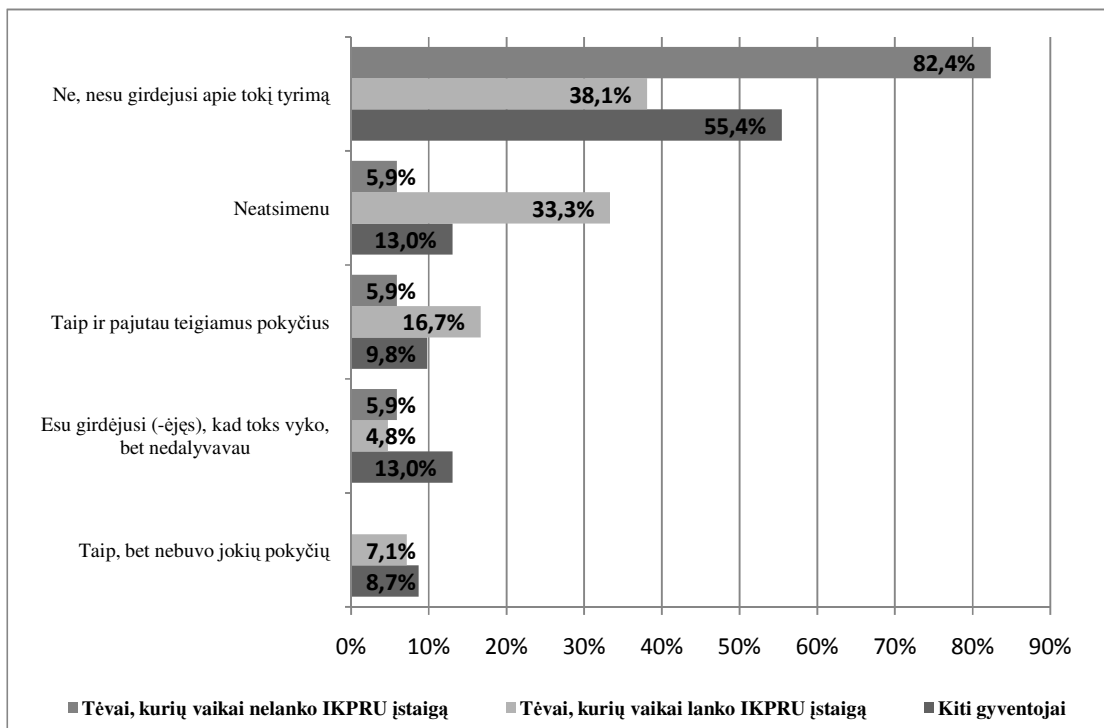
10 pav. matyti, kad visi tyrime dalyvavę asmenys savo materialinę padėtį vertina patenkinamai: 64,7 % tėvai, kurių vaikai nelanko darželio, 57,1 % tėvai, kurių vaikai lanko ir 47,8 proc. - kiti gyventojai vertina savo materialinę šeimos padėtį pakankamai. Galima palyginti su „Lietuvos žiniuose“ (2010 spalio 23 d.) numeryje pateiktais tyrimo duomenimis, kuriuose nurodoma, jog penkių didžiųjų miestų gyventojų didžioji dalis mano, kad jie gyvena žemiau vidutinio lygio, o kaimo gyventojai savo situaciją vertina vidutiniškai, nors jų pajamos bei išlaidos gerokai mažesnės nei miestiečių. Kaime gyvenančių žmonių išlaidos sudaro 60 proc. miesto gyventojų išlaidų.

11 pav. Tiriamųjų šeimų mėnesio pajamos (N = 151)

11 pav. matyti, kokios tyrime dalyvavusių šeimų mėnesio pajamos. Tėvai, kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą - 33,3 proc.; tėvai, kurių vaikai nelanko, 23,5 proc. teigia, jog šeimos mėnesinės pajamos nuo 600 iki 1000. Šie duomenys leidžia teigti, jog tiriamųjų šeimos pajamos nėra didelės. Lyginat su 6 pav. duomenimis, nors gyventojai vertina savo šeimos materialinę padėtį pakankamai arba gerai, labai mažas procentas gyventojų savo pajamas nurodo dideles. Tam gali turėti įtakos lengvesnės pragyvenimo sąlygos kaime.

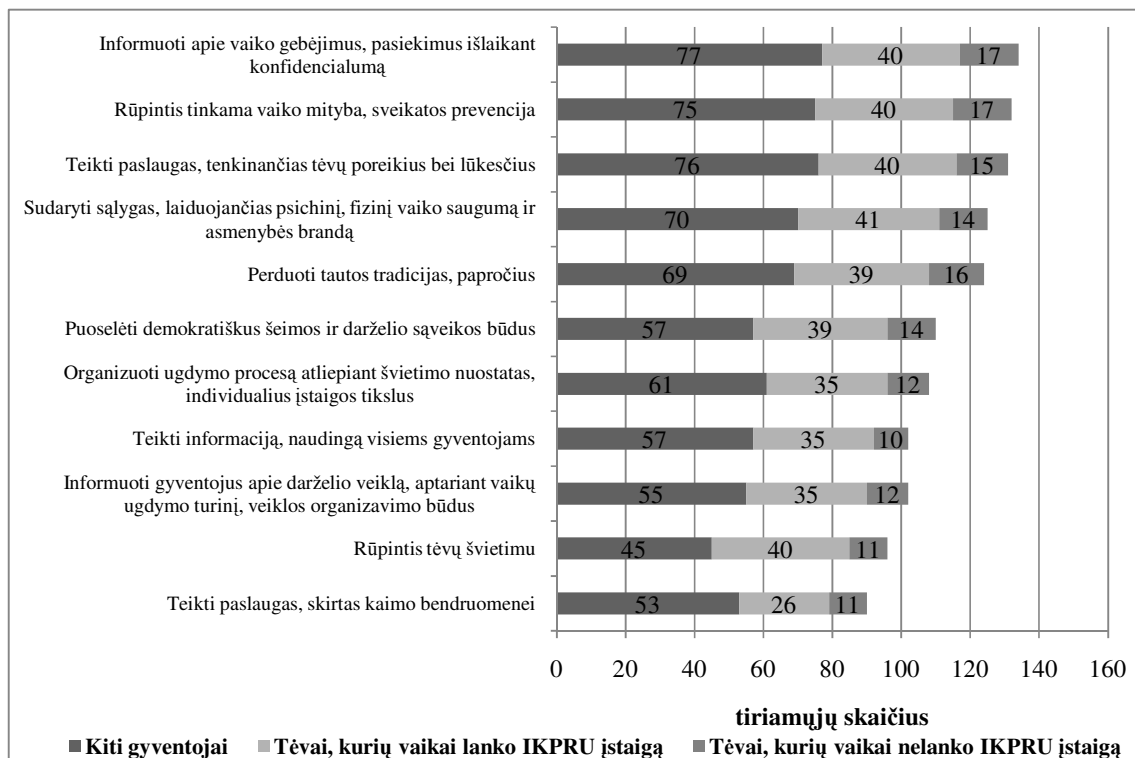

12 pav. Vykdytų tyrimų apie ikimokyklinę įstaigą informacijos poreikiams iširti, kaimo teritorinėje bendruomenėje, tiriamųjų nuomonė (N = 151)

12 pav. pateikti vietos gyventojų duomenys, kuriuose tiriamieji vertina jų gyvenamojoje teritorijoje organizuojamus tyrimus apie ikimokyklinės įstaigos veiklą, vaikų ugdymo klausimams spręsti, informacijos poreikį. Kaip matyti, 82,4 proc. tėvų, kurių vaikai nelanko, atsakė, kad jų niekas neklausė nei raštu, nei žodžiu, kokie yra jų informacijos poreikiai ar lūkesčiai apie ikimokyklinę įstaigą. Tėvai, kurių vaikai lanko darželį, 38,1 proc. taip pat nėra girdėję apie tokį tyrimą. 55,4 proc. kiti gyventojai, kurie nėra tiesioginiai ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojai, pažymėjo, kad taip pat jog nėra girdėję apie tokį tyrimą. 16,7 proc. tėvų, kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą, po tyrimų pajuto teigiamus pokyčius.

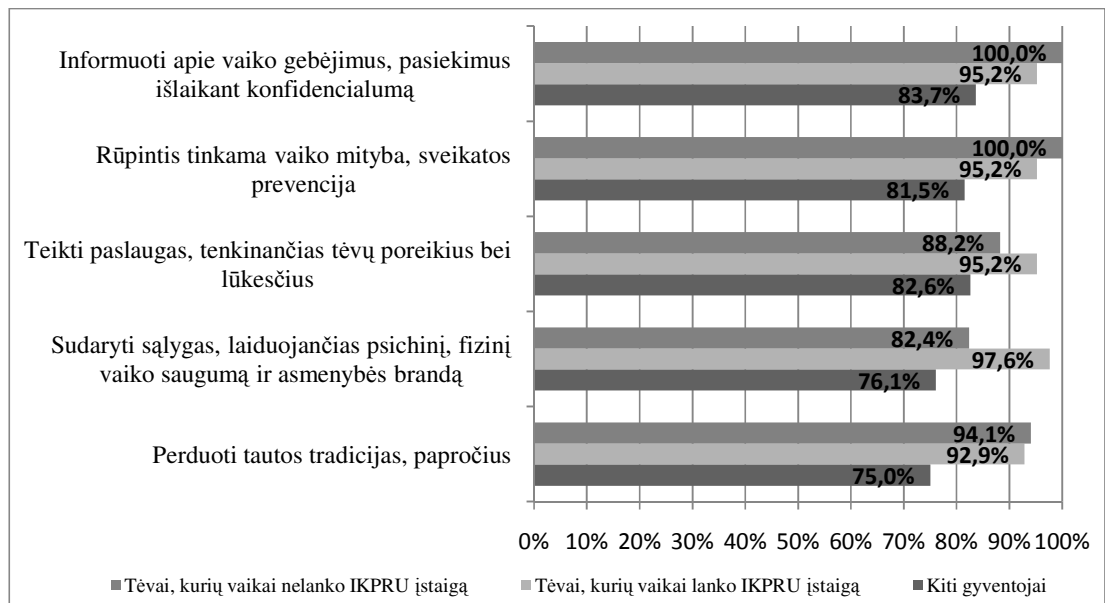
Tie tiriamieji, kurie pažymėjo, jog dalyvavo tyrime, kuriame buvo siekiama jų informacijos poreikiams iširti, nurodė tyrimo organizatorius (diagramas žr. 1; 2; 3 prieduose). 2

6,2 proc., tėvai, kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos nurodė, jog teiravosi ikimokyklinės įstaigos darbuotojai, 5,9 proc., tėvai, kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos, taip pat nurodė tyrimo organizatorius – ikimokyklinės įstaigos darbuotojus. Kiti gyventojai įvardijo šiuos tyrimo organizatorius: 2,2 proc. mokyklos bendruomenė; 7,6 proc. savivaldybės atstovai; 4,3 ikimokyklinės įstaigos darbuotojai; 13,0 proc. bendruomenės pirmininkė, nariai.

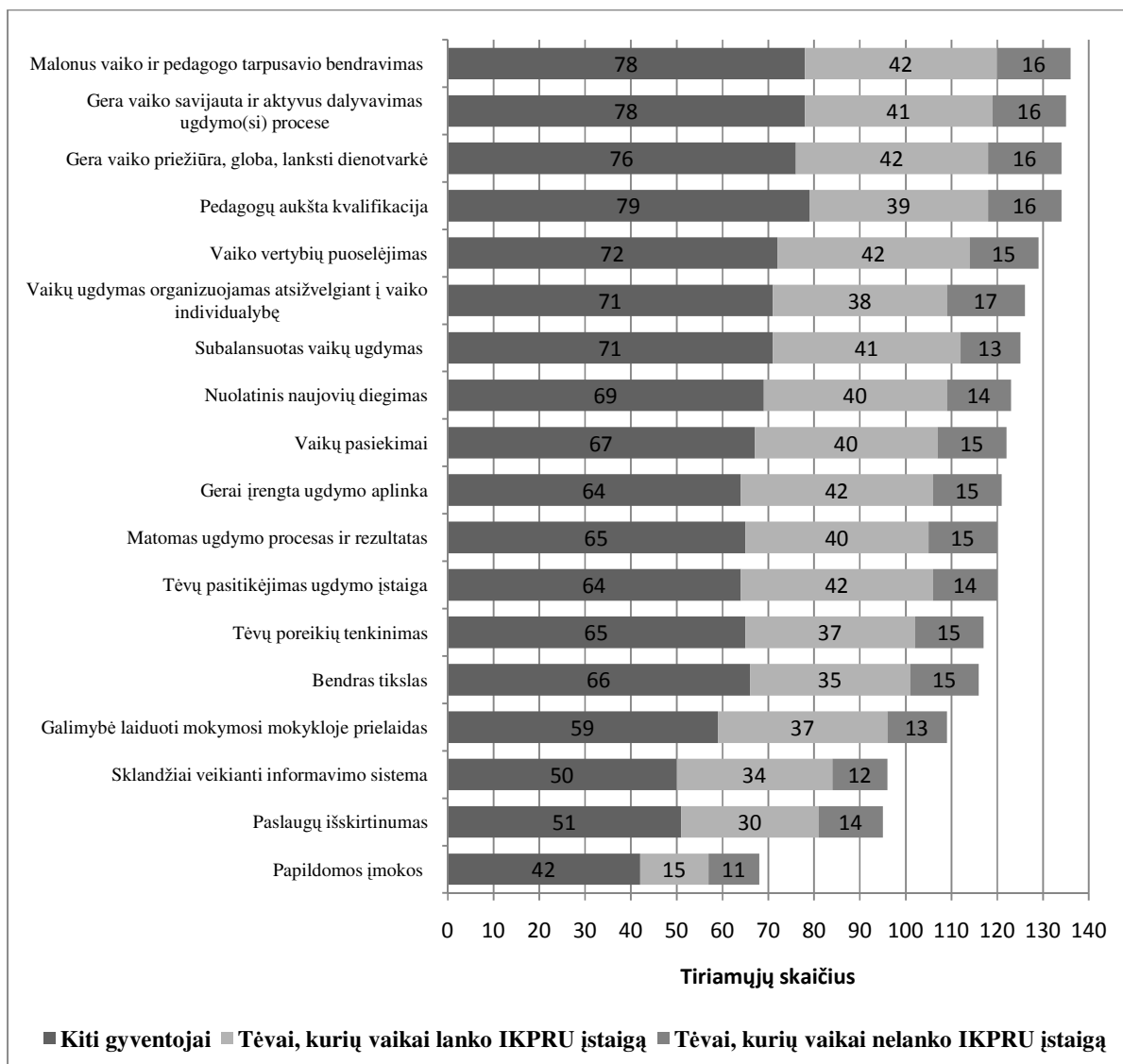
13 pav. Ikimokyklinės įstaigos funkcijų vertinimas (N = 151)

13 pav. matyti, kaip tiriamųjų nuomonė pasiskirsto vertinant ikimokyklinės įstaigos funkcijas, duomenys pateikti mažėjančia tvarka, tiriamųjų imtimi. Pateiktas skaičius tyrime dalyvavusių žmonių ir atrinkti duomenys į kuriuose sutiko arba visiškai sutiko. Detalūs šios diagramos, tyrime dalyvavusių grupių rezultatai pateikti 1; 2; 3 prieduose. Tokiu principu galima matyti, jog 77 (imtis) tyrime dalyvavusių netiesioginių įstaigų vartotojų nuomone, svarbiausia funkcija informuoti apie vaiko gebėjimus, pasiekimus išlaikant konfidencialumą. Mažiausiai tyrime dalyvavusių žmonių sutiko su teiginiu, jog ikimokyklinės įstaigos funkcija teikti paslaugas, skirtas kaimo bendruomenei 53 kiti gyventojai, 26 tėvai, kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą ir 11, kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos, su šiuo teiginiu sutinka.

14 pav. **Ikimokyklinių įstaigų svarbiausios funkcijos**

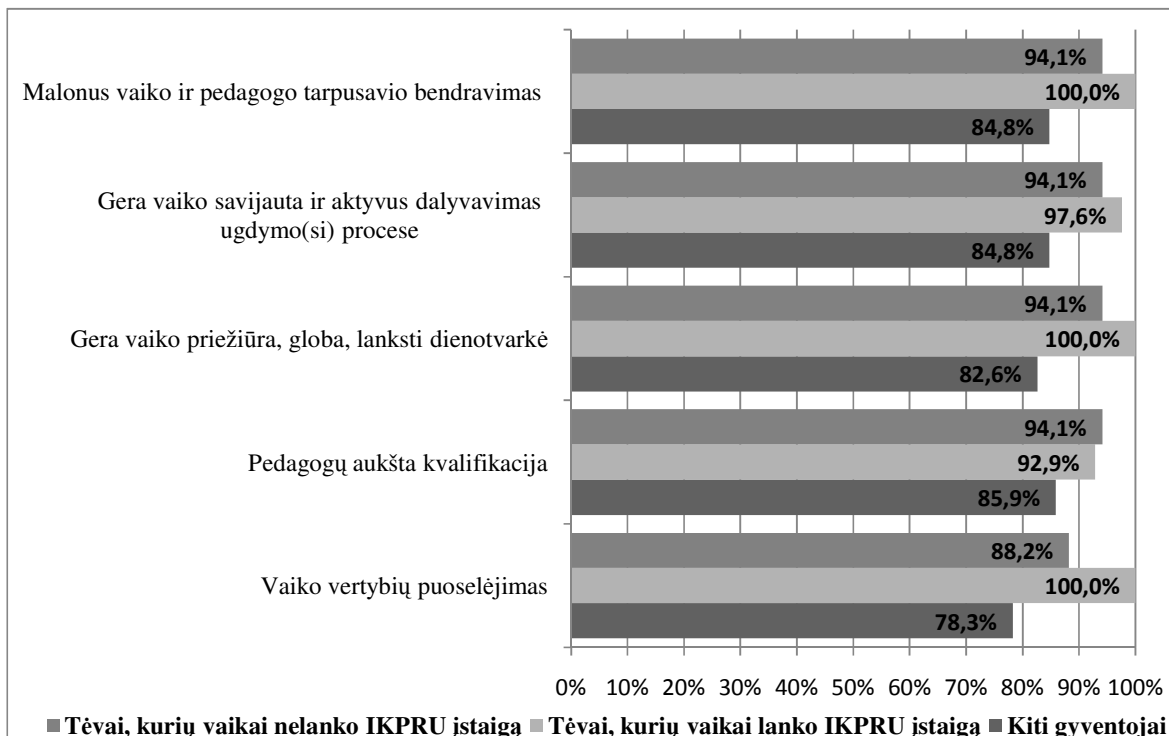
14 pav. pateikti duomenys, kuriuose iš 13 pav. išryškėjo 5 svarbiausios, tiriamųjų nuomone, ikimokyklinės įstaigos funkcijos. Visi 100 proc. tėvų, kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos mano, kad svarbiausia funkcija: informuoti apie vaiko gebėjimus, pasiekimus išlaikant konfidencialumą, su šiuo teiginiu sutinka 95,2 proc. tėvų, kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą, ir 83,7 proc. kitų gyventojų. Tautos tradicijų ir papročių perdavimas, tiriamųjų nuomone, išsidėlioja penktoje vietoje pagal svarbiausias ikimokyklinės įstaigos atliekamas funkcijas.

15 pav. Ikimokyklinės įstaigos paslaugų kokybės vertinimo požymiai (N = 151)

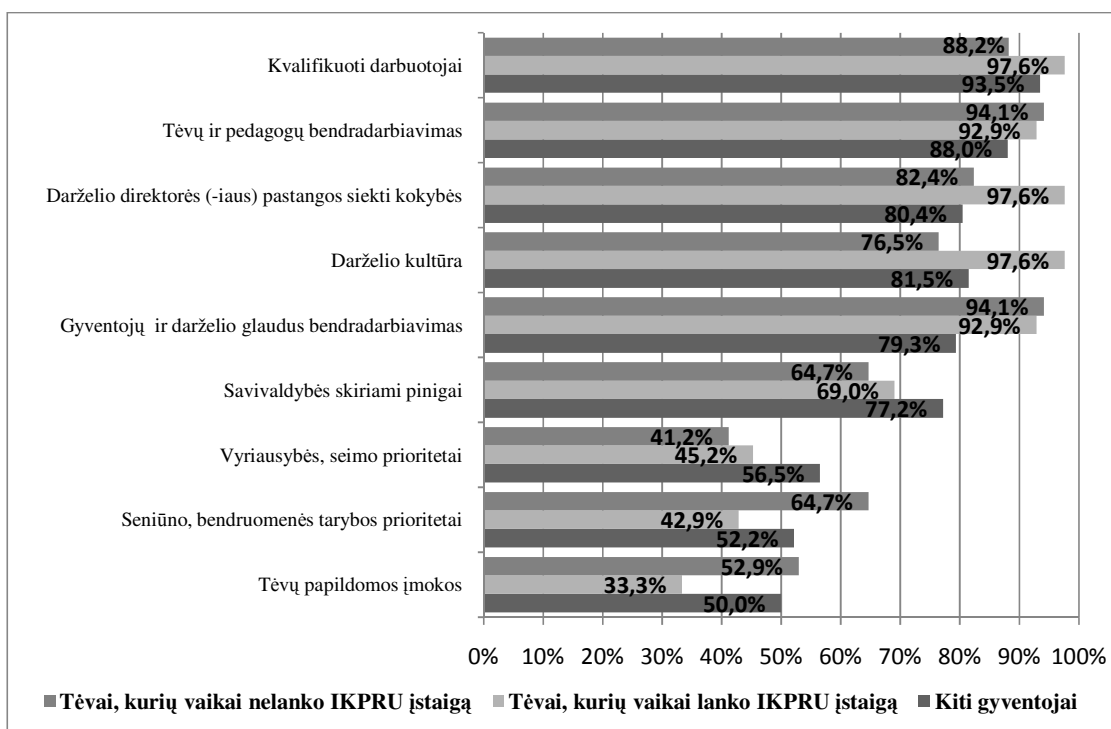
15 pav. Duomenys išdėlioti mažėjančia tvarka ir pateikti tiriamųjų skaičiumi, kad aiškiau matytųsi, pagal kokius požymius, tiriamųjų nuomone, galima spręsti apie ikimokyklinės įstaigos paslaugų kokybę. 78 (skč.) (N=92) kiti gyventojai, 42 (skč.) (N=42) tėvai, kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą, ir 16 (skč.) (N=17) tėvai, kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos, pasirinko, jog ikimokyklinės įstaigos paslaugų kokybę įrodantis požymis yra malonus vaiko ir pedagogo tarpusavio bendravimas. Mažiausiai manančių, jog papildomos įmokos gali būti kaip požymis, įrodantis ikimokyklinės įstaigos kokybę. Sklandžiai veikianti informavimo sistema liko trečioje vietoje nuo galo. Tikėtina, jog žmonėms trūksta informacijos, kokia nauda jiems ir ikimokyklinei įstaigai dėl kokybiškai valdomo informavimo, jie nesupranta, jog informacijos

turėjimas ir valdymas daro žmogų laisvą, ji „funkcionuoja kaip viena iš pagrindinių priemonių, įgalinčių tėvus ir kitas visuomenės grupes aktyviai dalyvauti vaikų ugdymo ir priežiūros procesuose“ (Juodaitytė, Gaučaitė, Kazlauskienė, 2009, p. 12)

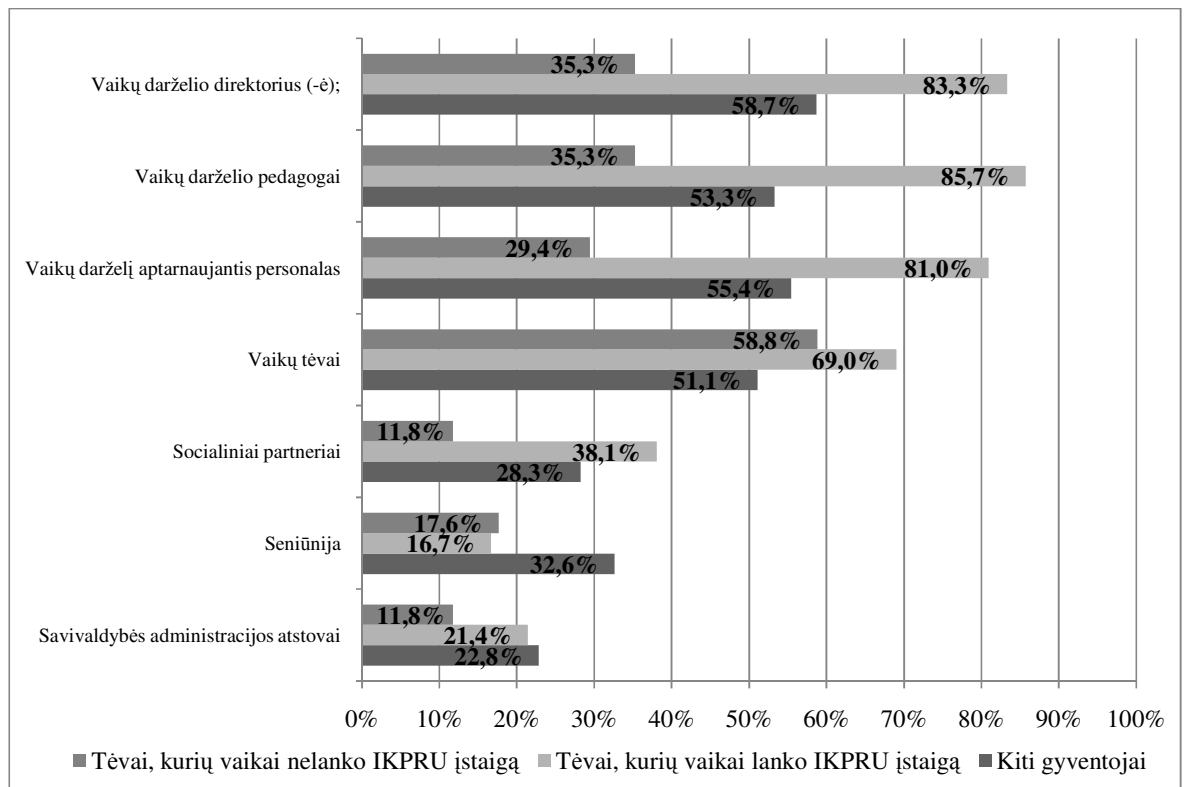
16 pav. Ikimokyklinės įstaigos paslaugų kokybę vertinančių požymių penketukas (N = 151)

16 pav. Tiriamųjų vertinimu procentine išraiška pateikti ikimokyklinės įstaigos paslaugų kokybę įrodantys penki pagrindiniai požymiai. 100 proc. tėvų, kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą, mano, kad pagal tai, kaip vaikas bendrauja su pedagogais, galima spręsti, kad paslaugos yra kokybiškos. Vadinasi, galima teigti, jog tėvams svarbiausia, kad pedagogas su vaiku maloniai bendrautų.

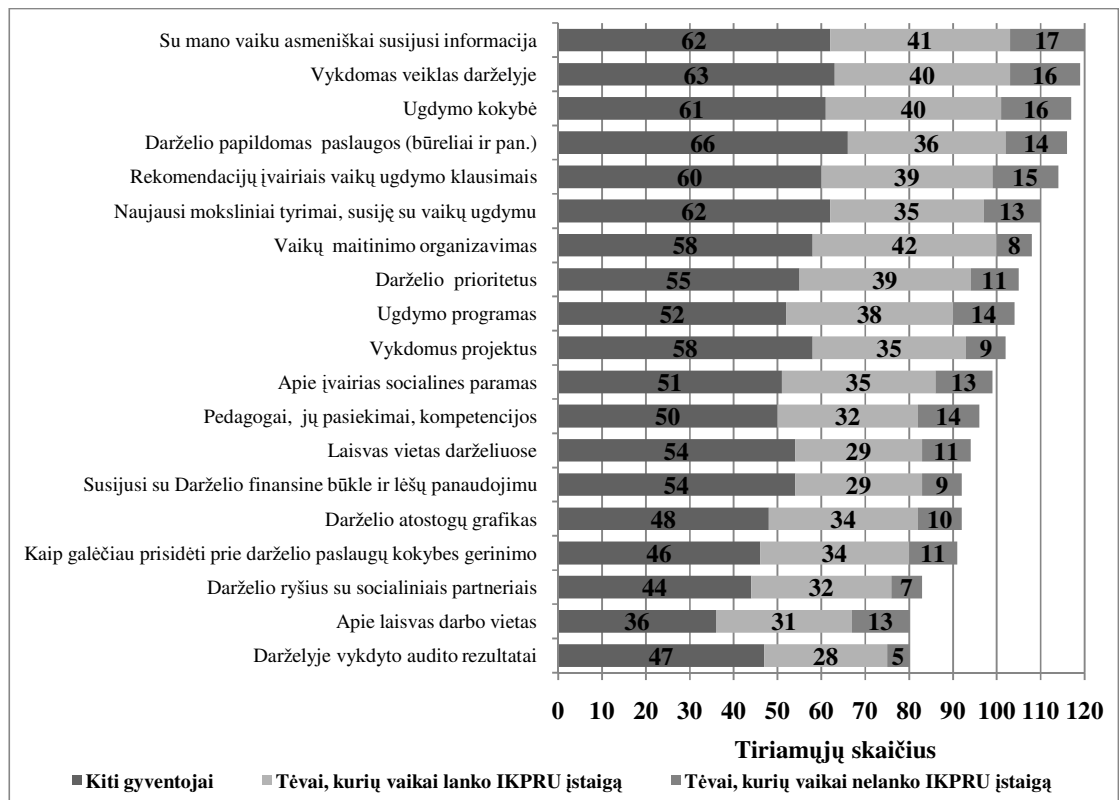
17 pav. **Tiriamųjų požiūriu, paslaugų kokybę įtakojantys veiksniai (N = 151)**

17 pav. matyti, kas, tiriamųjų nuomone, įtakoja paslaugų kokybę. Duomenys pateikti mažėjančia tvarka. 88,2 proc. tėvų, kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos, 97,6 proc. tėvų, kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą, ir 93,5 proc. kiti kaimo gyventojai mano, jog kvalifikuoti darbuotojai labiausiai lemia ikimokyklinės įstaigos paslaugų kokybę. Mažiausiai manančiųjų, kad tėvų papildomos įmokos gali turėti įtakos paslaugų kokybei.

18 pav. **Informavimo apie ikimokyklinės įstaigos veiklą iniciatorių vertinimas (N = 151)**

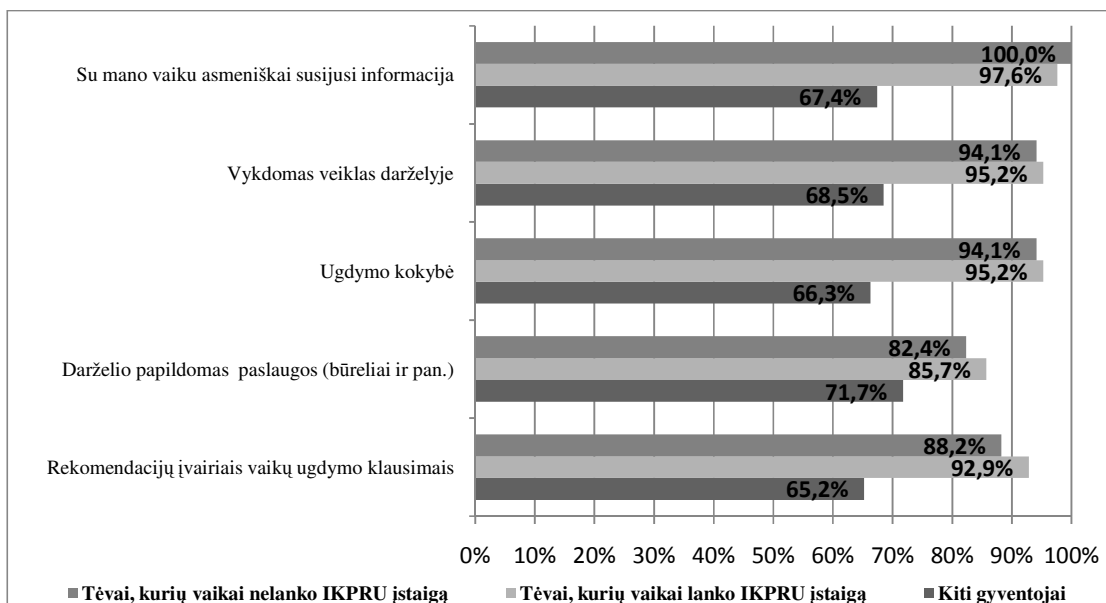
18 pav. pateikti duomenys, kuriuose tiriamieji vertina informacijos teikimo apie ikimokyklinę įstaigą iniciatorius. Jų nuomone išsiskirsto taip: 35,3 proc. tėvų, kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos, mano, kad iniciatyvą rodo vaikų darželio direktorius (-ė), 83,3 proc. tėvų, kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą, taip pat sutinka, jog direktorė rodo iniciatyvą informuojant apie įstaigos veiklą vietos gyventojams. Mažiausiai sutinka, kad savivaldybės atstovai kokiu nors būdu teikia informaciją apie Krekenavos ikimokyklinę įstaigą gyventojams.

19 pav. **Pageidaujamos informacijos turinys (N = 151)**

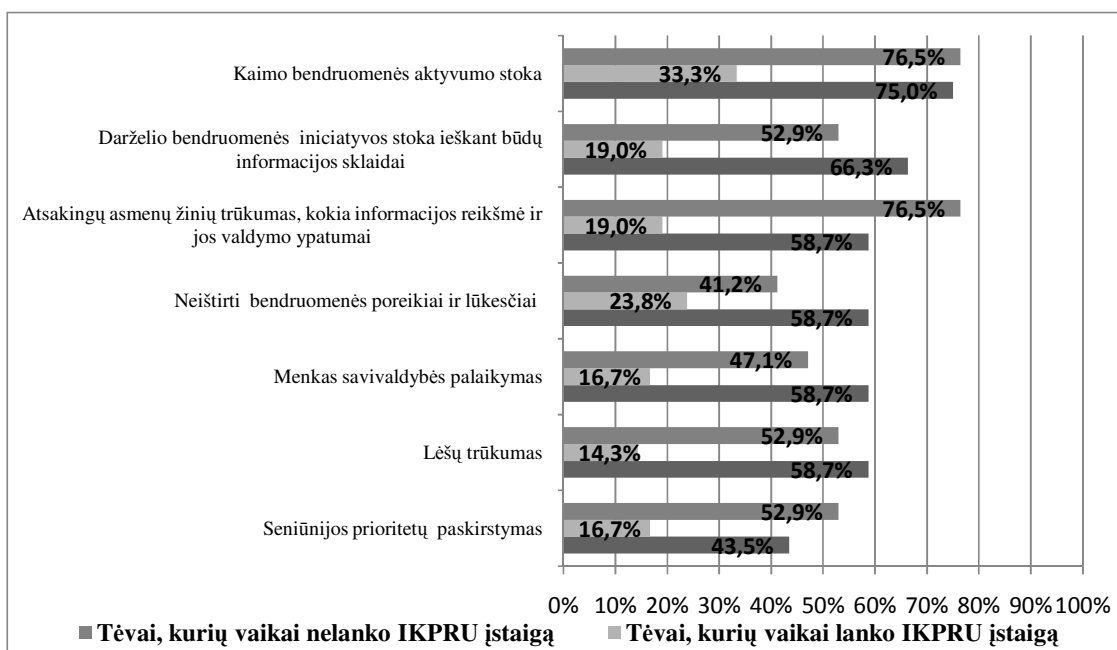
19 pav. matyti žmonių skaičiumi pasiskirstymas, kokia informacija juos domina. Duomenys pateikti mažėjančia tvarka. Daugiausiai nori gauti informacijos asmeniškai ir susijusios su jų vaiku. 62 (skč.) kiti gyventojai, 41 (skč.) tėvai, kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą, ir 17 (skč.) tėvai, kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos. Mažiausiai domina darželyje vykdyto audito rezultatai. Galima manyti, kad tiriamiesiems paprasčiausiai nėra aiški audito paskirtis.

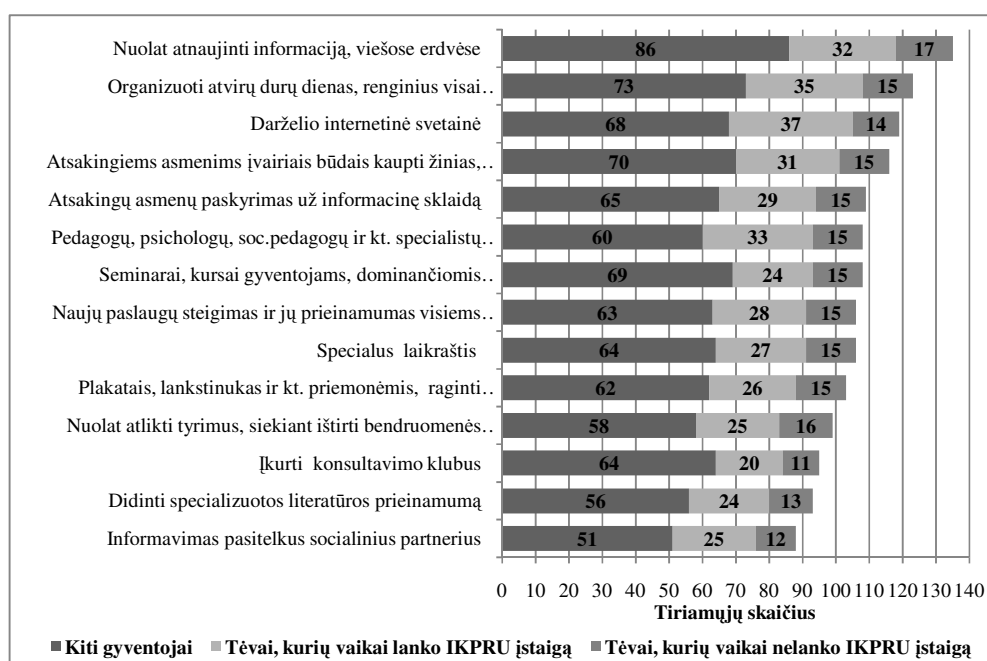
20 pav. Tiriamuosius dominančios informacijos turinio penketukas (N = 151)

20 pav. Procentine išraiška pateikti 19 pav. duomenys. Išskirti penki pageidaujamos informacijos klausimai. 100 proc. tėvų, kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos, 97,6 proc. tėvų, kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą, ir 67,4 proc. kiti gyventojai sutiko su teiginiu, jog labiausiai domina informacija, susijusi su jų vaiku.

21 pav. Informavimo trukdžių vertinimas (N = 151)

21 pav. Duomenys pateikti mažėjančia tvarka, tiriamųjų vertinimu, kokie informavimo trukdžiai turi įtakos, jog informacija ne visada pasiekia vartotojus. 76,5 proc. tėvų, kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos, 33,3 proc., tėvų, kurių, vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą ir kitų kaimo gyventojų, nuomonė sutampa (76,5 proc.), jog kaimo bendruomenė pati nėra aktyvi, ieškant ir priimant informaciją apie ikimokyklinės įstaigos veiklą, vaikų ugdymą. Mažiausiai, tiriamųjų nuomone, įtakos informavimo kokybei turi seniūnijos prioritetai, jog vietiniai kaimo gyventojai gautų informacijos pakankamai. Vertinant 21 pav. matyti, jog tėvai, kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą su išvardintais informavimo trukdžiais vangiai sutinka. Vadinasi informavimo paslaugos valdymo kokybę vertina palankiai.

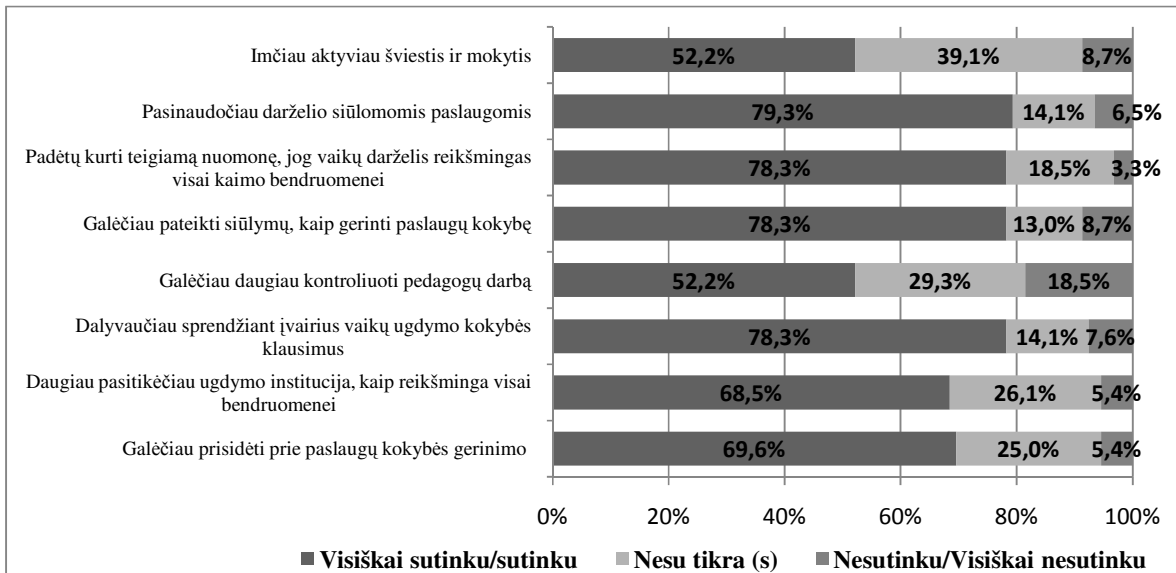

22 pav. **Efektyvūs būdai informavimo procesui gerinti kaimo teritorinėje bendruomenėje (N = 151)**

22 pav. Išskiriami efektyviausi, tiriamųjų nuomone, būdai kaimo teritorijos informavimui gerinti. Pateikti, kad reikia nuolat atnaujinti informaciją viešose erdvėse. Iš to galima spręsti, kad informacijos turinys nėra keičiamas, nėra orientuotas į vartotojų poreikius, kokią informaciją tikisi rasti. Tiriamųjų nuomone, pasitelkti socialinius partnerius nėra tinkamas sprendimas informavimui gerinti.

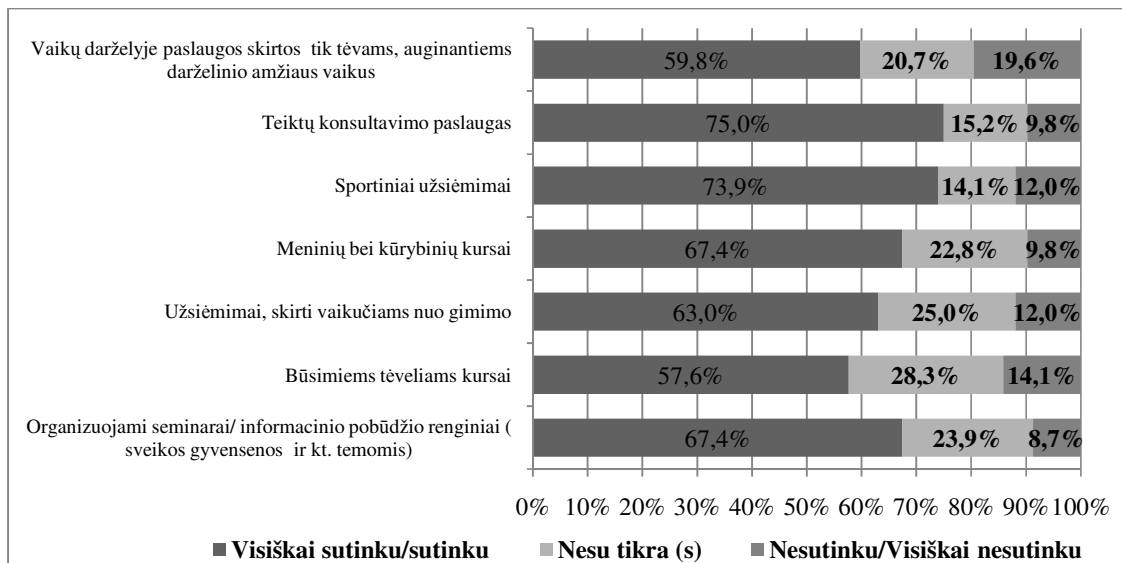
3.2.2. Kaimo gyventojų (netiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų) patirtis, vertinant informavimo paslaugos kokybę

Šiame poskyryje pateikti netiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų (kurie neturi ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaiko) (N= 92) kiekybinio tyrimo rezultatai, į tuos anketos klausimus, kurie buvo pateikti individualiai adaptuojant šios grupės žmonėms. Ir jų santykio su vietos ikimokykline įstaiga, išryškinančius teiginius. Kiti šios grupės kiekybinio tyrimo rezultatai pateikti prieduose (žr. 1 priedą).

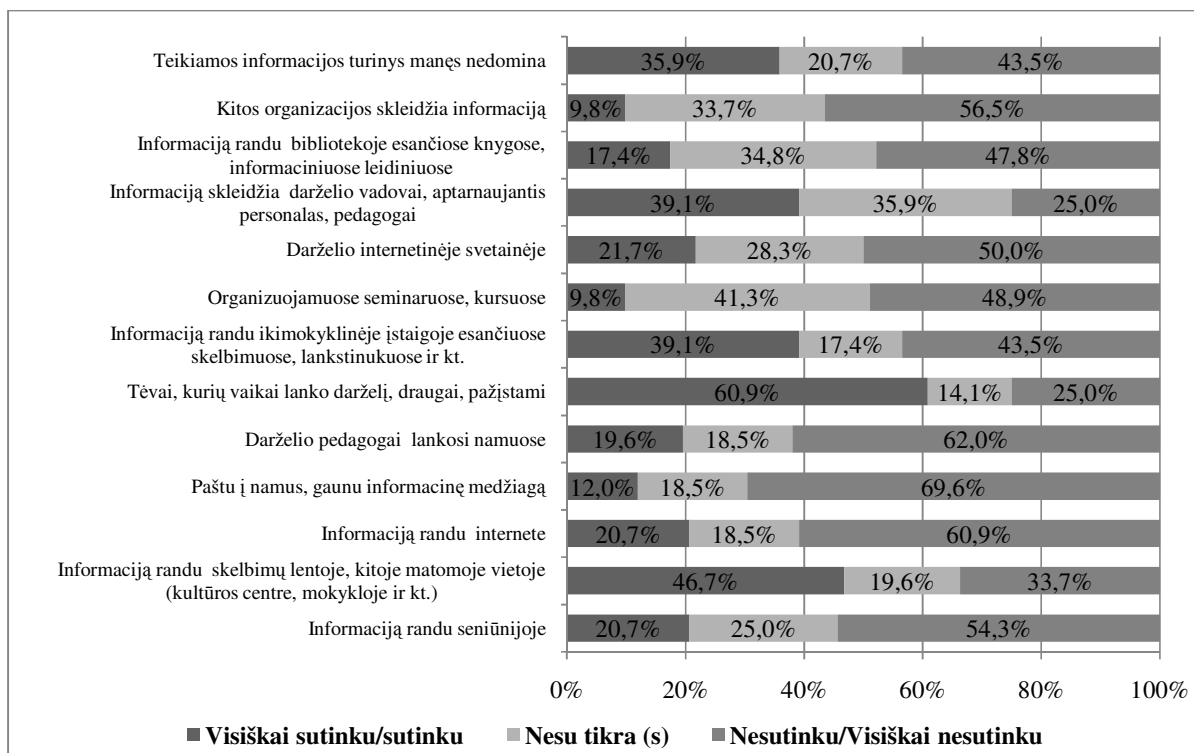
23 pav. **Laiku ir išsamios gaunamos informacijos reikšmė (N = 92)**
(Netiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų nuomonė)

23 pav. Matyti, jog tiriamieji gavę pakankamai informacijos, pasinaudotų darželio siūlomomis paslaugomis 79,3 proc., nėra tikri ar imtų aktyviau šviesti ir mokytis 39,1 proc. Mažiausiai sutinka, jog imtų kontroliuoti pedagogų darbą 52,2 proc.

24 pav. **Poreikis paslaugų, ikimokyklinėje įstaigoje (N = 92)**
 (Netiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų nuomonė)

24 pav. pateikti duomenys atskleidžia, jog 75,0 proc. norėtų, jog ikimokyklinė įstaiga teiktų konsultavimo paslaugas. 28,3 proc. nėra tikri ar reikia būsimiems tėveliams kursų. 59,8 proc. sutinka, jog vaikų darželyje paslaugos skirtos tik tėvams, auginantiems darželinio amžiaus vaikus. Tačiau paslaugų steigimas, kuriomis galėtų pasinaudoti ne tik tėvai, bet ir kiti vietos gyventojai, gali būti puikus būdas stiprinant bendradarbiavimo ryšius.

25 pav. Informacijos perdavimo būdai, informuojant kaimo gyventojus apie ikimokyklinės įstaigos veiklą (N = 92)

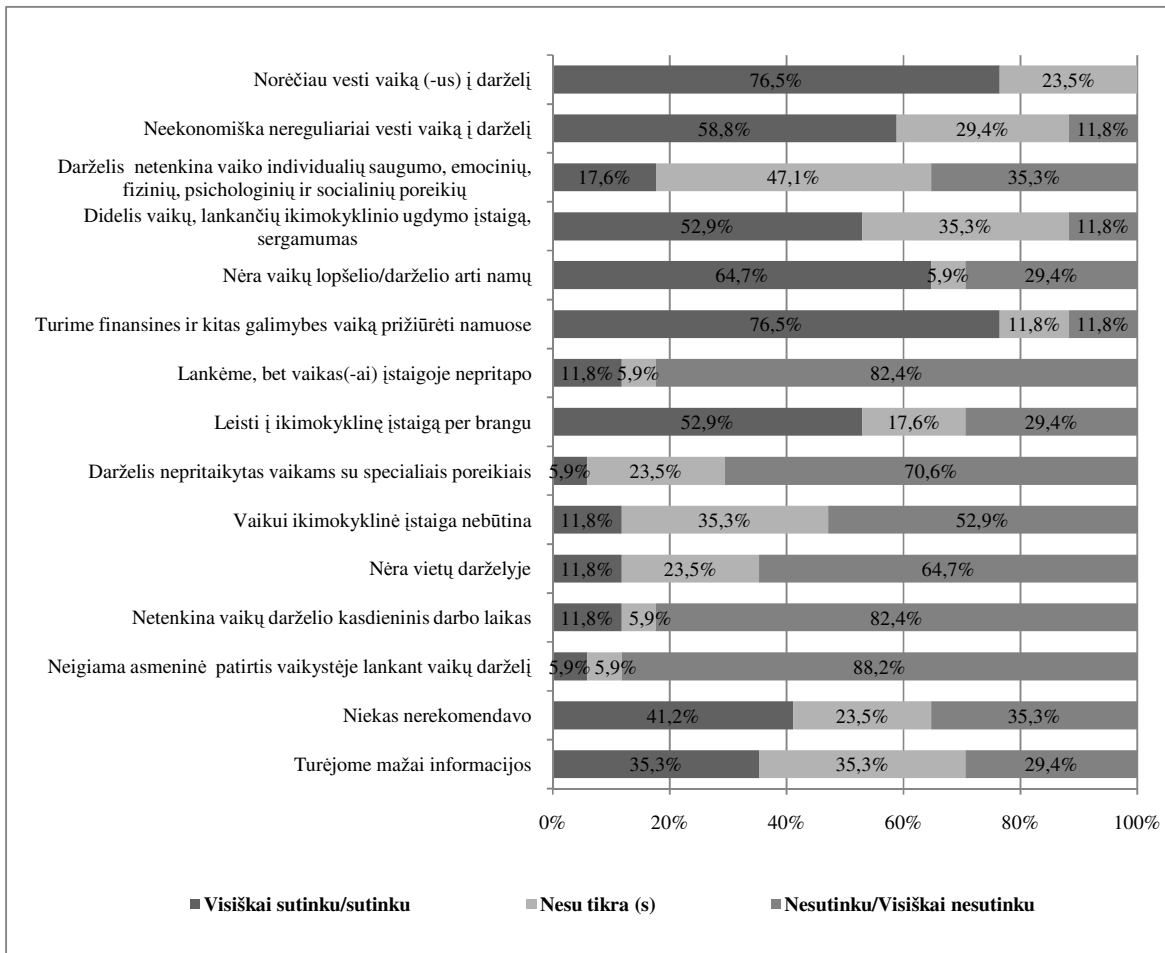
(Netiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų nuomonė)

25 pav. matyti, jog kiti teritorinės bendruomenės gyventojai, kurie nėra tiesioginiai ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojai, apie įstaigos veiklą gauna informaciją skelbimų lentoje, kitoje matomoje vietoje 46,7 proc. Tačiau dauguma tyrime dalyvavusių vietos gyventojų, nesutinka/visiškai nesutinka, jog informaciją randą internete 60,9 proc. Pateikti duomenys atskleidžia, jog teikiant informaciją apie ikimokyklinės įstaigos veiklą vietos bendruomenei, stokojama būdų informacijos sklaidai.

Apibendrinat rezultatus, matyti, kad informacijos poreikis yra, bet jos gauna mažai. Informacijos perdavimo būdų ir formų nurodytą nedaug. Visgi pagrindiniai informatoriai yra tėvai, kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą.

3.2.3. Tėvų, kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos (netiesioginių paslaugų vartotojų), patirtis vertinant informavimo paslaugos kokybę

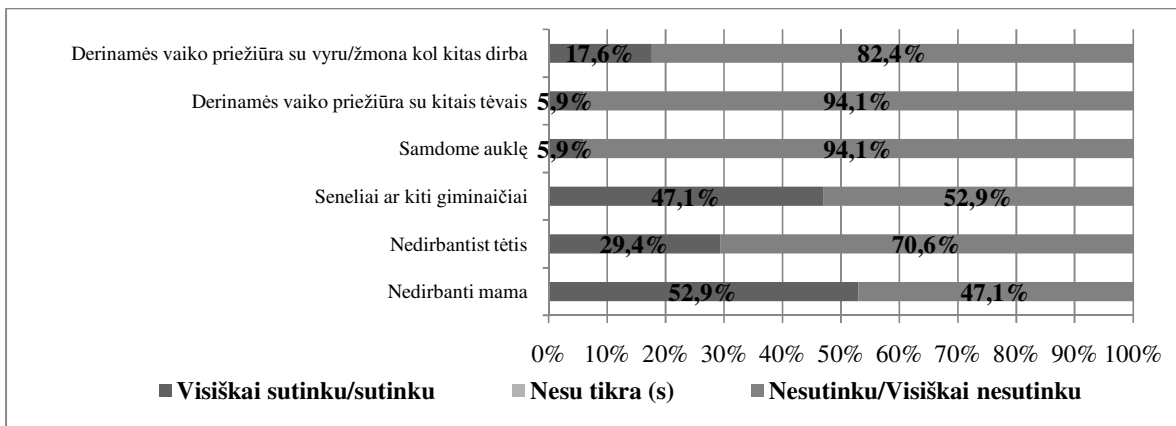
Kitos diagramos šios grupės kiekybinio tyrimo rezultatai pateikti 2 priede. Šiame poskyryje demonstruojamos diagramos, kurių klausimai buvo skirti tik šios grupės tiriamiesiems.

26 pav. Priežastys, kodėl vaikas (-ai) nelanko darželio (N= 17)

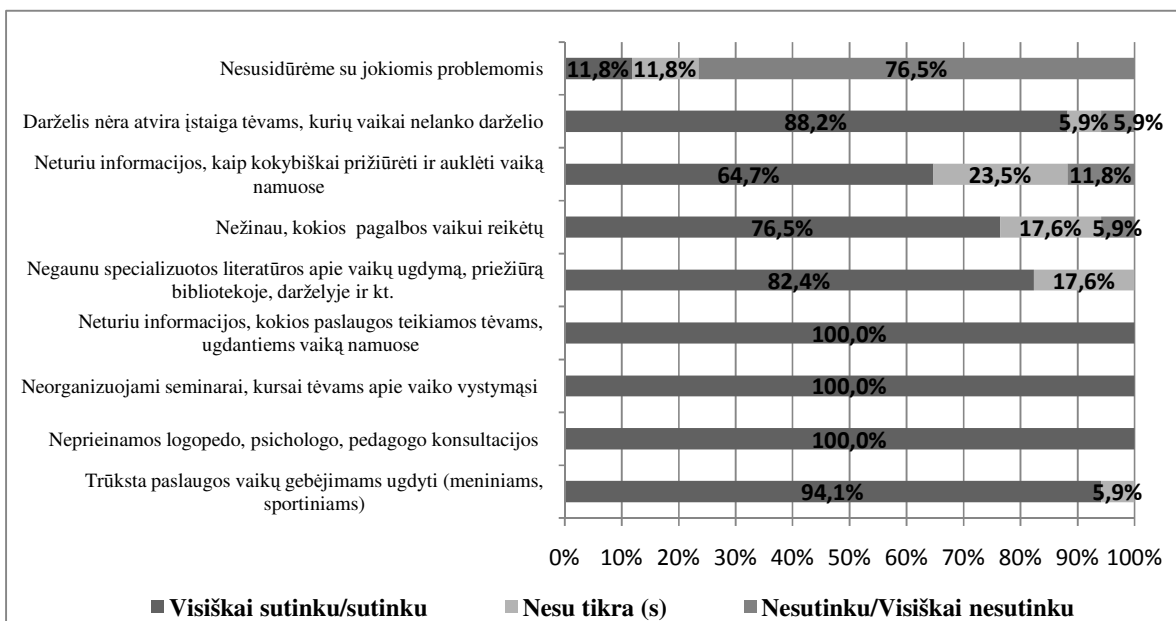
(Tėvų(globėjų), kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos nuomonė)

26 pav. matyti, jog 64,7 proc. neveda vaiko į ikimokyklinę įstaigą, nes nėra arti namų vaikų ugdymo įstaiga. 52,9 proc. neveda, nes, jų nuomone, didelis vaikų, lankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigą sergamumas. Tačiau 76,5 proc. norėtų vesti vaiką (-us) į darželį.

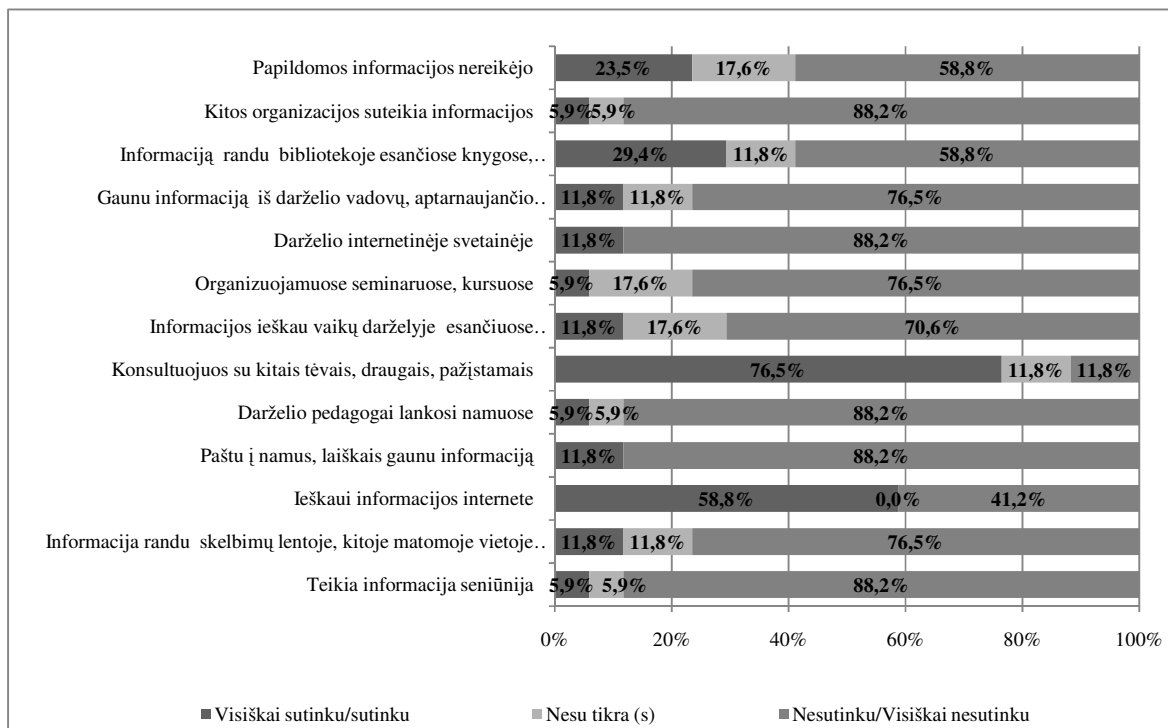
27 pav. **Vaiką, auginamą namuose, prižiūri ir auklėja (N= 17)**
(Tėvų (globėjų), kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos nuomonė)

27 pav. pateikti duomenys, kuriuose matyti, jog 52,9 proc. prižiūri vaiką namuose nedirbanti mama, 47,1 proc. prižiūri seneliai ar kiti giminaičiai. Vadinasi, teikiant švietimo pagalbą šeimoms auginančios vaiką namuose, reikia įvertinti, jog informacijos gavėjai neturi būti tik tėvai, bet jos reikia ir kitiems asmenims, kurie prižiūri ir auklėja vaiką.

28 pav. **Problemos, su kuriomis susidūrė tiriamieji, augindami ir ugdydami vaiką namuose (N= 17)**
(Tėvų (globėjų), kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos nuomonė)

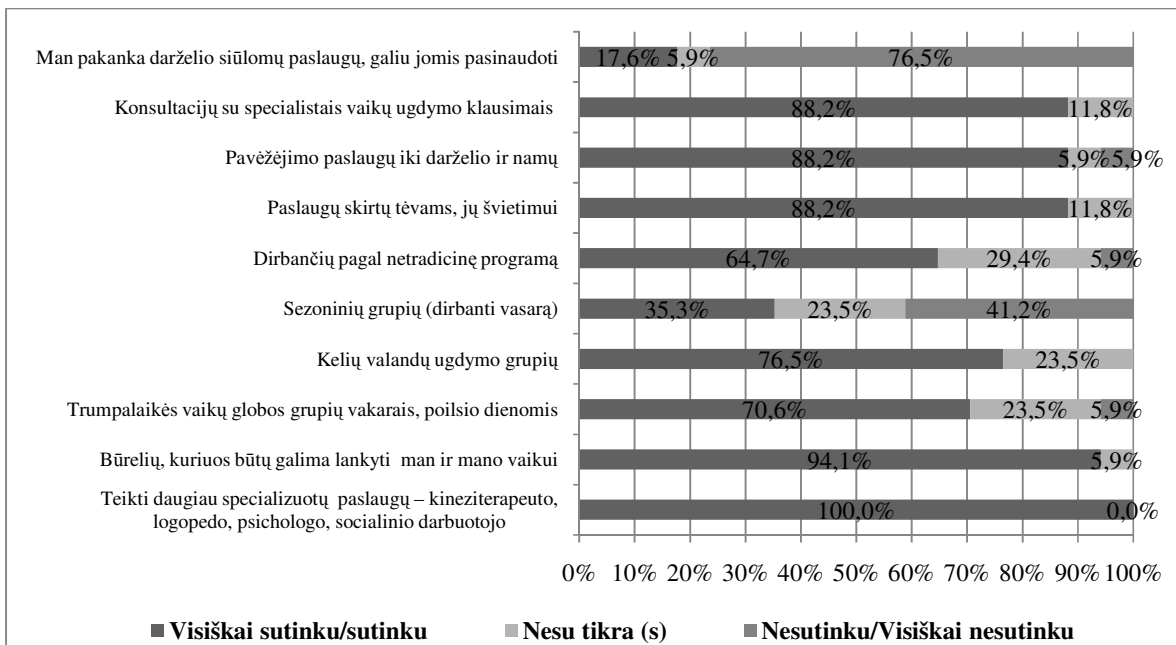
28 pav. tėvai (globėjai) nurodo priežastis, kodėl jų vaikas (- ai) nelanko ikimokyklinės įstaigos. 100 proc. tai yra visi tyrime dalyvavę asmenys, pateikia, jog neturi informacijos, kokios paslaugos teikiamos tėvams, auginantiems vaiką namuose, taip pat teigia, kad neprieinamos logopedo, psichologo, pedagogo konsultacijos. Šioje diagramoje matyti, jog stokojama informacijos tėvams, kurie augina vaiką namuose. Šios problemos kyla dėl to, jog nėra sklandžiai veikianti informavimo sistema, neištirti poreikiai informacijai.

29 pav. **Informatoriai, teikiantys informaciją vaikų ugdymo klausimais (N= 17)**
(Tėvų (globėjų), kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos nuomonė)

29 pav. matyti, jog tėvai (globėjai) informacijos ieško vaikų ugdymo klausimams spręsti, konsultuodamiesi su kitais tėvais, draugais, pažįstamais 76,5 proc. 88,2 proc. nesutinka, jog informacijos gauną iš kitų organizacijų, darželio internetinės svetainės, paštu į namus, gauną informaciją ir informacijos iš seniūnijos. Vadinasi stokojama būdų informacijai perduoti, tėvams (globėjams) auginantiems ir ugdantiems vaiką namuose. Informatoriai lieka draugai , pažįstami, kurie ne visada gali suteikti kokybišką informaciją, padedančią sėkmingai ugdyti vaiką namuose.

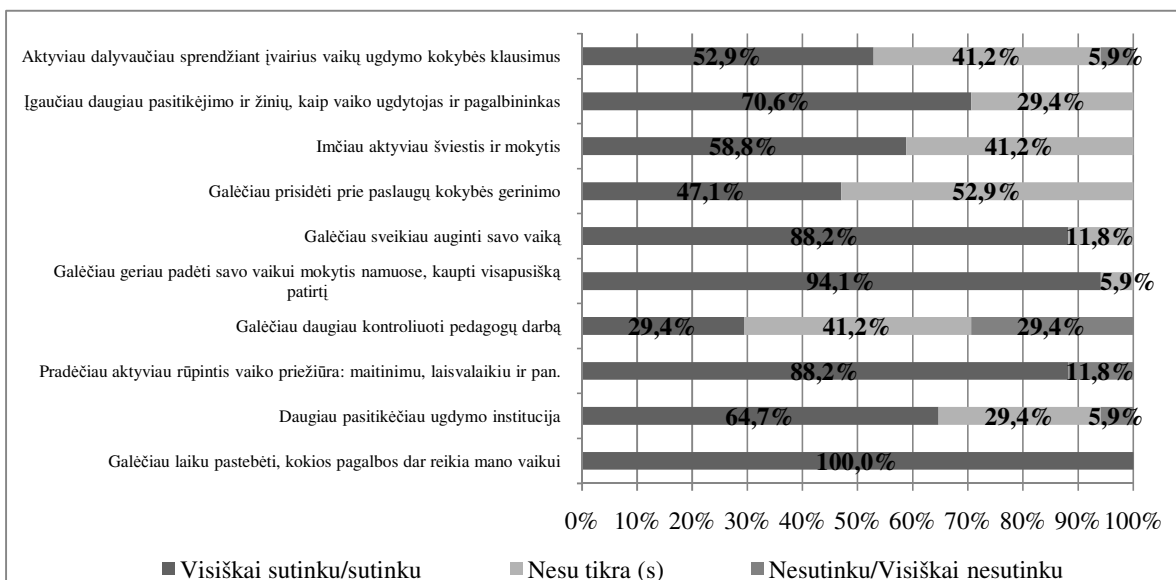

30 pav. Paslaugų poreikis (N= 17)

(Tėvų (globėjų), kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos nuomonė)

Tėvai (globėjai) pareiškė nuomonę, kokių paslaugų norėtų 30 pav. 100 proc. tai yra visi tiriamieji, norėtų jog būtų teikiama daugiau specializuotų paslaugų – kineziterapeuto, logopedo ir kt. 35,3 proc. norėtų, kad būtų sezoninių grupių. Diagramoje pateikti duomenys atskleidžia, jog yra didelis poreikis paslaugų, kuriomis norėtų pasinaudoti. Įkurti konsultacijų klubai, padėtų vietos gyventojams auginti sveikus vaikus.

31 pav. Išsamios ir laiku gaunamos informacijos reikšmingumas (N= 17)

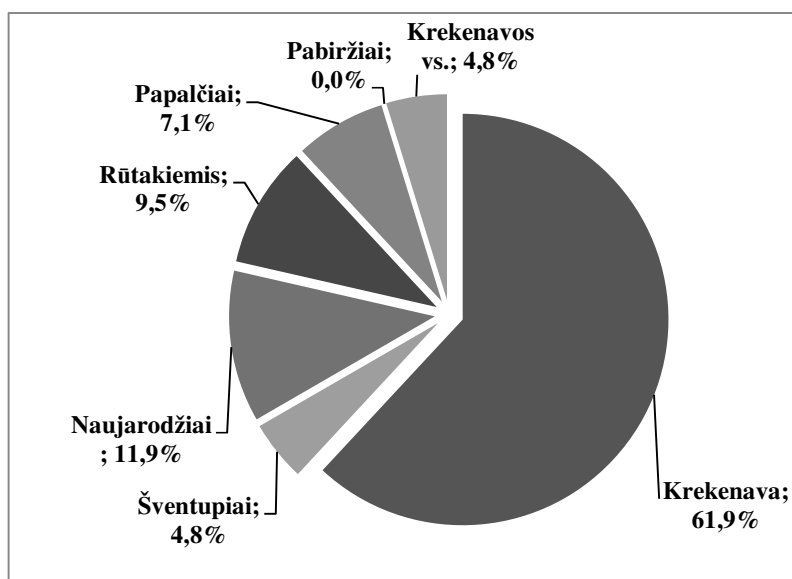
(Tėvų(globėjų), kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos nuomonė)

31 pav. pateikiama diagrama, kurioje matyti, kas pasikeistų jei tėvai (globėjai) gautų laiku ir išsamios informacijos. 100 proc. nurodo, jog galėtų laiku pastebėti, kokios pagalbos dar reikia vaikui. Mažiausiai sutinka, 29,4 proc. , jog galėtų kontroliuoti pedagogų darbą. 52,9 proc. sutinka, jog aktyviau dalyvautų sprendžiant įvairius vaikų ugdymo klausimus. Kokybiškas informavimas reikšmingas tam, kad tėvai (globėjai) galėtų tinkamai pasirūpinti savo vaiku.

Kaip manyti, ypač informacijos apie ikimokyklinės įstaigos veiklą, informacijos vaikų ugdymo klausimams spręsti, pasigenda tėvai, kurių vaikai nelanko ugdymo įstaigos.

3.2.4. Tiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų (tėvų) patirtis, vertinant informavimo paslaugos kokybę

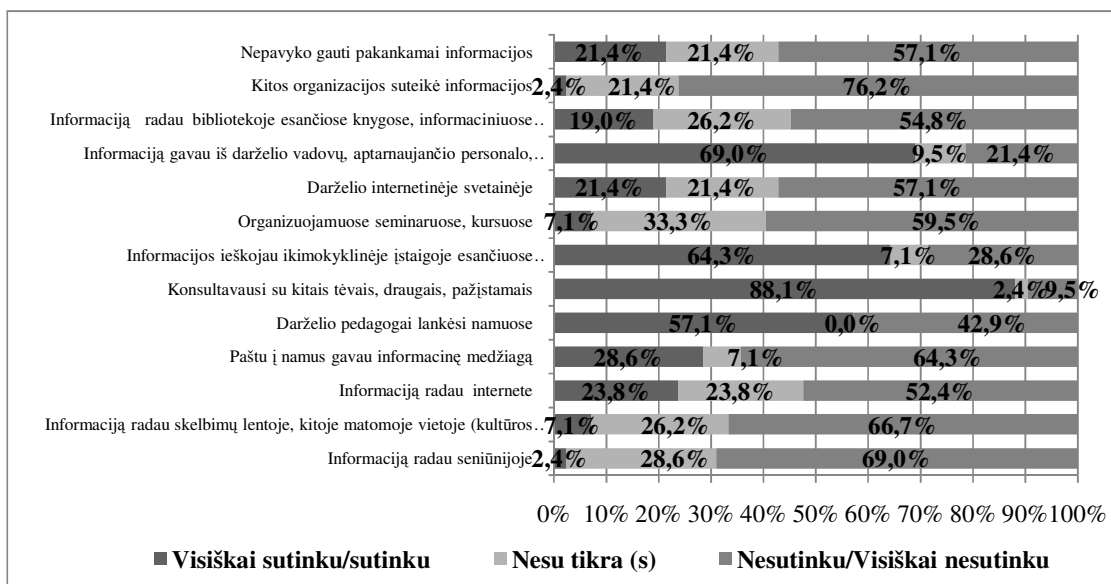
Šiame poskyryje pateiktos diagramos, tų klausimų, kurie buvo skirti tik tiesioginiams ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojams. Kiti šios grupės duomenys (t.y. diagramos) pateiktos 3 priede, tų klausimų, iš kurių padarytos 3.2.1 poskyryje tiriamųjų grupių palyginimai.

32 pav. Tėvų, kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą, gyvenamoji vieta (N = 42)

Kiekybinio tyrimo rezultatai atskleidžia 32 pav., jog didžioji dalis 61,9 proc. tėvų (globėjų) gyvena Krekenavoje. Kita dalis gyvena kituose kaimuose, kuriuose nėra ikimokyklinės įstaigos. Tokiam pasiskirstymui gali turėti įtakos gyventojų toje teritorijoje skaičius. Tikėtina, jog ne visi

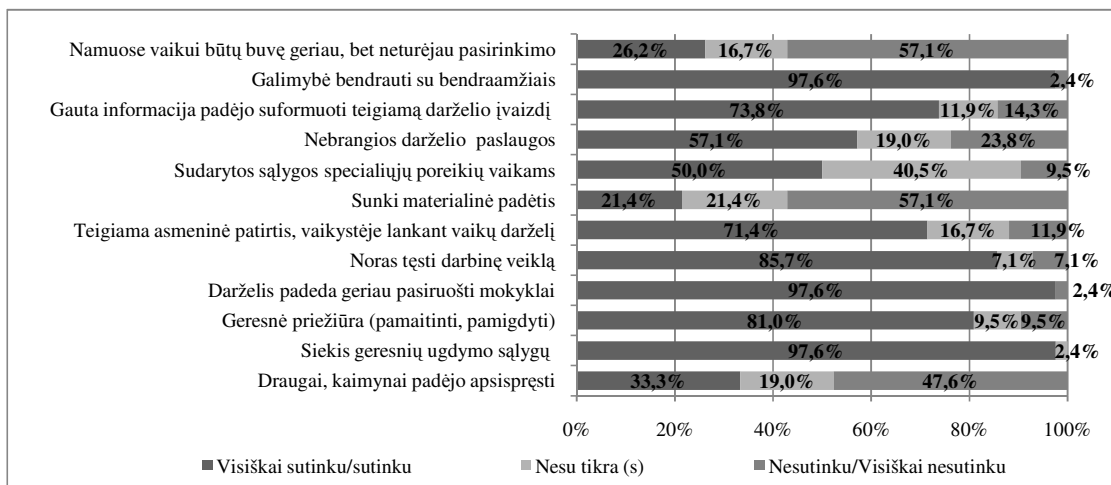
turi galimybę kasdien vežioti vaiką po kelis kilometrus į ugdymo įstaigą. Kadangi nėra išspręstas pavėžėjimo klausimas.

33 pav. Informacijos perdavimo būdai, padėję sėkmingai pasiruošti ikimokyklinei įstaigai (N= 42)

(Tėvų (globėjų), kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą nuomonė)

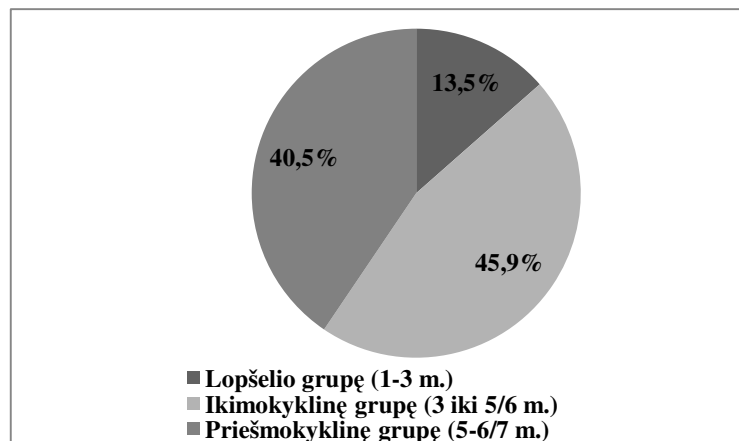
33 pav. matyti, jog 88,1 proc. tėvų (globėjų) ruošdami vaiką leisti į ikimokyklinę įstaigą konsultavosi su kitais tėvais, draugais, pažįstamais. Žinant, jog pasiryžus leisti vaiką į ugdymo įstaigą kyla nemažai klausimų: kaip tinkamai pasiruošti patiems, kaip vaiką paruošti, kiek gali trūkti adaptacinis periodas ir kiti klausimai, kurie atsiranda ruošiantis pradėti lankyti pačią pirmąją švietimo įstaigą. 64,3 proc. informacijos ieškojo ikimokyklinėje įstaigoje esančiuose skelbimuose. 76,2 proc. nesutinka, jog kitos organizacijos suteikė informacijos.

34 pav. **Priežastys, lėmusios apsisprendimą leisti vaiką į ikimokyklinę įstaigą (N = 42)**

(Tėvų (globėjų), kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą nuomonė)

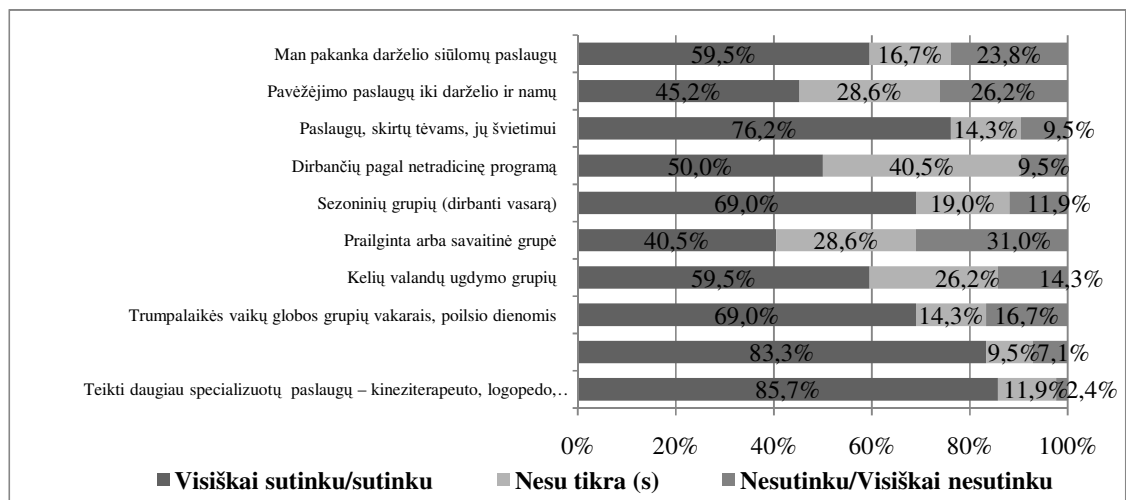
34 pav. matyti, jog 97,6 proc. tėvai (globėjai) nusprendė vaiką (-us) leisti į ikimokyklinę įstaigą, jog yra galimybė vaikams bendrauti su bendraamžiais, taip pat siekis geresnių ugdymo sąlygų. 21,4 proc. nurodo, jog dėl sunkios materialinės padėties buvo priversti vaiką leisti į ugdymo įstaigą. 57,1 proc. nesutinka, jog namuos vaikui būtų buvę geriau, tačiau neturėjo pasirinkimo. Bendraamžių grupėje vaikai konstruoja naują socialinės kultūros patirtį, plėtoja „laisvojo“ mokymosi bendraujant ir bendradarbiaujant patirtį (Neifachas, 2007).

35 pav. **Ikimokyklinėje įstaigoje vaikų lankomos grupės (N = 42)**

(Tėvų (globėjų), kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą nuomonė)

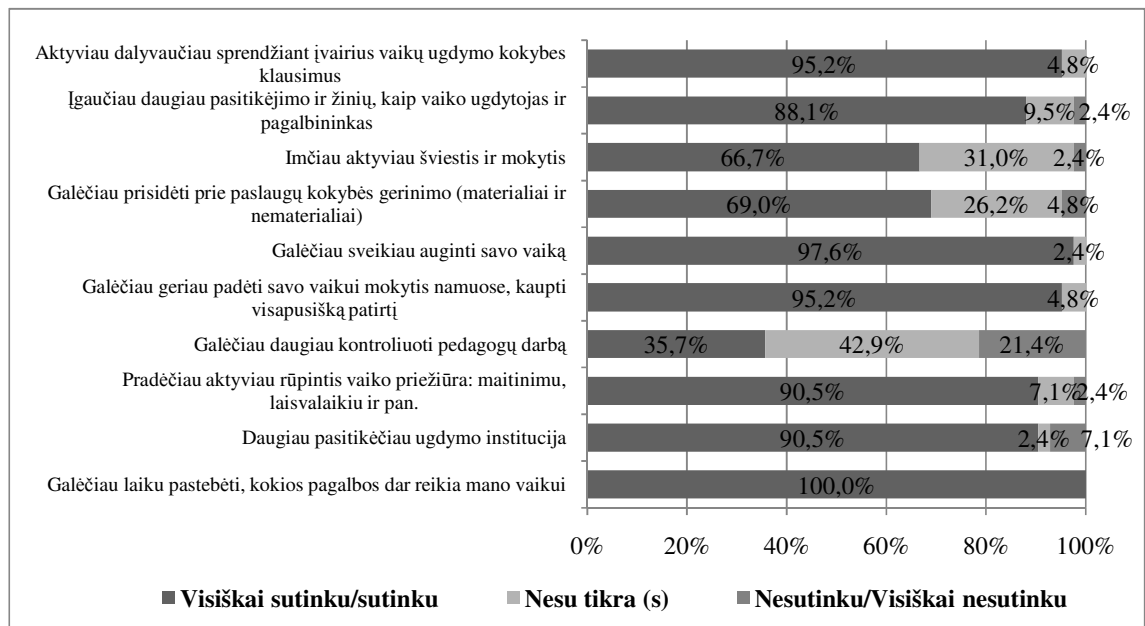
Didžioji dalis tyrime Dalyvavusių tėvų (globėjų) nurodė, kad jų vaikai lanko ikimokyklinę grupę 45,9 %. 40,5 %, priešmokyklinę grupę. 13,5 % lanko lopšelio grupę.

36 pav. **Paslaugų poreikis ikimokyklinėje įstaigoje (N= 42)**

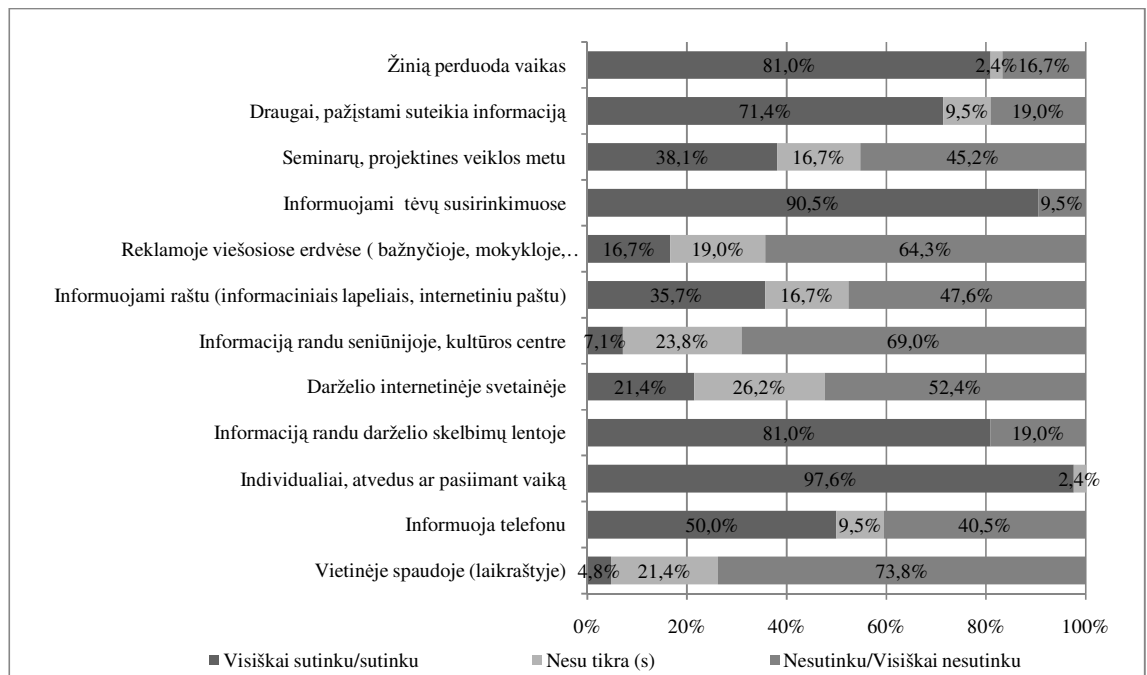
(Tėvų (globėjų), kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą nuomonė)

36 pav. pateikti duomenys, kuriuose tėvai (globėjai) pareiškia nuomonę, kokių paslaugų norėtų. 85,7 proc. tėvų, norėtų daugiau specializuotų paslaugų – kineziterapeuto, logopedo ir kt. 45,2 proc. norėtų pavėžėjimo paslaugų, tikėtina, jog šių paslaugų pageidauja tėvai (globėjai) gyvenantys kituose kaimuose. 40,5 proc. nėra tikri ar norėtų, kad dirbtų pagal netradicinę programą. Tokiam pasirinkimui, gali turėti įtakos ir tėvų (globėjų) nežinojimas, kokios dar gali būti programos. Turi būti suteikta išsami informacija, kuri leistų tėvams pasirinkti, kad turėtų galimybę pareikšti nuomonę, kokių paslaugų norėtų. O paslaugų teikėjai privalo ieškoti būdų patenkinti vartotojų poreikius ir lūkesčius.

37 pav. **Išsamios ir laiku gaunamos informacijos reikšmingumas (N= 42)**

37 pav. matyti, jog tėvai (globėjai) turėdami pakankamai informacijos galėtų laiku pastebėti, kokios pagalbos dar reikia jų vaikui 100 proc. 35,7 proc. mano, jog galėtų daugiau kontroliuoti pedagogų darbą. 66, 7 proc. nuomone, jie patys imtų aktyviau šviestis ir mokytis. 42,9 proc. nėra tikri, ar tai padėtų kontroliuoti pedagogo darbą.

38 pav. **Tėvai (globėjai), kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą informacijos gavimo būdai (N=42)**

38 pav. matyti, jog 97,6 proc. informacijos gauna individualiai, atvedus ar pasiimant vaiką. 64,3 proc. nesutinka, jog informaciją dominančią randa viešose erdvėse. 81,0 proc. perduoda žinią vaikas. 4,8 proc. informaciją randą vietinėje spaudoje. Vertinant duomenys, matyti, jog stokojama būdų perduoti informaciją tėvams (globėjams) dominančiomis temomis. Informacija teikiama įstaigos viduje. Tokiu būdu, kiti vietos gyventojai, mažai informuojami apie ikimokyklinės įstaigos veiklą.

Apibendrinant tyrime dalyvavusių tėvai (globėjų) anketinės apklausos rezultatus, galima teigti, jog tėvai teigiamai vertina ikimokyklinės įstaigos veiklą. Jų nuomonė jiems informacijos apie įstaigos veiklą, informacijos vaikų ugdymo klausimams spręsti visiškai pakanka. Bandydami vertinti trukdžius, kad informacija ne visada pasiekia vartotojus, mano, kad tam įtakos gali turėti pačių gyventojų aktyvumo stoka ir poreikis tokios informacijos turiniui.

IŠVADOS

Teorinis ir empirinis tyrimas iš dalies patvirtino hipotezę. Mokslinės literatūros analizė atskleidė, jog kokybės samprata neatsiejama nuo vartotojų informacijos poreikių bei lūkesčių tenkinimo. Ikimokyklinės įstaigos, tapusios kaitos procesus palaikančiomis socialinėmis struktūromis, aktyviai dalyvauja kuriant bendrą visos bendruomenės žinojimą, jog komunikacinio ryšio plėtojimas padeda siekti kokybiškos vaikystės.

1. Kokybinio tyrimo išvados:

1.1. LR ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą reglamentuojančiuose dokumentuose ir „N“ lopšelio – darželio nuostatuose (2005) numatyti informavimo paslaugos kokybės prasmių kontekstai, kuriuose suinteresuoti asmenys sąlygoja informavimo paslaugos kokybės valdymą. Be tiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų (tėvų/vaikų), informacijos gavėjais nurodomi ir vietos bendruomenės nariai, turintys teisę gauti informaciją, apie įstaigos veiklą, būti supažindinti su finansine būkle. Numatyta teikti informacinę, konsultacinę pagalbą tėvams, namuose auginantiems ikimokyklinio amžiaus vaiką. Akcentuojami paslaugų kokybės aspektai, kurie siejami su vartotojų poreikių identifikavimu.

1.2. Atlikto interviu duomenų analizė atskleidžia, jog ikimokyklinėje įstaigoje informavimo paslauga daugiau skirta tiesioginiams paslaugų vartotojams, tai yra tėvams, kurių vaikai lanko šią ugdymo įstaigą. Dažniausiai vyksta uždari renginiai. Akcentuojama vietos gyventojų aktyvumo stoka, vangus dalyvavimas organizuojamuose renginiuose. Nėra aiškaus suvokimo, dėl informacijos sklaidos funkcinės paskirties netiesioginiams ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojams.

2. Kiekybinio tyrimo išvados:

2.1. Tėvai, kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą, nurodo, kad pagrindiniai informacijos siuntėjai yra pedagogai, informuojantys individualiai atvedus ar pasiimant vaiką. Dominančią informaciją gauna ikimokyklinės įstaigos viduje, vieša erdvė informacijos sklaidai nenurodyta. Mažiausiai domina informacija, susijusi su įstaigos auditu. Informacija apie vaikų ugdymą, apie ikimokyklinės įstaigos veiklą tyrime dalyvavusių tėvų visiškai pakanka.

2.2.. Tėvai, kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos, nurodė, jog jiems trūksta informacijos, ji nėra atvira tiems, kurių vaikai nelanko ugdymo įstaigos. Pagrindiniai informacijos siuntėjai yra draugai, pažįstami, taip pat informacijos ieško internete. Tėvams (globėjams) trūksta konsultacijų vaikų ugdymo klausimams spręsti.

2.3. Kiti teritorinės kaimo bendruomenės gyventojai, kurie nėra tiesioginiai paslaugų vartotojai, nurodė, jog informacijos apie ikimokyklinės įstaigos veiklą gauna iš tėvų, kurių vaikai lanko ugdymo įstaigą, kitais būdais informacijos gauna mažai. Turėdami daugiau informacijos, galėtų prisidėti prie ikimokyklinės įstaigos paslaugų kokybės gerinimo, tačiau įvardija, jog pati kaimo bendruomenė nėra aktyvi. Be to, nėra įsitikinę, ar ikimokyklinė įstaiga turi teikti informaciją vietos bendruomenei apie savo veiklą.

REKOMENDACIJOS

1. *Ikimokyklinių įstaigų vadovams:*

- 1.1. Nuolat atlikti tyrimus, siekiant išsiaiškinti tiesioginių ir netiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų informacijos poreikius.
- 1.2. Organizuoti atvirų durų dienas, renginius visai vietos bendruomenei.
- 1.3. Nuolat atnaujinti informaciją viešose vietose;
- 1.4. Naudotis visomis prieinamomis komunikacijos priemonėmis.
- 1.5. Sukurti ikimokyklinės įstaigos elektroninį puslapį - tai efektyvi informavimo priemonė;
- 1.6. Organizuoti šviečiamojo pobūdžio renginius ne tik įstaigos viduje, bet bendradarbiaujant su kitomis organizacijomis (regioninio parko direkcija, verslininkais).
- 1.7. Bendradarbiauti su vietos švietimo įstaigomis
- 1.8. Steigti naujas paslaugas, skirtas ne tik tėvams, kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą, bet ir kitiems vietos gyventojams (pvz., kursus būsimiems tėveliams; užsiėmimus, skirtus vaikams nuo gimimo, meninius bei kūrybinius kursus);
- 1.9. Kaupti žinias, padedančias sėkmingai valdyti informaciją, jas sisteminti.
- 1.10. Įstaigoje paskirti atsakingus asmenis už informacinę sklaidą.
- 1.11. Ieškoti socialinių partnerių, kurie padėtų viešinti informaciją susijusią su ikimokyklinės įstaigos veikla;
- 1.12. Ieškoti būdų, kaip išspęsti vaikų pavėžėjimo problemą.
- 1.13. Periodiškai spausdinti straipsnius vietos laikraštyje.
- 1.14. Bendradarbiauti su bendruomenių pirmininkais, seniūnais ir kitais aktyviais vietos gyventojais, ieškant būdų informacinei sklaidai.

2. *Tėvams (globėjams), kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos:*

- 2.1. Pageidauti, kad vietos bibliotekose atsirastų daugiau knygų apie vaikų ugdymą.
- 2.2. Betarpiškai bendraujant su įstaigos administracija skatinti įdiegti naujų paslaugų.
- 2.3. Ieškoti galimybių namuose auginamam vaikui patekti kolektyvą, motyvuoti jo bendruomeniškumą atsivedant į renginius, skatinant patį dalyvauti, neslopinti jo iniciatyvų - taip ugdyti jo socialinius įgūdžius.

3. *Tėvams (globėjams), kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą:*

- 3.1. Skatinti ikimokyklinę įstaigą susikurti internetinį puslapį.
- 3.2. Teikti pasiūlymus, kaip būtų galima gerinti teikiamų paslaugų kokybę.

- 3.3. Organizuojamuose renginiuose būti ne tik stebėtoju, bet ir dalyviu, režisieriumi.
- 3.4. Išsakyti pageidavimus, kokios informacijos nori, nurodyti formas ir būdus, kaip ji turėtų būti skleidžiama.
- 3.5. Aktyviai reikšti savo nuomonę, vertinimus žiniasklaidoje.

4. Kitiems kaimo bendruomenės nariams:

- 4.1. Skleisti informaciją, taikant metodą „iš lūpų į lūpas“ (kai vienas žinantis perduoda žinią kitam).
- 4.2. Teigti pasiūlymų, kaip būtų galima gerinti ikimokyklinės įstaigos paslaugų kokybę, nenusišalinti realizuojant pasiūlymus.
- 4.3. Aktyviai dalyvauti organizuojamuose renginiuose.
- 4.4. Išsakyti savo pageidavimus, kokia informacija domina, kaip ji turėtų būti skleidžiama.
- 4.5. Skatinti ikimokyklinę įstaigą nuolat informuoti vietos gyventojus, kas vyksta įstaigos viduje
- 4.6. Padėti ikimokyklinei įstaigai ieškoti rėmėjų, esant galimybių, prisidėti patiems labdara.

LITERATŪRA

1. Ališauskas K., Jankauskienė A., Kairytė L. (2008). Nuostatų kaita kaimo bendruomenių veikloje. *Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos*, 3 (12), p. 5-13.
2. Ališauskas K., Jankauskienė, A. (2008). The Peculiarities of Management of Rural Communities. *Socialiniai tyrimai*, 2(12), p. 5-14.
3. Bagdonienė L., Bagdonas E., Kazlauskienė E., Zemblytė J. (2005). *Organizacijų vadyba*. Kaunas: Technologija.
4. Bagdonienė L., Hopienė R. (2004). *Paslaugų marketingas ir vadyba*. Kaunas: Technologija.
5. Bakanauskas A. (2006). *Vartotojų elgsena*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas.
6. Barczyk C., C. (1999.) *Visuotinės kokybės vadyba* (teorinis požiūris). Vilnius : Eugrimas.
7. Baršauskienė V, Janulevičiūtė – Ivaškevičienė B. (2007). *Komunikacija: teorija ir praktika*. Kaunas: Technologija.
8. Baršauskienė V., Janulevičienė B. (1999). *Žmogiškieji santykiai*. Kaunas: Technologija.
9. Baršauskienės V., Leliūgienės .I. (2001). *Sociakultūrinis darbas bendruomenėje* (užsiernio šalių patirtis). Kaunas :Technologija.
10. Berns R. M.(2009). *Vaiko socializacija: šeima, mokykla, visuomenė*. Vilnius: Poligrafija ir informatika.
11. Bitinas B. (2006). *Edukologinis tyrimas: sistema ir procesas*. Vilnius:Kronta.
12. Bitinas B., Rupšienė L., Žydžiūnaitė V. (2008). *Kokybinių tyrimų metodologija : vadovėlis vadybos ir administravimo studentams*. Klaipėda: S. Jokužio leidykla – spaustuvė.
13. Borusevičienė N. (Red.) (2007). *Filosofija : žmogus – klausianti būtybė* (trečiasis pataisytas ir papildytas leidimas). Šiauliai : Lucilijus.

14. Būdienė V. (2008). *Švietimo būklės tyrimų apžvalga : valstybinės švietimo strategijos 2003-2012 metams ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos rekomendacijų Lietuvai aspektu*. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras.
15. Burškaitienė R., Vilkonienė M. (2009). Priešmokyklinio ugdymo kokybė: samprata ir esminiai vadybos aspektai. *Jaunųjų mokslininkų darbai*, 2(23), p.111 – 117.
16. Butkevičienė E. (2006). Informacinių technologijų sklaida kaimo bendruomenėse: Lietuvos atvejis.(Daktaro disertacija, Kauno Technologijos universitetas) :Technologija.
17. Bužinskas G., Filipavičienė D.Matakaitė S. ir kt. (2006) *Švietimo pagalba šeimoms, auginančioms ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikus* (tyrimo ataskaita). [Žiūrėta 2009-06-15].Prieiga per internetą:
http://www.smm.lt/svietimo_bukle/docs/tyrimai/sb/sviet_pag_Seim_ikimok_priesmok.pdf
18. *Dėl švietimo pagalbos ikimokyklinio amžiaus vaiką namuose auginančiai šeimai teikimo tvarkos aprašas* (2004). [Žiūrėta 2010- 04-15]. Prieiga per internetą:
http://www.smm.lt/teisine_baze/docs/isakymai/04-06-04-ISAK-842.htm
19. Dikavičius V., Stoškus S. (2003). *Visuotinė kokybės vadyba*. Kaunas: Technologija.
20. Dobranskienė R. (2004). *Mokyklos bendruomenės vadyba*. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla.
21. Ginevičius R., Bivainis J., Tamošiūnas A., Paliulis N. ir kt. (2005). *Šiuolaikinis verslas : tobulinimo prioritetai*. Vilnius: Technika.
22. Halder A. (2002). *Filosofijos žodynas*. Vilnius: Alma litera.
23. *Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodika* (2005). [Žiūrėta 2010-03-25]. Prieiga per internetą:
http://www.smm.lt/ugdymas/docs/ikimokyklinis/IKIMOKYKLINIO_auditas_2005.pdf
24. Jacikevičius A. (1995). *Žmonių grupių (socialinė) psichologija*. Vilnius: Žodynas.
25. James W. (1995). *Pragmatizmas*. Vilnius: Pradai.
26. Janiūnaitė B. (2007). *Piliečių inovacinė kultūra: mokslo studija*. Kaunas: Technologija.
27. Jankauskienė A., Ališauskas K., (2008). Kaimo bendruomenių plėtra plungės rajone. *Jaunųjų mokslininkų darbai*.1 (17), 158-165.

28. Jarockytė A. (2003). *Informacinė visuomenė Lietuvoje: 1990 – 2000 m.* Vilnius: Žara.
29. Jasaitis J. (Red.) (2009). *Šiuolaikinio kaimo vizija: 2-oji Jono Prano Alekno tarptautinė mokslinė konferencija.* Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
30. Jasaitis J. (2010). *Vieninga gyvybinė erdvė: 3-oji Jono Prano Aleksos tarptautinė mokslinė konferencija „Šiuolaikinio kaimo vizija“: programa.* Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
31. Jokubauskas D. (2003). *Reklama ir jos poveikis vartotojui.* Vilnius: InSpe.
32. Jovaiša L. (1993). *Pedagogikos terminai.* Kaunas: Šviesa.
33. Jovaiša L. (2007). *Enciklopedinis edukologijos žodynas.* Vilnius: Gimtasis žodis.
34. Jucevičienė P. (Red.) (1998). *Edukologijos idėjos Lietuvos švietimo sistemos modernizavimui.* Kaunas: Technologija.
35. Juodaitytė A. (2003). *Socializacija ir ugdymas vaikystėje.* Vilnius : Petro ofsetas.
36. Juodaitytė A. R., Gaučaitė, R., Kazlauskienė, A. (2009). *Informavimas apie ikimokyklinį, priešmokyklinį ugdymą ir švietimo pagalbą: Šiauliai: Lucilijus.*
37. Juodaitytė A., Kazlauskienė, A., Gaučaitė, R., Ušeckienė, L., Bakutyte R. (2009). *Gyventojų informavimo apie ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą būklė ir patirtis [Žiūrėta 2010.06.24].* Prieiga per Internetą:
http://www.smm.lt/svietimo_bukle/docs/tyrimai/sb/Gyventoju%20informavimo%20tyrimas%2009_02_05.pdf
38. Juodaitytė A., Martišauskienė, D. (2008). *Ikimokyklinio ugdymo kokybės valdymo prasmų kontekstualizavimas Lietuvos respublikos švietimo dokumentuose. Mokytojų ugdymas, 11 (2), 116 - 134.*
39. Juodaitytė, A., Karžinauskienė, R. (2007). *Kokybės vadybos principų raiška mokyklos ir šeimos bendradarbiavimo procesuose. Mokytojų ugdymas, 9, 24-41.*
40. Jurkauskas, A. (2003) *Visuotinės kokybės vadyba.* Kaunas: Technologija.
41. Kapočiūtė E. (2010) *Išmokos patraukliau už legalias pajamas.* [Žiūrėta 2010- 10- 25].
Prieiga per internetą : http://www.lzinios.lt/lt/2010-10-23/verslas/ismokos_patraukliau_uz_legalias_pajamas.html

42. Kaziliūnas A. (2006). *Kokybės analizė, planavimas ir auditas*. Vilnius : Mykolo Romerio universitetas.
43. Kaziliūnas A. (2007). *Kokybės vadyba*. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas.
44. Kazlauskienė A. (2007). *Įvadas į socialinės informacijos studijas*. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
45. Kursinių ir baigiamųjų (bakaluro, laipsnio nesuteikiančių studijų, magistro) darbų rengimo ir gynimo metodinės rekomendacijos (2010). Šiauliai.
46. Lamanauskas V. (2004). *Ugdymas: aksiomatinis ir sisteminis aspektai*. Vilnius : UAB Ciklonas.
47. Lane J. E. (2001) *Viešasis sektorius (sąvokos, modeliai ir požiūriai)*. Vilnius: Margi raštai.
48. Langvinienė N., Vengrienė B. (2005). *Paslaugų teorija ir praktika*. Kaunas : Technologija.
49. Ledwith M. (2005). *Community Development. A Critical Approach*. Great Britain.
50. Leliūgienė I. (1997). *Žmogus ir socialinė aplinka*. Kaunas: Technologija.
51. *Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas* (2003). [Žiūrėta 2010-04-20]. Prieiga per internetą: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=302313
52. Manovich L. (2009). *Naujųjų medijų kalba*. Vilnius: Mene.
53. Martinkus B., Stoškus S., Beržinskienė D. (2010). *Vadybos pagrindai*. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
54. Martišauskienė D. (2008). Pedagogų ir tėvų nuostatos į ikimokyklinio ugdymo tikslus, formas, metodus (atvejo analizė). *Jaunųjų mokslininkų darbai*, 4(20), p.186 – 191.
55. Martišauskienė D. (2008). Tėvų ir pedagogų požiūris į ikimokyklinio ugdymo paslaugų kokybę Kretingos lopšelyje – darželyje „Ažuoliukas“. *Jaunųjų mokslininkų darbai*, 1(17), p. 89 – 92.
56. Martišauskienė D. (2010). *Ikimokyklinio ugdymo paslaugų kokybės valdymo modeliavimas tiriant tėvų - vartotojų poreikius* (Daktaro disertacija, Šiaulių universitetas). Šiauliai: Lucilijus.

57. Mažeikienė N., Liukinevičienė L., Šaparnienė D., Lukšytė J.S., Paulauskas S., Glosienė A., Rudžionienė J., Mozūraitė V. (2008). *Informacinių gebėjimų ugdymas*. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
58. Mažylis L., Tamutienė I. (2004.) Viešųjų paslaugų vertinimas miesto ir kaimo bendruomenėse. *Vagos*, 63 (16), p. 60-65.
59. Meškys K. (2010). *Kaip valdyti medijas: audiovizualinių projektų prodiusavimo pagrindai*. Vilnius: Grupė.
60. Mikulis J. (2007). *Pažangūs vadybos principai*. Visuotinė kokybės vadyba. Vlnius: UAB Ciklonas
61. Monkevičienė O ir kt. (2009) *Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo turinio ir jos įgyvendinimo kokybės analizė* (ataskaita). [Žiūrėta 2010-09-24]. Prieiga per internetą: <http://www.upc.smm.lt/projektai/pletra/Tyrimai/VPU%20tyrimo%20ataskaita/Ikimokyklinio,%20priesmokyklinio%20ugdymo%20turinio%20ir%20jo%20%20igyvendinimo%20kokybes%20analize%20Tyrimo%20ataskaita%202009%2011%2005.pdf>
62. Monkevičienė O. (2008). Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) turinio kaitos tendencijos. *Pedagogika*, 91, p. 66 – 71.
63. Monkevičienė O., Glebuviene V. S., Jonilienė M. ir kt.(2008) *Ikimokyklinio ugdymo įvairovė: esama situacija ir visuomenės lūkesčiai* (mokslinis tyrimas). [Žiūrėta 2010-09-22].Prieiga per internetą: http://www.smm.lt/svietimo_bukle/docs/tyrimai/sb/VPU-atask-paslaug-ivairove.pdf >
64. Neifachas S. (2004). *Optimalaus priešmokyklinio ugdymo konceptualizavimosi kontekstai: įvadas į kritinio mąstymo studijas*. Vilnius: Ciklonas.
65. Niefachas S. (2006). *Pedagoginio vadovavimo kompetencija: ugdytojo strateginės veiklos gairės*. Vilnius: Ciklonas.
66. Niefachas S. (2007) *Priešmokyklinio ugdymo kokybės vadyba: vadovavimas ugdymo programos rengimo strategijai. Konceptualizavimo dimensijos*. Vilnius:UAB Ciklonas
67. Niefachas S. (2007). *Švietimo reformos iššūkiai: naujoji strateginė kryptis ir vadovavimas ikimokyklinio ugdymo įstaigos tobulinimui*. Vilnius : UAB Ciklonas.

68. Niefachas S. (2008). *Ikimokyklinio ugdymo programos kokybės užtikrinimas : turinio konkretizavimas, tikslų ir uždavinių įgyvendinimas, atitikties nustatymas*. Vilnius: Ciklonas.
69. Niefachas S. (2008). *Vaičių ugdymas darželyje: dabartis ir ateities perspektyva*. Vilnius: Ciklonas.
70. *Nutarimas dėl ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtros 2007-2012 metų programos patvirtinimo*. 2007 rugsėjo 19 d. Nr.1057.[žiūrėta 2010-3-12].Prieiga per internetą: <http://www.smm.lt/ugdymas/docs/ikimokyklinis/2007-09-19-1057.pdf>
71. *Panevėžio rajono Krekenavos vaikų lopšelio – darželio nuostatai* (2005). [Žiūrėta 2010 04-20]. Prieiga per internetą: www.aikos.smm.lt/instnuost/NuostataiKrekenavosvldSigute
72. *Pavyzdinis auklėtojo pareigybės aprašymas* (2005). [Žiūrėta 2010 – 04-20]. Prieiga per internetą: www.smm.lt/ugdymas/docs/ikimokyklinis/aukletejo%20aprasas.doc
73. Petrulytė A. (2008). *Bendravimo psichologija*. Vilnius: Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla
74. Pociūtė D., Janušauskienė V., ir Vitkauskas R. (2005). *Kokybės vadyba*. Vilnius: Technika
75. *Priešmokyklinio ugdymo organizavimo modelių aprašas* (2003). [Žiūrėta 2010 - 04-24]. Prieiga per internetą: www.smm.lt/ugdymas/docs/modeliai_isakymui.doc
76. *Priešmokyklinio ugdymo pedagogo pavyzdinis pareiginis aprašas* (2003). [Žiūrėta 2010-03-15]. Prieiga per internetą: www.smm.lt/ugdymas/docs/pareiginiai_nuost.doc
77. Pruskus V. (2008). Socialinių grupių imlumas gandams: įtakos veiksniai ir tendencijos. *Jaunimas ir šiuolaikinis pasaulis: socialinių patirčių išvalgos* (mokslinių straipsnių rinkinys). Vilnius: Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla.
78. Raipa A. (Red.). (2007). *Viešojo administravimo efektyvumas*. Kaunas: Technologija.
79. Ruškus J., Žvirdauskas, D., Žvirdauskienė, R., ir kt. (2009). *Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo vadybos kokybės vertinimas* (tyrimo ataskaita) [Žiūrėta 2010-06-25] Prieiga per internetą: <http://www.upc.smm.lt/projektai/pletra/Tyrimai/J.%20Ruskaus%20tyrimo%20ataskaita/>

Ikimokyklinio,%20priesmokyklinio%20ugdymo%20vadybos%20kokybes%20vertinimas%20Tyrimo%20ataskaita2009%2008%2031.pdf

80. Ruževičius J., Gedminaitė A. (2007). Verslo informacijos kokybės vertinimas. *Informacijos mokslai*, 40, p. 47-55.
81. Sližys R. P. (2000) Švietimas ir mokslas informacinei visuomenei. Informacinė visuomenė Lietuvoje: padėtis ir perspektyvos: 1999 m. Lapkričio 9 d. Lietuvos mokslų akademijos sesijos – konferencijos pranešimų medžiaga. Kaunas: Technologija.
82. Stancikas E. R., Bagdonienė D. (2004). *Visuotinės kokybės vadybos metodų taikymas organizacijose*. Kaunas : Technologija.
83. Stankūnienė V., Jasilionienė A., Jančiatytė R., (2005). *Šeima, vaikai, šeimos politika: modernėjimo prieštaros*. Vilnius: Socialinių tyrimų institutas.
84. Stoner S. A, Freeman R. E ir Gilbert D. R. (2005). *Vadyba*. Kaunas: Poligrafija ir informatika.
85. Stoškus S., Beržinskienė D. (2005). *Pokyčių valdymas*. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
86. Suslavičius A. (1998). *Socialinė psichologija*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
87. Vaicekauskienė V. (2007). *Švietimo politikos analizės pagrindai*. Vilnius: Logotipas.
88. Vanagas P. (2008). *Visuotinės kokybės vadyba*. Kaunas: Technologija.
89. Vasiliauskas R. (2006). *Lietuvių liaudies pedagogika – jaunosios kartos socializacijos fenomenas* (XIX a. antroji pusė - XX a. pradžia). Vilnius : Vilniaus pedagoginis universitetas.
90. Večkienė N. (Red.) (1996). *Švietimo vadybos įvadas*.Kaunas: Kauno technologijos universitetas.
91. Vosyliūtė A. (2002). *Kaimo bendruomenė: gyvensenos bruožai*. Rytų Lietuva: visuomenės ir socialinių grupių raiška bei sąveika (straipsnių rinkinys). Vilnius: Socialinių tyrimų institutas.
92. Welsh T, McGinn N. F. (2008.) *Švietimo decentralizacija: kodėl, kaip, kas ir kada?*. Vilnius: Versa.

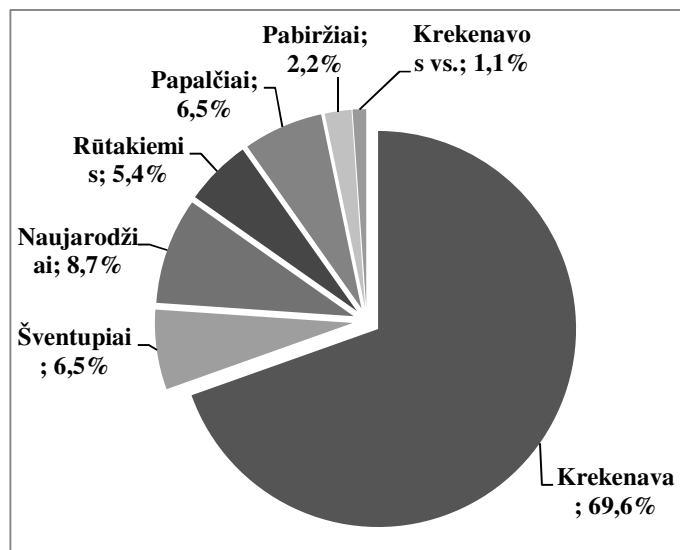
93. Wilcox D. L. , Cameron G. T., Ault P. H., Agee W. K..(2007). *Ryšiai su visuomene: strategija ir taktika*..Kaunas: Poligrafija ir informatika.
94. Žalimienė L. (2003). *Socialinės paslaugos*. Vilnius: VU Specialiosios psichologijos laboratorija
95. Želvys R. (2003). *Švietimo organizacijų vadyba*. Vilnius :Vilniaus universiteto leidykla.
96. Ершова И.Г..(2010). *Влияние качества образования на развитие экономики*. [žiūrėta 2010- 04- 16].Prieiga per internetą:
http://www.vgta.vrn.ru/fes/fes_archive/2010_01.pdf.
97. Михайлова Л.И. (1999). *Социология культуры*. Москва: Издательско торговый дом.
98. Тощенко Ж.Т. (2001) *Социология*. Масква: Юрайм.

PRIEDAI

PRIEDŲ SĄRAŠAS

1 Priedas- Netiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų, anketinės apklausos rezultatai.....	2
2 Priedas- Tėvų, kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos (netiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų) anketinės apklausos rezultatai.....	13
3 Priedas- Tėvų, kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą, anketinės apklausos rezultatai.....	25
4 Priedas- Anketa gyventojams(netiesioginiams ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojams).....	36
5 Priedas- Anketa tėvams (globėjams), kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą.....	46
6 Priedas- Anketa tėvams (globėjams), kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos.....	56
7 Priedas- „,N“ bendruomenės pirmininkės atsakymai į pateiktus klausimus.....	67
8 Priedas- „,N“ ikimokyklinės įstaigos direktorės atsakymai į pateiktus klausimus.....	69

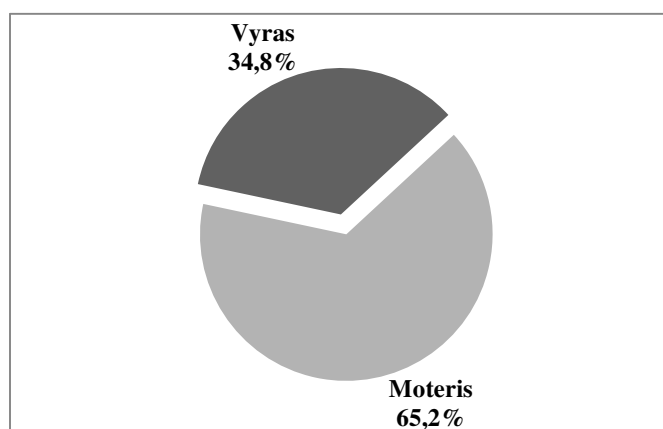
NETIESIOGINIŲ IKIMOKYKLINĖS ĮSTAIGOS PASLAUGŲ VARTOTOJŲ ,
ANKETINĖS APKLAUSOS REZULTATAI

1 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietą (N = 92)

(Netiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų nuomonė)

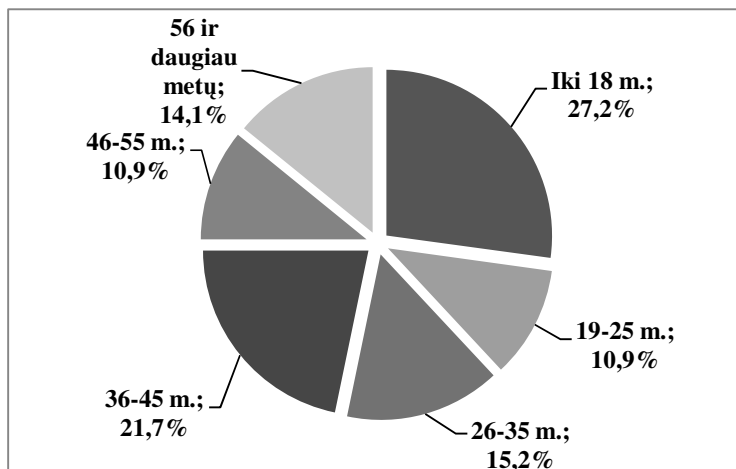
1 pav. matyti, jog didžioji dalis 69,6 proc. tyrime dalyvavusių gyventojų, kurie nėra tiesioginiai ikimokyklinės įstaigos vartotojai, gyvena Krekenavoje. Mažiausiai 1,1 proc. gyvena Krekenavos vs.

2 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal lytį (N = 92)

(Netiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų nuomonė)

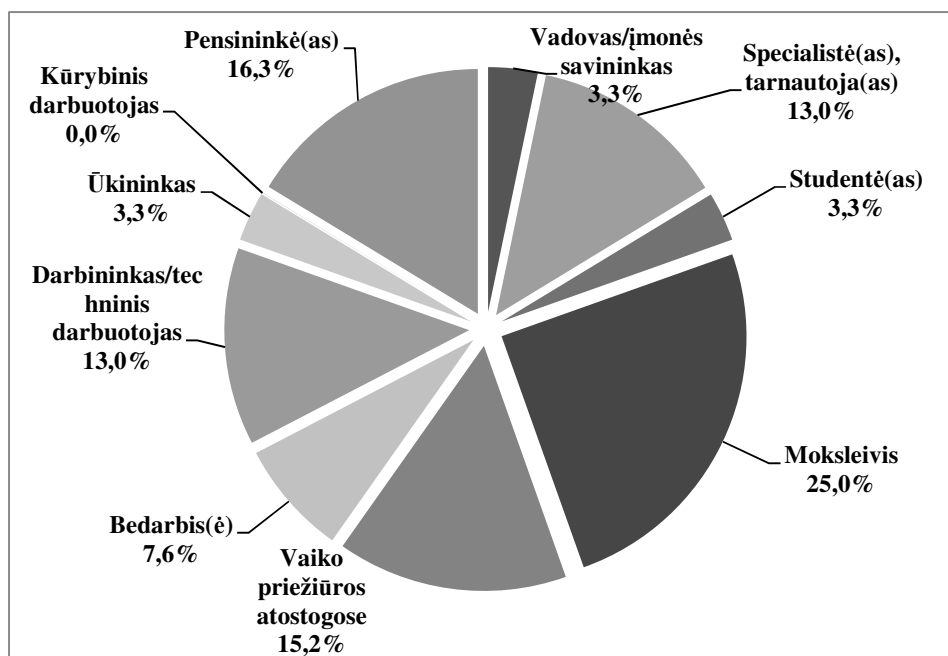
2 pav. pateikti duomenys, jog tyrime dalyvavo 65,2 proc. moterų ir 34,8 proc. vyrų.

3 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal amžių (N = 92)

(Netiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų nuomonė)

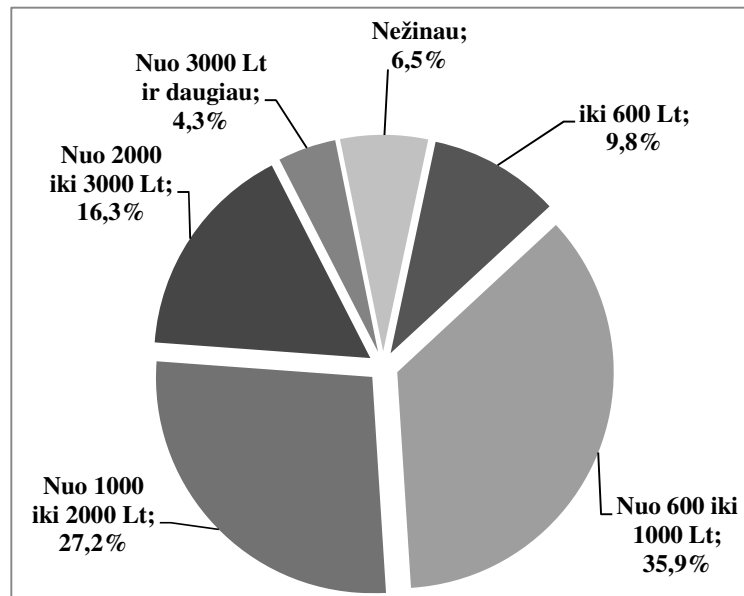
3 pav. pateikti duomenys, kurie atskleidžia, jog didžioji dalis tyrime dalyvavusių yra iki 18 metų 27,2 proc. Mažiausiai 46-55 ir 19-25 metų 10,9 proc. Matyti, jog tyrime dalyvavusių žmonių amžius yra labai įvairus, nėra labai ryškus skirtumas kurių daugiau.

4 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal užimtumą (N = 92)

(Netiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų nuomonė)

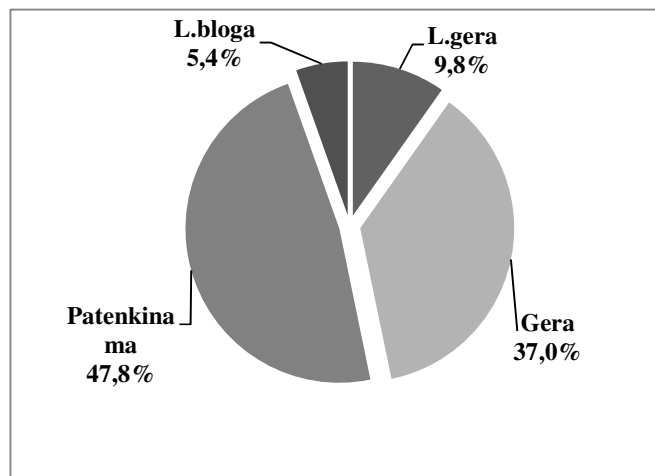
4 pav. pateikiami duomenys, kuriuose matyti, jog tyrime daugiausiai dalyvavusių yra moksleiviai 25,0 proc., visiškai nėra kūrybinių darbuotojų. 3, 3 proc. yra studentų, vadovų/įmonės savininkų, ūkininkų. Tyrime dalyvavo ir 15,2 proc. tiriamųjų, kurie yra vaiko priežiūros atostogose. Vadinasi būsimi ikimokyklinės įstaigos vartotojai.

5 pav. Tiriamųjų šeimos mėnesinės pajamos (N = 92)

(Netiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų nuomonė)

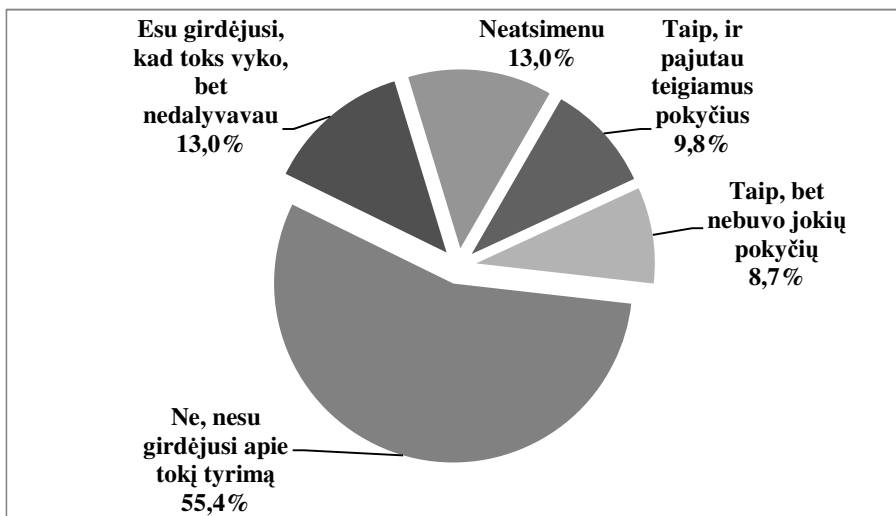
Tiriamieji 5 pav. nurodo savo šeimos mėnesines pajamas. 35, 9 proc. tai yra daugiausiai, pajamas įvertina siekiančias iki 1000 Lt. 4, 3 proc. nurodo uždirbantis nuo 3000 Lt ir daugiau.

6 pav. Tiriamųjų vertinimas savo materialinę padėtį (N = 92)

(Netiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų nuomonė)

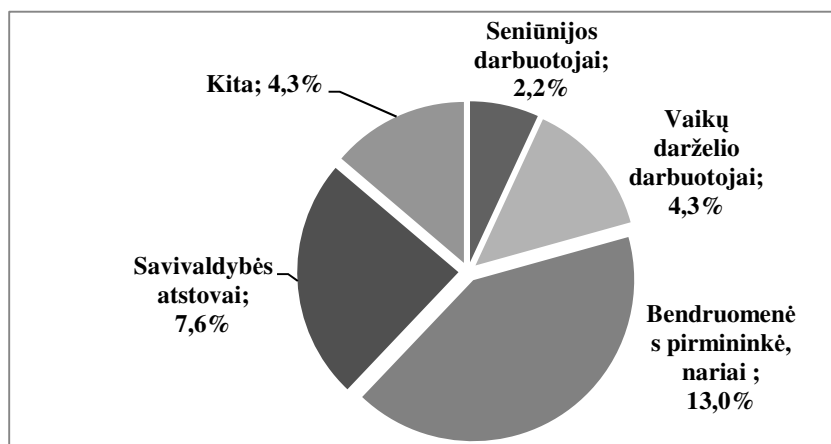
6 pav. 47,8 proc. tyrime dalyvavusių savo materialinę šeimos padėti vertina patenkinamai. 37,0 proc. vertina - gerai.

7 pav. Vykdytų tyrimų apie ikimokyklinę įstaigą informacijos poreikiams iširti, kaimo teritorinėje bendruomenėje, vertinimas (N = 92)

(Netiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų nuomonė)

7 pav. pateikti duomenys atskleidžia, jog 55,4 proc. tyrime dalyvavusių nėra girdėję apie tokį tyrimą, kuriame būtų siekiama išsiaiškinti informacijos poreikius. 8,7 proc. tiriamųjų, yra dalyvavę tyrime, kuriame žodžiu ar raštu buvo teirautasi, tačiau nebuvo jokių pokyčių.

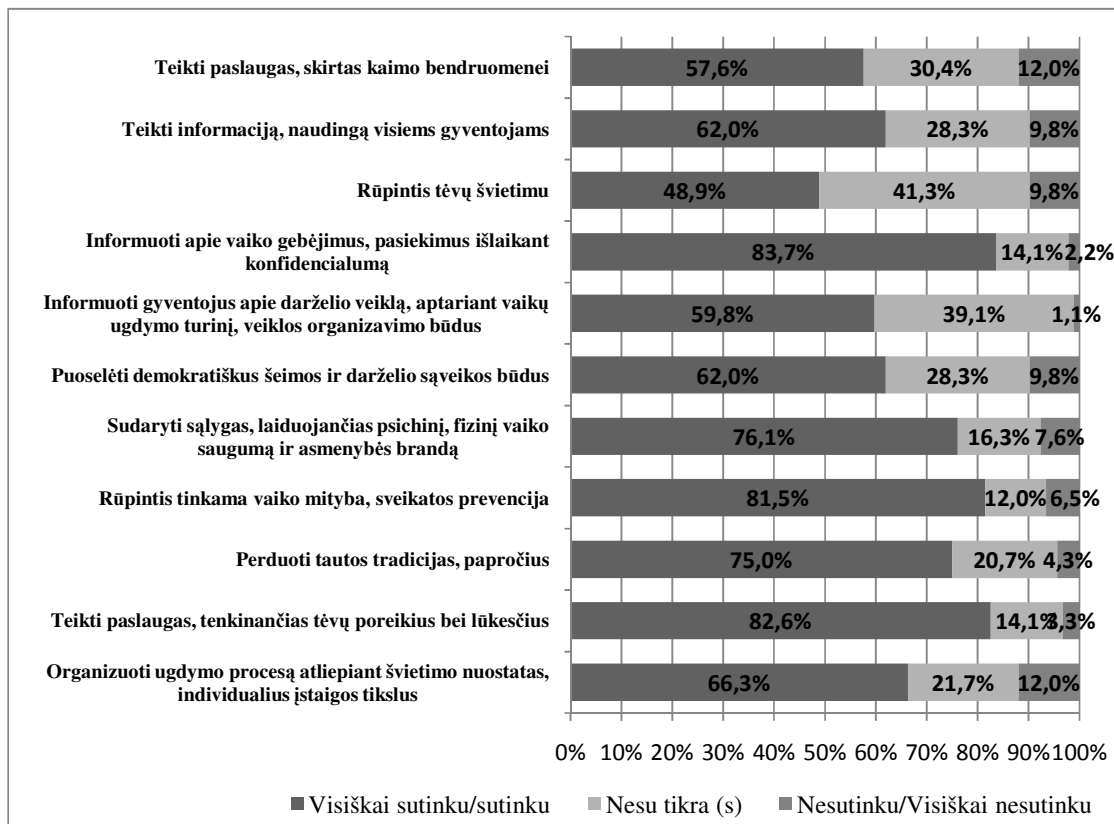

8 pav. Asmenys, atlikę tyrimą (N = 92)

(Netiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų nuomonė)

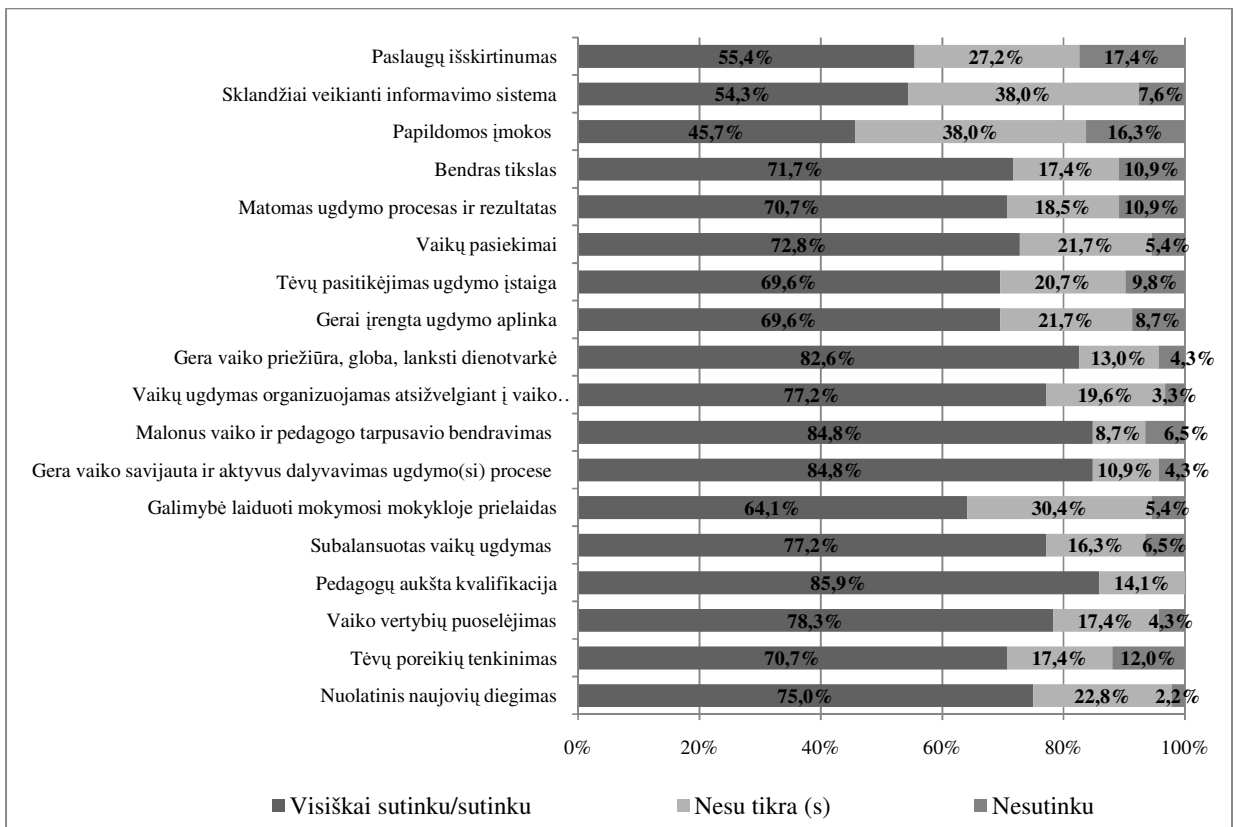
8 pav. pateikti duomenys, kurie atskleidžia kaimo teritorinėje bendruomenėje vykdytų tyrimų (žodžiu/raštu) organizatorius. 13,0 proc. – bendruomenės pirmininkė, nariai, pateikia ir 4,3 proc. Moksleiviai nurodo, jog jų teiravosi mokyklos bendruomenė.

9 pav. **Ikimokyklinės įstaigos funkcijų vertinimas (N = 92)**

(Netiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų nuomonė)

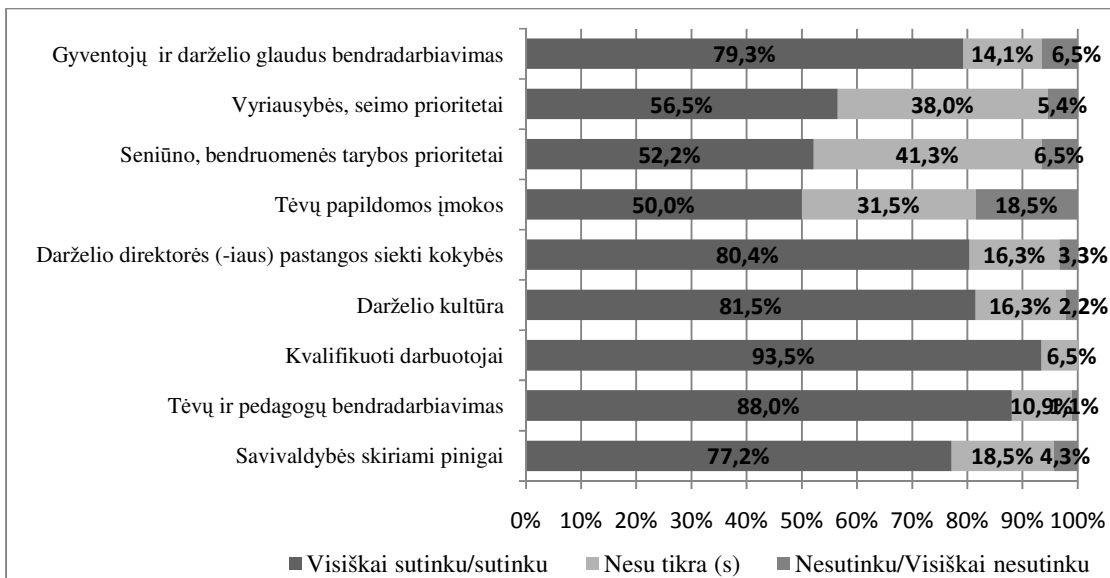
9 pav. tiriamieji išreiškia savo nuomonę, pateikdami sutikimą arba nesutikimą į pateiktus teiginius, kuriuose nurodomi ikimokyklinės įstaigos funkcijos. Visiškai sutinka/sutinka, jog ikimokyklinė įstaiga privalo informuoti apie vaiko gebėjimus, pasiekimus išlaikant konfidencialumą 83,7 proc. Mažiausiai sutinka, kad ikimokyklinė įstaiga turi rūpintis tėvų švietimu (48,9 proc.)

10 pav. **Ikimokyklinės įstaigos paslaugų kokybės vertinimas (N = 92)**

(Netiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų nuomonė)

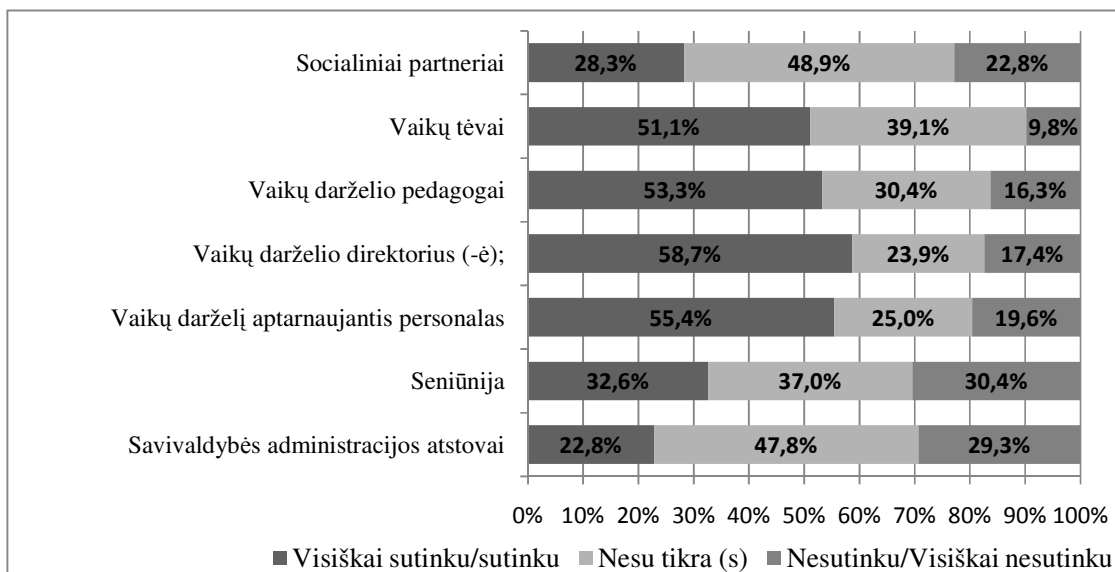
Ikimokyklinės įstaigos paslaugų kokybės vertinimas, tiriamųjų nuomone, pateiktas 10 pav. 85,9 proc. mano, jog pedagogų aukšta kvalifikacija, leidžia spręsti apie ikimokyklinės įstaigos paslaugų kokybę. Mažiausiai mano, kad papildomos įmokos (45,7 proc.), gali būti ikimokyklinės įstaigos paslaugų kokybę įrodantis požymis.

11 pav. **Veiksniai, įtakoiantys paslaugų kokybę (N = 92)**

(Netiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų nuomonė)

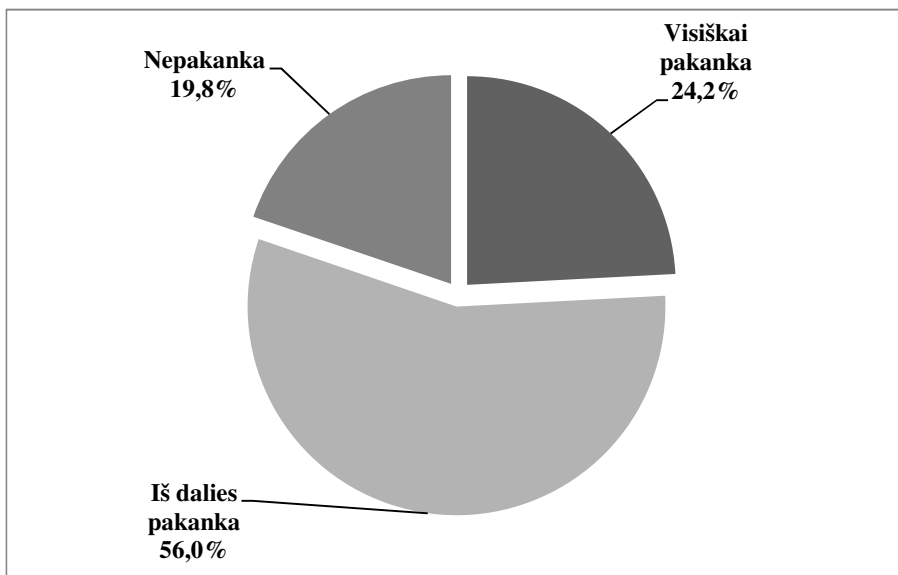
11 pav. pateikti veiksniai, kurie tiriamųjų nuomone, turi įtakos ikimokyklinės įstaigos paslaugų kokybei. 93,5 proc. mano, jog kvalifikuoti darbuotojai, daugiausiai turi tam įtakos. 50 proc. visiškai sutinka /sutinka, kad tam turi reikšmės tėvų papildomos įmokos.

12 pav. **Informacijos apie ikimokyklinės įstaigos veiklą iniciatorių vertinimas (N = 92)**

(Netiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų nuomonė)

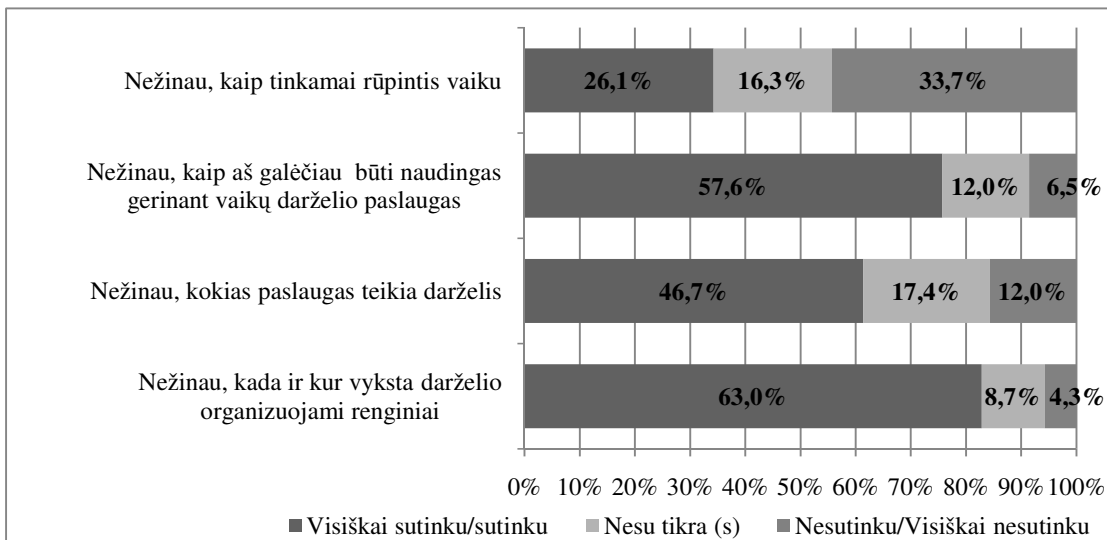
12 pav. matyti, jog tiriamieji, nėra tikri kas rodo iniciatyvą teikiant informaciją apie ikimokyklinės įstaigos veiklą. 58,3 proc. sutinka, jog iniciatyvą rodo vaikų darželio pedagogai, tačiau taip pat nurodo, jog 48,9 proc. nėra tikri, ar įstaigos socialiniai partneriai yra suinteresuoti skleisti informaciją. Galima manyti, kad tiesiog tiriamieji nėra įsitikinę kas ikimokyklinės įstaigos yra partneriai.

13 pav. **Informacijos pakankamumo apie darželio veiklą vertinimas (N = 92)**

Netiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų nuomonė)

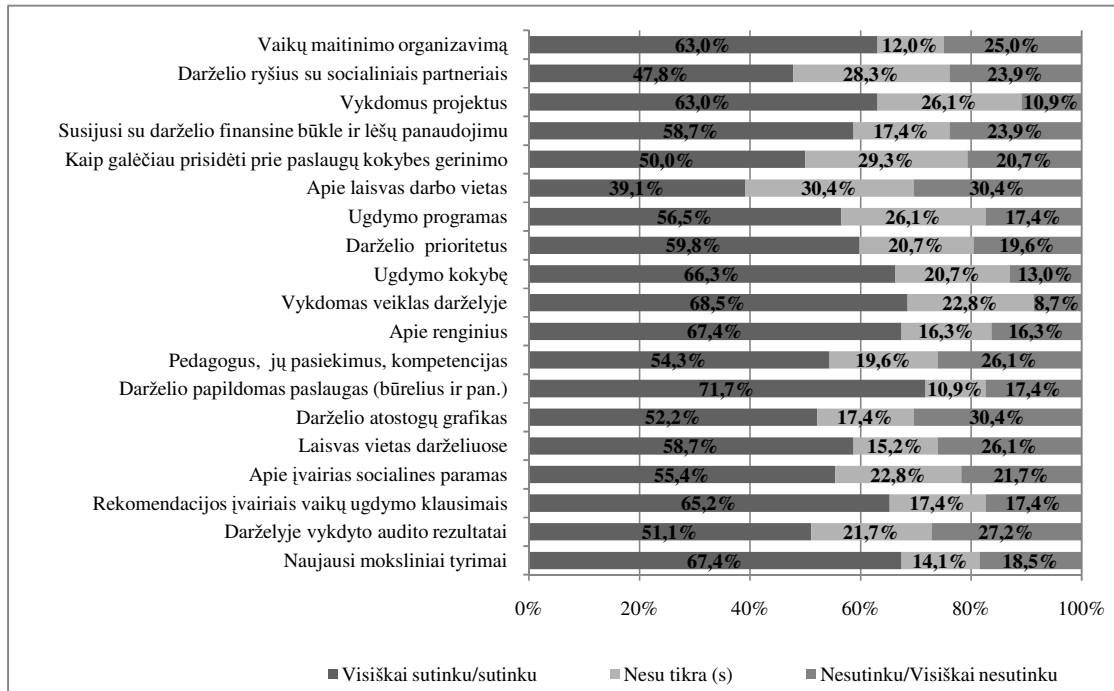
13 pav. tiriamieji nurodo, jog informacijos apie ikimokyklinės įstaigos veiklą 56,0 proc. iš dalies pakanka, 24,2 nurodo, jog visiškai pakanka, o 19,8 proc., jog nepakanka.

14 pav. **Priežastys, įrodančios informacijos nepakankamumą (N = 92)**

(Netiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų nuomonė)

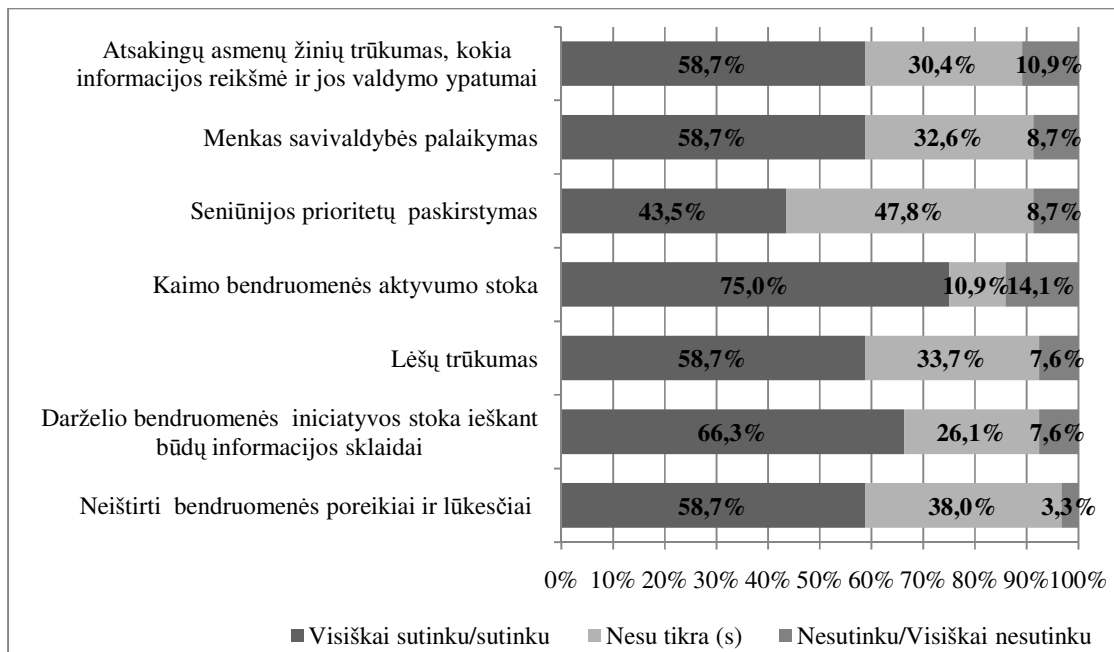
Tie tiriamieji, kurie nurodė 13 pav. jog, informacijos iš dalies pakanka arba nepakanka. 14 pav. pateikia priežastis, kodėl jų nuomone, jiems informacijos trūksta. 57,6 proc. visų atsakinėjusių į šį klausimą mano, jog jie nežino, kaip galėtų būti naudingi gerinant vaikų darželio paslaugas. 63,0 proc. nežino kada ir kur vyksta darželio organizuojami renginiai.

15 pav. Tiriamųjų nuomonė apie informavimui būtiną turinį (N = 92)

(Netiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų nuomonė)

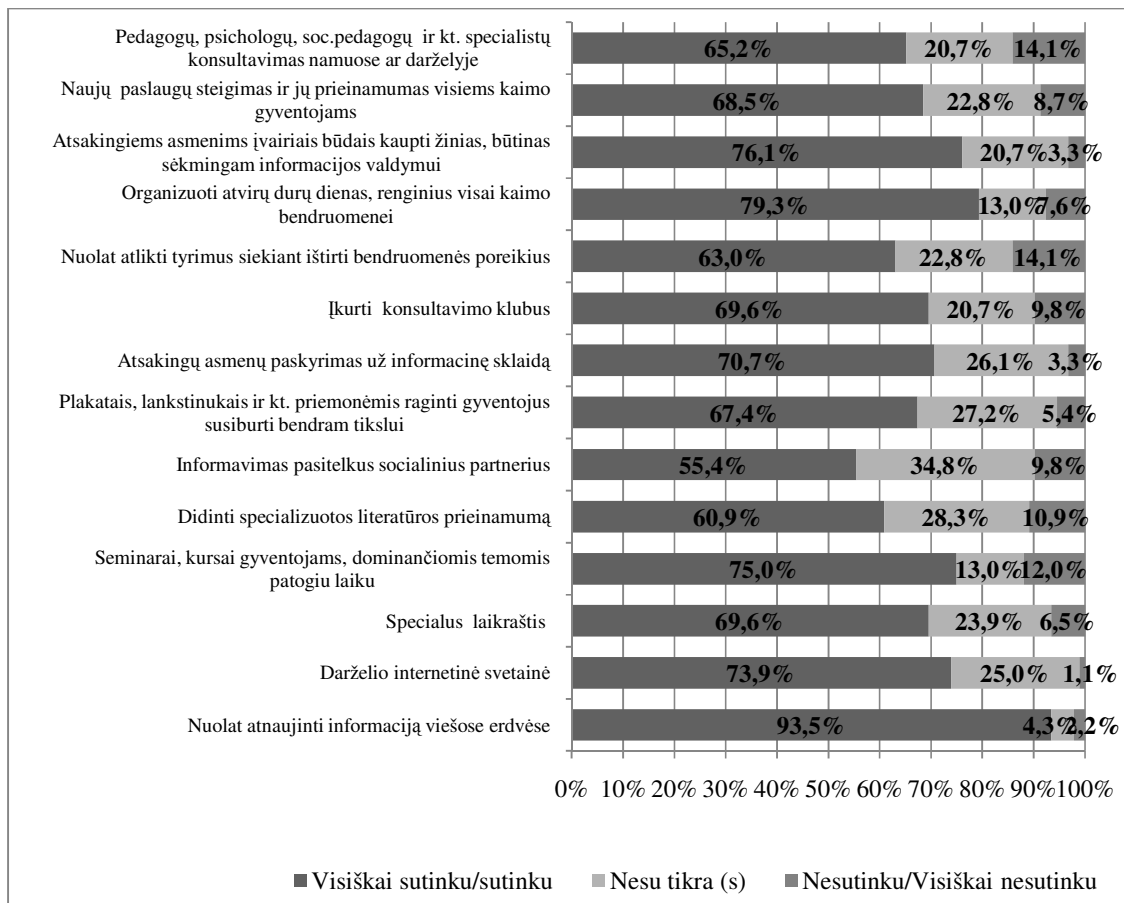
15 pav. matyti, jog netiesioginiams ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojams rūpi informacija apie vykdomas veiklas ikimokyklinėje įstaigoje 68,5 proc..Mažiausiai domina informacija apie laisvas darbo vietas darželyje (39,1 proc.)

16 pav. **Priežastys, trukdančios efektyviai valdyti informavimą (N = 92)**

(Netiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų nuomonė)

16 pav. pateikta, tiriamųjų nuomonė, jog informavimo sklandumui trukdo kaimo bendruomenės aktyvumo stoka 75,0 proc. 47,8 proc. nėra tikri, jog informavimo paslaugos kokybei gali turėti įtakos seniūnijos prioritetų paskirstymas 47,8 proc.

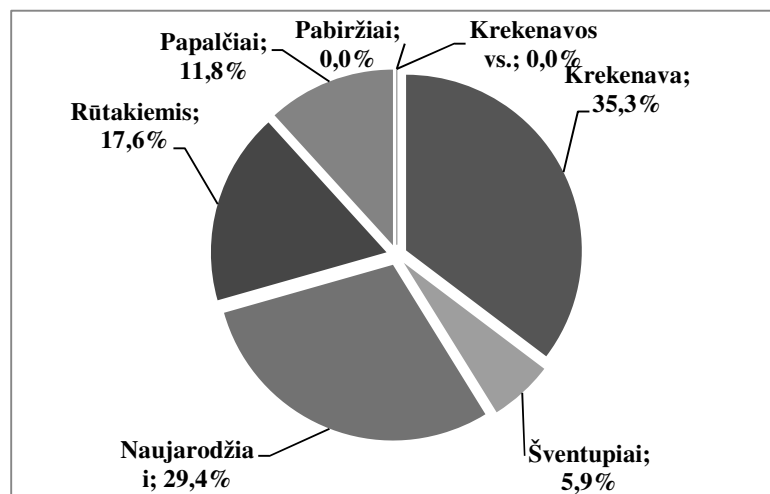

17 pav. Siūlymai informavimui gerinti (N = 92)

(Netiesioginių ikimokyklinės įstaigos paslaugų vartotojų nuomonė)

Efektyviausias būdas informavimo paslaugos kokybės gerinimui, tiriamųjų nuomone, 17 pav. yra organizuoti atvirų durų dienas, renginius visai kaimo bendruomenei 79,3 proc. , 93,5 proc.- nuolat atnaujinti informaciją viešose erdvėse. Mažiausiai mano, jog informavimui pasitelkus socialinius partnerius 55,4 proc., būtų efektyvus būdas informavimo gerinimui.

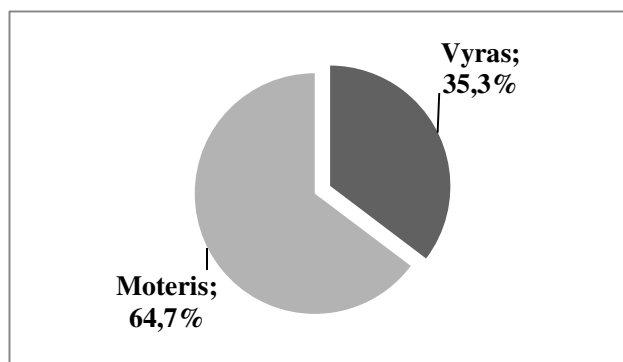
TĖVŲ, KURIŲ VAIKAI NELANKO IKIMOKYKLINĖS ĮSTAIGOS (NETIESIOGINIŲ IKIMOKYKLINĖS ĮSTAIGOS PASLAUGŲ VARTOTOJŲ) ANKETINĖS APSKLAUSOS REZULTATAI

1 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietą (N = 17)

(Tėvų, kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos nuomonė)

1 pav. matyti, jog 35,3 proc. gyvena Krekenavoje. 29,4 proc. gyvena Naujarodžiuose, 17,6 Rūtakiemyje ir 11,8 proc. Papalčiuose.

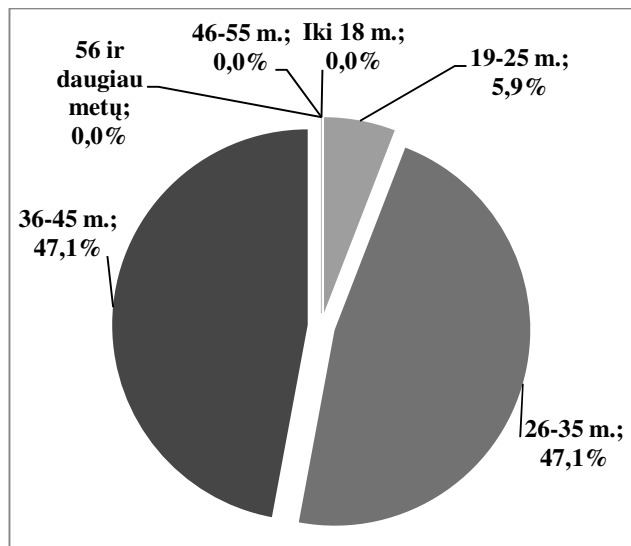

2 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal lytį (N = 17)

(Tėvų, kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos nuomonė)

2 pav. pateikti duomenys, kuriuose matyti, jog 64,7 proc. tyrime dalyvavusių yra moterys ir 35,3 proc. yra vyrai.

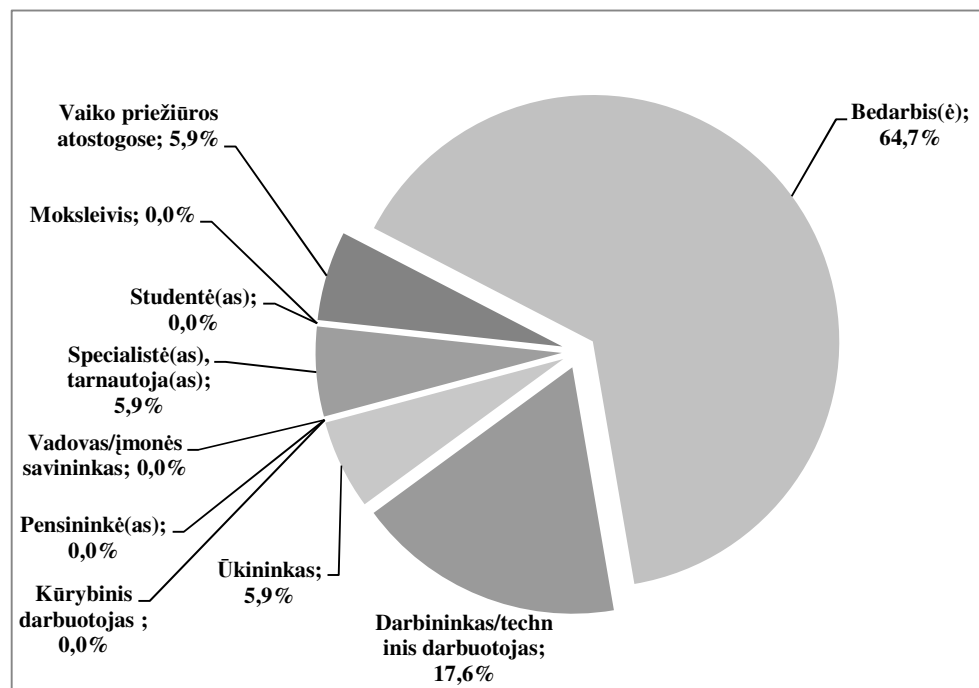

3 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal amžių (N = 17)

(Tėvų (globėjų), kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos nuomonė)

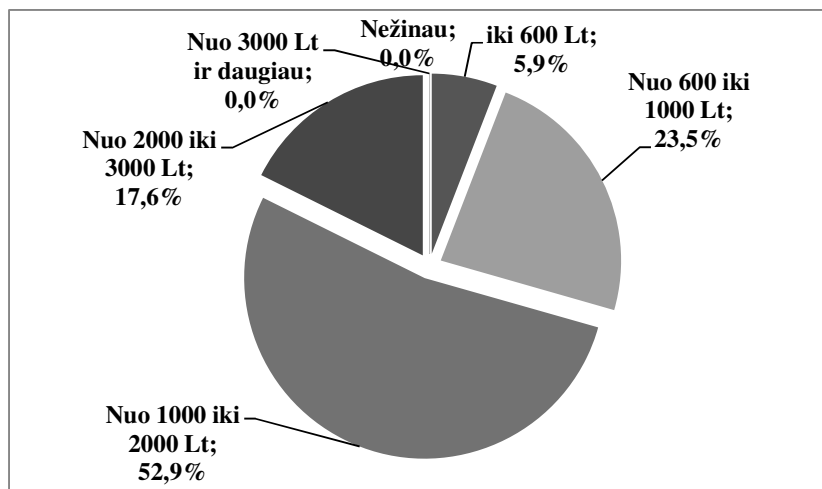
3 pav. matyti, jog 47,1 proc. yra 26-35, 36-45 metų tyrime dalyvavusių asmenų amžius. 5,9 proc. nurodė jog yra 19-25 metų, auginantys ir ugdantys vaiką namuose.

4 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal užimtumą (N = 17)

(Tėvų (globėjų), kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos nuomonė)

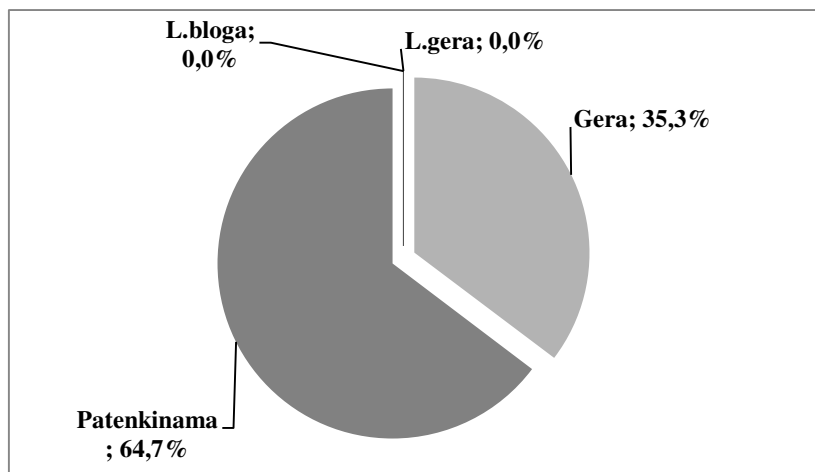
4 pav. matyti, jog didžioji dalis (64,7 proc.) tėvų, kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos – bedarbiai. 17,6 proc. tėvų yra darbininkai/techniniai darbuotojai, po 5,9 proc. – ūkininkai, specialistai/tarnautojai arba yra vaiko priežiūros atostogose.

5 pav. **Tiriamųjų šeimos mėnesinės pajamos (N = 17)**

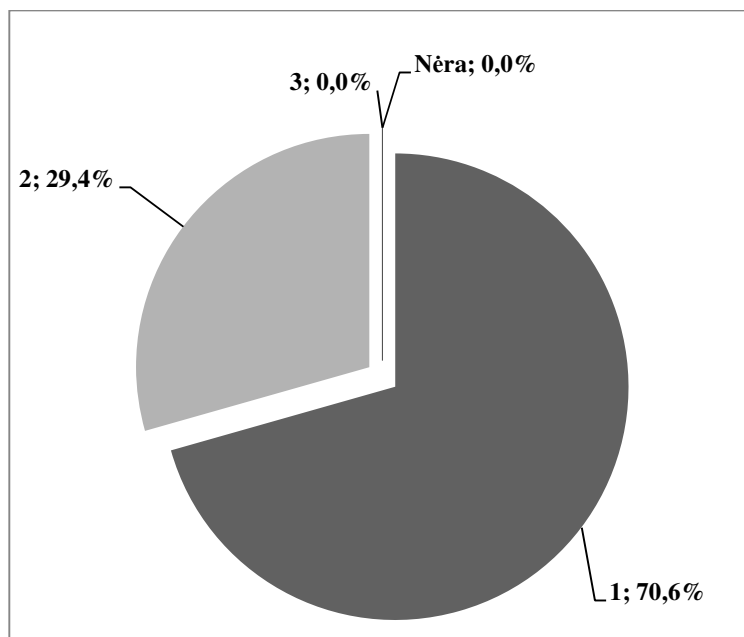
(Tėvų (globėjų), kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos nuomonė)

5 pav. matyti, jog daugiau kaip pusės (52,9 proc.) šeimų mėnesinės pajamos sudaro nuo 1000 iki 2000 litų. 23,5 proc. šeimų materialinė padėtis prasta, t.y. jų mėnesinės pajamos sudaro nuo 600 iki 1000 litų, 17,6 proc. šeimų mėnesinės pajamos nuo 2000 iki 3000 Lt litų, 5,9 proc. šeimų mėnesinės pajamos tesiekia 600 litų.

6 pav. . **Tiriamųjų vertinimas savo materialinę padėtį (N = 17)**

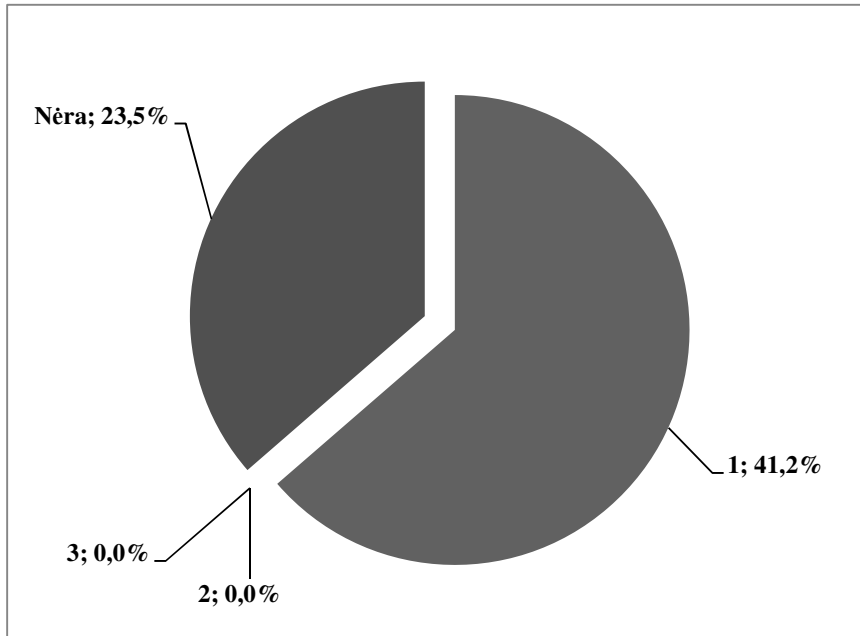
6 pav. matyti, kad didžioji dauguma (64,7 proc.) šeimų savo materialinę padėtį vertina patenkinamai, o trečdalis (35,3 proc.) – gerai.

7 pav. Prižiūri ir auklėja ikimokyklinio amžiaus vaiką namuose (N = 17)

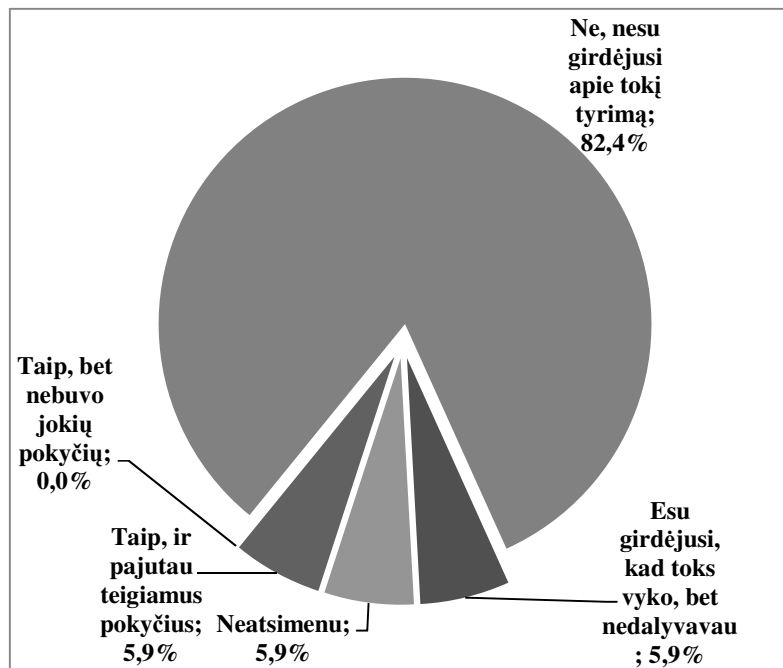
(Tėvų (globėjų), kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos nuomonė)

7 pav. didžioji dalis (70,6 proc.) tyrime dalyvavusių tėvų (globėjų) nurodė, kad jie turi vieną ikimokyklinio amžiaus vaiką namuose, 29,4 proc. – du vaikus.

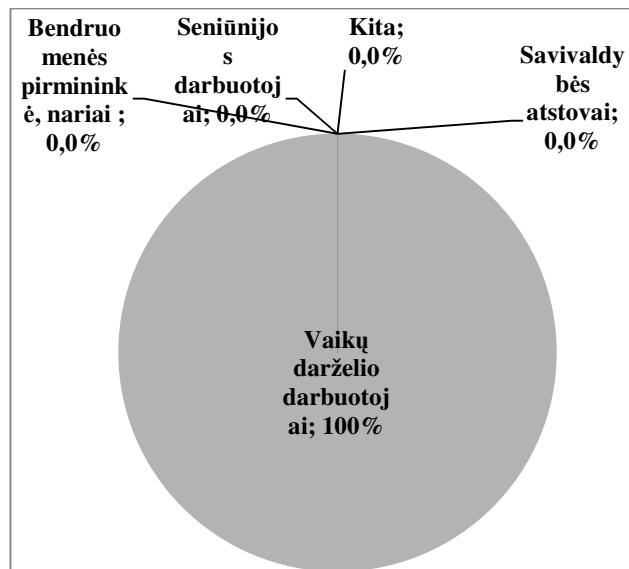
8 pav. Prižiūri ir auklėja priešmokyklinio amžiaus vaiką (N = 17)

8 pav. 41,2 proc. tyrime dalyvavusių tėvų (globėjų) nurodė, kad jie prižiūri ir auklėja vieną priešmokyklinio amžiaus vaiką namuose, 23,5 proc. nurodė, kad priešmokyklinio amžiaus vaikų neturi.

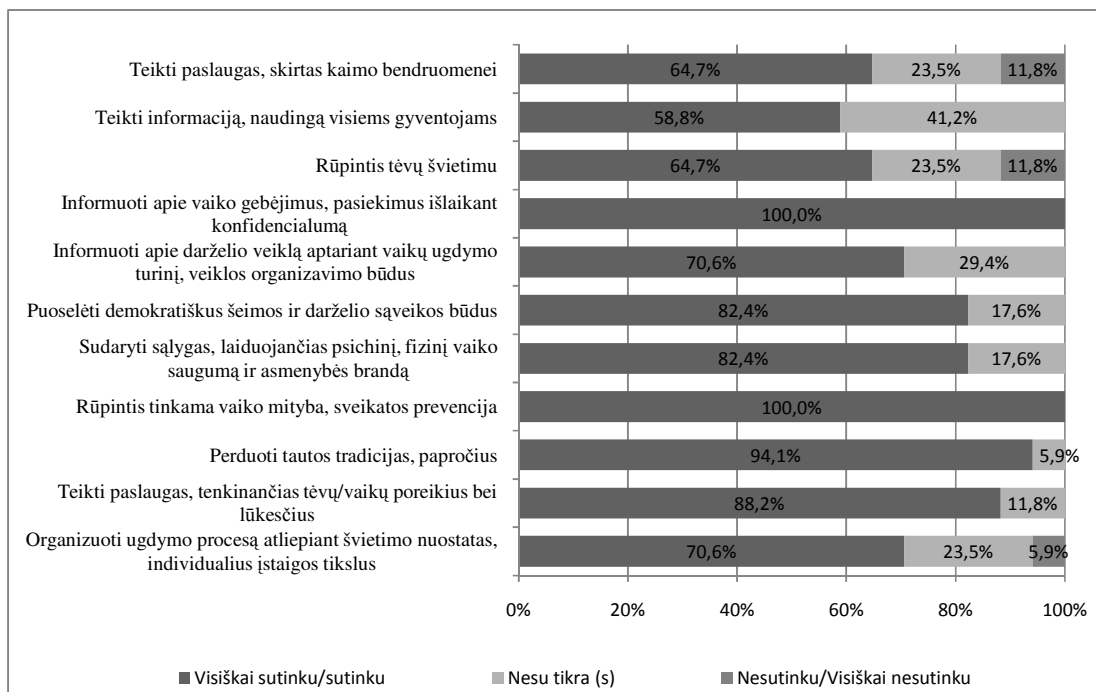
9 pav. Tyrimo vykdymas tiriamųjų gyvenamojoje teritorijoje (N= 17)

9 pav. matyti, jog 82,4 proc. tiriamųjų nėra girdėję apie tokį tyrimą, o 5,9 proc. neatsimena arba yra girdėję, kad toks vyko, tačiau nedalyvavo, arba yra girdėję ir pajuto teigiamus pokyčius.

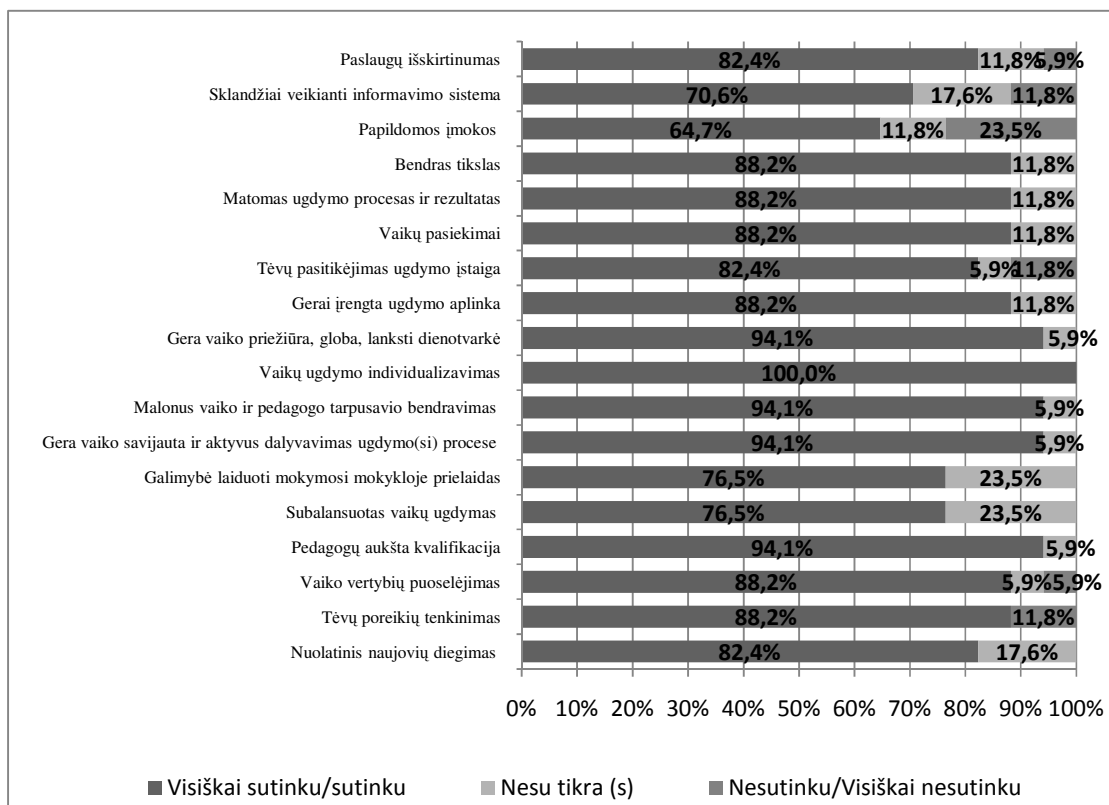
10 pav. Tyrimo organizatoriai, informacijos paslaugos poreikiams iširti (N= 17)

10 pav. pateikti duomenys atskleidžia tyrimų organizatorius. Tie tiriamieji, kurie nurodė, jog tyrime dalyvavo ir tie, kurie yra tik girdėję, bet nedalyvavo (9 pav.) nurodė tyrimo organizatorius – vaikų darželio darbuotojus (100 proc.). Kita likusi dalis nepareikė nuomonės į šį klausimą, nes nėra nei girdėję, nei dalyvavę, kuriame kas raštu ar žodžiu būtų klausę, kokios informacijos trūksta ar kokių paslaugų pageidautų.

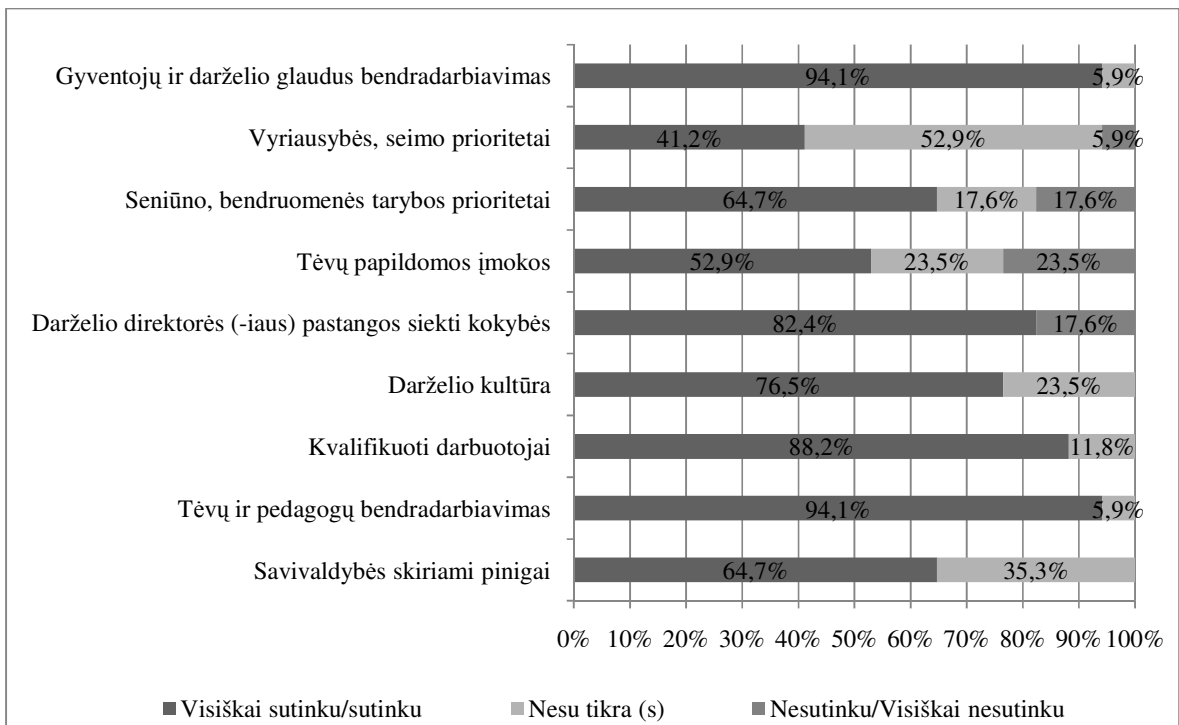
11 pav. Tiriamųjų nuomonė apie ikimokyklinės įstaigos funkcijas (N= 17)

Duomenys, pateikti 11 pav., atskleidžia, jog 100 proc. mano, kad svarbiausia, jog ikimokyklinė įstaiga informuotų apie vaiko gebėjimus, pasiekimus išlaikant konfidencialumą. Mažiausiai mano (58,8 proc.), kad ikimokyklinė įstaiga turėtų teikti informaciją, naudingą visiems gyventojams.

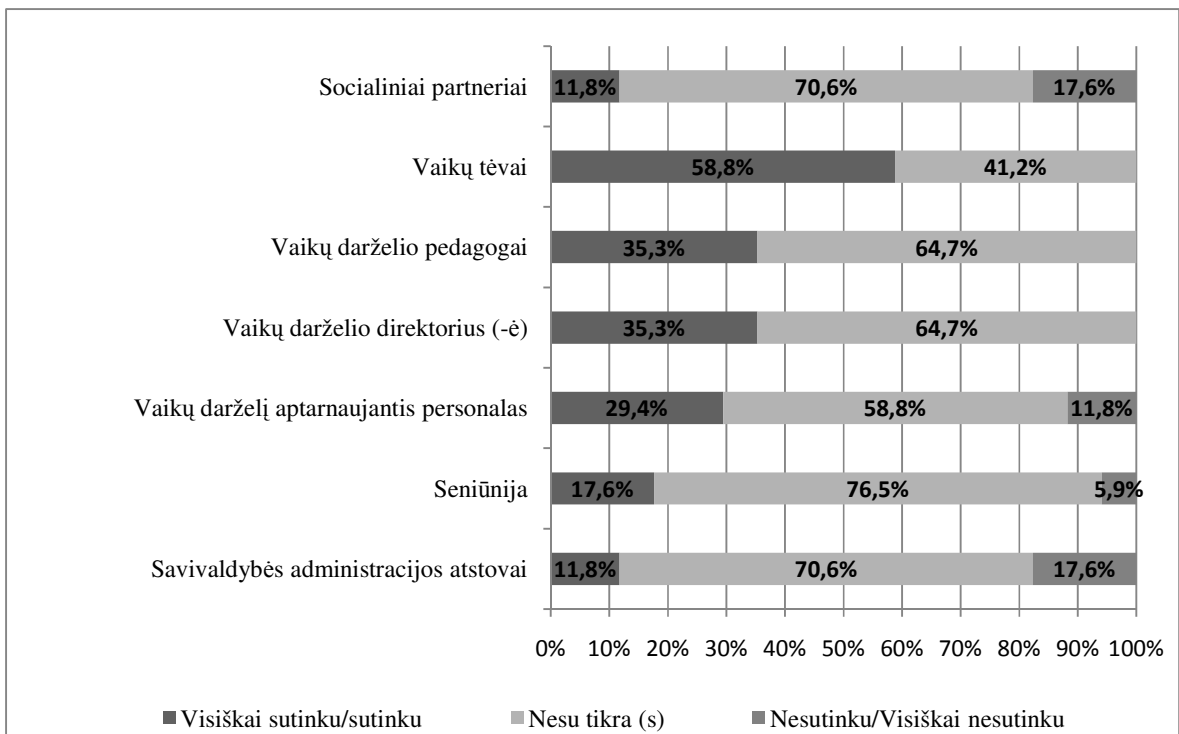
12 pav. Ikimokyklinės įstaigos paslaugų kokybės vertinimo požymiai (N= 17)

12 pav. matyti, jog visi tiriamieji (100 proc.) mano, kad pagrindinis požymis, įrodantis ikimokyklinės įstaigos paslaugų kokybę, yra vaikų ugdymo individualizavimas. 94,1 proc. tiriamųjų mano, kad ikimokyklinės įstaigos paslaugų kokybę įrodo gera vaiko priežiūra, globa, lanksti dienotvarkė, malonus ir vaiko pedagogo tarpusavio bendradarbiavimas, aukšta pedagogų kvalifikacija. Mažiausiai sutinka, jog papildomos įmokos (23,5 proc.), gali turėti įtakos ir skleisti informaciją, jog tai kokybę įrodantis požymis.

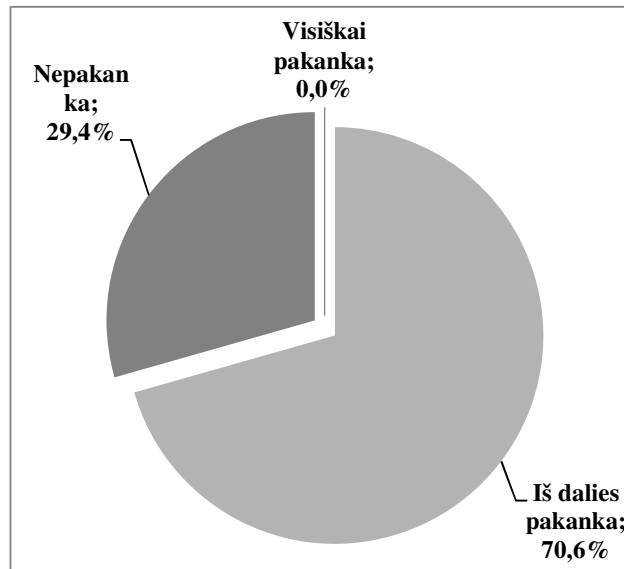
13 pav. **Veiksniai, įtakojantys paslaugų kokybę (N= 17)**

13 pav. tiriamieji sutinka su teiginiu (94,1 proc.), jog paslaugų kokybei įtakos turi gyventojų ir darželio glaudus bendradarbiavimas, tėvų ir pedagogų bendradarbiavimas. Tai įrodo, jog bendradarbiavimas - pagrindiniai veiksnys, įtakojantis teikiamų paslaugų kokybę.

14 pav. **Informacijos apie IKPR ugdymą teikimo iniciatyvos vertinimas (N= 17)**

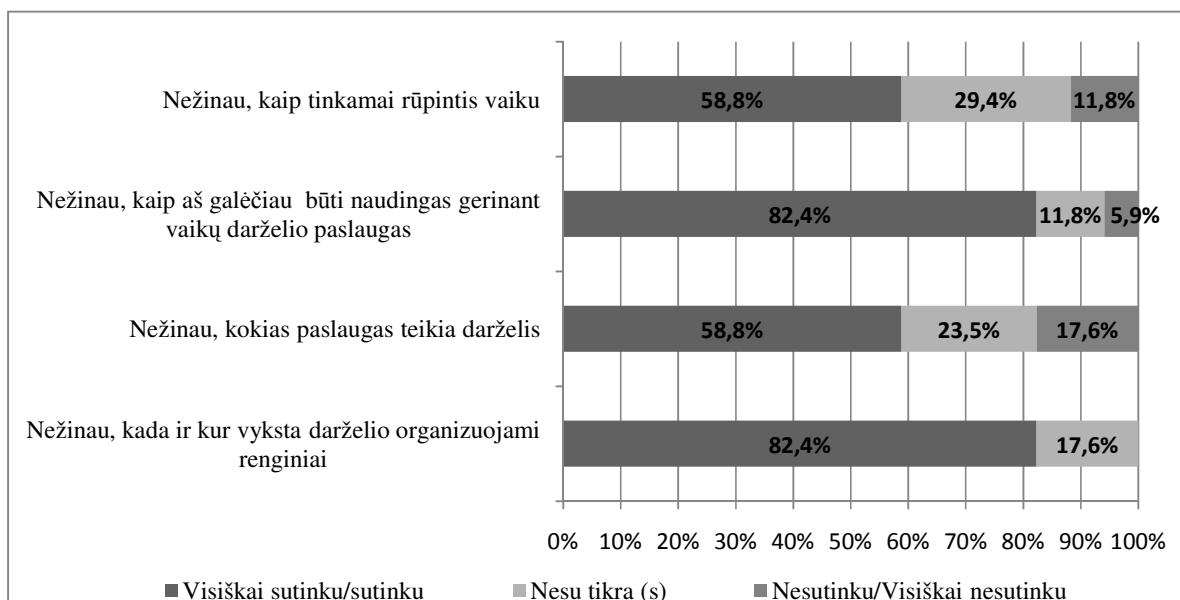
14 pav. tiriamųjų vertinimu, teikiant informaciją apie vaikų ugdymą, apie ikimokyklinės įstaigos veiklą, iniciatyvą rodo vaikų tėvai (58,8 proc.). Ir 76,5 proc. visų tiriamųjų nėra tikri, ar seniūnija rodo iniciatyvą.

15 pav. **Gaunamos informacijos pakankamumo vertinimas (N= 17)**

(Tėvų (globėjų), kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos)

15 pav. matyti, jog net 70,6 proc. apklaustųjų mano, kad informacijos iš dalies pakanka, 29,4 proc. – kad nepakanka.

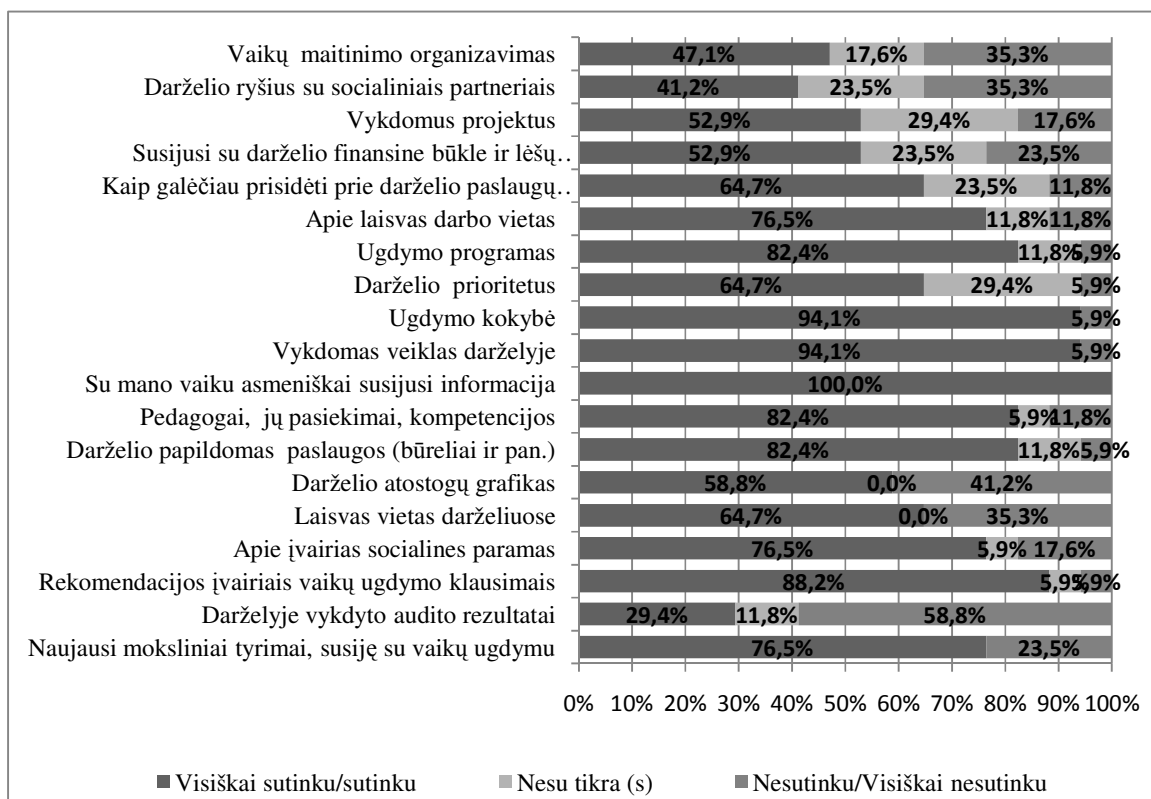

16 pav. Informacijos nepakankamumo pasekmės (N= 17)

(Tėvų (globėjų), kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos)

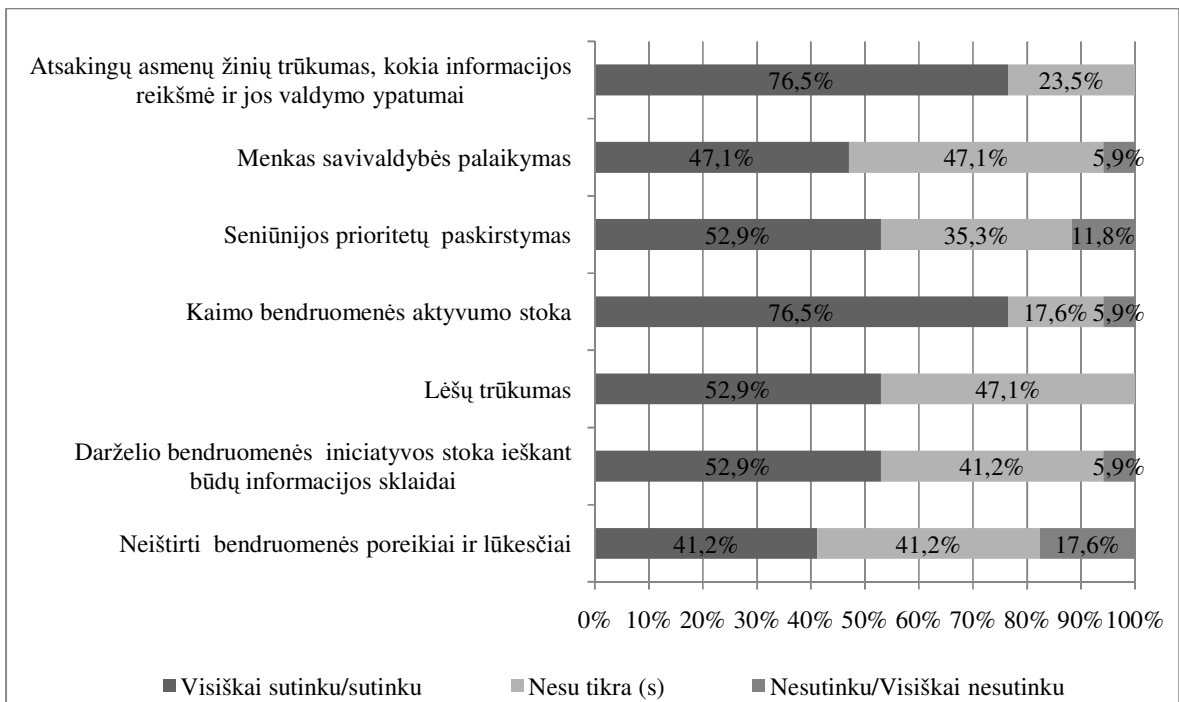
16 pav. matyti, kurie 15 pav. gaunamą informaciją įvertino nepakankamai, įvardija informacijos nepakankamumą. Jų nuomone 82,4 proc. tėvų (globėjų) nežino, kaip galėtų būti naudingi gerinant darželio paslaugas bei kada ir kur vyksta darželio organizuojami renginiai. 58,8 proc. tėvų (globėjų) nežino kaip tinkamai rūpintis vaiku bei kokias paslaugas teikia darželis.

17 pav. Tiriamųjų nuomonė apie informavimui būtina turinį (N= 17)

(Tėvų (globėjų), kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos)

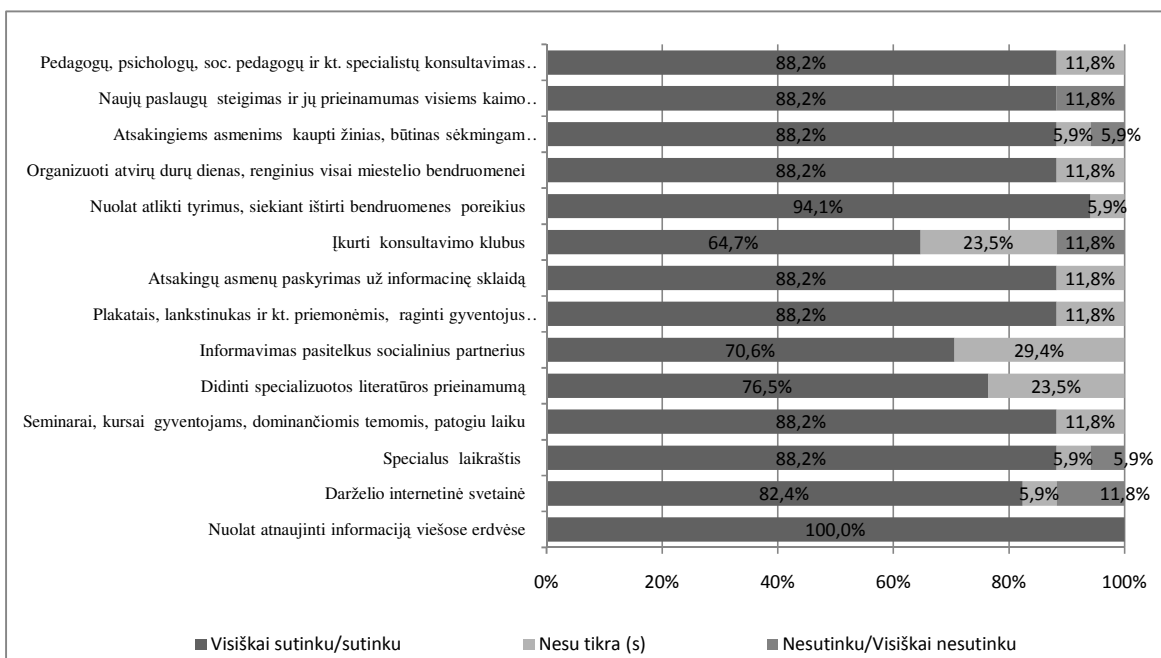
17 pav. matyti, jog visiems (100 proc.) dalyvavusiems tyrime įdomu su jų vaiku asmeniškai susijusi informacija. Natūralu, kad tėvus domina ši informacija. Tačiau tik 29,4 proc. tėvų (globėjų) domina informacija, susijusi su vykdyto audito rezultatais. Galima manyti, kad ne visi vartotojai suvokia, kas yra auditas, kokia jo paskirtis.

18 pav. **Priežastys, įtakojančios informacijos valdymo neefektyvumą (N= 17)**

(Tėvų (globėjų), kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos)

18 pav. atskleidžiamos priežastys, įtakojančios informacijos valdymo neefektyvumą. Pagrindinės iš jų (76,5 proc.) – atsakingų asmenų žinių trūkumas, kaimo bendruomenės aktyvumo stoka. Beveik pusė (47,1 proc.) nesutinka, jog lėšų trūkumas ar menkas savivaldybės palaikymas gali turėti tam įtakos.

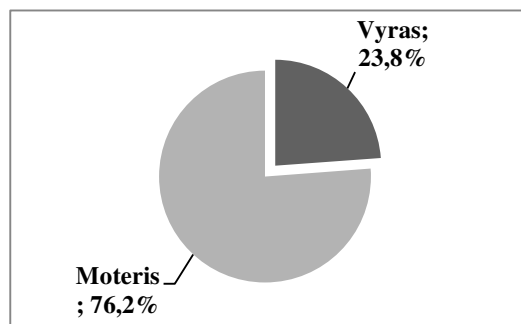

19 pav. **Siūlymai, informavimo gerinimui (N= 17)**

(Tėvų (globėjų), kurių vaikai nelanko ikimokyklinės įstaigos)

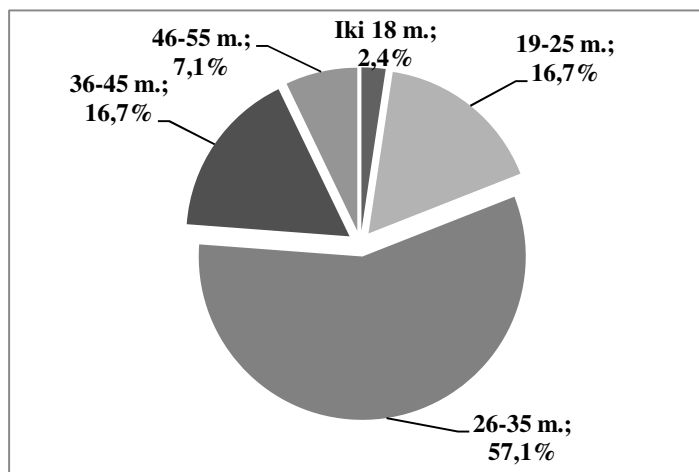
19 pav. matyti, jog informavimui gerinti efektyvus būdas būtų nuolat atnaujinti informaciją viešose erdvėse (100 proc.), nuolat atlikti tyrimus, siekiant iširti bendruomenės poreikius. Trečdalis (29,4 proc.) nėra tikri, ar informavimas pasitelkus socialinius partnerius būtų efektyvus.

**TĖVŲ, KURIŲ VAIKAI LANKO IKIMOKYKLINĘ ĮSTAIGĄ, ANKETINĖS
APKLAUSOS REZULTATAI**

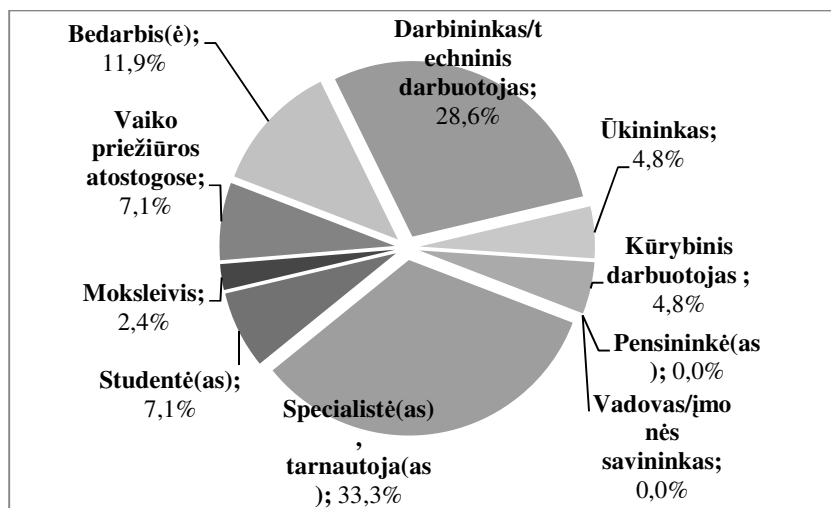
1 pav. Tiriamųjų tėvų pasiskirstymas pagal lytį (N = 42)

1 pav. matyti, jog 76,2 proc. tyrime dalyvavusių tėvų yra moterys, o vyrų 23 proc. Galima daryti prielaidą, jog su vaikų ugdymu susijusius klausimus sprendžia vaikų mamos, jos aktyvesnes ikimokyklinės įstaigos dalyvės. Vertinant šiuos rezultatus svarbu į ikimokyklinės įstaigos veiklą įtraukti ne tik mamas, bet ir tėvus, kurie taip pat yra atsakingi už vaikų ugdymą ir priežiūrą.

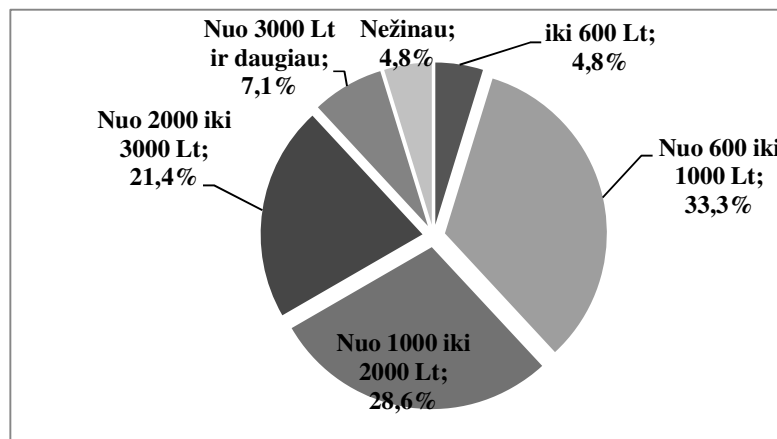
2 pav. Tyrime dalyvavusių tėvų (globėjų) pasiskirstymas pagal amžių (N = 42)

Tyrime dalyvavusių tėvų (globėjų) didžioji dalis (57,1 proc.) yra 26-35 metų amžiaus. Tyrimo rezultatai iliustruoti 2 pav.

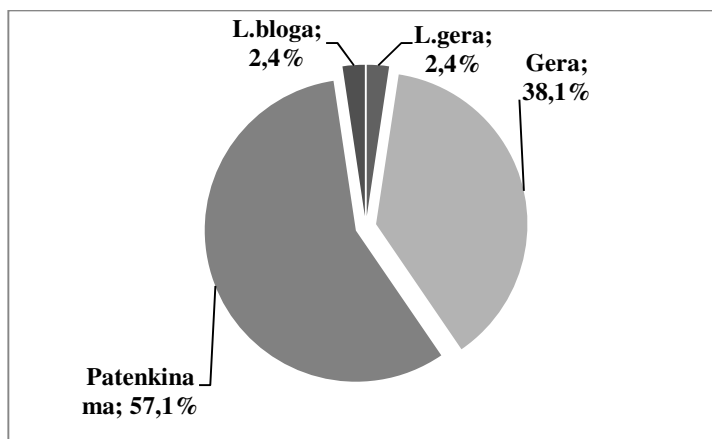
3 pav. Tėvų (globėjų) pasiskirstymas pagal užimtumo grupę (N = 42)

3 pav. pateikti duomenys atskleidžia tiriamųjų pasiskirstymą pagal užimtumą. Didžioji dalis tėvų (globėjų) yra specialistai(tarnautojai)(33,3 proc.). Visiškai tarp tyrime dalyvavusių tėvų (globėjų) nėra vadovų/įmonės savininkų (0 proc.). Šios grupės žmonės turi didžiausią finansinį stabilumą, galėtų būti ikimokyklinės įstaigos rėmėjai. Duomenys atskleidžia, jog 11,9 proc. tiriamųjų yra bedarbiai.

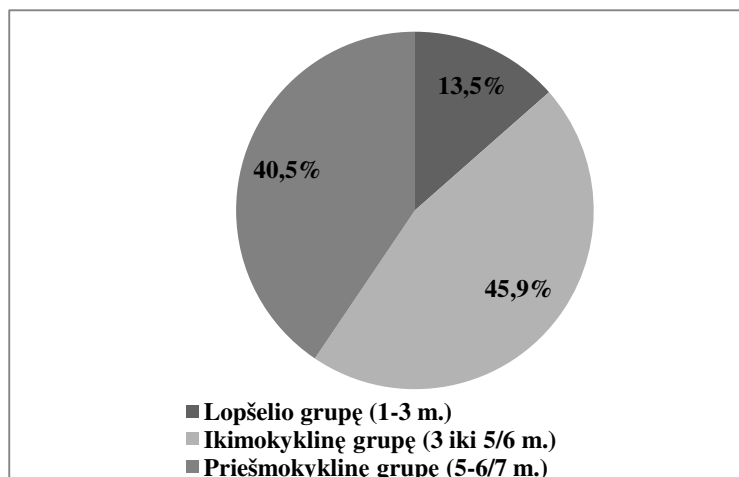
4 pav. Tėvų (globėjų) mėnesinės šeimos pajamas (N = 42)

4 pav. matyti, jog 33,3 proc. tėvų (globėjų) savo šeimos mėnesines pajamas įvertina siekiančias tik 1000 Lt. Turint tokio dydžio pajamas dabartiniu laikotarpiu sunkiai įmanoma patenkinti daugelį asmens poreikius. 28,6 proc. tiriamųjų šeimos pajamos yra nuo 1000 iki 2000 Lt per mėnesį.

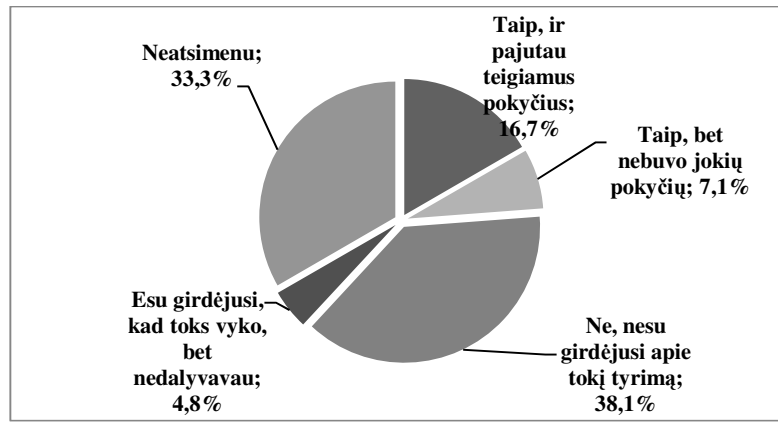
5 pav. Tėvų (globėjų) savo šeimos materialinės padėties vertinimas (N = 42)

5 pav. didžioji dalis tyrime dalyvavusių tėvų (globėjų) savo šeimos materialinę padėtį vertina patenkinamai (57,1 proc.), o 38,1proc. vertina gerai. Lyginant prieš tai pateiktus duomenis (4 pav.), jog didžiosios dalies šeimų pajamos siekia tik 1000 Lt, tiriamieji patenkinamai ir gerai vertina savo materialinę padėtį.

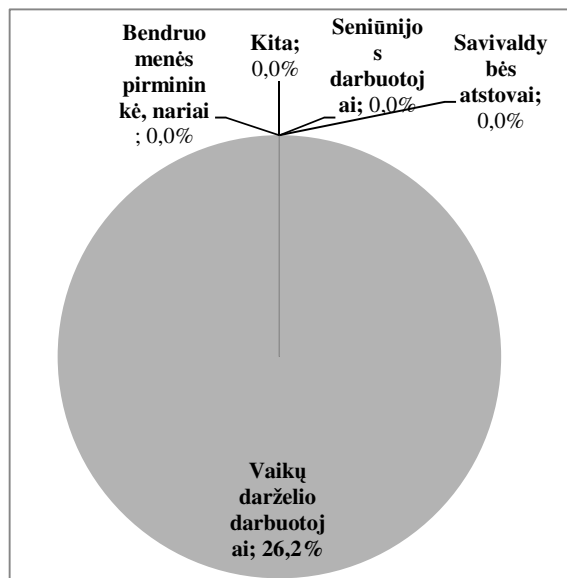
6 pav. Tiriamųjų tėvų (globėjų) vaikų lankomos grupės (N = 42)

6 pav. didžioji dalis tyrime dalyvavusių tėvų (globėjų) nurodė, kad jų vaikai lanko ikimokyklinę grupę (45,9proc.), 40,5proc. - priešmokyklinę grupę. 13,5 proc. lanko lopšelio grupę.

7 pav. **Tiriamųjų tėvų (globėjų) patirtis, vertinant tyrimus, informavimo poreikiams nustatyti (N = 42)**

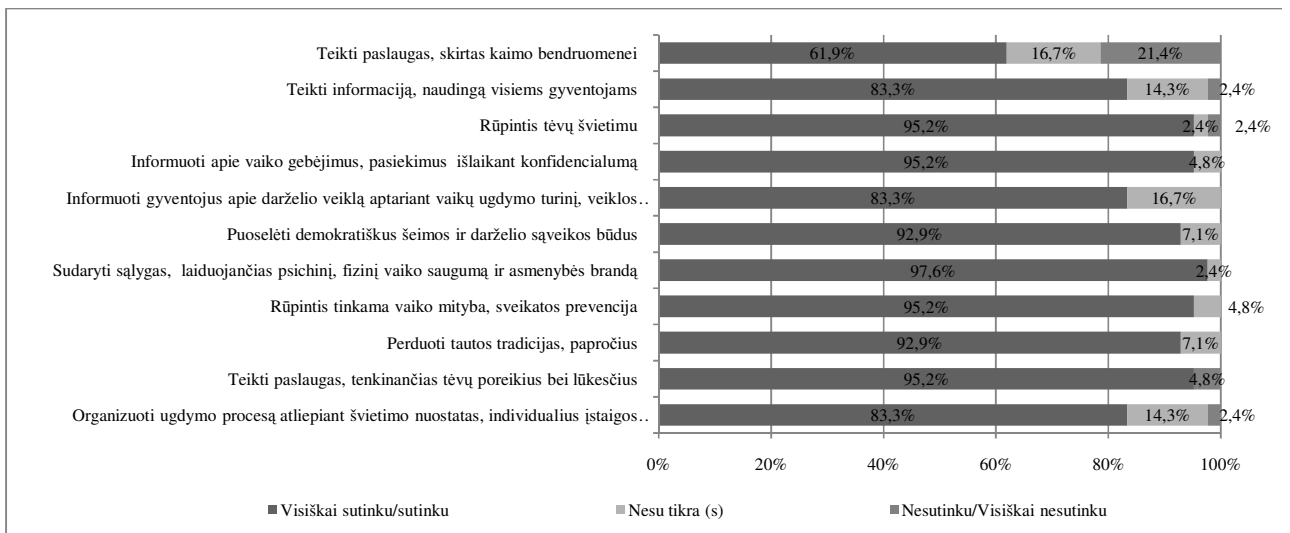
7 pav. matyti, jog 38,1proc. tiriamųjų nėra girdėję apie tokį tyrimą, o 33 proc. neatsimena. Vadinasi, vertinant informavimo paslaugą, kuri turi būti kokybiška, būtina išsiaiškinti vartotojų poreikius.

8 pav. **Vykdytų tyrimų informavimo poreikiams nustatyti, organizatoriai (N= 42)**

(Tėvų (globėjų), kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą nuomonė)

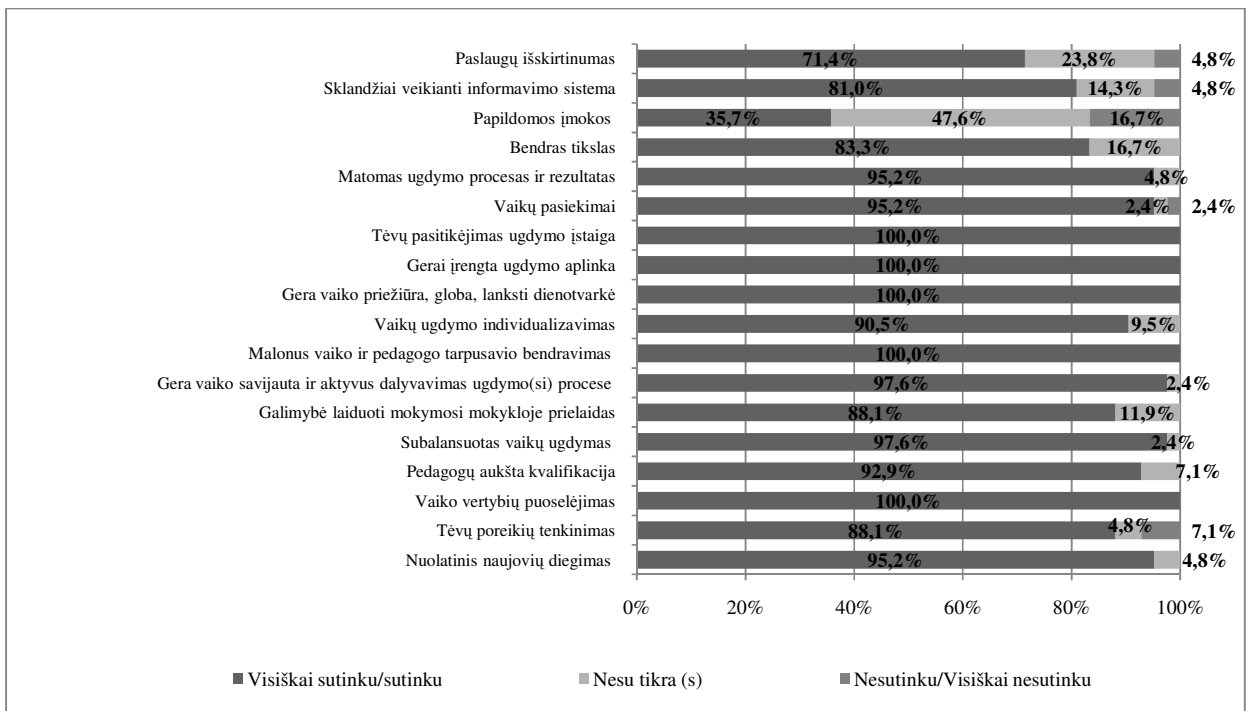
3 pav. pateikti duomenys atskleidžia tyrimų organizatorius. Tie tiriamieji, kurie nurodė, jog tyrime dalyvavo ir tie, kurie yra tik girdėję, bet nedalyvavo (7 pav.) nurodė tyrimo organizatorius – vaikų darželio darbuotojus (26, 2 proc.). Kita likusi dalis nepareiškė nuomonės į šį klausimą, nes nėra nei girdėję, nei dalyvavę, kuriame kas raštu ar žodžiu būtų klausę, kokios informacijos trūksta ar kokių paslaugų pageidautų.

9 pav. Tėvų (globėjų) vertinimas ikimokyklinės įstaigos funkcijas (N= 42)

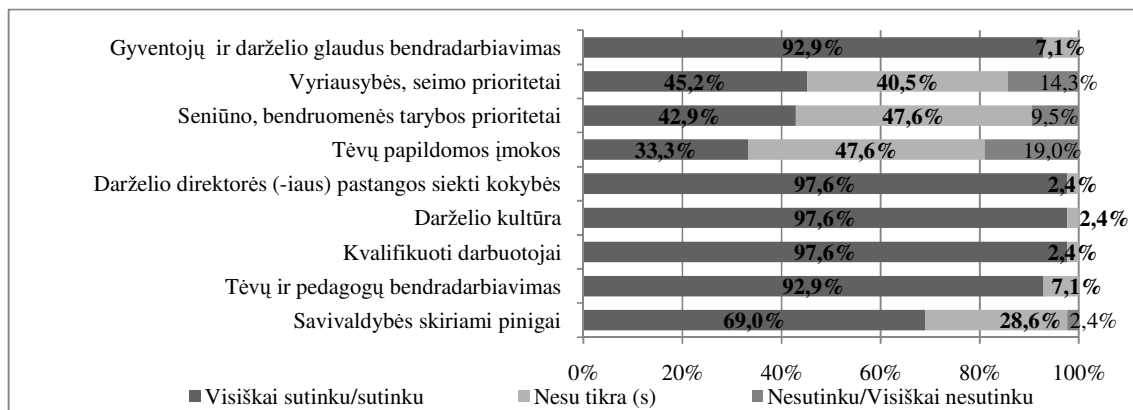
Duomenys, pateikti 9 pav., atskleidžia, jog 97,6 proc. mano, svarbiausia, kad ikimokyklinė įstaiga sudarytų sąlygas, laiduojančias psichinį, fizinį vaiko saugumą ir asmenybės brandą. Mažiausiai mano (61,9 proc.), kad ikimokyklinė įstaiga turėtų teikti paslaugas, skirtas kaimo bendruomenei. Vertinant duomenis išryškėja, jog ikimokyklinės įstaigos tėvų (globėjų) nuomone, įstaigos paskirtis ir dėmesys turi būti sutelktas vaiko darnaus vystymuisi užtikrinti. Nėra ikimokyklinė įstaiga tiriamųjų vertinimu skirta teikti paslaugas kitiems bendruomenės gyventojams, nors tai būtų gera gyventojų informavimui ir bendradarbiavimui su įstaiga stiprinanti priemonė.

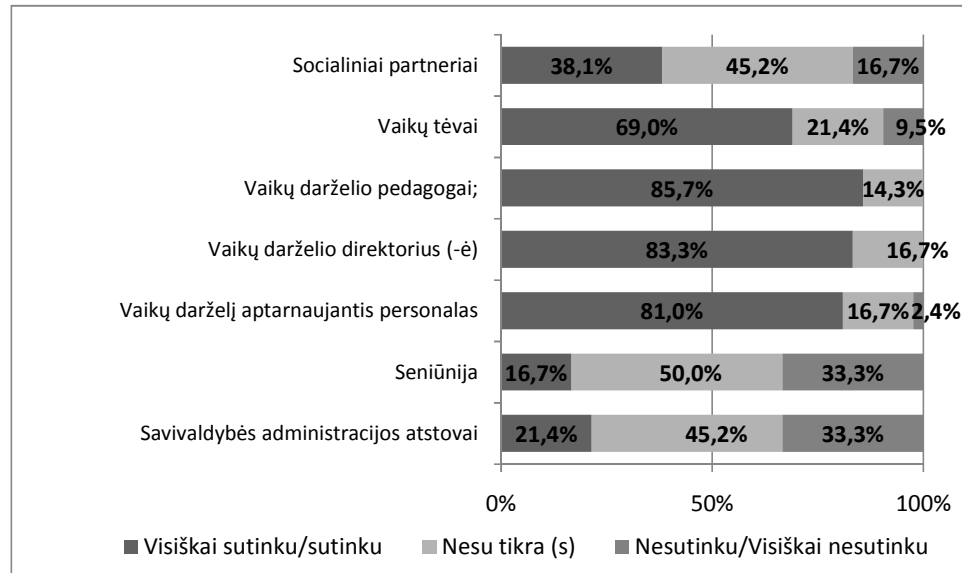
10 pav. Tėvų (globėjų) nuomonė, ikimokyklinės įstaigos paslaugų kokybės vertinimo požymiai (N= 42)

10 pav. matyt, jog 100 proc. tai yra visi tiriamieji mano, kad pagrindiniai požymiai įrodantys ikimokyklinės įstaigos kokybę yra tai, jog tėvai, turi pasitikėti įstaiga, turi būti gerai įrengta aplinka, gera vaiko priežiūra, globa, lanksti dienotvarkė, malonus ir vaiko pedagogo tarpusavio bendradarbiavimas ir vaiko vertybių puoselėjimas. Mažiausiai sutinka, jog papildomos įmokos (35,7proc.), gali turėti įtakos ir skleisti informaciją, jog tai kokybę įrodantis požymis.

11 pav. Veiksniai, įtakoiantys paslaugų kokybę(N= 42)
(Tėvų (globėjų) nuomonė)

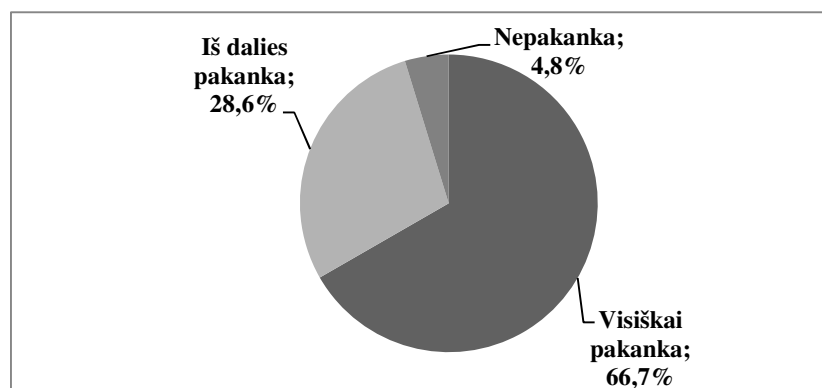
11 pav. tiriamieji sutinka su teiginiu (97,6 proc.), jog paslaugų kokybei įtakos turi direktorės pastangos siekti kokybės, bendra darželio kultūra, kvalifikuoti darbuotojai. Tai įrodo, jog bendradarbiavimas, ikimokyklinės įstaigos požiūris ir siekiai kokybės, pagrindiniai veiksniai, kurie įtakoja teikiamų paslaugų kokybę.

12 pav. **Informacijos apie IKPR ugdymą teikimo iniciatyvos vertinimas (N= 42)**

(Tėvų (globėjų) nuomonė)

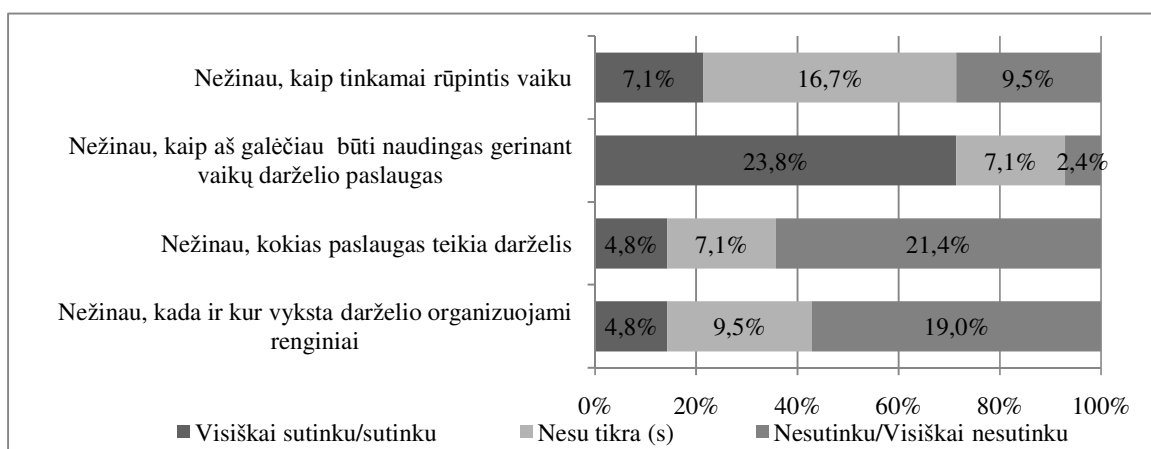
12 pav. tiriamųjų vertinimu, teikiant informaciją apie vaikų ugdymą, apie ikimokyklinės įstaigos veiklą, iniciatyvą rodo vaikų darželio pedagogai (85,7proc.), savo iniciatyvą vertina 69,0 proc. tėvai. Ir 50 proc. visų tiriamųjų, nėra tikri, ar seniūnija rodo iniciatyvą. Šie duomenys atskleidžia situaciją, jog informavimu, tėvų nuomone, rūpinasi pati ikimokyklinės įstaigos bendruomenė.

13 pav. **Gaunamos informacijos apie darželio veiklą, vaikų ugdymą pakankamumo vertinimas (N= 42)**

(Tėvų (globėjų) nuomonė)

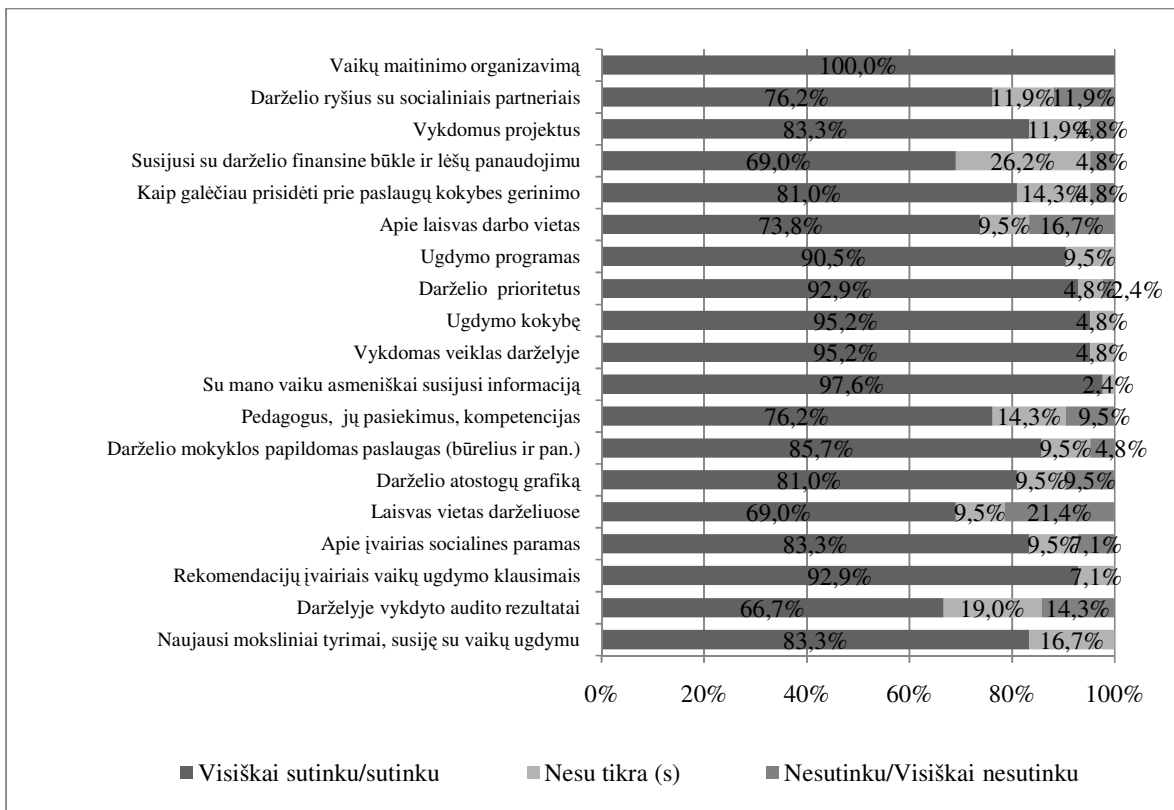
13 pav. pateikti tiriamųjų nuomonė vertinant turimos informacijos apie vaikų ugdymą, apie teikiamas paslaugas, pakankamumą. 66,7 proc. tėvų (globėjų) nurodo, jog jiems informacijos visiškai pakanka. Vadinasi, galima samprotauti, jog informavimas viduje kokybiškai valdomas arba tiriamieji mano, jog tiek, kiek turi informacijos, jos visiškai pakanka.

14 pav. **Informacijos nepakankamumą atspindinčios pasekmės (N= 42)**

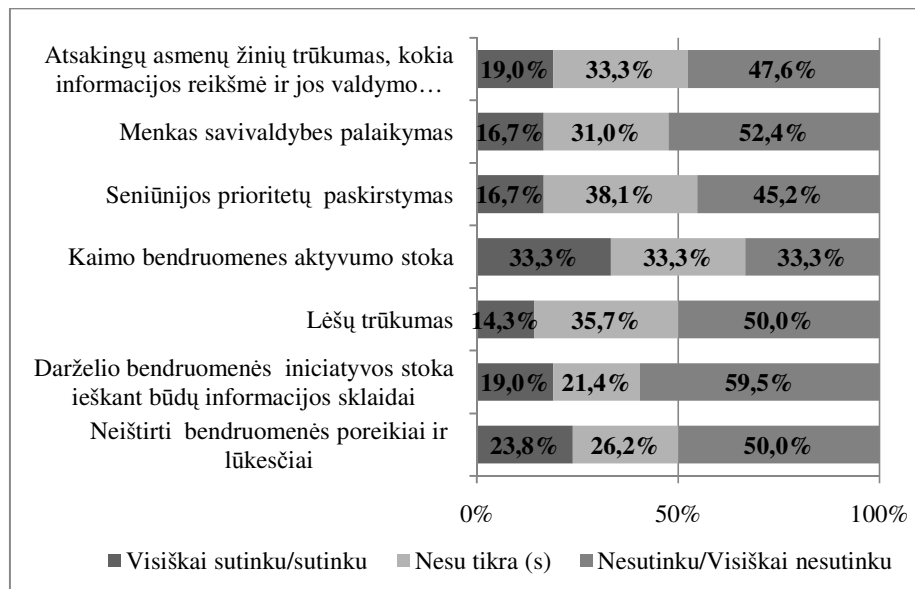
(Tėvų (globėjų) nuomonė)

14 pav. matyti, kurie 11 pav. gaunamą informaciją įvertino nepakankamai, įvardija informacijos nepakankamumą, jų nuomone 23,8 proc. tėvai (globėjai), nežino, kaip galėtų būti naudingi gerinant darželio paslaugas. .

15 pav. Tėvų (globėjų) nuomonė, apie informavimui būtiną turinį (N= 42)

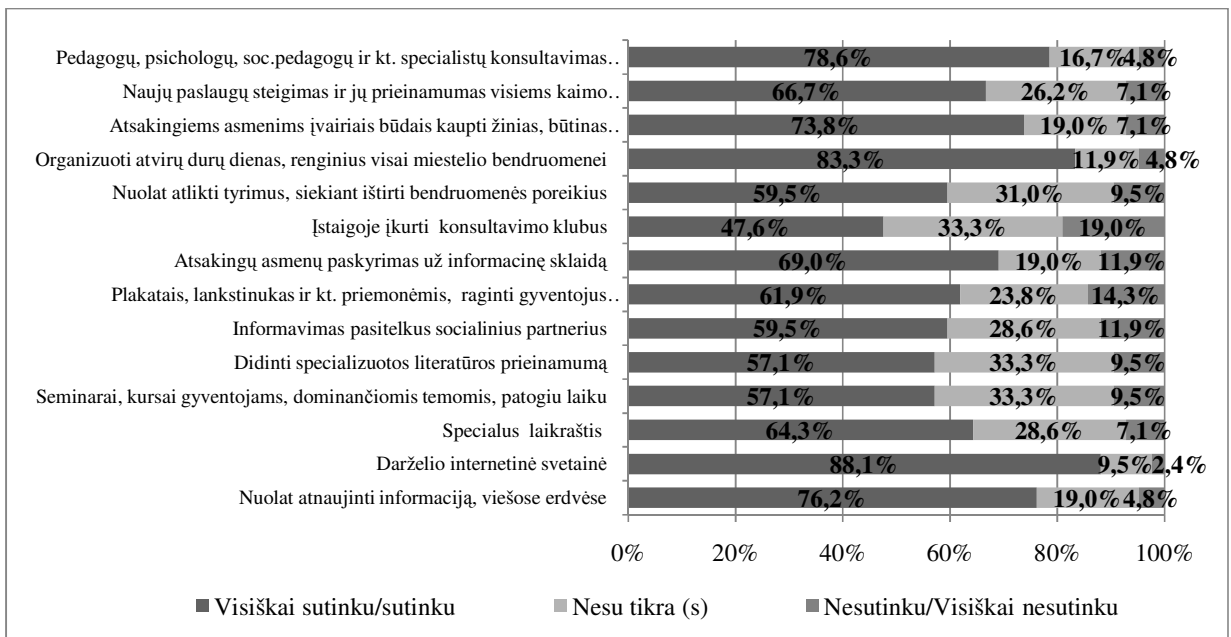
15 pav. matyti, jog visiems tėvams (globėjams) (100 proc.), dalyvavusiems tyrime, įdomu, kaip vyksta vaikų maitinimo organizavimas, domina informacija (97,6 proc.), susijusi asmeniškai su jo vaiku. Natūralu, kad tėvus domina ši informacija. Kiekvienam tėvui svarbu, ką vaikas valgo ir kaip jam sekasi ikimokyklinėje įstaigoje. Tačiau tik 66,7 proc. tėvų (globėjų) domina informacija, susijusi su vykdyto audito rezultatais. Galima manyti, kad ne visi vartotojai suvokia, kas yra auditas, kokia jo paskirtis.

16 pav. **Priežastys, įtakojančios informacijos valdymo neefektyvumą (N= 42)**

(Tėvų (globėjų), kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą nuomonė)

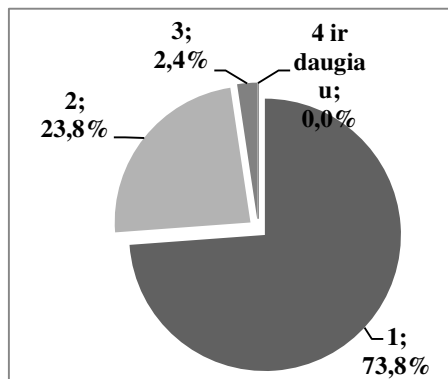
16 pav. atskleidžiama, tėvų (globėjų) nuomonė, kokios priežastys, jog informacija ne visada pasiekia vartoją. Jų nuomone, tam įtakos turi neiširti bendruomenės poreikiai ir lūkesčiai (23,8 proc.), tačiau didžioji dalis (59,5 proc.) nesutinka, jog ikimokyklinės įstaigos bendruomenės iniciatyvos stoka gali turėti tam įtakos.. Į šiuos pateiktus teiginius, daugiau yra linkę nesutikti.

17 pav. Būdai informavimui gerinti (N= 42)

(Tėvų (globėjų), kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą nuomonė)

17 pav. matyti, tėvų (globėjų) nuomonė, jog informavimui gerinti efektyvus būdas būtų organizuoti atvirų durų dienas, renginius visai bendruomenei (83,3proc.). Daugelis (33,3 proc.) nėra tikri, ar konsultavimo klubai įstaigoje būtų efektyvus.

18 pav. Ikimokyklinę įstaigą lankančių vaikų skaičius tiriamųjų šeimoje (N = 42)

(Tėvų (globėjų), kurių vaikai lanko ikimokyklinę įstaigą nuomonė)

18 pav. tiriamieji, pateikia, kiek vaikų jų šeimoje lanko ikimokyklinę įstaigą. Matyti,. Jog 73,8 proc. Tyrime dalyvavusių tėvų (globėjų) nurodo, kad vienas vaikas jų šeimoje lanko šią ugdymo įstaigą.

MIELI GYVENTOJAI

Bendruomenės žmonės sieja ne tik bendra teritorija, bet ir bendras tikėjimas, jog dirbant drauge galima siekti teigiamų pokyčių. Keitimasis informacija skatina partnerystės ryšius, leidžia siekti bendro tikslo – gražios vaikystės. Aš esu Šiaulių universiteto magistrantė, gyvenu Krekenavos seniūnijoje. Man svarbu išsiaiškinti, ar gaunate išsamią informaciją Jus dominančiais klausimais. Man labai reikalinga Jūsų pagalba, todėl kviečiu dalyvauti anoniminėje anketinėje apklausoje. Jūsų nuoširdumas padės gauti vertingos informacijos. Duomenys bus pateikiami tik apibendrinti, panaudoti tik mokslo tikslu. Šioje anketoje nereikės rašyti nei vardo, nei pavardės, tai garantuos Jūsų konfidencialumą. Iš anksto dėkoju už bendradarbiavimą. Sėkmės!

Prašau Jūsų perskaityti kiekvieną teiginį. Prie kiekvieno teiginio pasirinkite po vieną atsakymo variantą. Nurodykite savo sutikimą ar nesutikimą pažymėdami x.

Anketos žymėjimo pavyzdys:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra(as)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Teiginys	X				
Teiginys		X			
Teiginys				X	
Teiginys		X			

I. IKIMOKYKLINĖS ĮSTAIGOS PASLAUGOS, JŲ FUNKCIJOS BEI VERTINIMAS

1 . Apie vaikų darželių veiklą, vykdomus renginius, informaciją randu:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Informaciją randu seniūnijoje</i>					
<i>Informaciją randu skelbimų lentoje, kitoje matomoje vietoje (kultūros centre, mokykloje ir kt.)</i>					
<i>Informaciją randu internete</i>					
<i>Paštu į namus, gaunu informacinę medžiagą</i>					
<i>Darželio pedagogai lankosi namuose</i>					
<i>Tėvai, kurių vaikai lanko darželį, draugai, pažįstami</i>					
<i>Informaciją randu ikimokyklinėje įstaigoje esančiuose skelbimuose, lankstinukuose ir kt.</i>					
<i>Organizuojamuose seminaruose, kursuose</i>					
<i>Darželio internetinėje svetainėje</i>					
<i>Informaciją skleidžia darželio vadovai, aptarnaujantis personalas, pedagogai</i>					
<i>Informaciją randu bibliotekoje esančiose knygose, informaciniuose leidiniuose</i>					
<i>Kitos organizacijos skleidžia informaciją</i>					
<i>Teikiamos informacijos turinys manęs nedomina</i>					

2. Ar Jūsų gyvenamojoje teritorijoje vyko apklausa (raštu/žodžiu) kurioje galėjote pareikšti savo nuomonę, kokių paslaugų norėtumėte, kaip jos turėtų būti organizuojamos, kokios informacijos trūksta, kokia domina Jus apie darželio veiklą: (apibraukite tą skaičių, kuris yra šalia Jūsų pasirinkto teiginio)

1.	<i>Taip, ir pajutau teigiamus pokyčius</i>	2.	<i>Taip, bet nebuvo jokių pokyčių</i>	3.	<i>Ne, nesu girdėjusi apie tokių tyrimą</i>	4.	<i>Esu girdėjusi, kad toks vyko, bet nedalyvavau</i>	5.	<i>Neatsimenu</i>
----	--	----	---------------------------------------	----	---	----	--	----	-------------------

3. Jeigu į prieš tai esantį klausimą (2 kl.) pažymėjote teigiamai (1;2 variantą pasirinkote). Atsakykite kas vykdė šią apklausą.

1.	<i>Seniūnijos darbuotojai</i>	2.	<i>Vaikų darželio darbuotojai</i>	3.	<i>Bendruomenės pirmininkė, nariai</i>	4.	<i>Savivaldybės atstovai</i>	5.	<i>Kita (Irašykite).....</i>
----	-------------------------------	----	-----------------------------------	----	--	----	------------------------------	----	------------------------------

4. Aš manau, kad vaikų darželio yra šios funkcijos:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Organizuoti ugdymo procesą atliepant švietimo nuostatas, individualius įstaigos tikslus</i>					
<i>Teikti paslaugas, tenkinančias tėvų poreikius bei lūkesčius</i>					
<i>Perduoti tautos tradicijas, papročius</i>					
<i>Rūpintis tinkama vaiko mityba, sveikatos prevencija</i>					
<i>Sudaryti sąlygas, laiduojančias psichinį, fizinį vaiko saugumą ir asmenybės brandą</i>					
<i>Puoselėti demokratiškus šeimos ir darželio sąveikos būdus</i>					
<i>Informuoti gyventojus apie darželio veiklą, aptariant vaikų ugdymo turinį, veiklos organizavimo būdus</i>					
<i>Informuoti apie vaiko gebėjimus, pasiekimus išlaikant konfidencialumą</i>					
<i>Rūpintis tėvų švietimu</i>					
<i>Teikti informaciją, naudingą visiems gyventojams</i>					
<i>Teikti paslaugas, skirtas kaimo bendruomenei</i>					

5. Vaikų darželio paslaugų kokybę vertinu pagal tokius požymius:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Nuolatinis naujovių diegimas</i>					
<i>Tėvų poreikių tenkinimas</i>					
<i>Vaiko vertybių puoselėjimas</i>					
<i>Pedagogų aukšta kvalifikacija</i>					
<i>Subalansuotas vaikų ugdymas</i>					
<i>Galimybė laiduoti mokymosi mokykloje prielaidas</i>					
<i>Gera vaiko savijauta ir aktyvus dalyvavimas ugdymo(si) procese</i>					
<i>Malonus vaiko ir pedagogo tarpusavio bendravimas</i>					
<i>Vaikų ugdymas organizuojamas atsižvelgiant į vaiko individualybę</i>					
<i>Gera vaiko priežiūra, globa, lanksti dienotvarkė</i>					
<i>Gera įrengta ugdymo aplinka</i>					
<i>Tėvų pasitikėjimas ugdymo įstaiga</i>					
<i>Vaikų pasiekimai</i>					
<i>Matomas ugdymo procesas ir rezultatas</i>					
<i>Bendras tikslas</i>					
<i>Papildomos įmokos</i>					
<i>Sklandžiai veikianti informavimo sistema</i>					
<i>Paslaugų išskirtinumas</i>					

6. Vaikų darželio paslaugų kokybei turi įtakos šie veiksniai:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Savivaldybės skiriami pinigai</i>					
<i>Tėvų ir pedagogų bendradarbiavimas</i>					
<i>Kvalifikuoti darbuotojai</i>					
<i>Darželio kultūra</i>					
<i>Darželio direktorės (-iaus) pastangos siekti kokybės</i>					
<i>Tėvų papildomos įmokos</i>					
<i>Seniūno, bendruomenės tarybos prioritetai</i>					
<i>Vyriausybės, seimo prioritetai</i>					
<i>Gyventojų ir darželio glaudus bendradarbiavimas</i>					

7. Aš norėčiau, kad vaikų darželyje būtų teikiamos tokios paslaugos:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra(as)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Organizuojami seminarai/ informacinio pobūdžio renginiai (sveikos gyvensenos ir kt. temomis)</i>					
<i>Būsimiems tėveliams kursai</i>					
<i>Užsiėmimai, skirti vaikučiams nuo gimimo</i>					
<i>Meninių bei kūrybinių kursai</i>					
<i>Sportiniai užsiėmimai</i>					
<i>Teiktų konsultavimo paslaugas</i>					
<i>Vaikų darželyje paslaugos skirtos tik tėvams, auginantiems darželinio amžiaus vaikus</i>					
<i>Kita (įrašykite).....</i>					

II. INFORMACIJOS VALDYMAS TENKINANT KAIMO BENDRUOMENĖS POREIKIUS

1. Informuojant kaimo gyventojus apie darželio veiklą, iniciatyvą rodo:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra(s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Savivaldybės administracijos atstovai</i>					
<i>Seniūnija</i>					
<i>Vaikų darželį aptarnaujantis personalas</i>					
<i>Vaikų darželio direktorius (-ė);</i>					
<i>Vaikų darželio pedagogai</i>					
<i>Vaikų tėvai</i>					
<i>Socialiniai partneriai</i>					

2. Išsami ir laiku gauta informacija apie darželio veiklą būtų naudinga nes:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Galėčiau prisidėti prie paslaugų kokybės gerinimo</i>					
<i>Daugiau pasitikėčiau ugdymo institucija, kaip reikšminga visai bendruomenei</i>					
<i>Dalyvaučiau sprendžiant įvairius vaikų ugdymo kokybės klausimus</i>					
<i>Galėčiau daugiau kontroliuoti pedagogų darbą</i>					
<i>Galėčiau pateikti siūlymų, kaip gerinti paslaugų kokybę</i>					
<i>Padėtų kurti teigiamą nuomonę, jog vaikų darželis reikšmingas visai kaimo bendruomenei</i>					
<i>Pasinaudočiau darželio siūlomomis paslaugomis</i>					
<i>Imčiau aktyviau šviestis ir mokytis</i>					

3. Ar Jums pakanka gaunamos informacijos apie vaikų darželio veiklą ? (pasirinkite vieną atsakymo variantą, apibraukite skaičių)

1.	<i>Visiškai pakanka</i>	2.	<i>Iš dalies pakanka</i>	3.	<i>Nepakanka</i>
----	-------------------------	----	--------------------------	----	------------------

4. Kodėl manote, kad informacijos nepakanka ?(jei apibraukėte skaičių 1, prieš tai esančio klausimo, šį klausimą praleiskite ir pildykite sekantį)

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Nežinau, kada ir kur vyksta darželio organizuojami renginiai</i>					
<i>Nežinau, kokias paslaugas teikia darželis</i>					
<i>Nežinau, kaip aš galėčiau būti naudingas gerinant vaikų darželio paslaugas</i>					
<i>Nežinau, kaip tinkamai rūpintis vaiku</i>					
<i>Kita (Irašykite).....</i>					

5. Mane domina tokia informacija:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra(s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Naujausi moksliniai tyrimai</i>					
<i>Darželyje vykdyto audito rezultatai</i>					
<i>Rekomendacijos įvairiais vaikų ugdymo klausimais</i>					
<i>Apie įvairias socialines paramas</i>					
<i>Laisvas vietas darželiuose</i>					
<i>Darželio atostogų grafikas</i>					
<i>Darželio papildomas paslaugas (būrelius ir pan.)</i>					
<i>Pedagogus, jų pasiekimus, kompetencijas</i>					
<i>Apie renginius</i>					
<i>Vykdomas veiklas darželyje</i>					
<i>Ugdymo kokybę</i>					
<i>Darželio prioritetus</i>					
<i>Ugdymo programas</i>					
<i>Apie laisvas darbo vietas</i>					
<i>Kaip galėčiau prisidėti prie paslaugų kokybes gerinimo</i>					
<i>Susijusi su darželio finansine būkle ir lėšų panaudojimu</i>					
<i>Vykdomus projektus</i>					
<i>Darželio ryšius su socialiniais partneriais</i>					
<i>Vaikų maitinimo organizavimą</i>					

III. INFORMAVIMO GERINIMAS

1. Gauti man reikiama informaciją trukdo šios priežastys:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra(s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Neiširti bendruomenės poreikiai ir lūkesčiai</i>					
<i>Darželio bendruomenės iniciatyvos stoka ieškant būdų informacijos sklaidai</i>					
<i>Lėšų trūkumas</i>					
<i>Kaimo bendruomenės aktyvumo stoka</i>					
<i>Seniūnijos prioritetų paskirstymas</i>					
<i>Menkas savivaldybės palaikymas</i>					
<i>Atsakingų asmenų žinių trūkumas, kokia informacijos reikšmė ir jos valdymo ypatumai</i>					
<i>Kita (įrašykite).....</i>					

2. Informavimas galėtų būti gerinamas:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra(s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Nuolat atnaujinti informaciją viešose erdvėse</i>					
<i>Darželio internetinė svetainė</i>					
<i>Specialus laikraštis</i>					
<i>Seminariai, kursai gyventojams dominančiomis temomis patogiu laiku</i>					
<i>Didinti specializuotos literatūros prieinamumą</i>					
<i>Informavimas pasitelkus socialinius partnerius</i>					
<i>Plakatais, lankstinukais ir kt. priemonėmis raginti gyventojus susiburti bendram tikslui</i>					
<i>Atsakingų asmenų paskyrimas už informacinę sklaidą</i>					
<i>Įkurti konsultavimo klubus</i>					
<i>Nuolat atlikti tyrimus siekiant iširti bendruomenės poreikius</i>					
<i>Organizuoti atvirų durų dienas, renginius visai kaimo bendruomenei</i>					
<i>Atsakingiems asmenims įvairiais būdais kaupiti žinias, būtinas sėkmingam informacijos valdymui</i>					
<i>Naujų paslaugų steigimas ir jų prieinamumas visiems kaimo gyventojams</i>					
<i>Pedagogų, psichologų, soc.pedagogų ir kt. specialistų konsultavimas namuose ar darželyje</i>					
<i>Kita (įrašykite).....</i>					

BENDRA INFORMACIJA APIE JUS:

<p>1.Jūsų lytis Vyras Moteris</p>	<p>2.Jūsų amžius: Iki 18 m. 19 - 25 m. 26 – 35 m. 36 – 45 m. 46 – 55 m. 56 ir daugiau metų</p>	<p>3. Jūsų užimtumas: Vadovas/įmonės savininkas Specialistė(as), tarnautoja(as) Studentė(as) Moksleivis Vaiko priežiūros atostogose Bedarbis(ė) Darbininkas/techninis darbuotojas Ūkininkas Kūrybinis darbuotojas Pensininkė(as) Globoju vaiką.</p>
<p>4.Gyvenamoji vieta (Irašykite pavadinimą): .....</p>	<p>5.Kaip vertinate savo šeimos materialinę padėtį? L.gera Gera Patenkinama L.bloga</p>	<p>6. Kokios Jūsų mėnesinės šeimos pajamos? Iki 600 Lt Nuo 600 iki 1000 Lt Nuo 1000 iki 2000 Lt Nuo 2000 iki 3000 Lt Nuo 3000 ir daugiau Nežinau</p>

MIELI TÈVELIAI

Bendruomenės žmonės sieja ne tik bendra teritorija, bet ir bendras tikėjimas, jog dirbant drauge galima siekti teigiamų pokyčių.

Keitimasis informacija skatina partnerystės ryšius, leidžia siekti bendro tikslo – gražios vaikystės. Aš esu Šiaulių universiteto magistrantė, gyvenu

Krekenavos seniūnijoje. Man svarbu išsiaiškinti, ar gaunate išsamią informaciją Jus dominančiais klausimais.

Man labai reikalinga Jūsų pagalba, todėl kviečiu dalyvauti anoniminėje anketinėje apklausoje. Jūsų nuoširdumas padės gauti vertingos informacijos. Duomenys bus pateikiami tik apibendrinti, panaudoti tik mokslo tikslu. Šioje anketoje nereikės rašyti nei vardo, nei pavardės, tai garantuos Jūsų konfidencialumą. Iš anksto dėkoju už bendradarbiavimą. Sėkmės!

Prašau Jūsų perskaityti kiekvieną teiginį. Prie kiekvieno teiginio pasirinkite po vieną atsakymo variantą. Nurodykite savo sutikimą ar nesutikimą pažymėdami x.

Anketos žymėjimo pavyzdys:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra(as)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Teiginys	X				
Teiginys		X			
Teiginys				X	
Teiginys		X			

I. IKIMOKYKLINĖS ĮSTAIGOS PASLAUGOS, JŲ FUNKCIJOS BEI VERTINIMAS

1. Kokios prielaidos lėmė, kad nusprendėte vaiką leisti į vaikų darželį?

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra(as)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Draugai, kaimynai padėjo apsispręsti</i>					
<i>Siekis geresnių ugdymo sąlygų</i>					
<i>Geresnė priežiūra (pamaitinti, pamigdyti)</i>					
<i>Darželis padeda geriau pasiruošti mokyklai</i>					
<i>Noras tęsti darbinę veiklą</i>					
<i>Teigiama asmeninė patirtis, vaikystėje lankant vaikų darželį</i>					
<i>Sunki materialinė padėtis</i>					
<i>Sudarytos sąlygos specialiųjų poreikių vaikams</i>					
<i>Nebrangios darželio paslaugos</i>					
<i>Gauta informacija padėjo suformuoti teigiamą darželio įvaizdį</i>					
<i>Galimybė bendrauti su bendraamžiais</i>					
<i>Namuose vaikui būtų buvę geriau, bet neturėjau pasirinkimo</i>					

2. Ar Jūsų gyvenamojoje teritorijoje vyko apklausa (raštu/žodžiu), kurioje galėjote pareikšti savo nuomonę kokių paslaugų norėtumėte, kaip jos turėtų būti organizuojamos, kokios informacijos trūksta, kokia domina Jus apie darželio veiklą: (apibraukite tą skaičių, kuris yra šalia Jūsų pasirinkto teiginio)

1.	<i>Taip, ir pajutau teigiamus pokyčius</i>	2.	<i>Taip, bet nebuvo jokių pokyčių</i>	3.	<i>Ne, nesu girdėjusi apie tokį tyrimą</i>	4.	<i>Esu girdėjusi, kad toks vyko, bet nedalyvavau</i>	5.	<i>Neatsimenu</i>
----	--	----	---------------------------------------	----	--	----	--	----	-------------------

3. Jeigu į prieš tai esantį klausimą (2 kl.) pažymėjote teigiamai (1; 2 variantą pasirinkote). Atsakykite, kas vykdė šią apklausą.

1.	<i>Seniūnijos darbuotojai</i>	2.	<i>Vaikų darželio darbuotojai</i>	3.	<i>Bendruomenės pirmininkė, nariai</i>	4.	<i>Savivaldybės atstovai</i>	5.	<i>Kita (Įrašykite).....</i>
----	-------------------------------	----	-----------------------------------	----	--	----	------------------------------	----	------------------------------

4. Informaciją, padėjusią tinkamai paruošti vaiką darželiui, radau:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Informaciją radau seniūnijoje</i>					
<i>Informaciją radau skelbimų lentoje, kitoje matomoje vietoje (kultūros centre, mokykloje ir kt.)</i>					
<i>Informaciją radau internete</i>					
<i>Paštu į namus gavau informacinę medžiagą</i>					
<i>Darželio pedagogai lankėsi namuose</i>					
<i>Konsultavausi su kitais tėvais, draugais, pažįstamais</i>					
<i>Informacijos ieškojau ikimokyklinėje įstaigoje esančiuose skelbimuose, lankstinukuose ir kt.</i>					
<i>Organizuojamuose seminaruose, kursuose</i>					
<i>Darželio internetinėje svetainėje</i>					
<i>Informaciją gavau iš darželio vadovų, aptarnaujančio personalo, pedagogų</i>					
<i>Informaciją radau bibliotekoje esančiose knygose, informaciniuose leidiniuose</i>					
<i>Kitos organizacijos suteikė informacijos</i>					
<i>Nepavyko gauti pakankamai informacijos</i>					

5. Aš manau, kad vaikų darželio yra šios funkcijos:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Organizuoti ugdymo procesą atliepiant švietimo nuostatas, individualius įstaigos tikslus</i>					
<i>Teikti paslaugas, tenkinančias tėvų poreikius bei lūkesčius</i>					
<i>Perduoti tautos tradicijas, papročius</i>					
<i>Rūpintis tinkama vaiko mityba, sveikatos prevencija</i>					
<i>Sudaryti sąlygas, laiduojančias psichinį, fizinį vaiko saugumą ir asmenybės brandą</i>					
<i>Puoselėti demokratiškus šeimos ir darželio sąveikos būdus</i>					
<i>Informuoti gyventojus apie darželio veiklą aptariant vaikų ugdymo turinį, veiklos organizavimo būdus</i>					
<i>Informuoti apie vaiko gebėjimus, pasiekimus išlaikant konfidencialumą</i>					
<i>Rūpintis tėvų švietimu</i>					
<i>Teikti informaciją, naudingą visiems gyventojams</i>					
<i>Teikti paslaugas, skirtas kaimo bendruomenei</i>					

6. Vaikų darželio paslaugų kokybę vertinu pagal tokius požymius:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Nuolatinis naujovių diegimas</i>					
<i>Tėvų poreikių tenkinimas</i>					
<i>Vaiko vertybių puoselėjimas</i>					
<i>Pedagogų aukšta kvalifikacija</i>					
<i>Subalansuotas vaikų ugdymas</i>					
<i>Galimybė laiduoti mokymosi mokykloje prielaidas</i>					
<i>Gera vaiko savijauta ir aktyvus dalyvavimas ugdymo(si) procese</i>					
<i>Malonus vaiko ir pedagogo tarpusavio bendravimas</i>					
<i>Vaikų ugdymo individualizavimas</i>					
<i>Gera vaiko priežiūra, globa, lanksti dienotvarkė</i>					
<i>Gerai įrengta ugdymo aplinka</i>					
<i>Tėvų pasitikėjimas ugdymo įstaiga</i>					
<i>Vaikų pasiekimai</i>					
<i>Matomas ugdymo procesas ir rezultatas</i>					
<i>Bendras tikslas</i>					
<i>Papildomos įmokos</i>					
<i>Sklandžiai veikianti informavimo sistema</i>					
<i>Paslaugų išskirtinumas</i>					

7. Vaikų darželio paslaugų kokybei turi įtakos šie veiksniai:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Savivaldybės skiriami pinigai</i>					
<i>Tėvų ir pedagogų bendradarbiavimas</i>					
<i>Kvalifikuoti darbuotojai</i>					
<i>Darželio kultūra</i>					
<i>Darželio direktorės (-iaus) pastangos siekti kokybės</i>					
<i>Tėvų papildomos įmokos</i>					
<i>Seniūno, bendruomenės tarybos prioritetai</i>					
<i>Vyriausybės, seimo prioritetai</i>					
<i>Gyventojų ir darželio glaudus bendradarbiavimas</i>					

8. Aš norėčiau, kad vaikų darželyje būtų teikiamos tokios paslaugos:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra(as)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Teikti daugiau specializuotų paslaugų – kineziterapeuto, logopedo, psichologo, socialinio darbuotojo</i>					
<i>Įvairesnių būrelių (šokių, užsienio kalbos mokymo, vaidybos, sporto ir kt.)</i>					
<i>Trumpalaikės vaikų globos grupių vakarais, poilsio dienomis</i>					
<i>Kelių valandų ugdymo grupių</i>					
<i>Praileginta arba savaitinė grupė</i>					
<i>Sezoninių grupių (dirbanti vasarą)</i>					
<i>Dirbančių pagal netradicinę programą</i>					
<i>Paslaugų, skirtų tėvams, jų švietimui</i>					
<i>Pavėžėjimo paslaugų iki darželio ir namų</i>					
<i>Man pakanka darželio siūlomų paslaugų</i>					
<i>Kita (Įrašykite).....</i>					

II. INFORMACIJOS VALDYMAS TENKINANT KAIMO BENDRUOMENĖS POREIKIUS

1. Informuojant kaimo gyventojus apie darželio veiklą, iniciatyvą rodo:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra(s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Savivaldybės administracijos atstovai</i>					
<i>Seniūnija</i>					
<i>Vaikų darželį aptarnaujantis personalas</i>					
<i>Vaikų darželio direktorius (-ė)</i>					
<i>Vaikų darželio pedagogai;</i>					
<i>Vaikų tėvai</i>					
<i>Socialiniai partneriai</i>					

2. Išsami ir laiku gauta informacija apie darželio veiklą, vaikų ugdymą, man būtų naudinga nes:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Galėčiau laiku pastebėti, kokios pagalbos dar reikia mano vaikui</i>					
<i>Daugiau pasitikėčiau ugdymo institucija</i>					
<i>Pradėčiau aktyviau rūpintis vaiko priežiūra: maitinimu, laisvalaikiu ir pan.</i>					
<i>Galėčiau daugiau kontroliuoti pedagogų darbą</i>					
<i>Galėčiau geriau padėti savo vaikui mokytis namuose, kaupti visapusišką patirtį</i>					
<i>Galėčiau sveikiau auginti savo vaiką</i>					
<i>Galėčiau prisidėti prie paslaugų kokybės gerinimo (materialiai ir nematerialiai)</i>					
<i>Imčiau aktyviau šviestis ir mokytis</i>					
<i>Igaučiau daugiau pasitikėjimo ir žinių, kaip vaiko ugdytojas ir pagalbinkas</i>					
<i>Aktyviau dalyvaučiau sprendžiant įvairius vaikų ugdymo kokybes klausimus</i>					

3. Ar Jums pakanka gaunamos informacijos apie vaikų darželio veiklą ? (pasirinkite vieną atsakymo variantą, apibraukite skaičių)

1.	<i>Visiškai pakanka</i>	2.	<i>Iš dalies pakanka</i>	3.	<i>Nepakanka</i>
----	-------------------------	----	--------------------------	----	------------------

4. Kodėl manote, kad informacijos nepakanka ?(Jei apibraukėte skaičių 1, prieš tai esančio klausimo, šį klausimą praleiskite ir pildykite sekantį (5 kl.)

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Nežinau, kada ir kur vyksta darželio organizuojami renginiai</i>					
<i>Nežinau, kokias paslaugas teikia darželis</i>					
<i>Nežinau, kaip aš galėčiau būti naudingas gerinant vaikų darželio paslaugas</i>					
<i>Nežinau, kaip tinkamai rūpintis vaiku</i>					
<i>Kita (įrašykite).....</i>					

5. Mano vaikui lankant darželį man dominančią informaciją apie vaikų ugdymą aš gaunu :

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra(s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Vietinėje spaudoje (laikraštyje)</i>					
<i>Informuoja telefonu</i>					
<i>Individualiai, atvedus ar pasiimant vaiką</i>					
<i>Informaciją randu darželio skelbimų lentoje</i>					
<i>Darželio internetinėje svetainėje</i>					
<i>Informaciją randu seniūnijoje, kultūros centre</i>					
<i>Informuojami raštu (informaciniais lapeliais, internetiniu paštu)</i>					
<i>Reklamoje viešosiose erdvėse (bažnyčioje, mokykloje, ambulatorijoje ir pan.)</i>					
<i>Informuojami tėvų susirinkimuose</i>					
<i>Seminarų, projektines veiklos metu</i>					
<i>Draugai, pažįstami suteikia informaciją</i>					
<i>Žinių perduoda vaikas</i>					

6. Mane domina tokia informacija:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra(s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Naujausi moksliniai tyrimai, susiję su vaikų ugdymu</i>					
<i>Darželyje vykdyto audito rezultatai</i>					
<i>Rekomendacijų įvairiais vaikų ugdymo klausimais</i>					
<i>Apie įvairias socialines paramas</i>					
<i>Laisvas vietas darželiuose</i>					
<i>Darželio atostogų grafiką</i>					
<i>Darželio mokyklos papildomas paslaugas (būrelius ir pan.)</i>					
<i>Pedagogus, jų pasiekimus, kompetencijas</i>					
<i>Su mano vaiku asmeniškai susijusi informaciją</i>					
<i>Vykdomas veiklas darželyje</i>					
<i>Ugdymo kokybę</i>					
<i>Darželio prioritetus</i>					
<i>Ugdymo programas</i>					
<i>Apie laisvas darbo vietas</i>					
<i>Kaip galėčiau prisidėti prie paslaugų kokybes gerinimo</i>					
<i>Susijusi su darželio finansine būkle ir lėšų panaudojimu</i>					
<i>Vykdomus projektus</i>					
<i>Darželio ryšius su socialiniais partneriais</i>					
<i>Vaikų maitinimo organizavimą</i>					

III. INFORMAVIMO GERINIMAS

1. Gauti man reikiamą informaciją trukdo šios priežastys:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra(s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Neiširti bendruomenės poreikiai ir lūkesčiai</i>					
<i>Darželio bendruomenės iniciatyvos stoka ieškant būdų informacijos sklaidai</i>					
<i>Lėšų trūkumas</i>					
<i>Kaimo bendruomenės aktyvumo stoka</i>					
<i>Seniūnijos prioritetų paskirstymas</i>					
<i>Menkas savivaldybės palaikymas</i>					
<i>Atsakingų asmenų žinių trūkumas, kokia informacijos reikšmė ir jos valdymo ypatumai</i>					
<i>Kita (Irašykite).....</i>					

2. Informavimas galėtų būti gerinamas:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra(s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Nuolat atnaujinti informaciją, viešose erdvėse</i>					
<i>Darželio internetinė svetainė</i>					
<i>Specialus laikraštis</i>					
<i>Seminarai, kursai gyventojams, dominančiomis temomis, patogiu laiku</i>					
<i>Didinti specializuotos literatūros prieinamumą</i>					
<i>Informavimas pasitelkus socialinius partnerius</i>					
<i>Plakatais, lankstinukas ir kt. priemonėmis, raginti gyventojus susiburti bendram tikslui</i>					
<i>Atsakingų asmenų paskyrimas už informacinę sklaidą</i>					
<i>Įkurti konsultavimo klubus</i>					
<i>Nuolat atlikti tyrimus, siekiant iširti bendruomenės poreikius</i>					
<i>Organizuoti atvirų durų dienas, renginius visai miestelio bendruomenei</i>					
<i>Atsakingiems asmenims įvairiais būdais kaupti žinias, būtinas informacijos valdymui</i>					
<i>Naujų paslaugų steigimas ir jų prieinamumas visiems kaimo gyventojams</i>					
<i>Pedagogų, psichologų, soc.pedagogų ir kt. specialistų konsultavimas namuose ar darželyje</i>					
<i>Kita (Irašykite).....</i>					

IV. BENDRA INFORMACIJA APIE JUS:

<p>1. Jūsų lytis:</p> <p>Vyras Moteris</p>	<p>2. Jūsų amžius:</p> <p>Iki 18 m. 19 - 25 m. 26 – 35 m. 36 – 45 m. 46 – 55 m. 56 ir daugiau metų</p>	<p>3. Jūsų užimtumas:</p> <p>Vadovas/ įmonės savininkas Specialistė (as), Tarnautoja(as) Studentė (as) Moksleivis Vaiko priežiūros atostogose Bedarbis(ė) Darbininkas/techninis darbuotojas Ūkininkas Kūrybinis darbuotojas Pensininkė (- as), globojanti(s) vaiką.</p>
<p>4. Gyvenamoji vieta (Irašykite pavadinimą):</p> <p>.....</p>	<p>5. Kiek vaikų Jūsų šeimoje lanko darželį?</p> <p>1 2 3 4 ir daugiau</p>	
<p>6. Jūsų vaikas (-ai) lanko:</p> <p>Lopšelio grupę (1 – 3 m.) Ikimokyklinę grupę; (3 iki 5/6 m.) Priešmokyklinę grupę (5 – 6/7 m.)</p>	<p>7. Kaip vertinate savo šeimos materialinę padėtį?</p> <p>L.gera Gera Patenkinama L.bloga</p>	<p>8. Kokios Jūsų mėnesinės šeimos pajamos?</p> <p>Iki 600 Lt Nuo 600 iki 1000 Lt Nuo 1000 iki 2000 Lt Nuo 2000 iki 3000 Lt Nuo 3000 ir daugiau Nežinau</p>

MIELI TĖVELIAI

Bendruomenės žmonės sieja ne tik bendra teritorija, bet ir bendras tikėjimas, jog dirbant drauge galima siekti teigiamų pokyčių. Keitimasis informacija skatina partnerystės ryšius, leidžia siekti bendro tikslo – gražios vaikystės. Aš esu Šiaulių universiteto magistrantė, gyvenu Krekenavos seniūnijoje. Man svarbu išsiaiškinti, ar gaunate išsamią informaciją Jus dominančiais klausimais.

Man labai reikalinga Jūsų pagalba, todėl kviečiu dalyvauti anoniminėje anketinėje apklausoje. Jūsų nuoširdumas padės gauti vertingos informacijos. Duomenys bus pateikiami tik apibendrinti, panaudoti tik mokslo tikslu. Šioje anketoje nereikės rašyti nei vardo, nei pavardės, tai garantuos Jūsų konfidencialumą. Iš anksto dėkoju už bendradarbiavimą. Sėkmės!

Prašau Jūsų perskaityti kiekvieną teiginį. Prie kiekvieno teiginio pasirinkite po vieną atsakymo variantą. Nurodykite savo sutikimą ar nesutikimą pažymėdami x.

Anketos žymėjimo pavyzdys:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra(as)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
Teiginys	X				
Teiginys		X			
Teiginys				X	
Teiginys		X			

I. IKIMOKYKLINĖS ĮSTAIGOS PASLAUGOS, JŲ FUNKCIJOS BEI VERTINIMAS

1. Mano vaikas (-ai) nelanko darželio nes:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra(s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Turėjome mažai informacijos</i>					
<i>Niekas nerekomendavo</i>					
<i>Neigiama asmeninė patirtis vaikystėje lankant vaikų darželį</i>					
<i>Netenkina vaikų darželio kasdieninis darbo laikas</i>					
<i>Nėra vietų darželyje</i>					
<i>Vaikui ikimokyklinė įstaiga nebūtina</i>					
<i>Darželis nepritaikytas vaikams su specialiais poreikiais</i>					
<i>Leisti į ikimokyklinę įstaigą per brangu</i>					
<i>Lankėme, bet vaikas(-ai) įstaigoje nepritapo</i>					
<i>Turime finansines ir kitas galimybes vaiką prižiūrėti namuose</i>					
<i>Nėra vaikų lopšelio/darželio arti namų</i>					
<i>Didelis vaikų, lankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigą, sergamumas</i>					
<i>Darželis netenkina vaiko individualių saugumo, emocinių, fizinių, psichologinių ir socialinių poreikių</i>					
<i>Neekonomiška nereguliariai vesti vaiką į darželį</i>					
<i>Norėčiau vesti vaiką (-us) į darželį</i>					

2. Namuose vaiką prižiūri ir auklėja šie žmonės:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra(s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Nedirbanti mama</i>					
<i>Nedirbantis tėtis</i>					
<i>Seneliai ar kiti giminaičiai</i>					
<i>Samdoma auklė</i>					
<i>Derinamės vaiko priežiūra su kitais tėvais</i>					
<i>Derinamės vaiko priežiūra su vyru/žmona kol kitas dirba</i>					

3. Ar Jūsų gyvenamojoje teritorijoje vyko apklausa (raštu/žodžiu) kurioje galėjote pareikšti savo nuomonę kokių paslaugų norėtumėte, kaip jos turėtų būti organizuojamos, kokios informacijos trūksta, kokia domina Jus apie darželio veiklą: (apibraukite tą skaičių, kuris yra šalia Jūsų pasirinkto teiginio)

1.	<i>Taip, ir pajutau teigiamus pokyčius</i>	2.	<i>Taip, bet nebuvo jokių pokyčių</i>	3.	<i>Ne, nesu girdėjusi apie toki tyrimą</i>	4.	<i>Esu girdėjusi, kad toks vyko, bet nedalyvavau</i>	5.	<i>Neatsimenu</i>
----	--	----	---------------------------------------	----	--	----	--	----	-------------------

4. Jeigu į prieš tai esantį klausimą (3 kl.) pažymėjote teigiamai (1; 2 variantą pasirinkote). Atsakykite, kas vykdė šią apklausą.

1.	<i>Seniūnijos darbuotojai</i>	2.	<i>Vaikų darželio darbuotojai</i>	3.	<i>Bendruomenės pirmininkė, nariai</i>	4.	<i>Savivaldybės atstovai</i>	5.	<i>Kita (Įrašykite).....</i>
----	-------------------------------	----	-----------------------------------	----	--	----	------------------------------	----	------------------------------

5. Auginant vaiką namuose man atsiranda tokių problemų:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Trūksta paslaugos vaikų gebėjimams ugdyti (meniniams, sportiniams)</i>					
<i>Neprieinamos logopedo, psichologo, pedagogo konsultacijos</i>					
<i>Neorganizuojami seminarai, kursai tėvams apie vaiko vystymąsi</i>					
<i>Neturiu informacijos, kokios paslaugos teikiamos tėvams, ugdantiems vaiką namuose</i>					
<i>Negaunu specializuotos literatūros apie vaikų ugdymą, priežiūrą bibliotekoje, darželyje ir kt.</i>					
<i>Nežinau, kokios pagalbos vaikui reikėtų</i>					
<i>Neturiu informacijos, kaip kokybiškai prižiūrėti ir auklėti vaiką namuose</i>					
<i>Darželis nėra atvira įstaiga tėvams, kurių vaikai nelanko darželio</i>					
<i>Nesusidūrėme su jokiais problemomis</i>					
<i>Kita (Įrašykite).....</i>					

6. Vaikų ugdymo klausimais būtina informaciją man pateikia:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Teikia informacija seniūnija</i>					
<i>Informacija randu skelbimų lentoje, kitoje matomoje vietoje (kultūros centre, mokykloje ir kt.)</i>					
<i>Ieškau informacijos internete</i>					
<i>Paštu į namus, laiškais gaunu informaciją</i>					
<i>Darželio pedagogai lankosi namuose</i>					
<i>Konsultuojuos su kitais tėvais, draugais, pažįstamais</i>					
<i>Informacijos ieškau vaikų darželyje esančiuose skelbimuose, lankstinukuose ir kt.</i>					
<i>Organizuojamuose seminaruose, kursuose</i>					
<i>Darželio internetinėje svetainėje</i>					
<i>Gaunu informaciją iš darželio vadovų, aptarnaujančio personalo, pedagogų</i>					
<i>Informaciją randu bibliotekoje esančiose knygose, informaciniuose leidiniuose</i>					
<i>Kitos organizacijos suteikia informacijos</i>					
<i>Papildomos informacijos nereikėjo</i>					

7. Manau, kad darželio funkcijos yra:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Organizuoti ugdymo procesą atliepiant švietimo nuostatas, individualius įstaigos tikslus</i>					
<i>Teikti paslaugas, tenkinančias tėvų/vaikų poreikius bei lūkesčius</i>					
<i>Perduoti tautos tradicijas, papročius</i>					
<i>Rūpintis tinkama vaiko mityba, sveikatos prevencija</i>					
<i>Sudaryti sąlygas, laiduojančias psichinį, fizinį vaiko saugumą ir asmenybės brandą</i>					
<i>Puoselėti demokratiškus šeimos ir darželio sąveikos būdus</i>					
<i>Informuoti apie darželio veiklą aptariant vaikų ugdymo turinį, veiklos organizavimo būdus</i>					
<i>Informuoti apie vaiko gebėjimus, pasiekimus išlaikant konfidencialumą</i>					
<i>Rūpintis tėvų švietimu</i>					
<i>Teikti informaciją, naudingą visiems gyventojams</i>					
<i>Teikti paslaugas, skirtas kaimo bendruomenei</i>					

8. Aš vertinu vaikų darželio paslaugų kokybę pagal tokius požymius:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Nuolatinis naujovių diegimas</i>					
<i>Tėvų poreikių tenkinimas</i>					
<i>Vaiko vertybių puoselėjimas</i>					
<i>Pedagogų aukšta kvalifikacija</i>					
<i>Subalansuotas vaikų ugdymas</i>					
<i>Galimybė laiduoti mokymosi mokykloje prielaidas</i>					
<i>Gera vaiko savijauta ir aktyvus dalyvavimas ugdymo(si) procese</i>					
<i>Malonus vaiko ir pedagogo tarpusavio bendravimas</i>					
<i>Vaikų ugdymo individualizavimas</i>					
<i>Gera vaiko priežiūra, globa, lanksti dienotvarkė</i>					
<i>Gerai įrengta ugdymo aplinka</i>					
<i>Tėvų pasitikėjimas ugdymo įstaiga</i>					
<i>Vaikų pasiekimai</i>					
<i>Matomas ugdymo procesas ir rezultatas</i>					
<i>Bendras tikslas</i>					
<i>Papildomos įmokos</i>					
<i>Sklandžiai veikianči informavimo sistema</i>					
<i>Paslaugų išskirtinumas</i>					

9. Vaikų darželio paslaugų kokybei turi įtakos šie veiksniai:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Savivaldybės skiriami pinigai</i>					
<i>Tėvų ir pedagogų bendradarbiavimas</i>					
<i>Kvalifikuoti darbuotojai</i>					
<i>Darželio kultūra</i>					
<i>Darželio direktorės (-iaus) pastangos siekti kokybės</i>					
<i>Tėvų papildomos įmokos</i>					
<i>Seniūno, bendruomenės tarybos prioritetai</i>					
<i>Vyriausybės, seimo prioritetai</i>					
<i>Gyventojų ir darželio glaudus bendradarbiavimas</i>					

10. Aš norėčiau, nors ir mano vaikas(-ai) nelanko darželio, pasinaudoti tokiomis paslaugomis:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra(as)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Teikti daugiau specializuotų paslaugų – kineziterapeuto, logopedo, psichologo, socialinio darbuotojo</i>					
<i>Būrelių, kuriuos būtų galima lankyti man ir mano vaikui</i>					
<i>Trumpalaikės vaikų globos grupių vakarais, poilsio dienomis</i>					
<i>Kelių valandų ugdymo grupių</i>					
<i>Sezoninių grupių (dirbanti vasarą)</i>					
<i>Dirbančių pagal netradicinę programą</i>					
<i>Paslaugų skirtų tėvams, jų švietimui</i>					
<i>Pavėžėjimo paslaugų iki darželio ir namų</i>					
<i>Konsultacijų su specialistais vaikų ugdymo klausimais</i>					
<i>Man pakanka darželio siūlomų paslaugų, galiu jomis pasinaudoti</i>					
<i>Kita (Įrašykite).....</i>					

II. INFORMACIJOS VALDYMAS TENKINANT KAIMO BENDRUOMENĖS POREIKIUS

1. Informuojant kaimo gyventojus apie darželio veiklą, iniciatyvą rodo:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra(s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Savivaldybės administracijos atstovai</i>					
<i>Seniūnija</i>					
<i>Vaikų darželį aptarnaujantis personalas</i>					
<i>Vaikų darželio direktorius (-ė)</i>					
<i>Vaikų darželio pedagogai</i>					
<i>Vaikų tėvai</i>					
<i>Socialiniai partneriai</i>					

2. Išsami ir laiku gauta informacija būtų naudinga nes:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Galėčiau laiku pastebėti, kokios pagalbos dar reikia mano vaikui</i>					
<i>Daugiau pasitikėčiau ugdymo institucija</i>					
<i>Pradėčiau aktyviau rūpintis vaiko priežiūra: maitinimu, laisvalaikiu ir pan.</i>					
<i>Galėčiau daugiau kontroliuoti pedagogų darbą</i>					
<i>Galėčiau geriau padėti savo vaikui mokytis namuose, kaupiti visapusišką patirtį</i>					
<i>Galėčiau sveikiau auginti savo vaiką</i>					
<i>Galėčiau prisidėti prie paslaugų kokybės gerinimo</i>					
<i>Imčiau aktyviau šviestis ir mokytis</i>					
<i>Igaučiau daugiau pasitikėjimo ir žinių, kaip vaiko ugdytojas ir pagalbininkas</i>					
<i>Aktyviau dalyvaučiau sprendžiant įvairius vaikų ugdymo kokybės klausimus</i>					

3. Ar Jums pakanka gaunamos informacijos apie vaikų darželio veiklą, informacijos vaikų ugdymo klausimams spręsti? (pasirinkite vieną atsakymo variantą, apibraukite skaičių)

1.	<i>Visiškai pakanka</i>	2.	<i>Iš dalies pakanka</i>	3.	<i>Nepakanka</i>
----	-------------------------	----	--------------------------	----	------------------

4. Kodėl manote, kad informacijos nepakanka? (Jei apibraukėte skaičių 1, prieš tai esančio klausimo, šį klausimą praleiskite ir pildykite sekantį)

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra (s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Nežinau, kada ir kur vyksta darželio organizuojami renginiai</i>					
<i>Nežinau, kokias paslaugas teikia darželis</i>					
<i>Nežinau, kaip aš galėčiau būti naudingas gerinant vaikų darželio paslaugas</i>					
<i>Nežinau, kaip tinkamai rūpintis vaiku</i>					
<i>Kita (rašykite).....</i>					

5. Mane domina tokia informacija:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra(s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Naujausi moksliniai tyrimai, susiję su vaikų ugdymu</i>					
<i>Darželyje vykdyto audito rezultatai</i>					
<i>Rekomendacijos įvairiais vaikų ugdymo klausimais</i>					
<i>Apie įvairias socialines paramas</i>					
<i>Laisvas vietas darželiuose</i>					
<i>Darželio atostogų grafikas</i>					
<i>Darželio papildomas paslaugos (būreliai ir pan.)</i>					
<i>Pedagogai, jų pasiekimai, kompetencijos</i>					
<i>Su mano vaiku asmeniškai susijusi informacija</i>					
<i>Vykdomas veiklas darželyje</i>					
<i>Ugdymo kokybė</i>					
<i>Darželio prioritetus</i>					
<i>Ugdymo programas</i>					
<i>Apie laisvas darbo vietas</i>					
<i>Kaip galėčiau prisidėti prie darželio paslaugų kokybės gerinimo</i>					
<i>Susijusi su darželio finansine būkle ir lėšų panaudojimu</i>					
<i>Vykdomus projektus</i>					
<i>Darželio ryšius su socialiniais partneriais</i>					
<i>Vaikų maitinimo organizavimas</i>					

III. INFORMAVIMO GERINIMAS

1. Gauti man reikiama informaciją trukdo šios priežastys:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra(s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Neiširti bendruomenės poreikiai ir lūkesčiai</i>					
<i>Darželio bendruomenės iniciatyvos stoka ieškant būdų informacijos sklaidai</i>					
<i>Lėšų trūkumas</i>					
<i>Kaimo bendruomenės aktyvumo stoka</i>					
<i>Seniūnijos prioritetų paskirstymas</i>					
<i>Menkas savivaldybės palaikymas</i>					
<i>Atsakingų asmenų žinių trūkumas, kokia informacijos reikšmė ir jos valdymo ypatumai</i>					
<i>Kita (Irašykite).....</i>					

2. Informavimas galėtų būti gerinamas taip:

TEIGINIAI	Visiškai sutinku	Sutinku	Nesu tikra(s)	Nesutinku	Visiškai nesutinku
<i>Nuolat atnaujinti informaciją viešose erdvėse</i>					
<i>Darželio internetinė svetainė</i>					
<i>Specialus laikraštis</i>					
<i>Seminariai, kursai gyventojams, dominančiomis temomis, patogiu laiku</i>					
<i>Didinti specializuotos literatūros prieinamumą</i>					
<i>Informavimas pasitelkus socialinius partnerius</i>					
<i>Plakatais, lankstinukas ir kt. priemonėmis, raginti gyventojus susiburti bendram tikslui</i>					
<i>Atsakingų asmenų paskyrimas už informacinę sklaidą</i>					
<i>Įkurti konsultavimo klubus</i>					
<i>Nuolat atlikti tyrimus, siekiant iširti bendruomenės poreikius</i>					
<i>Organizuoti atvirų durų dienas, renginius visai miestelio bendruomenei</i>					
<i>Atsakingiems asmenims kaupti žinias, būtinas sėkmingam informacijos valdymui</i>					
<i>Naujų paslaugų steigimas ir jų prieinamumas visiems kaimo gyventojams</i>					
<i>Pedagogų, psichologų, soc. pedagogų ir kt. specialistų konsultavimas namuose ar darželyje</i>					
<i>Kita (Irašykite).....</i>					

IV. BENDRA INFORMACIJA APIE JUS:

<p>1.Jūsų lytis Vyras Moteris</p>	<p>2.Jūsų amžius: Iki 18 m. 19 - 25 m. 26 – 35 m. 36 – 45 m. 46 – 55 m. 56 ir daugiau metų</p>	<p>3.Jūsų užimtumas: Vadovas/įmonės savininkas Specialistė(as), Tarnautoja(as) Studentė (as) Moksleivis Vaiko priežiūros atostogose Bedarbis(ė) Darbininkas/techninis darbuotojas Ūkininkas Kūrybinis darbuotojas Pensininkė (- as), globojanti(s) vaiką</p>
<p>4.Kiek vaikų Jūsų šeimoje ikimokyklinio (1-5 metų) amžiaus ir nelanko darželio? Įrašykite. .....</p>	<p>5.Kiek vaikų Jūsų šeimoje priešmokyklinio (5 – 6/7metų) amžiaus ir nelanko darželio? Įrašykite. .....</p>	<p>8.Kokios Jūsų mėnesinės šeimos pajamos? Iki 600 Lt Nuo 600 iki 1000 Lt Nuo 1000 iki 2000 Lt Nuo 2000 iki 3000 Lt Nuo 3000 ir daugiau Nežinau</p>
<p>6.Gyvenamoji vieta (Įrašykite pavadinimą): .....</p>	<p>7.Kaip vertinate savo šeimos materialinę padėtį? L.gera Gera Patenkinama L.bloga</p>	

Dėkoju už nuoširdų dalyvavimą apklausoje. Linkiu geros dienos ☺

**„N“ BENDRUOMENĖS PIRMININKĖS ATSAKYMAI Į PATEIKTUS
KLAUSIMUS**

1. 1. Kaip bendradarbiaujate (pastoviai keičiatės informacija, esant reikalui, kai iškyla problemų, organizuojant renginius ir kt.) su Jūsų gyvenvietėje esančiu darželiu ?

2. Su „N“ darželiu sudaryta bendradarbiavimo sutartis, todėl kai vyksta vidaus renginiai (pvz., mažųjų raiškiojo skaitymo konkursas arba kartų popietė) aš arba seniūnas kviečiami oficialiai: kvietimu, kartais skambinant. Bent kartą per metus vyksta renginiai, į kuriuos kviečiama vietos bendruomenė. Tada informacija skelbiama miestelio skelbimų lentoje. Tačiau dažniausiai renginiai būna uždari ir apie juos galima sužinoti kaip apie įvykčius Panevėžio r. savivaldybės internetinėje svetainėje.

3. 2. Kokia informacija Jus domina apie darželį?

4. Kadangi darželyje auklėjami vaikai yra mūsų ateitis, tai mane domina įvairi informacija: jų buities sąlygos, kultūrinis- pažintinis gyvenimas, pasiekimai ir kt. informacija.

5. 3. Kaip manote, kas atsakingas už vietos bendruomenės informavimą apie vaikų ugdymą?

6. Manau, kad tuo turėtų rūpintis darželio administracija, už renginį atsakingas asmuo. Kaip šios pareigos yra paskirstytos, negaliu atsakyti.

7. 4. Kaip manote, ar pakanka informacijos vietos bendruomenei apie „N“ darželio veiklą?

8. Manau, kad vietos bendruomenei apie „N“ darželio veiklą informacijos yra pakankamai, jei gyventojai domisi ir naudojasi internetu. Tačiau vyresnio amžiaus arba internetu nesinaudojantiems informacijos trūksta, nes vietinėje spaudoje („Tėvynėje“) jos tikrai nėra.

9. 5. Kokią naudą informacija apie „N“ darželio teikiamas paslaugas turi tėvams?

10. Jie turi galimybę susipažinti su aplinka, kurioje ugdomas jų vaikas, žinoti, kokia veikla jie užsiima. Kurių vaikai nelanko darželio, manau, mažai turi galimybių susipažinti su darželio veikla.

11. 6. Ar reikalinga informacija apie „N“ darželio veiklą kitiems gyventojams?

12. Manau, kad ne visiems, nes yra pagyvenusių (ir ne tik) žmonių, kurie nusivylę gyvenimu, jų vaikai užauginti, pragyvenimas yra sunkus ir jiems nebeįdomu arba nesinori džiaugtis augančiu mažuoju žmogumi. Jie yra abejingi savo aplinkai.

13. Kitai daliai gyventojų tai svarbu, nes vyksta pastovi kartų kaita, todėl yra ne vis vien, koks žmogus augs, kuo jis domisi, galų gale, kas padės nueinančiai kartai, kas ją pasirūpins. Manau nuo žmogiškumo laipsnio priklauso žmonių supratimas apie laimę ir gerą gyvenimą.

14. 7. Kokią naudą informacija apie „N“ lopšelio- darželio veiklą turi pačiam darželiui?

15. Lengviau yra išgyventi šiuo ir ekonominės, ir dvasinės krizės laikotarpiu.

16. 8. Galbūt turite pasiūlymų, kaip gerinti informacijos pateikimą vietos bendruomenei?

17. Aš gaunu pakankamai informacijos, bet ne visus, manau, ji pasiekia. Miestelio žmonės daugiau skaito „Tėvynę“, todėl būtų galima talpinti straipsnelius, fotoreportažus ir ten, bet ne tik apie įvykusius renginius, o ir apie įvyksiančius. Pagalbos galima sulaukti iš verslininkų, iš rajono savivaldybės, jei jos bus prašoma. Žinodami apie įstaigos veiklą, jie gali padėti spręsti įvairias problemas. Ar taip yra, sunku pasakyti, nes informacijos apie tai bent jau mes neturime.

**„N“ IKIMOKYKLINĖS ĮSTAIGOS DIREKTORĖS ATSAKYMAI Į PATEIKTUS
KLAUSIMUS**

1. 1. Kaip bendradarbiaujate (pastoviai keičiatės informacija, esant reikalui, kai iškyla problemų, organizuojant renginius ir kt.) su bendruomenių pirmininkėmis?

2. Esame pasirašę sutartį su „N“ bendruomenės pirmininke, pagal kurią sutarėme dalyvauti ir rengti renginius vietos gyventojams. Seniūnijoje buvo nunešta vaikų parodėlė. Be to aš ir kiti darželio darbuotojai esame bendruomenės tarybos nariais. Su kitų šalia esančių kaimų bendruomenių pirmininkėmis nebendradarbiaujame ir niekaip kitaip neskleidžiam informacijos jų vietos gyventojams.

3. 2. Kokia informacija Jus domina apie „N“ teritorinės bendruomenės gyventojus jų veiklą?

4. Mums svarbu kaip žmonės tvarkosi aplinką, kaip vyksta švenčių organizavimas. Kviečia mus dalyvauti renginiuose. Mums įdomu kiek yra vaikų, kurie turėtų lankyti priešmokyklinę grupę. Einame pas vaikų gydytoja ir pasidarome sąrašą. Paskui skambinam, arba rašom laiškus, važiuojam į namus kviesti lankyti darželį. O kitų vaikų papildomai neagituojam, tėvai, kurie nori vesti vaiką į darželį patys ateina ir užpildo prašymus.

5. 3. Kaip manote, kas atsakingas už vietos bendruomenės informavimą apie vaikų ugdymą?

6. Manau aš darželio direktorė, nes viskas eina per mane.

7. 4. Kaip manote, ar pakanka informacijos vietos bendruomenei apie „N“ darželio veiklą?

8. Manau, gal ir pakanka renginius. Viešinamės per įvairius renginius, kultūros centre. Rašom kartais skelbimukus. Ir mokestis būna labai minimalus, kartais visai nemokami renginiai būna. Kviečiam bobutes kaimo dalyvauti renginiuose, asmeniškai, ir skelbimukas centre buvo parašytas ir kaimui nusipelnčius žmones kviečiam. . Renginių organizavimas stipriausioji pusė. Įvairios šventės. Dar galime dadėti, kad gyvenantys regioniniame parke, ir savo įstaigos veiklia grindžiam ekologiniu ugdymu. Viešinam ekologinį ugdymą, rodėm kultūroms namuose, kad miestelio žmonės pamatytų, kas vyksta ir vaikai ir suaugę susipažintų su ekologija. Bendradarbiaujam su mokykla. Mes galim sakyti „kaip kaimo židinys, į kurio veiklą gali būti

pakviesti, bet kuris kaimo gyventojas. Rūpinamės ekologiniu kaimo švietimu, pagal programą esame užsiplanavę.

9. Bet šiaip norėčiau dadėti, Žmonės patys abejingi labai mažai surenka žmonių į kultūros namuose organizuojamus renginius. Bet Paslaugų nepasakyčiau, kad siūlom kitiems kaimo gyventojams.

10. 5. Kaip manote, ar pakanka informacijos apie „N“ darželio veiklą, informacijos apie vaikų ugdymą ,tėvams?

11. Norėčiau paminėti, kaip mes tėvams skleidžiam informaciją. Pirmiausiai sakyčiau,. 2 metus iš eilės turime pradėję, kaip čia pasakyti, apskritą stalą tėveliams, kurių vaikai kitais metais turėtų lankyti priešmokyklinę grupę. Mes sukviečiam, tuos, kurie kitais metais turėtų lankyti priešmokyklinę grupę. Supažindinam tėvus su priešmokyklinio ugdymo programa. Paskatinam, kodėl reikia lankyti. Kitas etapas, kai ateina parašyti prašymą, kad lankys, duodam bukletėlį apie mūsų įstaigą. Viena iš paslaugų, kad teikiamos konsultacijos tėvams, kurių vaikai nelanko darželio, turim planą pasirengę. Mes kviečiam tėvus su vaikais, į darželio renginius, kuriu nelanko darželio, kad pašoktų ir kartu pabūtų. Parengiam anketas ir atliekame tyrimus, tėvų lūkesčiams iširti - kas patinka kas nepatinka ir sužinome, ką darome gerai, o ką ne.

12. Bet šiaip tėvai patys abejingi, tėvų susirinkimuose dalyvauja gal tik 10 tėvų. Na kai būna kalėdinis koncertas tai ateina daugiau truputi. Šiaip vieną kartą į metus organizuojam seminarus tėvams, buvo apie sveiką gyvenseną, vaikų gydytoją kvietėmės. Bet tėvai labai retai teikia minčių, kaip būrų galima gerinti paslaugas. Dažniausiai ko nors klausia ar pataria, tik mokyklos mokytojos, kurių vaikai lanko darželį.

13. 6. Ar reikalinga informacija apie „N“ darželio veiklą kitiems gyventojams?

14. Reikalinga. Tegu žino kas vyksta darželyje. Ateina vaikų seneliai kartais pažiūrėti darželyje vaikų parodėles, mačiau, kaip vaikai patys vedėsi.

15. 7. Kokią naudą išsamus informavimas apie įstaigos veiklą turi pačiam darželiui?

16. Nežinau, ar kitiems būtų įdomu, išskyrus tėvams. Šiaip daugiau informacijos teikiame tėvams, kurių vaikai lanko darželį. Šiaip vietiniai labai abejingi.

17. 8. Galbūt turite pasiūlymų, kaip gerinti informacijos pateikimą vietos bendruomenei?

18. Kaip vyko atestacija, kategorijai gauti, mus visai ištyrinėjo. Praktiškai nėra kur, ką dar gali padaryti. Yra ir pasitarimai, susirinkimai net nežinau. Nežinau, ką dar galima padaryti. Aš atmintinai visko nežinau, reikėtų sistemą atsinešti.